

Protokoll

Fagforbundets
2. ordinære landsmøte
23.–27. november 2009

FAGFORBUNDET

www.fagforbundet.no

Fagforbundets 2. ordinære landsmøte

23.–27. november 2009

FAGFORBUNDET

Protokoll

**over forhandlingene på
Fagforbundets 2. ordinære
landsmøte i Oslo
23. - 27. november 2009**

*Referat ved
Geir Øvrevik (ansv.)
Jan Herdal*

INNHold

Side

Landsmøtets åpning	7
<i>Kulturinnslag: Vamp</i>	
Minnetalen	8
Åpningstalen v/forbundsleder Jan Davidsen	11
Gjestene ønskes velkommen	27
Gjestene hilser	
Trond Jensrud, Oslo kommune	25
Roar Flåthen, LO	28
Peter Waldorff, ISKA	29
Fullmaktskomitéens innstilling	31
Konstitueringen	33
Dagsorden	33
Forretningsorden	35
Valg av komitéer og landsmøtefunksjonærer	37
Vedtektene	42
Innledning v/Anne Grethe Skårdal	42
Debatten	43
Beretningene	51
Faglig årsberetning 2005-2008	51
Innledning v/Jan Davidsen	51
Årsberetning og regnskap 2005-2008	64
Innledning v/Anne Grethe Skårdal	64
Kontrollkomitéens beretning	77
Debatten	78
<i>Kulturinnslag: Bøygard-søstrene</i>	79

Den politiske situasjon	80
Innledning v/statsminister Jens Stoltenberg	80
Debatten	86
 Uttalelsen: « <i>Et likestilt samfunn</i> »	91
Prinsipp- og handlingsprogrammet	92
Innledning v/Gerd-Eva Volden	93
Innledning v/Jan Helge Gulbrandsen	103
Debatten	110
 Hilsningstale v/Kristin Halvorsen	114
 Uttalelsen: « <i>Verden på knivseggen – men krisene gir muligheter</i> »	117
 Valg	119
Valgkomitéens innstilling	119
Innledning v/Bjarne Robstad	124
Debatten	127
 <i>Kulturinnslag: Tom Boogie Band</i>	133
 Støtte til Rosa-prosjektet	134
 Prinsipp- og handlingsprogrammet	134
Debatten fortsetter	134
 <i>Kulturinnslag: Musikkprosjektet på Tøyen skole</i>	141
 Organisasjons- og evalueringsprosjektet	150
Innledning v/Mette Nord	150
 Prosjektet «Liv og arbeid – mulighetenes arbeidsliv for alle»	157
Innledning v/Gudmund Hernes	157
Debatten	160
 Uttalelsen: « <i>Et likestilt arbeidsliv</i> »	163
 Egen organisasjon og vedtektene	165
Innledning v/Anne Grethe Skårdal	165
Debatten	171

<i>Kulturinnslag: Tre griser</i>	173
Debatten fortsetter	174
Den faglige situasjonen	188
Innledning v/Roar Flåthen	188
Debatten	194
Uttalelsen: «Ungdom må prioriteres»	202
Diverse forslag	204
Innledning v/Anne Grethe Skårdal	204
Debatten	207
<i>Fagforbundets barneby i Angola</i>	214
<i>Felles innsats for palestinerne</i>	217
Kommunane og klimapolitikken	221
Innledning v/Liv Signe Navarsete	221
Støtte til klimaseilasen	226
Redaksjonskomitéen for prinsipp- og handlingsprogrammet	233
Innledning v/Mildrid Finnehaug	233
Økonomigruppen	239
Innledning v/Anne Grethe Skårdal	239
Redaksjonskomitéen for vedtektene	240
Innledning v/Linn Henningsen	240
Diverse forslag	251
Avslutning	252
Deltakere – Fagforbundets landsmøte	255

Fagforbundets 2. ordinære landsmøte 23. – 27.11.2009

Landsmøtets åpning

Fagforbundets 2. ordinære landsmøte startet mandag 23. november 2009 kl. 10.00 i LOs kongressal i Folkets Hus i Oslo.

Dag Christiansen, administrasjonen, sa ved åpningen av landsmøtet at Fagforbundets landsmøte ville bli et stort politisk verksted.

– Men vi skal også oppleve en masse kultur i denne landsmøteuken. Kulturuke eller «ulkturuke», som Jan Erik Wold ville ha uttrykt det. Den kulturelle reisen begynner i dag. I vestibylen kan dere se at det er stilt ut en mengde gjenstander som er et resultat av våre medlemmers skaperkraft. Vi kunne nok ha fylt hele huset med ting som våre medlemmer har laget. Så stor er skaperkraften i forbundet. Det har vært en hard pågang med ting man ønsket å ha med, sier Signe Solhaug, som har hatt ansvaret for dette. Kultur består både av kjente og kjære verk, det kan være allsang hvor vi synger om de verdier vi er tuftet på, men vi har også med nye kulturuttrykk. Vi trenger fornyelse og variasjon, og vi søker kvalitet. Nå skal vi få oppleve både kvalitet og fornyelse. De har base på Vestlandet. Her er «Vamp»!

Vamp startet sin lille konsert med den første sangen de spilte inn i 1991: «Hallo, adjø!» med tekst av *Kolbjørn Falkeid*, deres trofaste samarbeidspartner i alle år. Vamp fortsatte med en sang fra 1908 og brettet etter hvert ut hele sitt mangfoldige register med vakker sang, trekkspill, piano og cello, fløyte, munnsspill, munnharpe og batteri. De gjorde stor lykke i forsamlingen, kanskje særlig med «Tir Nà Noir», hyllesten til drømmeøya «Mari Maki» og «Månemannen». De fremførte også en a capella-versjon av Kolbjørn Falkeids shanty om den uredelige rederen T og svindelen med skuta «Dagny» av Haugesund. Konserten ble etterfulgt av langvarig applaus. To musikkstudenter medvirket under konserten.

Forbundsleder Jan Davidsen kalte Vamp-medlemmene tilbake til podiet. Han da at de i tillegg til blomster også skulle få et solidaritetsbevis, kjenne tegnet på at forbundet kan fortsette sitt barnebyprosjekt i Angola. Han takket hver enkelt: *Øyvind, Odin, Paul, Birger, Torbjørn og Carl* og sa at det hadde vært en flott konsertopplevelse.

– Tusen takk til Vamp! Kanskje dere er like rørt som vi er etter konserten? Det er få ting som skaper slik samkjensle som sang og musikk. Her kunne vi ikke selv delta i sangene, men både sangene, tekstene og dialekten gjør at vi føler samhørighet. Dere rører hjertene våre. Jeg vet også at dere har en yrkesstolthet som vi også kan lære noe av; vi som skal betjene landets innbyggere.

Vamp takket for ros og applaus og kvitterte med nok en sang.

Minnetale

Forbundsleder Jan Davidsen holdt følgende minnetale:

Siden vårt forrige landsmøte har flere av våre mange tillitsvalgte gått bort. De gjorde en innsats i forbundet vårt og for medlemmene på forskjellige plasser i organisasjonen. De var aktive og engasjerte mennesker – og satte spor etter seg på mange måter.

Vi skal nevne noen av dem her:

Åse Furuseth døde i mai 2008 i en alder av bare 52 år. Hun var i sine tillitsverv helt fram til sin bortgang. Hun hadde en nøkkelrolle både lokalt i Flekkefjord og på fylkesplan i Vest-Agder i å samle de to tidligere forbundene til et samlet og sammensveiset arbeidslag. Hun var plass-tillitsvalgt og hovedtillitsvalgt for Helse- og sosialforbundet fra 2000 til 2003 og etter det i Fagforbundet Flekkefjord fram til sin død. I Fagforbundet Vest-Agder var hun fylkesstyremedlem og varamedlem fra 2005 og fram til sin død.

Jens Halvard Solie døde i mars 2007 – 69 år gammel. I hele 10 år – fra 1979 til 1989 – var han leder av Norsk Kommuneforbund i Aust-Agder. I perioden 1986-1990 var han medlem av NKFs landsstyre, og han møtte på forbundets landsmøte tre ganger. Ellers hadde han både før og etter sin ledertid på fylkesplan sentrale verv i sin lokale fagforening i Arendal.

Hans Hermansen døde i august 2007 – 86 år gammel. I nesten 40 år sammenhengende år var han tillitsvalgt i Tromsø Kommunale Tjenestemannsforening. Helt siden 1947 skjøttet han verv som formann, nestformann og sekretær i en fagforening som ble moderforening for en

rekke andre fagforeninger i Tromsø og Nord-Troms. Gjennom sitt faglige og politiske arbeid ga han et stort bidrag til samfunnsendringene som omdannet fattig-Norge til en velferdsstat.

Per Tveter døde i januar 2006 – 82 år gammel.

Han la ned et stort arbeid i arbeiderbevegelsen og var tillitsvalgt i Norsk Kommuneforbund over 50 år. Han var fylkesleder i Oppland fra 1962 til 1969. Han var landsstyremedlem i en rekke år, og deltok på mange av forbundets landsmøter. Lokalt hadde de både i Gausdal og Vestre Toten glede å ha han som tillitsvalgt i sine rekker.

Margrete Knudsen døde i oktober 2008. Hun ble 75 år.

Hun ble medlem av Norsk Kommuneforbund i 1971 hvor hun ganske snart fikk tillitsverv i sin lokale fagforening i Trondheim hvor hun både var leder og hovedtillitsvalgt i flere år. Hun ble valgt inn i styret i NKF Sør-Trøndelag i 1980 hvor hun satt fram til stiftelsen av Fagforbundet – hvor hun fra da av og fram til sin død satt som nestleder i fylkeskretsens pensjonistutvalg.

Da Håkon Endresen døde i oktober i år, vel 96 år gammel, var det en av våre store veteraner som gikk bort. Han var tillitsmann i hermetikkindustrien, med krevende oppgaver under de harde arbeidskonfliktene i 30-årene. Senere ble han brannmann og tillitsvalgt for de kommuneansatte. Som den første lederen av Kommuneforbundets regionkontor i Stavanger gjennom 20 år, vil han bli husket for sin pionerinnsats med å opprette tariffavtaler for tusenvis av kommuneansatte på sørvestlandet.

Håvard Hegerberg døde i juni 2005, nær 60 år gammel.

Etter først å ha vært lokal tillitsvalgt i Tingvoll kommune, ble han etter hvert Norsk Kommuneforbunds fylkesleder i Møre og Romsdal. I 1982 ble han ansatt som forbundssekretær ved forbundskontoret i Trondheim, og på landsmøtet i 1998 ble han valgt til leder av kontoret, et verv han hadde til han gikk av med pensjon.

Erling Fjelldal døde i november 2007 – 80 år gammel.

Han var opprinnelig oppynsmann i Vassdragsvesenet. I 1985 ble han ansatt i Norsk Kommuneforbund som forbundssekretær ved Forbundskontoret i Tromsø hvor han arbeidet resten av sitt yrkesaktive liv både som nestleder og leder av kontoret. Han gikk av med pensjon i september 1989.

Alf Roy Johannessen døde i september 2008 –77 år gammel.

Fra han ble ansatt i Bergen Brandkorps midt på 1950-tallet har han 53 års

sammnhengende medlemskap i forbundet. Alf Roy var i mange tiår en used- vanlig tillitsmann, og en pioner innenfor studievirksomheten. Ikke minst som sekretær ved forbundskontoret i Bergen vil han huskes av tusenvis av medlemmer og tillitsvalgte på Vestlandet. I den senere tid brukte han sine organisatoriske evner til å bedre forholdene for pensjonistene både i og utenfor NKFs og Fagforbundets rekke.

Haakon Lie døde i mai i år, 103 år gammel. Han hadde vært medlem i vårt forbund i 83 år, helt siden han meldte seg inn i 1926. Hans innsats som politiker er velkjent nok, og i denne sammenheng minnes vi først og fremst hans store innsats med å bygge opp arbeiderbevegelsens opplysningsvirksomhet. Da AOF i 1931 ble opprettet på Norsk Kommuneforbunds initiativ, var Haakon Lie pioneren som fremfor noen satte planene ut i livet, som organisasjonens første sekretær.

Lilly Musæus døde i februar 2006 – nær 86 år gammel. Hun var Hjelpepleierforbundets første nestleder i perioden 1967 – 1973 og hun var den første kretsleder for forbundet i Møre- og Romsdal fra 1970 til 1980.

Arnt Bækholt døde i november 2006, 80 år gammel. Han var brannmann, og hadde en rekke tillitsverv i brannkorpset i Stavanger. I 1972 ble tilsatt som sekretær på Kommuneforbundets regionkontor i Stavanger, og fra 1978 overtok han som leder av kontoret. På landsmøtet i 1982 ble han valgt til første nestleder av forbundet – et verv han fungerte i fram til han gikk av med pensjon i 1986.

Med Arne Born, som døde i mai 2007, 86 år gammel, gikk den siste av den gamle garde av ledere i det tidligere Norsk Kommuneforbund ut av tiden. Som ligningsfullmektig var han den første med funksjonær bakgrunn som ble valgt til formann i dette opprinnelige kommunearbeiderforbundet. I hans ledertid, han var formann i 16 av de 24 årene han satt i ledelsen, hadde forbundet den sterkeste vekstperiode noe LO-forbund noen gang har hatt – fra under 60.000 til nærmere 200.000 i 1980-årene

Forbundsleder Jan Davidsen holdt følgende åpningstale:

Likestilt samfunn – likestilt arbeidsliv

Kamerater, innenlandske og utenlandske gjester, delegater

Innledning

Velkommen til Fagforbundets andre ordinære landsmøte. Dette landsmøtet holdes i en situasjon der vi står overfor store utfordringer – så vel globalt som her hjemme. En rekke ulike kriser har meldt sin ankomst de siste årene; finanskrisen, økonomisk krise, klimakrise, energikrise og matkrise. Hver og en av disse krisene kan i seg selv virke både skremmende og lammende. Det verste er selvfølgelig de alvorlige negative konsekvensene de har for millioner av mennesker verden over. Likevel er det viktig at vi ikke lar oss lamme. Vi må ikke glemme at en krise også kan snus til sin motsetning.

Jeg har hørt at det kinesiske tegnet for krise ikke bare betyr krise, men også mulighet. Det er avgjørende viktig at vi ser mulighetene i situasjonen, at krisene kan brukes til å skape noe nytt, at krisene også åpner muligheten for nye tanker, nye ideer og nye løsninger. Etter 30 år med markedsliberalistisk dominans internasjonalt er det noe vi sårt trenger. Dette er derfor også en situasjon der vi virkelig kan bekjempe den ødeleggende spekulasjonsøkonomien, der vi kan gjeninnføre regulering av finansmarkedene, der vi kan gjenere demokratisk styring.

Her hjemme er vi bedre stilt enn de fleste i denne situasjonen, ikke minst fordi noen kloke menn og kvinner før oss sørget for at vår oljeformue forble under nasjonal og offentlig kontroll. Likevel har også vi store utfordringer. Den økonomiske krisen har vi sannsynligvis enda ikke sett det verste av. Klimakrisen angår oss alle, og det er vi i de rike landene som virkelig må redusere vårt forbruk av fossilt brensel. Vi må legge om vår energiforsyning. Vi må utvikle framtidens miljøvennlige infrastruktur og næringsliv. Vi må sikre velferdsstaten, bekjempe den uverdige fattigdommen og sørge for en bedre fordelingspolitikk etter at samfunnets økonomiske elite har forsynt seg grovt av vår felles verdiskaping de siste årene.

Utfordringene er altså mange, og vi gler oss til å komme i gang. Vi er godt forberedt til å møte utfordringene – med et forbund som har blitt både større og sterkere i løpet av siste landsmøteperiode. Det er gjort et formidabelt vervearbeid i perioden, og jeg vil så varmt jeg kan takke dere for det

engasjementet dere har vist og den systematikken vi har fått inn i forbundets vervearbeid. Særlig er det grunn til å takke ungdommen. Under Kristian og Linns ledelse har vi nå nesten 30 000 medlemmer under 30 år. Det lover godt for framtida.

Jeg vil også takke dere for den kraftfulle innsatsen dere gjorde for å sikre at den rødgrønne regjeringen i høst fikk fornyet sitt mandat. Nå, som i 2005, var fagbevegelsens innsats avgjørende for valgresultatet. Nå, som i 2005, var det faktisk slik, at uten fagbevegelsens innsats hadde det neppe blitt noen rødgrønn regjering. Nær 2/3 av LOs medlemmer stemte på de rødgrønne partiene.

Det er mulig vi skal sende en takk også til Erna Solberg og Høyre for dette resultatet. Midt i valgkampen la de nemlig fram en liste der det stod hvem som skulle miste makt og innflytelse dersom høyresiden vant valget. Øverst på den lista stod LO. Takk, Erna, for den vitamininnsprøytingen. Takk for motivasjonen, og ikke minst – takk for påminnelsen. Det var med å gi det lille ekstra i et svært jevnt valg

En økonomi i krise – en verden i krise

La oss se litt nærmere på en del av de utfordringene vi står overfor. Finanskrisen og den påfølgende økonomiske krisen kom ikke som en uventet, sjokkerende naturkatastrofe. Krisen kom som et nødvendig resultat av 30 års avregulering av markedene. Mens den ene reguleringen etter den andre ble fjernet, tiltok spekulasjonene i styrke. Store deler av verdensøkonomien ble omgjort til et spillekasino – med stadig større og mer risikofylte investeringer. Avreguleringen, for ikke å si avdemokratiseringen, har gitt banker, andre finansinstitusjoner og multinasjonale selskaper en enorm maktposisjon.

Etter hvert som den hemningsløse spekulasjonen tiltok i styrke, ble det utviklet mer og mer ugjennomtrengelige såkalte finansielle instrumenter – som bare er et annet navn på spekulasjon på et høyere nivå. Høyrisikable investeringer ble pakket inn i pent, glanset papir – med silkesnor rundt og med løfter om store gevinster inni.

Terrakommunene fikk enn bratt lærekurve en kurve som ikke førte inn i himmelen.

I alle fall, finanskrisen ble det nødvendige resultatet av dette markedsliberalistiske økonomiske eksperimentet. Det dreier seg ikke bare om at noen spe-

kulanter må ta et tap, eller skrive ned noen verdier. Det dreier seg om millioner av mennesker verden over som kastes ut i arbeidsløshet, som må gå fra gård og grunn, som synker ned i fattigdom, nød og elendighet. Spekulantenes frihet til å investere i hva de vil, når de vil og hvor de vil, har sin pris – en svært høy pris for svært mange. Vi skal ikke gå lenger enn til vårt naboland Island for å se den riktig store galskapen i dette.

Gjennom de siste årene har vi også fått en langt større bevissthet om alvoret i den voksende klimakrisen. Når stormene, snø- og leirrasene kommer hyppigere og med større kraft enn noen gang før – ja, da er det ikke bare snakk om teorier og statistikk lenger, da begynner vi faktisk å merke virkningene av klimakrisen. Og dette er bare forspillet.

Konsekvensene er langt større i utviklingslandene enn her. På dette området, som på så mange andre, er det de fattigste som vil rammes først – og hardest. Allerede nå ser vi konsekvensene – mennesker som på forhånd har lite mister jobben sin, jorda si, hjemmet sitt – ja, en god del mennesker har allerede mistet livet på grunn av de klimatiske endringene som er i gang. I Bangladesh har enorme flomkatastrofer vasket vekk livsgrunnlaget for millioner av mennesker; i store deler av Afrika har tørrekatastrofer hatt samme virkning.

Mens de verste virkningene hittil har rammet de fattigste, må vi imidlertid erkjenne at det er de rike landene som står bak de menneskeskapte klimændringene. Det er derfor nødvendig at de rike landene bærer kostnadene ved å gjennomføre nødvendige tiltak – både her hjemme og i de fattige landene. Det trengs økonomiske overføringer, og det trengs kostnadsfri overføring av miljøvennlig teknologi.

I denne situasjonen må vi alle ta ansvar. Vi kan ikke kjøpe oss ut av dette. Det må reelle utslippsreduksjoner til, det må nye energikilder til, og vi må erkjenne at det er et og annet ved den måten vi lever og organiserer oss på som må endres. Dette fører meg til debatten omkring den foreslåtte avgiften på biodrivstoff de siste ukene. På dette feltet er det altså skapt ny teknologi. Det er skapt nye grønne arbeidsplasser. Det er startet noe som kan utvikles til et viktig alternativ til fossil brensel. Det er faktisk nettopp hva vi trenger mer av. Da er det et godt prinsipp å drive fødselshjelp med avgiftsfritak. Vi har bevilget 300 000 kroner til biometanbuss i Fredrikstad, sponser Fremtiden i våre Hender sitt tv-program om miljø med en halv million og har sluttet oss til aksjonen 10 pluss 10. Slik viser vi med noen eksempler på en helt konkret måte vårt engasjement. Tilsvarende vil det være fornuftig

om regjeringen bidrar til å fremme og videreutvikle biodiesel gjennom et avgiftsfritak.

Da vi gikk inn i det nye århundret for snart et tiår siden, samlet verdens ledere seg om et mål om å bekjempe fattigdom i verden – de såkalte tusen-årsmålene. Ekstrem fattigdom skulle avskaffes innen 2015. Mens en positiv økonomisk utvikling, særlig i land som Kina og India, bidro til å løfte flere millioner mennesker ut av den verste fattigdommen i den første delen av denne perioden, opplever vi nå et formidabelt tilbakeslag. Den økonomiske krisen bidrar til å skape nye millioner på millioner av fattige. Matkrise og klimakrise vil bare forsterke dette.

Alle disse krisene, og de dramatiske globale konsekvensene vi ennå bare kan ane, roper etter politiske inngrep, etter regulering og styring, etter omfordeling og solidariske fellesskapsløsninger. Det ser imidlertid ut til å sitte langt inne. De som har bidratt sterkest til å skape krisen, er ikke de rette til å rydde opp etter seg. Det har vært en enorm vilje til å gå inn med milliarder av dollar, pund og euro for å redde banker og finansinstitusjoner – det var nødvendig, men viljen til å gjennomføre nødvendige reguleringer av finansmarkedene og demokratisk styring av økonomien er like nødvendig men viljen til dette har foreløpig uteblitt.

Dermed opplever vi at toppmøte etter toppmøte gjennomføres uten at det kommer konkrete resultater av betydning. Forsøk på å få til selv de mest forsiktige former for regulering av finanskapitalen har derfor så langt vært forgyttes på møtene til G-8 og G-20, som de mektigste landene kaller seg når de samles for å styre verden. Toppmøter i FN-regi blir sabotert av mange av de samme landene.

Slik endte FNs matvarekonferanse i Roma i forrige uke resultatløs. Slik har FN blitt holdt utenfor arbeidet med finanskrisen og den økonomiske krisen. Samtidig får vi stadig flere signaler om at klimatoppmøtet i København om et par uker ikke vil resultere i noen forpliktende avtale. Det er åpenbart at det er det folkelige presset som mangler, samtidig som de multinasjonale selskapene investerer millioner på millioner i lobbyvirksomhet for å motarbeide nødvendige reguleringer og politiske inngrep.

«Hvis klimaet hadde vært en bank, så hadde det blitt reddet», var det nylig en som skrev. Det er et utsagn som burde få hver og en av oss til å tenke oss om. Hva det er som er viktig, hva det er vi prioriterer? Det er åpenbart penger i systemet, store penger, og det er vilje til å bruke penger for å redde

det de anser som mest vesentlig når krisen slår til. Det var vilje nok til å bruke trillioner av dollar til å redde finansmarkedene, men det er ikke vilje til å bruke de millioner som trengs for å løfte den sultende milliarden av mennesker ut av sin ekstreme fattigdom. Dette har med prioriteringer og politikk og gjøre – og vår oppgave er å påvirke politikken, å påvirke prioriteringene. Det kommer ikke av seg selv. De rike og mektiges interesser er åpenbart andre steder.

Det er mye som tyder på at det skal bli vanskeligere å ta makten tilbake enn hva det var å avregulere den. Med de mange krisene vi nå står overfor, må det vel være klart for de fleste at det markedsliberalistiske eksperimentet har lidd skipbrudd. Det vi trenger nå er politisk styring og regulering. Markedene må reguleres for å hindre flere ødeleggende finanskriser. Hensynet til klimaet, og til framtidig energiforsyning, må fra nå av inn i all samfunnsplanlegging. Det krever omfattende politiske inngrep. I årene som kommer, vil vi derfor sannsynligvis stå overfor en skjerpet kamp mellom demokrati og markedspekt.

Denne kampen er allerede i gang. Innen Internasjonalen for stats- og kommuneansatte (ISKA) og dens europeiske del er vi aktivt med på mange områder i dette arbeidet. Gjennom flere år har vi ført en vellykket kampanje for å sikre at vannforsyning forblir et offentlig gode, ute av klørne til de multinasjonale selskapene som vil tjene penger på folks desperate behov for vann. Retten til demokratisk kontroll over matproduksjon, utdanning og helse står også sentralt. I Europa deltar vi i arbeidet mot de fagforeningsfiendtlige dommene som er avsagt av EF-domstolen de siste årene, og som alvorlig innsnevrer mulighetene til å drive faglig kamp. Vi deltar også i felles kampanjer for å stanse eller endre innholdet i et økende antall EU-direktiver som svekker demokratiet og fremmer markedsorienteringen. Vi er glad regjeringen har lagt til rette for en grundig utredning av Postdirektivet. Vi krever det samme når det gjelder datalagringsdirektivet og helsedirektivet som står først i køen, Dersom noen mener at reservasjonsretten i EØS-avtalen aldri kan bli brukt, ja, så er det andre som har grunn til å føle seg lurt. Vi krever derfor at reservasjonsretten må bli reell. Det kan komme flere direktiver som gjør det nødvendig å bruke denne retten når vi først har den.

Vår egen organisasjon – vårt redskap

Vårt redskap til å påvirke, til å ta del i denne kampen, er først og fremst vår organisasjon. La meg derfor bruke noen ord på den. Vi har god grunn til å være stolte av det vi har fått gjennomført siden vi etablerte Fagforbundet i

2003. Vi klarte den gangen det mange mente var umulig. Vi stiftet et nytt forbund av to fagforbund fra to forskjellige hovedorganisasjoner og dannet Norges klart største fagforbund. Siden da har vi forsvart, og styrket, vår stilling. Forbundet har vokst i størrelse gjennom hele landsmøteperioden. Vi har styrket vår stilling i forhold til arbeidsgivere og politiske motstandere, og vi er store nok til å bety noe i de viktige spørsmålene for både medlemmene og innbyggerne.

Det er ingen selvfølge at vi har blitt større. De fleste fagorganisasjoner i vår del av verden har dessverre opplevd tilbakegang og til dels dramatisk tap av medlemmer. Norden har lenge vært et unntak i dette bildet, men de siste årene har tilslutningen til fagbevegelsen falt også i våre naboland, ikke minst på grunn av sterkt høyreorienterte regjeringer som målbevisst har gått inn for å undergrave og svekke fagorganisasjonenes rolle.

De har fortsatt en høyere organisasjonsprosent enn oss, men tallet er på veg ned, mens vi klarer å holde nivået her i landet. Det gjør oss til et unntak i internasjonal sammenheng.

Det er flere årsaker til dette. For det første har det, som jeg allerede har nevnt, blitt gjennomført et solid vervearbeid. For det andre har vi oppnådd sammen med LO et lønnsloft til våre medlemmer som ikke har sin like i vår historie. Våre medlemmer – og potensielle medlemmer – har erfart i praksis at Fagforbundet er et redskap som kan brukes – og som gir resultater. De gode resultatene vi oppnår som fagorganisasjon, er tross alt våre beste verveargumenter. For det tredje er det skapt mange tusen nye arbeidsplasser innen våre organisasjonsområder. Dette er et resultat av den kampen vi, sammen med våre alliansepartnere, og den rødgrønne regjeringen, har ført for å styrke offentlig sektor. Dermed har vi fått et større omland å rekruttere i.

I dag bidrar Fagforbundet vesentlig til å styrke LO, og på grunn av oss har vi nå et LO med balanse mellom menn og kvinner og mellom offentlig og privat sektor. På denne måten spiller vi en viktig rolle i å styrke en samlet fagbevegelse. Gjennom den aktive alliansepolitikken forbundet har drevet, har vi også skaffet oss økt innflytelse på viktige områder der vi har felles interesser med våre alliansepartnere.

Å etablere en organisasjon som i alle ledd fungerer i samsvar med de tankene og strategiske vurderingene som lå til grunn for dannelsen av forbundet, er ikke gjort i en håndvending. Vi har fremdeles en vei å gå før vi har

realisert alle de organisasjonspolitiske målene vi satte oss i 2003. Et av målene var at vi som forbund tariffmessig skulle dekke hele området – både den private og den offentlige delen innen helse og omsorg. Slik skulle vi unngå intern konkurranse og motvirke forsøk på sosial dumping. Den senere utviklingen har bare ytterligere understreket viktigheten av det.

Det har vært en styrke for Fagforbundet at vi bygde vår organisasjon på grundig utredningsarbeid, og de beste erfaringene fra begge våre to, svært ulike forbund. Vi har klart å ivareta mye av særpreget fra våre tidligere forbund, samtidig som vi har klart å fornye oss i takt med skiftende omgivelser. Vi lever og planlegger for framtida, men forankring i historien er alltid en forutsetning for å lykkes med å skape noe nytt! Vi lykkes når medlemmene opplever at forbundet er et redskap de kan bruke, samtidig som de føler at de faglige tradisjonene de står for blir respektert og videreført.

Gjennom evalueringsprosessen har vi nok en gang fått bekreftet at arbeidsplassen fortsatt må være den sentrale arena. Det er på arbeidsplassen vi opplever nytten av å koble yrkesfaglig arbeid og forhandlingsarbeid. Det er der medlemmene er en stor del av dagen. Og det er der vi verver nye medlemmer! Det er på arbeidsplassen medlemmene skal ha rett og mulighet til å bruke kompetansen sin. Det er der det skal være like utviklingsmuligheter for alle arbeidstakere i forskjellige yrker. Og det er der arbeidsmiljøarbeidet skal resultere i en godt organisert og meningsfull hverdag.

På arbeidsplassen smelter yrkene sammen gjennom arbeidsoppgavene som skal løses, der hver bringer med seg sin utdanning, sin realkompetanse og ikke minst respekt for andres. Det er denne samhandlingen som gir kvalitet i tjenestetilbudet. Det er derfor nær sammenheng mellom vårt eget yrkesfaglige arbeid og kvaliteten på det arbeidet som leveres. Yrkesorganiseringen i seksjonene er vesentlig for at vi skal nå våre øvrige mål. Fagforbundet er utformet slik at «delen tjener helheten og helheten tjener delen». Vi vil være et sterkt, helhetlig forbund, med en tydelig yrkesorganisering.

Medlemsveksten, sammen med en god lønnsutvikling i perioden, har bidratt til å gi forbundet en sunn og god økonomi. Det gir oss en trygghet og en soliditet som er god å ha med seg når vi skal ut i strid. Så mye tyder på at vi er på rett vei i utviklingen av forbundet. La oss bruke dette landsmøtet og den kommende landsmøteperioden til å forsterke det!

Likestilt samfunn

Vi jublet da den rødgrønne regjeringen i 2005 innfridde våre viktige krav. De ga oss Arbeidsmiljøloven tilbake etter at Bondevik II-regjeringen hadde rasert den. De stanset privatiseringen av skolen og av jernbanen. De økte bevilgningene til kommunene og reverserte de usosiale kuttene i arbeidsløshetsstrygden. Vi var også svært tilfredse med at de la vekk planene som den forrige regjeringen lekte med om å privatisere vår vannkraft. Dette dreier seg om en av de viktigste strategiske ressursene vi har her i landet. Det var derfor helt avgjørende at regjeringen fikk på plass et regime som skjermer den nasjonale og offentlige kontrollen med denne ressursen mot privatiseringspresset fra EU gjennom EØS-avtalen.

Regjeringens innfrielse av det gamle kravet om å likestille mannsyrkenes skift og kvinneyrkenes turnus, samt den formidable innsatsen for å sikre full barnehagedekning, satsing på kulturen er andre viktige milepæler. Vi er også glad for at vår langvarige kamp har bidratt til å dempe presset for å konkurranseutsette og privatisere velferdstjenestene rundt omkring i kommune-Norge.

For oss er det viktig å se sammenhengene i samfunnet – sammenhengen mellom næringsutvikling og velferd, sammenhengen mellom matproduksjon, levende lokalsamfunn og miljøet. Gode offentlige tjenester er en forutsetning for å utvikle et allsidig og attraktivt nærings- og arbeidsliv. Lokal matproduksjon er avgjørende for å utnytte ressursene, holde jorda i hevd og utvikle bærekraftige løsninger. I en verden av mangel på mat, er vår egen matproduksjon viktig slik at vi ikke kjøper maten ut av munnen på de med minte råd. På den måten skaper vi også bærekraftige lokalsamfunn basert på lokale ressurser. Aktiv statlig styring er nødvendig for å utvikle nødvendig infrastruktur og sikre ren energi for ren industri. Lokal forankring er vesentlig for å demme opp mot de multinasjonale selskapenes økende makt og innflytelse. Robuste, offentlige nærings- og industripolitiske strategier er sentralt for framtidig verdiskaping på et bærekraftig grunnlag. Vi trenger verdiskaping – ikke spekulasjon. For å nå disse målene, bygger vi på medlemskapet i LO, på fagligpolitisk samarbeid og allianser med andre organisasjoner som deler våre perspektiver – enten det nå gjelder blant andre fagforbund i privat og offentlig sektor, eller blant landbrukets organisasjoner.

At vi gjennom den massive mobiliseringen ved valget i 2005, klarte å stanse de omfattende privatiseringsplanene til Bondevik II-regjeringen, var avgjørende viktig. Det var – og er – nødvendig å stanse disse aggressive angrepene på vår samfunnsmodell med blandingsøkonomi, og for å hindre at de

multinasjonale selskapene får sugerør ned i fellesskapet lommebok. Vi må imidlertid erkjenne at de fleste av disse tiltakene har vært defensive. Vi har klart å redusere tempoet, og til en viss grad demme opp for en fortsatt markedsorientering av velferdsstaten, men vi har i liten grad klart å reversere utviklingen, å gjenerobre politisk styring, å styrke folkestyret.

Det opplever vi ikke minst gjennom den måten offentlig sektor – fra statlig til kommunalt nivå – styres og organiseres på. De såkalte New Public Management-modellene møter vi i fullt monn på alle disse nivåene. Det er ikke alle som vet hva New Public Management er. Vi vet at det dreier seg om å overføre privat sektors organisasjons- og ledelsesformer til det offentlige.

Allerede i utgangspunktet skurrer dette, for målet med virksomheter i privat og i offentlig sektor er helt forskjellig. Mens en privat virksomhets viktigste oppgave er å skaffe høyest mulig avkastning av den investerte kapital, så er målet med offentlig virksomhet å tilfredsstille viktige samfunnsbehov. Den ene manøvrerer etter markedets lover, mens den andre skal forholde seg til mål som er vedtatt i demokratiske organer. Det krever andre organisasjonsformer, andre former for ledelse og andre incitamentsystemer.

Markedsorientering av det offentlige dreier seg med andre ord ikke bare om privatisering, men om å tilrettelegge for det. Den fremmes gjennom oppsplitting og utskilling av virksomheter, stadig mer konkurranse på område etter område, bestiller/utførermodeller, et voksende rapporterings- og kontrollregime og økende makt til ledelsen – på bekostning av ansatte og demokratiske prosesser. De siste årene har vi også sett at regnskapssystemer inspirert av privat sektors lønnsomhetsmodeller, er innført i det offentlige – særlig i statlige virksomheter. På vårt område har vi fått mer enn godt nok innsyn i de negative virkningene av dette gjennom sykehusforetakene.

Om ikke alle politikere vet hva New Public Management er, så tyder mye på at store deler av embetsverket og byråkratiet kjenner godt til det, ettersom de er så ivrige etter å ta disse modellene i bruk. Ofte innføres slike modeller i det offentlige med aktiv støtte fra de store og velkjente internasjonale konsulentfirmaene, som kommer med sine blåkopier og forteller oss hvordan virksomhetene skal organiseres. Løsningene er bemerkelsesverdig like, enten det er sykehus eller veivedlikehold som skal organiseres.

Jeg er derfor lite glad over at den rødgrønne regjeringen i Soria Moria II freder den New Public Management-inspirerte foretaksmodellen innen sykehusene. Jeg synes det er uforståelig dristig av regjeringen, ikke minst

siden man har blitt tvunget til å reversere lignende modeller både i New Zealand og i Skottland. Også her i landet ser vi at krisen innen sykehusene fortsetter, sist påpekt gjennom den svært kritiske rapporten fra Riksrevisjonen, som nylig ble presentert. En av de alvorligste effektene av denne fredningen er at kritikken av en foretaksmodell som neppe noen gang vil bli noen suksess, overlates fullt og helt til høyresiden i politikken. Dermed kan folks rettmessige misnøye med den eksisterende modellen fort kanaliseres i retning av høyresidens sentraliserings- og privatiseringsforslag. Med sykehussektorens vedvarende problemer hadde det kanskje vært fornuftig å holde muligheten åpen for en evaluering og mulig revisjon. – Vårt standpunkt ligger fast – nemlig at foretaksmodellen innen sykehussektoren avvikes.

Et av de verste utslagene av New Public Management-modellenes inntog, har vært den ovenfra-og-nedad-holdningen de bringer med seg i forhold til de ansatte. Modellene baserer seg i stor grad på at de ansatte først og fremst er ute etter å mele sin egen kake, at de ikke yter sitt beste om de ikke har trusselen om å bli utkonkurrert hengende over seg. På denne måten bygges det opp et mistillitsregime med stadig sterkere kontroll ovenfra – og tilsvarende detaljrapportering om alt du gjør i jobben. Slik fortrenger byråkrati og økende rapportskriving en stadig større del av den egentlige jobben – enten det er omsorg, vedlikehold eller andre viktige tjenester overfor befolkningen det gjelder. Det skapes en karikatur av de ansatte. Det underslås fullstendig at man kan motiveres av faglige utfordringer, av ønske om å yte god omsorg, av lojalitet så vel til kolleger som til dem man skal yte sin tjeneste til.

Det skulle være unødvendig å si at dette utgjør et dramatisk brudd med arbeiderbevegelsens verdier – som solidaritet, fellesskap, gjensidig tillit og respekt. Så vokser da også kritikken mot bruken av dette mistillitsregimet i det offentlige – både fra dem som sliter med det i det daglige arbeidet, men også fra stadig flere innen fagbevegelsen og innen det akademiske liv.

Jeg leste et intervju med professor William Brochs-Haukedal i bladet Ledelse for kort tid tilbake, han uttrykte kritikken mot New Public Managements virkninger på de ansatte så godt, at jeg ikke kan få sagt det bedre selv. Bare hør her:

«New Public Management fører til de alvorligste frustrasjoner blant de ansatte. Det er et upersonlig og autoritært system av budsjetter, rutiner og mål, som tar fra de ansatte motivasjon og arbeidsglede. (...) Med den autori-

tære New Public Management har de ansatte måttet gi fra seg å involvere seg i sine kunder, klienter, pasienter og elever. New Public Management har ingen parametere for alle møtene mellom mennesker som gir mening i hverdagen. Å involvere seg teller ikke. Det blir bare ekstra slitsomt. Da forsvinner også den indre motivasjonen. (...) Fremmedgjøringen av de ansatte i offentlig sektor – som i de store helseforetakene – må stoppe. New Public Management som styringsverktøy må avvikles og ledelsesformer som fremmer de ansattes involvering i jobbene sine, må innføres.»

Godt sagt, og jeg gjentar gjerne den siste setningen: «New Public Management som styringsverktøy må avvikles og ledelsesformer som fremmer de ansattes involvering i jobbene sine, må innføres.» Nettopp. Det er det vi som forbund har prediket i flere år. Det er det som er alternativet til New Public Management. Det er det som ligger til grunn for hele vårt arbeid med modellkommunene, med alt utviklingsarbeidet vi har drevet gjennom mange år – satsingen på de ansattes kompetanse, deres innsikt i problemene, deres kreativitet og skaperevne, deres evne til å ta ansvar når de møtes med tillit, når de får økt innflytelse over sin egen hverdag.

Det var derfor også et viktig gjennombrudd for oss da den rødgrønne regjeringen etablerte kvalitetskommuneprogrammet – inspirert av vårt modellkommuneprosjekt.

Nå må vi bare sørge for at disse modellene videreføres i kommune-Norge. Verken vårt modellkommuneprosjekt eller regjeringens kvalitetskommuneprogram dreier seg om kortvarige, avgrensede prosjekter. Det dreier seg om et verdimeslig og prinsipielt standpunkt til hvordan omstillings-, utviklings- og forbedringsarbeid burde drives i hele arbeidslivet.

Kvaliteten på de tjenester som skapes vil i siste instans avspeile de ansattes kompetanse og deres verdisyn.

Dette grunnleggende verdisynet har da også funnet veien inn i den rødgrønne regjeringens nye plattform – Soria Moria II. Der kan vi lese at:

«Trepartssamarbeidet som er etablert i kvalitetskommuneprogrammet, skal utvikles videre. (...) Fornyning av offentlig sektor skal skje gjennom (...) utvikling av de ansattes kompetanse og bedre bruk av deres talenter, ideer og evne til å finne gode løsninger. (...) Innflytelse og medbestemmelse for offentlig ansatte og deres organisasjoner, er et avgjørende virkemiddel i dette arbeidet.»

Så sant som det er sagt, men det er ingen grunn til at dette skal begrenses til kvalitetskommuneprogrammet. Dette dreier seg om et verdimeessig veiskille, og disse prinsippene må derfor legges til grunn i alt utviklings- og omstillingsarbeid. Det betyr rekommunalisering av velferdstjenester som er overlatt til markedet. Det betyr at de private profittinstitusjonene må ut av områder som barnevern, barnehager og asylmottak.

Skal vi ha en offentlig sektor og offentlige velferdstilbud der alle får lik tilgang, og der alle behandles med den samme verdighet og med den samme, gode kvalitet, ja, så må selvfølgelig også ressursbruken følge med. Gjennom det siste tiåret har velstandsutviklingen vært stor i vårt samfunn. Fordelingen har imidlertid vært skjev, og noen har forsynt seg usedvanlig godt gjennom skyhøye lederlønninger, solide bonuser og aksjeopsjoner. Et annet bekymringsfullt trekk i denne utviklingen er at det private forbruk systematisk har økt mer enn det offentlige. Kun i fjor og i år brytes dette mønsteret – ikke for å bedre de offentlige budsjettene, riktignok, men som et resultat av finanskrisen. For 2010 er vi igjen tilbake i en situasjon der det private forbruk øker mest.

Problemet med dette er at de offentlige tjenestene sakker etter i kvalitet i forhold til hva de fleste er vant til i privatlivet. Skal velferdstjenestene gi likeverdige tilbud til alle, ja, så må også kvaliteten holde tritt med den generelle velstandsutviklingen i samfunnet. Det er mulig noen sitter med det inntrykk at vi har en så rekordstor offentlig sektor her i landet, Vi lever i et av verdens beste land men vi må bli enda bedre. Behovene som avdekkes viser det. Vi er bekymret for bruken av oljepenger, men i prosent av brutto nasjonalprodukt (BNP) utgjør imidlertid det offentlige en mindre andel i vårt land enn i våre naboland Sverige og Danmark, så det er gjennom skattesystemet dette kan endres. Skatt, det er den medlemskontingenten vi betaler for å leve i et sivilisert samfunn. Å ha en skattedebatt uten å koble den mot de oppgaver som samfunnet skal løse, blir derfor meningsløs. I dag ser det ut til at renten alene har i oppgave å kjøle økonomien, men vi vet at ved å se skatt i dette perspektivet, ville hatt en mye mer treffsikker sosial effekt. Så å påføre seg en skattepolitisk tvangstrøye som hindrer en fornuftig politikk på dette området, hører derfor ikke med blant de sakene vi gler oss over fra den rød-grønne regjeringen.

Skal vi ha et samfunn med likestilling og like muligheter for alle, så må vi også gjøre noe mer dramatisk med den fattigdommen som har vokst fram. Økning av minstepensjonene og økt bostøtte de siste årene, har hjulpet en del av de utsatte gruppene. Fortsatt finnes det imidlertid flere hundre tusen

fattige her i landet – blant dem svært mange barn. Heller enn å bedre sin situasjon, har faktisk mange av de fattige ytterligere sakkett etter i kjøpekraftutvikling. Dette er uverdigg og en skam for et så rikt land som Norge.

Jeg minner om at da vi gikk ut før valget og spurte våre medlemmer hvilke oppgaver de anså som viktigst, var det nettopp kampen mot fattigdom som ble heist til topps. Jeg er både stolt og glad for å lede en organisasjon med medlemmer som på denne måten viser at de – på tross av mange egne problemer – prioriterer solidaritet med dem som har det vanskeligst i dette samfunnet.

Det er vesentlig, om vi skal utvikle et likestilt samfunn, at retten til aktivitet og fullverdig deltakelse i arbeids- og samfunnsliv virkeliggjøres – for alle. Også de som ikke er i stand til å forsørge seg selv gjennom arbeid, må sikres midler til livsopphold som gir et verdig liv. Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) beregner årlig hva som er et minimumsnivå for ulike typer husholdninger. Vårt krav er at dette gjøres til et lovfestet minstenivå for livsoppholdssatsen i sosialhjelpen. Ordningen må rettighetsfestes og gjøres lik over hele landet. En bred allianse av organisasjoner med hundretusenvis av medlemmer støtter nå dette. Det er derfor ingen grunn til å vente lenger med å innfri kravet.

Likestilt arbeidsliv

For oss som fagorganisasjon er og blir selvfølgelig utviklingen i arbeidslivet, lønns- og arbeidsvilkårene det mest sentrale arbeidsområdet. Her har vi ting å glede oss over så vel som mer bekymringsfulle utviklingstrekk. Vi gleder oss over at den rødgrønne regjeringen, gjennom krisepakker og motkonjunkturpolitikk, har klart å holde Europas laveste arbeidsløshet. Det er en prestasjon i kjølvannet av finanskrisen og mens den alvorligste økonomiske krisen siden 1930-tallet herjer over verden.

På den andre siden er vi bekymret over den massive utstøtingen av arbeidskraft som foregår her i landet. Svært mange av våre kolleger klarer ikke lenger presset og de økende kravene i arbeidslivet – og må motvillig gi seg. Andre kommer knapt nok inn på arbeidsmarkedet, dersom de ikke kan yte 110 prosent. Bare spør den lange køen av medlemmer i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, som har kjempet i årevis for å komme seg i arbeid – uten å lykkes. I denne situasjonen opprører det meg når representanter for den mest velbergede delen av befolkningen står fram i mediene med sin mistenkeliggjøring og sine anklager om manglende arbeidsmoral.

Vi må slutte å mistenkeliggjøre våre medmennesker. Vi må slutte å tro at «de andre» har så mye dårligere arbeidsmoral enn oss selv. Skal vi få gjort noe med dette problemet, så må vi snu problemstillingen. Hva er det som er galt med et samfunn og et arbeidsliv der en stadig større andel av befolkningen ikke «passer inn»? Her må vi også være ærlige nok til å erkjenne at det er sider ved arbeidslinjepolitikken som ikke er helt god. Vi må vekk fra politikken som bygger på at man skal straffe den enkelte økonomisk for å få vedkommende i arbeid. Folk vil delta. Folk ønsker å bidra til fellesskapet. Vi må sørge for at retten til arbeid blir reell, og at presset i arbeidslivet dempes. Det er på den måten vi virkelig kan skape et inkluderende arbeidsliv.

Ut fra debatten de siste dagene vil jeg dessuten gjerne gjøre det så klart som det er mulig fra denne talerstolen, at noen svekking av sykelønnen vil vi ganske enkelt ikke akseptere. Skulle noen prøve seg med slike forslag, så vet alle at da erklærer en på nytt til krig mot en samlet fagbevegelse. Nå må vi fokusere på det som er årsakene til problemene – ikke symptomene, bunnlinjen i den enkelte virksomhet. Vi må utvikle et arbeidsliv som reelt sett har plass til alle, der det ikke bare er bunnlinjen som styrer, men helhetlige samfunnsøkonomiske vurderinger. Og her burde i all anstendighetens navn det offentlige, som ikke er underlagt markedskonkurranse, gå foran og ta et spesielt ansvar.

Det vi nå først og fremst trenger, er derfor en arbeidslivsreform. Det at vi står foran nye fire år med rødgrønn flertallsregjering, gis oss en gylden anledning til i fellesskap å utarbeide en mer omfattende reform som kan utvikle svarene og løsningene på dagens så vel som morgendagens utfordringer – som kan bidra til å virkelig gjøre det inkluderende og likestilte arbeidsliv.

Den nye regjeringserklæringen, Soria Moria II, inneholder mange gode ansatser i denne retningen. La meg trekke fram noen smakebiter:

«Regjeringen vil arbeide videre for å sikre at fast ansettelse er hovedregelen og begrense midlertidige ansettelser.»

«Regjeringen vil styrke innsatsen mot ufrivillig deltid og for retten til heltid, og vurdere nye lovendringer for å få til dette.»

«Regjeringen vil gjennomføre handlingsplanene mot sosial dumping og vurdere ytterligere tiltak.»

«Regjeringen vil sikre at allmenngjøring av tariffavtaler kan skje der det er behov, og følge opp og vurdere om innsynsretten er hensiktsmessig utformet.»

«Regjeringen vil ta et krafttak i bransjer som er særlig utsatt for useriøsitet, sosial dumping og utstøtings- og arbeidsmiljøproblemer gjennom treparts bransjeprogrammer.»

Disse punktene peker alle entydig i vår retning, mot et bedre arbeidsliv. At noen av punktene er litt rundt og uforpliktende formulert, skal vi ta som en utfordring og handlerom. Det er vi som er eksperter på dette. Det er våre medlemmer og tillitsvalgte i offentlige og private virksomheter som opplever problemene på kroppen, som kjenner hvor skoen trykker. Vi i fagbevegelsen må med andre ord ta ansvaret for å konkretisere behovene, kravene og reformene på disse feltene.

Vi ser hvordan sosial dumping utgjør en trussel mot hele vår arbeidslivsmo-
dell. Her er det ikke plass for kompromisser. Vi må erklære full krig mot sosial dumping i arbeidslivet. Fellesforbundet og mange av dets avdelinger har gjort en imponerende innsats på dette området, både for å organisere utenlandsk arbeidskraft, bruke allmenngjøringsregelen, kjempe gjennom solidaransvar og innsynsrett for de tillitsvalgte. Flere andre fagforbund både i privat og offentlig sektor har viktige erfaringer fra denne kampen. Deres kompetanse og erfaringer må derfor stå sentralt når nåværende virkemidler og videre tiltak skal vurderes.

I Fagforbundet vet vi mye om hvordan ufrivillig deltid og midlertidige jobber skaper utrygghet og avhengighet. Vi vet hvordan manglende grunnbemann-
ing fører til nedslitning, fravær og utstøting fra arbeidslivet. Vi vet mye om hvordan nye utfordringer kan skape entusiasme og medansvar, heller enn økt press og nederlag. Vi kjenner betydningen av at alle grupper av arbeidstakere får mulighet og tilbud om faglig utvikling. Da må vi selvfølgelig også kunne utarbeide forslag til hvordan vi skal komme problemene på disse områdene til livs. Den nye pensjonsreformen er også en arbeidslivsreform. Målet er å skape et arbeidsliv hvor alle skal kunne få delta så lenge de vil. Vi skal på dette landsmøte få presentert FAFOs rapport om hvordan vi kan arbeide med dette. Ut fra dette skal vi skape et framtidens livsfasebasert flerkulturelt arbeidsliv med hele stillinger, fast ansettelse og yrkesfaglig utvikling i et godt arbeidsmiljø. Vi skal skape et arbeidsliv hvor det er like godt å arbeide som å danse. Å gå videre i det inntektspolitiske arbeidet med ansvarlig lønnspolitikk for å nå dette målet, er helt avgjørende. Ikke minst må vi sørge for at kravene om og forsøkene med 6-timers arbeidsdag holdes i hevd. Det er et sentralt krav for et framtidig arbeidsliv, som vi ikke akter å være med på å gravlegge.

I et likestilt arbeidsliv kan vi ikke fortsette med en situasjon der kvinners gjennomsnittslønn er 85 prosent av det menn tjener. Dette har vært relativt konstant gjennom de siste tiårene, på tross av både engasjement, tiltak og sterke ønsker om å gjøre noe med det. Da er det opplagt at vi trenger et like-

lønnsløft. For første gang har vi nå fått en regjering som erkjenner ansvar på dette området, og som har signalisert vilje til å være med og løse problemet. Den muligheten må vi gripe.

Da er LO s høringsuttalelse et godt utgangspunkt, for her trengs flere virkemiddel, og jeg ser fram til å arbeide videre med dette

Alt dette bør være sentrale elementer i en arbeidslivsreform. Vi er beredt til å gå inn i et slikt arbeid med full styrke.

Avslutning

Valgkampen i 2005 ble ført under parolen 'Ny kurs', og vi har fortsatt stort behov for å utdype og forsterke den nye kursen. Det er ingen tid til reform-pause. Vi trenger endringer på en rekke områder. En arbeidslivsreform er bare en del. Finanskrisen har blottstilt et overhengende behov for reformer og reguleringer. Mens den rødgrønne regjeringen har gjort en stor og vellykket innsats for å demme opp mot økende arbeidsløshet, gjenstår det imidlertid mye politisk regulering for å hindre tilbakevendende kriser. En finanskommisjon er i arbeid, men det er ingen grunn til å vente på den før man begynner å stramme til overfor spekulantene. En skatt på finanstransaksjoner, altså på aksjehandel, kan være en god start. Det har de hatt i alle år i Storbritannia, også under Thatcher, så umulig burde det ikke være. Såkalt Tobinskatt på veksling av valuta er et annet godt gammelt krav. Disse tiltakene kan bidra til å dempe spekulasjonen, og det kan ikke minst gi økte inntekter til fellesskapet.

Klimakrisen krever demokratiske inngrep og styring av utviklingen på en helt annen måte enn det vi har opplevd de siste tiårene. Vi er omgitt av kriser, og det er da vi må skape det nye.

Vi vant valget, men det var nære på.

Det betyr, at skal vi også kunne sikre flertall for en fortsatt ny politisk kurs om fire år, ja, så må vi drive en reformpolitikk som møter behovene i store folkegrupper og for å si det på fotballspråket: ikke skaper bakrom for høyrepopulister. Som forbund må vi sørge for å opprettholde presset for en slik utvikling.

Vi har en sterk organisasjon, større og sterkere enn noen gang. Vi vil et samfunn som utjevner forskjeller, som møter folk der de er, som bygger på gjensidig tillit, solidaritet og fellesskapsløsninger.

Vi vil kjempe for et arbeidsliv med plass til alle, med like muligheter, med utfordringer og utfoldelsesmuligheter – og med de rettigheter og plikter som følger med. Vårt mål er et likestilt samfunn – et likestilt arbeidsliv.

Takk for oppmerksomheten og godt landsmøte!

Gjestene ønskes velkommen

Nestleder Geir Mosti sa at han hadde gleden av å ønske alle landsmøtets gjester velkommen, det gjaldt innenlandske og utenlandske gjester inkludert veteraner og pensjonister. Vi er en global bevegelse. Vi kan ikke vinne kampen alene. Vi er avhengig av at hele arbeiderbevegelsen jobber sammen. Derfor trenger vi dialog og et godt nettverk. Vi ønsker et likestilt arbeidsliv og likestilling i samfunnet. Dere har nå hørt forbundslederens åpningstale. La den danne et bakteppe for de diskusjoner og debatter vi skal ha på landsmøtet denne uken. Vi har kanskje hatt en storslått åpning her i forhold til den finanskrisen og klimakrisen som har rammet verden. Jeg håper dere ikke bare vil huske åpningen, men de sakene som behandles på landsmøtet. Fagforbundet vil sammen med den øvrige arbeiderbevegelse arbeide for demokrati i verden. Vi ønsker også å løfte frem enkeltmennesket. Vi skal også oppleve kultur og de gode samtaler under landsmøtet. Jeg håper også at landsmøtet kan bidra til et godt miljø i organisasjonen. Jeg ønsker dere alle velkommen. Takk for oppmerksomheten!

Forbundslederen takket Geir og ga ordet til Trond Jensrud som ville ønske velkommen til Oslo, som «stand in» for ordfører Fabian Stang.

Gjestene hilser

Trond Jensruds velkomsttale

Trond Jensrud sa at det var en stor glede for ham å kunne ønske velkommen til hovedstaden. Han hadde selv permisjon i forbundet for å kunne jobbe som heltidspolitiker i bystyret. At Fabian Stang, på grunn av noen møtekollisjoner i siste liten, ikke kunne komme, var i grunnen verst for ham. – Det er en ære å kunne ønske velkommen Norges største fagforbunds landsmøte. Han brakte også med seg hilsener fra ordføreren. – Det betyr noe hva dere drøfter og vedtar på dette landsmøtet. Det betyr spesielt mye for oss som jobber i Kommune-Norge. Det er en glede å ønske 434 delegater, 400 gjester og ansatte i forbundet. Jeg skal ikke si noe stygt om Folkets Hus, men jeg håper dere også får anledning til å se mer av Oslo enn Folkets Hus. Jeg ser at

dere har en del lunsjpauser og kvelder hvor dere kan nyte byen med 550 000 innbyggere og mange tilreisende turister og kongressdelegater, folk som er her i jobbsammenheng mv.

Det mest unike ved Oslo er vel at vi er i Marka etter en halv time – uansett hvor i byen vi befinner oss. Vi har også etter hvert åpnet sjøen mer og mer. Det skjer en utvidelse av Tjuvholmen og Filipstad, men de største endringene skjer i Bjørvika hvor vi etter hvert også skal få nytt Munch-museum, bibliotek og mye annet. Operaen er ferdig. Den er ikke bare en praktfull bygning, men en turistattraksjon som hver dag trekker tusenvis av mennesker til vandringer på operataket, hvor de beundrer marmoren, byen og sjøen. Byen mangler heller ikke vannhull som kan mette mager og slukke tørsten. Spesielt vil jeg be dere ta en tur ned Brugata istedenfor Karl Johan. Da møter dere et eksotisk flerkulturelt Norge som dere ikke finner så mange andre steder i landet. Her er moskeer og fargerike mennesker og boder. Oslo er forlenget blitt en flerkulturell og internasjonal hovedstad. Jeg håpet at dere vil føle dere hjemme.

Vi har også i Oslo mange som faller utenfor det gode selskap. Vi har et tungt rusmiljø som vi kan gjøre mye mer for å hjelpe. Det er også et stort problem at mange barn ikke har råd til å delta i normale barneaktiviteter. Jeg går ut fra at dette er emner som også vil bli behandlet på landsmøtet. Det betyr noe hva dere mener om disse sakene. Jeg ønsker dere alle et godt landsmøte, sa Jensrud.

LO-leder Roar Flåthens hilsen på vegne av de innenlandske gjestene

LO-leder Roar Flåthen takket for invitasjonen til å hilse landsmøtet. Fagforbundet bidrar til at LO er en av verdens sterkeste fagbevegelser, og er en viktig bidragsyter med sine krav og forslag, verving og rekruttering. Fagforbundet har også bidratt med to dyktige tillitsvalgte til LOs ledelse valgt på den siste kongressen, Gerd og Kristian.

Flåthen utropte Fagforbundet til verveforbund nr.1 og gratulerte med det. Forbundet er videre tydelig i samfunnsdebatten, noe han var glad for, og har bidratt til gjennomslag for mange viktige saker, og ikke minst til at vi fortsatt har en rødgrønn regjering. Forbundet har gjennomslag for sine saker, understreket han.

Stortingsvalget har igjen henvist hyrepartiene til skyggenes dal, og de kjemper for å komme seg ut av den, Solberg ved å fri til Stoltenberg og Arbeiderpartiet – og det er greit nok, om hun gir opp Hyres politikk. Siv Jensen prøver igjen å

fiske i rørt vann. Vi må huske på at debatten handler ikke om sykelønnsordninga, men om å videreutvikle IA-avtalen og få ned sykefraværet. Vi har ikke noe å gi i sykelønnsordninga. Vi skal fortsatt ha full lønn under sykdom fra dag 1, sa Flåthen, til sterk applaus fra salen. Dette har også de rødgrønne garantert, en garanti som Frp ikke ville ha gitt.

I likhet med LO er også Fagforbundet opptatt av helheten, at offentlig og privat sektor lever i et skjebnefellesskap. Vi er alle avhengige av gode offentlige tjenester, og i kommunene er det Fagforbundets medlemmer som legger til rette for dette. Verdiskaping skjer både i offentlig og privat sektor, sa Flåthen, som syntes det var rart at ikke alle ser dette.

I kvalitetskommuneprosjektet deltar nå 138 kommuner, og mange oppnår gode resultater. Han var imponert over engasjementet i disse kommunene. Ufrivillig deltid er fortsatt en utfordring, og dette rammer kvinner særlig hardt. Her er forbundet en pådriver. Likelønn skal vi snakke mye om i tida framover, det samme gjelder sykehusene og organiseringa av dem. De må styres etter samfunnets og den enkeltes behov – ikke etter hva som er økonomisk lønnsomt.

Fattigdomsproblemet var viktig på LO-kongressen, også Fagforbundet er opptatt av dette. Fattigdom i verdens rikeste land er en skam, og særlig ille er det når det går ut over barn – slik skal ingen ha det. Fagforbundet krever forsterket kamp mot fattigdom, noe også LO støtter.

Men solidariteten stopper ikke innen landets grenser, Fagforbundet er også sterkt engasjert i internasjonalt arbeid, og Flåthen trakk spesielt fram Fagforbundets egne barneby i Angola. Dette er solidaritet i praksis.

Det var mange faglige og politiske saker han kunne kommet inn på, men Flåthen valgte å stoppe med dette. Han ville da også få anledning til å komme tilbake på torsdag. Med dette ønsket han lykke til med landsmøtet.

Generalsekretær Peter Waldorff, ISKA, hilser på vegne av de internasjonale gjestene

Peter Waldorff hadde som tradisjon å forsøke å snakke på det lokale språket, og han hadde forsøkt å snakke svensk i Stockholm på det svenske forbundets landsmøte nylig, men norsk var vanskelig, så han ba delegatene ta til takke med «en gammel dansk».

Han takket først for invitasjonen, og frembrakte hilsen fra 685 medlemsorganisasjoner i 160 land. Utfordringene i det internasjonale arbeidet er kolossale. I Oslo ser vi at det går mot juletid, men internasjonalt er det langt til jul, men han ville si at det var på «høy tid» med politiske forandringer.

– Snart møtes verdens ledere i København for å få til en ny klimaavtale. Den danske regjering har senket ambisjonene allerede på forhånd. Her kunne de ha noe å lære av fagbevegelsen – man senker ikke kravene før forhandlingene begynner! Det må legges press på verdens regjeringer, vi trenger en ambisiøs klimaavtale.

Når det gjelder en internasjonal handelsavtale, står det mye på spill for ISKA. Vi må forhindre at den brukes til ytterligere privatisering av offentlig sektor. Vi vet at dette går mest ut over de grupper som er dårligst stilt. Blant kravene er at alle skal ha adgang til vann og sanitær.

I det internasjonale arbeidet er Fagforbundet et forbilde. Medlemmene har grunn til våre stolte av forbundets engasjement og innsats, noe Waldorff takket for, på vegne av ISKA.

Om det finansielle kasinospillet som har forgått internasjonalt, sa han at det ikke kan være tale om å gå tilbake til «business as usual» nå. Vi må insistere på og sikre at dette blir drevet på et helt annet grunnlag. Det er ikke minst verdens fattigste som rammes av spekulasjonsøkonomien.

Med dette ønsket han Fagforbundet et godt landsmøte.

Dagsordens punkt 2.2.

Landsstyret hadde valgt følgende fullmaktskomité:

Mari Sanden, forbundsstyret, leder, Oslo

Øystein Hansen, landsstyret, Finnmark

Iren Bekkevold, Akershus

Solfrid Løvseth, Sør-Trøndelag

Kim Eide

Fullmaktskomiteens innstilling

Fullmaktskomiteens leder Mari Sanden fikk ordet og leste opp fullmaktskomiteens innstilling:

Ifølge vedtektenes §§ 14.3 og 14.4 består landsmøtet av 280 fylkesdelegater, 80 seksjonsdelegater og Landsstyrets medlemmer.

De valgte representantene skal ha frie mandater, jf. Vedtektenes § 14.6.

Vedtektenes § 14.4 bestemmer at de 280 fylkesdelegatene fordeles etter antall medlemmer. Alle fylkeskretsene har rett til 5 delegater før fordelingen foretas. Fylkesmøtet og Fylkeskretsens representantskap foretar valg av delegatene etter forslag fra fagforeningene og retningslinjer fastsatt av Landsstyret. 80 delegater fordeles seksjonsvis etter antall medlemmer. Hver seksjon har rett til 12 delegater før fordeling foretas.

Fordeling av delegater til Fagforbundets landsmøte 2009 fordeles i henhold til yrkesaktive medlemmer pr 1.januar 2009.

Landsomfattende fagforeninger inngår i beregningsgrunnlaget for den fylkeskrets som har fagforeningen knyttet til seg.

Ifølge nevnte beregning, fikk fylkesorganisasjonen følgende antall delegater:

Østfold	16 delegater
Akershus	18 "
Oslo	26 "
Hedmark	14 "
Oppland	13 "
Buskerud	14 "
Vestfold	12 "
Telemark	13 "

Aust-Agder	9	"
Vest-Agder	11	"
Rogaland	18	"
Hordaland	23	"
Sogn og Fjordane	10	"
Møre og Romsdal	15	"
Sør-Trøndelag	18	"
Nord-Trøndelag	11	"
Nordland	17	"
Troms	13	"
Finnmark	9	
Total	280	"

Seksjonenes delegater er fordelt slik:

Seksjon helse og sosial	27 delegater
Seksjon kontor og administrasjon	16 "
Seksjon kirke, kultur og oppvekst	18 "
Seksjon samferdsel og teknisk	19 "
Totalt	80 "

Valg av representanter og vararepresentanter er foretatt i forbundets 19 fylkesorganisasjoner og de 4 seksjonskonferansene, og skjema for fullmakter er sendt til forbundet. Fullmaktene er gjennomgått og funnet i orden i henhold til Vedtektenes bestemmelser.

Landsstyret er representert med 74 representanter.

Følgende delegater har permisjon 23.november 2009:

171 Geir Steinar Dale	9.00-13.00
2071 Venke Anny Nes	10.00 – 14.00
200 Jorunn Silseth	Kommer i kveld

Følgende har ikke møtt:

110 Kari Sletholt Bergkåsa	Vestfold
146 Simon Abraha	Vest -Agder
177 Kari Solberg	Hordaland
339 Lillian Garpestad	Seksjon Kirke Kultur og Oppvekst
2152 Wenche Berit Aale	Landsstyret
2166 Tor Dahle	Landsstyret

Av i alt 434 stemmeberettigede, er det nå møtt 425.

Forbundets kontrollkomitè er til stede med tre medlemmer. Videre er det et antall tilstede fra administrasjonen.

Fullmaktskomiteen anbefaler landsmøtet å godkjenne fullmaktene.

Oslo 23.11.2009

Mari Sanden Øystein Hansen Iren Bekkevoll Solfrid Løvseth Kim Eide

Fullmaktskomiteens innstilling ble enstemmig godkjent.

Konstituering

Dagsorden

Forbundsleder Jan Davidsen refererte landsstyrets innstilling til dagsorden, som var følgende:

1. Åpning

2. Konstituering

2.1 Godkjenning Av fullmaktene

2.2 Godkjennelse av dagsorden og forretningsorden

2.3 Valg av fire dirigenter og fire sekretærer

2.4 Valg av redaksjonskomiteer og protokollkomite

3. Faglige årsberetninger for årene 2005-2008

4. Årsberetninger og regnskaper for årene 2005-2008

5. Vedtekter

6. Prinsipp- og handlingsprogram

7. Fagforbundets egen organisasjon

7.1 Orientering om organisasjons- og evalueringsprosjektet for landsmøteperioden 2005-2009

7.2 Fagforbundets egen organisasjon

8. Diverse forslag

9. Valg

10. Avslutning

Line bad om ordet, og ønsket debatt om pkt. 7.1 Organisasjons- og evalueringsprosjektet. Dette er et stort prosjekt, og hun var ikke fornøyd med at det bare ble lagt fram som orienteringssak for landsmøtet.

Hilde fikk ordet, og foreslo at forslag 7.01.35 blir behandlet før valgene, helst i dag.

Jan Davidsen sa at det var enighet på forrige kongress om at prosjektet skulle rapporteres inn til landsstyret som bestiller. Derfor bestemte landsstyret å legge rapporten fram som orientering for landsmøtet. Men det er på ingen måte en debatt vi er ferdige med; vi vil ta den med i arbeidet framover.

Han satte Lines forslag opp mot landsstyrets innstilling. Landsstyrets innstilling vedtatt.

Davidsen sa at man hadde hatt en grundig behandling av forslag 7.01.35, og mente det var riktig å behandle det som foreslått av landsstyret.

Hildes forslag ble satt opp mot landsstyrets innstilling. Landsstyrets innstilling vedtatt.

Forretningsorden

Det forelå følgende forslag til forretningsorden:

Forretningsorden

- 1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning landsmøtet ikke vedtar noe annet. Medlemmer av forbundet har adgang til salen som tilhørere, unntatt når en sak behandles for lukkede dører. Representantene, innbudte, tilhørere og presse må vise adgangskort ved inngangen.*
- 2. Til å lede møtene velges fore ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokoll velges fire sekretærer.*
- 3. Landsmøtets åpning er mandag 23. november kl. 10.00 og møtet fortsetter til kl. 19.00. For øvrig holdes møtene fra kl. 09.00 til kl. 13.00 og fra kl.15.00 til kl 18.30. Det blir i tillegg kveldsmøte eventuelt onsdag 25. november fra kl. 19.00 til kl. 24.00 Det foretas opprop etter frammøteprotokoll til den tid ordstyreren bestemmer.*
- 4. Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger i samme sak. Med unntak av innledningsforedrag, er taletiden 5 minutter første gang og 3 minutter annen gang. Ordstyreren har for øvrig, når det er påkrevd, rett til på stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsorden gis ingen ordet mer enn en gang og høyst ett minutt til hver sak. Talerne skal tale fra den bestemte plass i salen.*
- 5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren undertegnet med forslagsstillerens navn og representantnummer. Innsendte forslag anses som opptatt. Etter at det er satt strek med inntegnede talere, kan ikke nye forslag tas opp. Forslag som ikke har noen forbindelse med de sakene som er ført på dagsorden, kan ikke behandles.*
- 6. All saker avgjøres med alminnelig flertall. For øvrig henvises det til § 25 i Vedtektene. Det stemmes med representantkort i tilfelle av stemmelikhet, er forslaget forkastet. Når 60 representanter forlanger det, foregår avstemningen med navneopprop. Når 490 representanter forlanges det, foregår avstemningen skriftlig/hemmelig.*
- 7. Hvis det i samme sak forlanges navneopprop og skriftlig avstemning, skal skriftlig avstemning foretas når 40 representanter forlanger det.*

8. I protokollen innføres forslag, talere, avstemninger og vedtak.

9. Det velges en protokollkomité som skal gjennomgå og godkjenne de daglige protokollene. Det nye forbundsstyret behandler og godkjenner protokollen fra siste dags forhandlinger

Jan Davidsen spurte om det var noen som hadde innvendinger til helheten i dagsorden? Det var det ikke, og dagsorden ble enstemmig godkjent.

En representant fra Nord-Norge spurte om man måtte ha to tredjedels flertall når man skulle behandle forbundsstyrets sammensetning. Hun talte på vegne av Nordland, Troms og Finnmark. Hun tenkte spesielt på vedtektenes §14,9.

Forbundslederen sa at det er alminnelig flertall som gjelder ved valg, men hvis det er slik at et flertall av delegatene mener at en sak berører rammemodellen, kan de forlange 2/3 flertall. Men da måtte det altså være simpelt flertall for dette synet. Forretningsorden forutsetter at disse spørsmålene kan behandles med alminnelig flertall, men det er denne forsamlingen som til enhver tid bestemmer dette, sa Davidsen.

– Vi skal være sammen i fem dager, så det bør ikke være usikkerhet rundt dette.

Jan Erik Lillesolberg fra Oppland sa at komiteene kom til å få det skikkelig travelt under landsmøtet. Han håpet at forslag og innstillinger til vedtektenes ble levert i god tid før fredagen slik at man fikk tid til så sette seg grundig inn i sakene.

Forretningsorden ble enstemmig godkjent.

Dagsordens pkt. 2.3

Valg av fire dirigenter og fire sekretærer.

Følgende var foreslått:

Dirigenter:

Anne Green Nilsen, Oslo

Bjørge Hageløkken, Oppland

Per Jarle Valvatne, Hordaland

Arne Jan Skjerdingsstad, Sør-Trøndelag

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Sekretærer:

1. Arne Halaas, Oslo

2. Jorunn Iversen, Akershus

3. Roy Gyberg, Vest-Agder

4. Åshild Fredriksen, Troms

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Dagsordens pkt. 2.4

Valg av redaksjonskomiteer og protokollkomité

Innstillingene var som følger:

Redaksjonskomité Vedtekter, Fagforbundets egen organisasjon og diverse saker:

Navn

Linn Hemmingsen, forbundsstyret, leder

Raymond Turøy, landsstyret

Roger Dehlin

Ally Nyheim

Kristin Sæther

Geir Ole Kanestrøm

Arne Spilde

Egil Bjerga

Torill Skaiaa

Kompetansesenter/

fylkeskrets/seksjon

Tromsø/UTV, Troms

Seksjon helse og sosial

Oslo/Oslo

Tromsø/Finnmark

Trondheim/Sør-Trøndelag

Trondheim/Møre og Romsdal

Bergen/Sogn og Fjordane

Stavanger/Rogaland

Skien/Aust-Agder

Aase Furali
Roger Arnesen
Grethe Mosand
Magne Hestad

Østlandet/Østfold
Østlandet/Oppland
Seksjon helse og sosial
Seksjon kontor og administrasjon

Redaksjonskomité Prinsipp- og handlingsprogram og diverse saker:

Navn:

Mildrid Finnehaug, forbundsstyret, leder
Tore Jakosen, landsstyret
Grete Møistad Olsen
Ivar Rommundstad
Morten Støen
Jan Denné
Kenneth Solheim
Eddie Whyte
Solveig Nordvold
Trude Rosnes Haukås
Steinar Reksten
Ingvild Bø Moberg
Trine Lise Johansen

Kompetansesenter/
fylkeskrets/seksjon
Trondheim/Nord-Trøndelag
Tromsø/Nordland
Oslo/Oslo
Østlandet/Akershus
Østlandet/Hedmark
Østlandet/Buskerud
Skien/Telemark
Skien/Vestfold
Stavanger/Vest-Agder
Bergen/Hordaland
Seksjon helse og sosial
Seksjon samferdsel og teknisk
Seksjon kirke, kultur og oppvekst

Protokollkomité:

Navn

Solveig Løvik Norevik, forbundsstyret, leder
Arne Granvoll, landsstyret
Arvid Lia
Randi Bukten
Marit Bratlie

Kompetansesenterområde/
Fylkeskrets
Stavanger/Bergen
– Sogn og Fjordane
Østlandet – Hedmark
Oslo/Skien – Telemark
Trondheim/Tromsø – Nordland
Østlandet – Østfold

Komiteer valgt av landsstyret

Økonomikomiteé:

Navn

Anne Grethe Skårdal, forbundsstyret, leder
Mariann Brandstad, landsstyret

Arvid Groven
Elen M. Stetzer
Arnfinn Ihle

Kompetansesenterområde/ Fylkeskrets

Trondheim/Tromsø
– Møre og Romsdal
Østlandet – Buskerud
Oslo/Skien – Vestfold
Stavanger/Bergen – Hordaland

Fullmaktskomité:

Navn

Mari Sanden, forbundsstyret, leder
Øystein Hansen, landsstyret
Iren Bekkevold
Solfrid Løvseth

Kim Eide

Kompetansesenterområde/ Fylkeskrets

Oslo/Skien – Oslo
Trondheim/Tromsø – Finnmark
Østlandet – Akershus
Trondheim/Tromsø
– Sør-Trøndelag
Stavanger/Bergen – Rogaland

Valgkomité:

Navn

Elin Veimo, leder
Bjarne Robstad, nestleder
Oddbjørg Strømme
Odd Haldgeir Larsen
Mari Sanden
Karin M. Mathisen
Svend Morten Voldsrud
Kristin Bjella Stavn
Merete Dahl
Tove Strandbakke
Pål Bach
Roy Gyberg
Turid Kalvig Sola
Roger Heimli
Ralf Einar Johannessen

Fylkeskrets

Landsstyret (Nord-Trøndelag)
Landsstyret (Aust-Agder)
Østfold
Akershus
Oslo
Hedmark
Oppland
Buskerud
Vestfold
Telemark
Aust-Agder
Vest-Agder
Rogaland
Hordaland
Sogn og Fjordane

*Terje Holmedal
Tarjei Leistad
Vegard Granaune
Signe Rasmussen
Kåre Karlsen
Jorunn Romstad*

*Møre og Romsdal
Sør-Trøndelag
Nord-Trøndelag
Nordland
Troms
Finnmark*

Voteringen

Valg av redaksjonskomite Vedtekter, Fagforbundets egen organisasjon og Diverse saker

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomite Prinsipp- og handlingsprogram og diverse saker

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Protokollkomiteen: Innstillingen enstemmig vedtatt.

Tellekorpset: Innstillingen enstemmig godkjent.

Valgkomiteen: Innstillingen enstemmig vedtatt

Økonomikomite: Innstillingen enstemmig godkjent.

Jan Davidsen viste til de praktiske opplysningene som var gitt i heftet på s. 5, om de administrative sekretariatene for komiteene, og sa at landsmøtets gjennomføring forutsatte et samspill mellom dirigenter og delegater. Dirigentene kan selvsagt foreta en løpende vurdering av punktene på dagsorden underveis.

Vi er nå ferdig med Dagsordens punkt 2 – Konstituering, og vi har fortjent en lunsjpause, sa forbundslederen, som hevet møtet kl. 12.50.

Ettermiddagsmøtet mandag

Landsmøtet fortsatte kl. 14.30 med Anne Green Nilsen som dirigent. Til stor applaus fra salen framførte sangkoret fra Fagforbundet Sør-Trøndelag, med dirigent Eivind Reitan, Klaus Hagerups Ellinors vise, Åge Aleksandersens Trondhjems natt, Nordahl Griegs Til ungdommen, Dagfinn Rimestads At jorden er en stjerne og til slutt Internasjonalen, og da reiste delegatene seg og sang med.

Forbundslederen takket med blomster og solidaritetsbevis fra barnebyen i Angola. Han var glad for at koret ivaretok arbeiderbevegelsens tradisjoner. Dessuten fikk dirigenten Eivind Reitan anledning til å dirigere et stort kor under den siste sangen.

Dirigent Anne Green Nilsen takket på vegne av de valgte dirigenter og sekretærer for den tilliten de hadde fått ved voteringen. Hun håpet at salen ville samarbeide med dirigentbordet slik at man fikk gjennomført de viktige debatter og spørsmål som sto på dagsorden. Hun viste til fullmaktkomiteens innstilling og kunne opplyse at flere delegater nå hadde innfunnet seg.

Dette gjaldt følgende:

146 Simon Abraha

177 Kari Solberg

2152 Wenche Berit Aale

339 Lillian Garpestad

171 Geir Dale

2071 Venke Anny Nes

Dermed var det 430 stemmeberettigede i salen

Dirigenten refererte så en beklagelse fra kongressenteret om en del uheldige episoder som hadde oppstått under lunsjen. Dette skulle ikke gjenta seg. Lunsjen neste gang skulle serveres varm, og med et smil.

Hun ga videre en del praktiske opplysninger om dokumentene, stemmekort, stemmesedler og forslagsark. Dokumenter er sendt delegatene og skulle tas med. Hun viste også til rammeprogrammet i heftet, og her var det en endring: Kristin Halvorsen skulle holde hilsningstale kl. 1500 tirsdag.

Når man ønsker ordet, må man skrive navn og nummer og hvilken sak på dagsorden man ønsker ordet til. Man må skrive hardt slik at alle gjennomslag er synlige. Det bakerste beholder man selv. Talerliste vil bli vist på skjer-

men så snart den foreligger. Dagsreferater vil bli utdelt hver morgen. Hvis man har rettelsel til dagsreferatene, må dette tas opp med referentene som sitter ved eget bord til venstre ved scenen.

Ved brannalarm skulle alle ta seg ut via vestibylen. Delegatene ble også bedt om å rydde på pultene og skyve stolene inntil. Dokumentene kan ligge på delegatenes plass frem til torsdag.

Hun viste også til at permisjonssøknader må være begrunnet. Man kan ikke forlate landsmøtet før permisjonssøknaden er innvilget. Mobiler skal av, pc kan ikke brukes i salen. Røykere bør ta seg over gaten fra hovedinngangen når de inntar sine forlystelser.

En permisjonssøknad fra *56 Wenche Dahl* ble innvilget..

Vedtektene

Dagsordenen pkt. 5 – Vedtektenes § 14.1, § 14.16 og § 14.19

Anne Grethe Skårdals innledning

2. nestleder Anne Grethe Skårdal sa at det var lagt opp til en bred debatt om egen organisasjon og vedtektenes § 14.1, § 14.16 og § 14.19 på landsmøtets første dag. – Grunnen til at vi må ta noen forslag til vedtektsendringer opp i dag, er at disse paragrafene handler om sammensetningen av forbundets ledelse, som skal velges tirsdag, sa Skårdal.

Den viktigste diskusjonen handler om hvordan forbundsstyret skal være sammensatt. Et flertall i landsstyret foreslo at de 10 som velges utover Forbundsstyrets arbeidsutvalg, ungdom og pensjonist, velges fritt blant landsstyrets medlemmer. Fram til i dag gar fire av disse medlemmene blitt pekt ut av seksjonene.

Det har vært en bred politisk prosess omkring dette spørsmålet. Endringen anbefales av et enstemmig AU, og av et stort flertall både i forbundsstyret og landsstyret, sa Skårdal.

Hvis vi ser på innstillingen til «Egen organisasjon», ser vi at landsstyret ønsker å bruke forbundsstyret mer aktivt i politikkutøvelse, organisasjon og koordinering. Landsstyret foreslår å etablere et samarbeidsorgan i hvert

kompetansesenterområde, ledet av et medlem av forbundsstyret fra området. Bakgrunnen for dette er ønsker om å styrke Fagforbundets organisatoriske, tariffmessige og politiske makt på områder større enn en fylkeskrets. Dette svekker ikke seksjonene, sa Skårdal som også begrunnet forslaget med at det gir en større frihet til landsmøtet.

Alle landsstyrets medlemmer er valgbare, enten de har bakgrunn i seksjon eller fylkeskrets. Dette bidrar til at landsmøtet får en sterkere styring gjennom forbundsstyret ved å kunne ta inn representanter for områder hvor en måtte ha spesielle behov, både samfunnspolitiske og organisasjonspolitiske. En ungdom, en pensjonist og de fire seksjonslederne er allerede en del av forbundsstyret. Disse er valgt i særlige valg i egne konferanser. Og i tillegg skal sjølsagt landsmøtet velge de seks øvrige personene som utgjør forbundsstyrets arbeidsutvalg sammen med seksjonslederne. Dette blir til sammen 22 representanter, sa Skårdal til slutt.

Debatt på vedtektene

Dirigenten sa at 15 talere allerede hadde tegnet seg, og satte taletiden til tre minutter, ett minutt for andre gangs innslag. Dette ble godtatt av landsmøtet.

Britt Helene Aas, landsstyret, sa at hun tok ordet til § 19.1, 2 og 3. Hun tilhørte mindretallet i forbundsstyret og landsstyret, og hun hadde hele tida vært klar på at hun ville kjøre saken til landsmøtet, om nødvendig. Den kanskje største uenigheten er knyttet til 19.1. God yrkesorganisering var ett av hovedmål med forbundet. Det er viktig med mangfold og vurderinger fra ulike ståsted. Det har vært en berikelse at de tillitsvalgte har hatt ulike ståsteder. Det sies at forbundet til nå har vært styrt av mange kompromisser. Hun syntes ikke det, og var glad for at Jan i dag hadde sagt at forbundet var dannet på godt funderte utredninger.

Björg Jorun Tapio, Finnmark, ville også gi sin støtte til landsstyrets mindretall når det gjaldt 14.19.3 – forbundsstyrets sammensetning. Hvorfor et slikt flertallsforslag? Yrkesorganisering var et grunnlag da Fagforbundet ble dannet. Seksjonene er Fagforbundet, Fagforbundet er seksjonene. Hvorfor svekke dem etter så kort tid? Seks år er da ingen alder. Vi er på god vei, og det må være riktig vei. Fagforeningene og seksjonene må ikke svekkes, sa Geir Mosti, det var taleren veldig enig i. Om flertallets forslag vedtas, er det ikke noe godt signal som sendes ut.

Tarjei Leistad, Sør-Trøndelag, fremmet forslag 15.14 til 19.1.3 om å fjerne siste del av opprinnelig forslag. Han trodde ellers det ville bli uklarheter om roller og myndighet. Hvem er da egentlig leder på distriktsnivå i forbundet? Det kan bli en rotete organisasjon med grobunn for konflikter. Det må være riktig å legge kompetansesenterlederne inn under vanlige ansvarsprosesser. Men – det er også viktig at den politiske tyngde legges hos fylkes lederne.

Elin Benberg, Nord-Trøndelag, sa at hun hadde deltatt på en seksjonskonferanse på Gardermoen hvor dette ble drøftet. Hun syntes det hadde vært viktig at de seksjonene var representert i forbundsstyret. Jeg har imidlertid kommet til at vi trenger en endring. Vi blir oppfattet som fem forbund i stedet for ett forbund. Ikke alle medlemmene forstår at de er medlemmer av Fagforbundet. De tror de er medlemmer av f. eks. Seksjon Kontor og administrasjon. Det er viktig at vi er ett forbund og at vi tenker mer på sektor enn på seksjon. Jeg tror striden om dette i høy grad er en diskusjon om taburetter og posisjoner. Man kan jobbe godt også med en ny organisering.

Eddie Whyte, Vestfold, sa at han snakket for hele vestfoldbenken. Vestfold ser på forslaget som positivt. Det sier seg selv at alle ikke kan sitte i forbundsstyret, men forbundsstyret må kunne representere alle. Hvis vi skal oppfattes som ett forbund, må yrkesgruppene være synlige. Vi skal utfordre profesjonsforbundene. Dette at vi står for en helhetstenkning, har gitt oss styrke og bredde. Som ansatt i offentlig sektor er man vant til at det skjer endringer. Ved endringer er det mye følelser ute og går. Jeg tror vi er på riktig spor. Vi må ha tillit til den ledelsesstrukturen vi velger i dag. Han støttet landsstyrets forslag.

Randi Steinli Pedersen, Troms, sa at en av grunnene til at hun hadde følt seg hjemme i det nye forbundet, var at seksjonene var så synlige. Jeg var positiv fra starten for at vi hadde en yrkesfaglig basis og en yrkespolitikk som grunnmuren i forbundet. Yrkestilhørigheten ble ivaretatt. Nå har vi to typer tillitsvalgte i forbundet, og seksjonstillitsvalgte er en av dem. Vi har dette på alle nivåer, og det er viktig at det også er slik i forbundsstyret. Dette er en styrke for forbundet. Skal vi nå utelate seksjonsrepresentasjonen, vil mange bli engstelige for utviklingen. Mange vil spørre hva som skjer rundt neste sving. Så derfor, bevar seksjonsrepresentasjonen. Denne er et pluss for organisasjonen.

Hilde Bernhardsen, Troms, sa at et hovedmål med det nye forbundet var at man skulle ha en god yrkesorganisasjon og en god yrkesidentitet blant medlemmene i forbundet. Vi har vel 310 000 medlemmer. For et år siden starten arbeidet med å evaluere rammeavtalen i forbundet, og det er ikke mer enn

rimelig at vi på denne bakgrunn ber om mer tid før vi endrer på noe. Vi er i fylkesstyrene i alle fagforeninger. Vi ønsker å ta hele organisasjonen i bruk. Seksjonslederne har vært svært aktive under hele valgkampen og spilt en stor rolle. Og seksjonsarbeidet er skjørt. Det må ikke svekkes. Det vil være et feil signal til medlemmene. Det er blitt sagt at det yrkesfaglige arbeidet er blitt svekket. Det vil jeg protestere på. Det er blitt en klar bedring det siste året. Seksjonene må ha posisjoner på alle nivåer i forbundet, og spesielt i forbundsstyret.

Oddbjørn Helgås, Sogn og Fjordane, sa at han hadde sendt inn flere forslag til forbundet om å endre betegnelsen i vedtektene, det som nå kalles pensjonister. Denne betegnelsen omfatter også uføretrygdete, og dette fant han ikke riktig. Det burde stå pensjonist/uføretrygdet. Det finnes 20 000 medlemmer i forbundet som er uføretrygdet, men de nevnes ikke med sin riktige betegnelse noe sted i vedtektene. De uføretrygdete får lite hjelp av de lokale fagforeningene. I stedet burde de ivaretas som en egen gruppe. Det finnes to typer pensjonister, alderspensjonister og uførepensjonister. Forbundet sier at alle skal kunne velges til tillitsverv i forbundet

John Egeli, landsstyret, sa at han representerte seksjon Helse og Sosial i forbundet. Som sentral tillitsvalgt var han mye ute og reiste blant medlemmene. Da var det en avgjort fordel at han også satt i forbundsstyret. Han følte hele tiden at han hadde forbundet i ryggen når han hadde kontakt med medlemmene. Jeg stoler på flertallet i landsstyret når de sier at de ikke vil svekke det yrkesfaglige arbeidet, men jeg er uenig med flertallets vurdering. Det yrkesfaglige arbeidet blir godt ivaretatt i vår nåværende organisasjon. Jeg foreslår at vi går for dagens ordning.

Knut Harald Eriksen, Seksjon Helse og sosial, ønsket også å beholde dagens ordning. Det ville bety en svekkelse av forbundet og en nedprioritering av seksjonenes posisjon i forbundet. Seksjonene er Fagforbundet. Nye medlemmer søker yrkessøskene. Vi er ikke et profesjonsforbund, men et forbund av profesjoner. Vi er ennå unge. Seks år, så vidt ute av trassalderen. Vi må se på helheten i forbundet. Vi må se på vår yrkesrolle.

Solgunn Bratli Dale, Seksjon Kirke, kultur og oppvekst, sa at hun syntes det var optimalt at seksjonene hadde sin nåværende representasjon, og at de fikk beholde disse posisjonene. Hvis ikke, svekkes yrkestilhørigheten. Vi ønsker ikke at noen av seksjonene skal svekkes. Vi må se helheten i forbundet og samtidig bevare vår yrkesrolle. Vi må utvikle forbundets organisasjon og evaluere arbeidet etter hvert. Det blir feil å endre noe nå, før evalueringen.

Anne Grete Reinertsen, Kirke, kultur og oppvekst, sa at forbundet hadde gode grunnverdier og en solid plattform som man burde beholde. Jeg mener at alle byggeklossene i det nye forbundet er viktige og nødvendige. Seksjonstilknytningen er viktig for medlemmene. Det fungerer godt i dag. Vi behøver ikke å forhaste oss med å foreslå endringer. Vi har tiden på oss. Det er alt for tidlig å endre organisasjonsformen slik landsstyrets flertall foreslår. Vi i vår seksjon støtter mindretallets innstilling.

Kjell Rostøl, Kontor og administrasjon, sa at han gikk inn for å støtte seksjonene. Sterke lokalforeninger var intensjonen bak sammenslåingen av forbundene. Det er en utfordring, men samtidig har dette gitt oss fremgang. Vi er på rett vei. Rammemodellen har vist seg å fungere godt, og den må vi derfor beholder. Rammeavtalen har en god struktur. Hadde ikke modellen vært der, ville vår oppslutning vært mindre. Vi støtter dagens ordning..

Trond Finstad, Østfold, sa at forslaget om å øke antall fritt valgte i forbundsstyret fra 6 til 10, hadde blitt diskutert i mange fora i forbundet i det siste. Han mente at den større del av forbundsstyrets medlemmer burde velges direkte av landsmøtet. Det er blitt mange valg til forbundets sentrale organer som ikke skjer slik. Det er uheldig. Han var selv kontortillitsvalgt fra Moss, og kunne ikke se at dette svekket seksjonene. Østfold støttet landstyrets innstilling.

Inger Hanssen, Samferdsel og teknisk, sa at SST mener det er viktig med forankring i seksjonene. Uten dette trodde hun ikke det ville ha blitt noen sammenslåing av. Det blir feil melding å sende ut til grasrota å vedta landstyreets forslag. Hun gikk for at dagens vedtekter ble stående på dette punktet.

Hartvik Hansen, Finnmark, sa det er sagt mye som er til fordel for å beholde dagens 14.19C. Han var ikke i tvil om at det er for tidlig å gå til en endring nå, det vil svekke seksjonene, som har begynt å fungere stadig bedre. Det nye flertallsforslaget er en bremsekloss, og han hadde ikke hørt noen argumenter som skulle nødvendiggjøre dette forslaget.

Reidar Tjøstheim, Rogaland, tok opp forslag 5.11.09.B.14. Han mente pensjonistenes representasjon i AU var for dårlig i forhold til det store antallet på 85 000 som de utgjør. De utgjør en svær ressurs, og vår lokale erfaring er at det har meget positiv effekt å øke deres representasjon, Han bad om støtte til forslaget om økt representasjon for pensjonistene.

Per Jarle Valvatne, landstyre, gikk for dagens ordning når det gjelder representasjon i forbundsstyret. Han var sjøl usikker i forhold til seksjonsarbeidet

til å begynne med, men nå er det kommet inn i ryggmargen, og det er blitt et virkningsfullt verktøy. Vi ville aldri ha greidd den vervinga som er oppnådd uten seksjonene. At nestlederne i seksjonene skal tas ut fra forbundsstyret, kan kanskje være et uttrykk for at de er blitt for flinke, og at de dermed er blitt en trussel.

Forbundsleder Jan Davidsen sa at diskusjonen ikke gjaldt om forbundet skulle ha et yrkesfaglig arbeid eller ikke; dette skal fortsatt være ett av forbundets tre viktigste bein, sammen med tariffarbeid og samfunnsarbeid. Han gav all honnør til komiteen, som har gjort et godt arbeid. Men er det noen som føler seg komfortable med vår innflytelse på sykehusene, eller hvor vi har 10 prosent organisasjonsandel? De 10 står vi fritt til å velge fra hvor vi vil, og – tariffpolitikk bør ikke overlates til administrasjonen.

Mari Sanden, landsstyret, sa at Fagforbundet er verdens beste forbund. – Vi har lyktes, vi er i medvind og vi vokser. Men – vi må ikke bli så sjølgode at vi slutter å utvikle forbundet. Vi må kunne se kritisk også på vår egen organisasjon, og landsmøtet kan gjøre en slik vurdering. På forrige landsmøte ble det sagt at det var for tidlig, men heldigvis fattet også landsmøtet vedtaket om organisasjons- og evalueringsprosjektet som ga grunn for det videre arbeid. Fagforbundet er bygget opp med seksjoner, ikke sektorer. Vi har og skal fortsatt ha sterke yrkesseksjoner, men må forsterke arbeidet på tvers. Rart hvis alle fornuftige tanker var tenkt i 2003. Støtt landsstyrets forslag. Vi må ikke stå stille!

Thor Wilthil, Hordaland, undret seg over at det skulle opprettes et verv som hovedkasserer; det er jo sagt at AU skal reduseres for å bli mer operativt, og da er det rart at det i stedet utvides. Han var imot dette forslaget, og støttet mindretallet.

Trond Helland, landsstyret, spurte om det var noen i salen som ville svekke seksjonene? Nei, ingen ville det. Heller ikke han, men han sluttet seg til flertallet i landsstyret, fordi vi da vil stå enda friere til å drive politikken vår på alle områder. Han trodde ikke forbundets yrkesfaglige satsing var avhengig av at seksjonene har to representanter hver i forbundsstyret. Han trodde det var viktigere for seksjonene å ta kampen opp om ressursene til å drive seksjonene, en kamp han ville støtte opp om.

Odd-Haldgeir Larsen, landsstyret, ville egentlig gå lenger enn landsstyrets flertall, men så på det som et greit kompromissforslag som han ville støtte. Forbundet har oppnådd yrkesfaglige/politiske resultater vi kan være stolte

av – men de er neppe avhengige av at seksjonene har to representanter hver i forbundsstyret. Han hadde for sin del ikke møtt ett potensielt medlem som hadde vært opptatt av dette. Men – seksjonene skal ikke svekkes!

Børge Tingstad, Samferdsel og teknisk, sa at hva det handler om, er å ta ut den ene representanten fra seksjonene fra forbundsstyret. Om dette vedtas, må det også vedtas vararepresentant for den ene som blir igjen, slik at en sikrer representasjon fra hver seksjon ved forfall. Videre foreslo han skriftlig avstemning på 14.19.

Britt Aas, 2. gang, sa at hun ikke var imot endringer, men hun viste til sakene som skal behandles på onsdag. Ved å ta de først, vil det bli en god prosess. Hun var stolt og glad for å kunne bidra til gjenvalg på denne kongressen. Vi skal alle oppføre oss bra, og vi må ha respekt for hverandres meninger.

Oddbjørg Strømme, landsstyret, sa at det var ingen tvil om at seksjoner og yrkesfagligarbeid var kjempeviktig for Fagforbundet. Ingen kan tro at seksjonene kan være avhengige av å ha to representanter hver i forbundsstyret, det vil bli samme system som i fylkesstyrene. Seksjonene i Fagforbundet gjør er godt arbeid, men de lykkes ikke like godt over alt, og da kan det være bra å få mer ressurser til lokalt arbeid. Hun støttet landsstyrets flertallsinnstilling.

Knut Ivar Egset, Møre og Romsdal, støttet forslaget fra Sør-Trøndelag om at lederen for kompetansesenter skal ansettes, og sluttet seg også til deres argumentasjon.

Siri Kristin Kronstad, Sør-Trøndelag, sa at av organisasjons- og evalueringsprosjektet framgår det at vi har et stykke igjen å gå, og dette er seksjonene sitt ansvar. Om de skal styrkes, må det skje der vedtak fattes. Hun støttet derfor mindretallet. Yrkesfaglig tilknytning er vårt viktigste verveargument, vi må gi et signal om at dette fortsatt skal ha fokus. Lykke til med valget!

Dirigenten sa at forslaget fra Børge Tingstad om skriftlig avstemning på 14.19 måtte stemmes over, og det ville i henhold til vedtektene kreve 40 stemmer for å vedtas.

Rita Nilssen, Nordland, fikk ordet til forretningsordenen, og sa at det vil kreve 2/3 flertall å vedta landsstyrets flertallsforslag, i henhold til vedtektenes § 25.

Dirigenten viste til at strek var satt, og at forslaget måtte avvises. Dette ble godkjent av landsmøtet.

Votering

Det ble votert over skriftlig avstemming eller ikke på forslag 14.19. Skriftlig avstemming vedtatt.

Først voterte landsmøtet over de to forslagene der skriftlig votering ikke var forlangt.

Forslag 14.1: Ingen motforslag framsatt, landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Forslag 14.16: Ingen motforslag framsatt, landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Landsmøtet hevet kl. 16.30 for 15 minutters pause.

Landsmøtet ble satt igjen kl. 16.50 og dirigenten ba om ro i salen. Hun refererte en permisjonssøknad fra 96 Ove Andreas Solberg, begrunnet med et møte i hovedutvalget for Buskerud. Søknaden ble innvilget.

Dirigenten hadde fått avklart at det bare skulle skje skriftlig avstemning på ett forslag. Dette gjaldt §14.19.3. Det forelå to forslag til dette punktet. Forslaget fra Brit Ås og forslaget fra Kjell Rostøl. Forslagene ble satt opp mot landsstyrets innstilling.

Boksene med de skriftlige stemmene skulle leveres i bakrommet. Man skulle enten skrive landsstyret eller Brit/Kjells forslag. Man fortsatte med de andre voteringene mens opptellingen skjedde på bakrommet.

Forslaget fra Reidar Tjøstheim om pensjonist- og uførebetegnelse omfattet § 14.19 1, 2 § 3.

Det forelå et forslag fra Britt Aas hvor hun foreslo at 14.19.3 opprettholdes. Hun ønsket også å opprettholde 14.19.1 og 2.

Kjell Rostøl hadde også forslag på forbundsstyret.

Tarjei Leistad hadde forslag om at lederne for kompetansesentrene skulle ansettes, ikke velges.

Børge Tingstad hadde forslag om valg av varamedlemmer til AU.

Voteringer

Landsstyrets innstilling ble satt opp mot forslaget fra Britt Aas om å opprettholde 14.19.1.

Landsstyrets innstilling vedtatt.

Landsstyrets innstilling mot forslaget fra Reidar Tjøstheim, § 14.19 1, 2 og 3. Landsstyrets innstilling ble vedtatt.

Landsstyrets innstilling ble satt opp mot forslaget fra Oddbjørn Helgås om pensjonister/uføretillitsvalgte. Landsstyrets innstilling ble vedtatt. Her måtte det imidlertid omtelling til. Landsstyrets innstilling ble vedtatt mot 183 stemmer. Avstemningen foregikk med håndsopprekning. Det var nå 430 stemmeberettigede i salen.

Landsstyrets innstilling ble satt opp mot Britt Aas' forslag på 14.19.2. Dette ble det ikke votert over fordi 14.19.1 falt.

Landsstyrets innstilling ble satt opp mot forslaget fra Tarjei Leistad om 14.19.5 (innledningen). Landsstyrets innstilling ble vedtatt.

Man fikk litt tid til overs under opptellingen, og dirigenten innkalte «kultur-sjefen» som fikk i stand orkester og sangsolister på kort tid. Man fremførte Syng høyt kamerater og fortsatte like godt med bursdagssangen. Jan David- sen presenterte dagens bursdagsmedlem, Torbjørn Klausen, som i tillegg til bursdagssang, fikk blomster til gratulasjon. – Så kan du ha en blomst på hotellrommet, sa lederen.

Ved den skriftlige avstemningen på § 14.19.3 ble landsstyrets innstilling vedtatt med 250 stemmer. 180 stemte for forslaget fra Britt/Kjell.

Hadde da Børge Tingstads forslag falt?

Nei, mente blant annet forbundsleder Jan Davidsen, som sa at man måtte ta signalene fra landsmøtet på alvor. Jeg synes også vi skal oversende forslaget fra Reidar til valgkomiteen og be dem ivareta intensjonene som ligger i forslaget. Dette ble enstemmig godkjent.

Beretningene

Faglig årsberetning 2005-2008

Forbundslederen holdt følgende innledning:

11. juni 2008 fikk Fagforbundet sitt medlem nr 300 000. Dette feiret vi på forbundets femårsdag den 17. juni.

En ny milepæl er nådd for onsdag 11.11. klokka 11.00 fikk Fagforbundet sitt medlem nummer 310 000!

Hun heter Elin Husøy, er 40 år og sykepleier fra Sarpsborg – og jeg ønsker henne hjertelig velkommen som medlem. Siden onsdag 11.11 er det gått elleve dager og Fagforbundet har vokst enda mer. Vi er i dag 310 522 medlemmer.

Et fantastisk tall og jeg er umåtelig stolt over å kunne stå her og vite at vi er så mange. Vi er faktisk nesten femten tusen flere mennesker i vårt forbund enn det er antall innbyggere på Island. Sammenlikningen med Island var det Thomas Hylland Eriksen som gjorde første gangen forbundet rundet 250 000 medlemmer. Og vi har mer enn halvparten så mange medlemmer som det er innbyggere i Oslo kommune.

Da vi avsluttet Fagforbundets første ordinære landsmøte i mai 2005, telte forbundet 289 000 medlemmer. Mens vi ved utgangen av 2008 hadde 305 469 medlemmer.

Det er en formidabel økning i en periode hvor vi fryktet at medlemstallet skulle gå ned – noe som ikke hadde vært unaturlig i forbindelse med etableringen av en ny organisasjon.

Men:

- Takket være sterk og iherdig innsats av alle tillitsvalgte har vi vokst
- Takket være gode resultater i tariffoppgjørene har det blitt attraktivt å melde seg inn i Fagforbundet.
- Takket være sterk og synlig innsats på arbeidsplassene har mange sett fordelene ved å organisere seg i forbundet.
- Og, ikke minst, takket være den rødgrønne regjeringens styrking av kommuneøkonomien, har det blitt opprettet mange flere stillinger/årsverk rundt om i kommunene og vår politikk for velferden har fått et løft.

I tillegg til dette har det vært nedlagt et systematisk og strategisk arbeid med vervingen. Den sentrale vervegruppen ble etablert i 2006 og har som oppgave å koordinere forbundets vervearbeid. Ikke mye er blitt overlatt til tilfeldighetene. Etter dypdykk i statistikker over antall ansatte i yrkesgrupper og sektorer, satt opp mot antall medlemmer, har det blitt enklere å velge ut grupper hvor vervepotensialet er stort. Måltrettet innsats mot disse har gitt resultater. I tillegg er det iverksatt et prøveprosjekt med åtte utvalgte yrkesgrupper, de såkalte plogspissyrkene.

Overfor plogspissgruppene gis det mer oppfølging og oppmerksomhet enn de andre yrkesgruppene i forbundet. Arbeidet skal evalueres for å se om resultatene har overføringsverdi til resten av organisasjonen.

Inspirert av vårt danske søsterforbund, FOA, har Fagforbundsukene blitt en realitet. Første gangen de ble arrangert var i 2008, og resultatet var nesten to tusen nye medlemmer på to uker. Meningen med Fagforbundsukene er å vise bredden i forbundets engasjement – vi er der for medlemmene. Derfor står arbeidsplassbesøk sentralt. Oppsummert kan vi si at de første fagforbundsukene ble en stor suksess. De er blitt fulgt opp i år, og vil bli et fast tiltak hvert år også i framtiden.

En annen årsak til at vi har vokst formidabelt i perioden er ungdomssatsingen. Økte økonomiske ressurser har gitt resultater. Flere er blitt skolert og flere har blitt frikjøpt. Hovedsakene for Fagforbundet ungdom er krav om lovfestet rett til læreplass, bedre fagopplæring og gjeninnføring av ungdomsgarantien, dvs. unges rett til jobb. Krav om sosial boligbygging er en annen sak som ungdommene prioriterer og setter høyt på dagsorden. Per januar 2009 har Fagforbundet 29 200 antall medlemmer under tretti år. Det er verdt en applaus.

Alders- og uførepensjonistene i Fagforbundet er mange, nærmere 85 000. De er en sterk politisk kraft og ressurs. Langt flere fagforeninger har fått pensjonisttillitsvalgte med i styret. Blant saker som prioriteres av pensjonistene er arbeidet for en bedre eldreomsorg og gode helsetjenester. De krever flere rehabiliteringsplasser og lovfesting av eldresentre. Pensjonistene er selvsagt opptatt av pensjonsreformen og krever at framtidens pensjonister må sikres en god økonomisk utvikling. Jeg er glad for at vi har fått sving på pensjonistorganiseringen – og har store forventninger etter hvert som vi skal begynne å jobbe mer med seniorpolitiske tiltak – for blant annet å sikre medlemmenes muligheter til å stå lenger i et GODT arbeidsliv.

Bygging og etablering av organisasjonen har gått over all forventning. Vi er landets største medlemsorganisasjon – minus idretten – og det skal mye til for å få alt på skinner. Hovedinntrykket etter organisasjons- og evalueringsprosjektet, hvor hele organisasjonen var involvert, er at forbundet fungerer i tråd med rammemodellen og at folk stort sett er fornøyd. Vi har fått en sterk organisasjon som står samlet i kampen for arbeidsplasser og rettigheter. Vi kan gjennomføre gode lønnsoppgjør og føre en god og helhetlig tariffpolitikk. Gjennom seksjonene er vi i ferd med å bygge opp et sterkt yrkesorganisatorisk tilbud til alle. Men vi kan fortsatt bli bedre, selvsagt – og heldigvis. Vi skal jobbe videre for å få et enda bedre grep om arbeidsplassene. Vi skal fortsette satsingen på de tillitsvalgte, vi skal se på fagforeningsstrukturen og andre områder hvor vi kan bli enda bedre.

Konklusjonen på det organisatoriske området er at Fagforbundet har klart overgangen fra to til et forbund veldig bra. Vi har beholdt medlemmene og vi har vervet nye. Vi har styrket innflytelsen på det samfunnspolitiske området og vi har gjennomført strålende tariffoppgjør i perioden. Vi skal fortsette i samme spor, men med enda sterkere trøkk.

Vi har styrket innflytelsen vår og fått gjennomslag for mange av målene våre. Hvordan kan vi påstå og vite det? Det er kanskje naturlig å begynne med Stortingsvalget i 2005. Sammen med LO klarte vi å påvirke de rød-grønne partiene til å gå til valg sammen. Slagordet var Ny kurs – ny politikk. For Fagforbundet, som da var en fersk organisasjon var det en fantastisk opptur å få valgt en regjering som var med oss, et regjeringalternativ vi hadde vært med på å stable på beina. Med fortsatt Bondevik-regjering den gangen, hadde vi ikke kunnet se tilbake på 4års-perioden slik vi kan i dag.

Kommunene lå med brukket rygg etter Erna Solbergs tid som kommunalminister. Høyres slagord – mer for hver krone – rettet seg direkte til ønsket om en billigere og dårligere offentlig velferd. De kommunale arbeidsplassene var hardt rammet og mange kommuner måtte si opp folk. Fattige mennesker og eldre pleietrengende led under uverdige og manglende tilbud. Vi i Fagforbundet skal aldri glemme tiden da Høyre, KrF og Venstre styrte, med støtte fra Frp. Desto større var gleden og optimismen da de rødgrønne klarte å vinne valget. Satsingen på kommunene og velferdstjenestene kunne begynne.

Noe av det første Stoltenberg-regjeringen gjorde var å øke bevilgningene til kommunene. Den historiske avtalen om Kvalitetskommuneprosjektet ble undertegnet i oktober 2006 – av tre departement og hovedsammenslutningene i arbeidslivet både på arbeidstaker og arbeidsgiversiden.

Fagforbundet hadde hatt sitt modellkommuneforsøk oppe og gått i mange år, og vi hadde også drevet kampanjen Sammen for kvalitet i mer enn et års tid. Dette betydde at vi hadde gjort mye godt arbeid, høstet erfaringer og kunne gå rett inn i trepartssamarbeidet som kvalitetskommuneprogrammet bygger på.

Den rødgrønne regjeringen vedtok at det skulle opprettes 10 000 nye årsverk i pleie og omsorgssektoren. Vi fikk barnehagereformen med løfte om barnehageplass til alle i løpet av fire år. De økte kommunale budsjettenes tillot kommunene å ta igjen vedlikeholdsetterslepet av veier og kommunale bygninger. Kort og godt, kommunene kunne begynne å leve og puste igjen. Dette ga Fagforbundet også nye muligheter for vekst og verving, for innflytelse og gjennomslag for våre verdier. Vi kunne bruke kreftene våre på en utvikling vi vil ha, ikke bare til å bekjempe en politikk vi ikke vil ha. Vi skal heller ikke glemme den umiddelbare tilbaketrekningen av den arbeidstakerfiendtlige arbeidsmiljøloven som ble vedtatt av Bondevik 2-regjeringen.

Helsevesenet og sykehus er en utfordring for alle land og alle partier. Sykehusreformen, som skulle gi landets innbyggere et bedre helsevesen ble iverksatt lenge før den siste landsmøteperioden vår. Likevel, utviklingen har ikke blitt slik verken politikerne, organisasjonene eller innbyggerne tenkte seg. Vi har pekt på hva vi mener er galt, men vi har også fortsatt forbundets iherdige arbeid for å bidra til et best mulig helsevesen. Jeg nevner sykehusnettverket, sykehusgruppa og ikke minst, koordineringsleddene som finnes i alle regioner. Gjennom disse har vi klart å sikre tillitsvalgte både politisk innflytelse og organisatorisk ryggdekning i sykehussektoren.

Sammen med LO og Høgskolen på Rena har Fagforbundet sett på regnskapsreglene for helseforetakene. Målet vårt er at helseforetakene endrer økonomistyringssystemet og å få en sterkere politisk styring av utviklingen.

Medlemmer og tillitsvalgte i forbundet er aktive forkjempere for gode helse-tjenester der folk bor og går gjerne i front i kampen for å bevare lokalsykehusene. Dette skal vi være stolte over.

Fattigdomsbekjempelse

2005 var året da internasjonal fagbevegelse engasjerte seg spesielt sterkt i den globale fattigdommen. Anført av internasjonal fagbevegelse ble fagorganisasjonene verden over, og særlig i den rike delen, aktivt med i. A Global Call to Action Against Poverty. Gjennom vår tilknytning til ISKA, Internasjo-

nalen for stats- og kommuneansatte, ble Fagforbundet en del av dette verdensomspennende engasjementet.

FNs tusenårsmål, med hovedmålet om å utrydde ekstrem fattigdom og sult innen 2015, ble satt i sammenheng med behovet for arbeid og offentlige tjenester av god kvalitet. Fagforbundet innarbeidet dette internasjonale aspektet i sin Sammen for kvalitet-kampanje. Målet vårt var blant annet å bidra til å spre kunnskap om tusenårsmålene – både til egne medlemmer og folk flest. Det internasjonale fattigdomsengasjementet vårt inspirerte også til å ta tak i de økte forskjellene og den hurtigvoksende fattigdommen i vårt eget land.

Gjennom kontakt med blant annet Foreningen Fattignorge fikk vi kunnskap om noe av det som må til for å bekjempe den uverdige fattigdommen som mange lever i verdens rikeste – og beste land – i følge FN.

Fagforbundet har arbeidet for å øke satsningene slik at de som ikke er i stand til å arbeide, kan leve et anstendig liv. Vi har også pekt på det urettferdige i at sosialhjelpsmottakere behandles forskjellig og mottar ulik sosialstøtte avhengig av hvilken kommune i landet de bor i. Den rødgrønne regjeringen lovet sterk innsats for å bekjempe fattigdommen – uten å komme i mål i sin første regjeringsperiode. Kampen for å bekjempe fattigdom har stor støtte i medlemsmassen og vi skal styrke innsatsen i årene som kommer.

Klima – lokal og global innsats

I løpet av fireårsperioden har behovet for innsats i klimaarbeidet bare økt. Vi engasjerer oss både lokalt og globalt og det arbeides på flere områder. Gjennom samarbeid med NORISS (Norsk institutt for strategiske studier) forsøker vi å sette klima- og miljøpolitikken inn i en næringspolitisk sammenheng. Vi samarbeider med ulike organisasjoner som har klimakampen som hovedarbeidsområde; for eksempel Naturvernforbundet, Norges sosiale forum, Global Migrants for Global Action og liknende. Gjennom blant annet kvalitetskommuneprogrammet er vi med på å sette kommunene i stand til å iverksette konkrete tiltak som virker – der og da.

Livskraftige kommuner er et annet prosjekt for kommuner som driver med utviklingsarbeid. Nedre Eiker kommune er ikke bare med, den har også gått foran og blitt et miljøfyrtårn. Etter en felles ide fra Fagforbundet og Naturvernforbundet ble det bestemt å skolere verneombudene til å bli miljøkonsulenter. Kommunen har bestemt at alle virksomheter i kommunen skal mil-

jøsertifiseres, og sammen med virksomhetslederne i kommunen leder verneombudene arbeidet fram til sertifisering. Kommunen sparer store beløp i driftsutgifter ved å bruke egne verneombud som ressurspersoner. Miljøsaingen i Nedre Eiker har gitt gode resultater og det er stor interesse for arbeidsmetoden de har valgt.

Tariffoppgjørene i perioden

Skal vi få gjort noe med lønnsforskjellene her i landet, må vi begynne med å løfte de som er nederst på stigen. Mange av medlemmene våre befinner seg her. Mange av medlemmene våre tjener ikke nok til å kunne få kjøpt seg en anstendig bolig. De blir rett og slett avvist i banken. Den lave lønnen skyldes flere forhold, men først og fremst handler det om for lav verdsetting av arbeidet og problemene med å få ansettelse i hele stillinger.

Den lønsmessige uttellingen har likevel vært god – det gjelder i hovedoppgjør – så vel som i mellomoppgjør. Mellomoppgjøret 2007 ble gjennomført med et resultat som var det økonomisk beste på svært mange år. Solide krotilllegg, kombinert med lav prisstigning er bra for medlemmene våre. Når profilen på alle oppgjør i perioden har vært den samme, er det klart at dette slår positivt ut for lavlønnsgruppene. De har hatt størst prosentvis uttelling, noe som er helt i samsvar med Fagforbundets mål.

I hovedoppgjøret med KS i 2008 fikk vi gjennomslag for en garantibestemmelse på flere av tariffområdene som sikrer at ingen arbeidstakere med minst 20 års ansiennitet skal tjene mindre enn 300 000 kroner i året. (– avtalt i 2008, men gjeldende fra 2009). I 2008-oppgjøret med KS ble det også avtalt bestemmelser som sikrer uttelling for tilleggskompetanse og realkompetanse. Dessverre kommer ikke uttellingen av seg selv, men ved kartlegging av kompetanse og påfølgende forhandlinger.

Fagforbundet har ca 25 000 medlemmer i virksomheter hvor vi har Spekter (som arbeidsgivermotpart). Spekterforhandlingene, spesielt i område 10 – helse, har i perioden vært krevende og ofte langvarige. Resultatmessig har medlemmene som omfattes av Spekteroppgjøret, fått tilnærmet likt medlemmene i KS-området.

I tillegg til disse store områdene, har forbundet en mengde andre forhandlinger, og det er vel riktig å si at vi nå driver utstrakt forhandlingsaktivitet hele året. Det er farlig å nevne noen, for da beskyldes man gjerne for å ha glemt andre. Jeg drister meg likevel til å nevne at vi er part i LO-NHO-opp-

gjøret for medlemmer som arbeider i private virksomheter. Antall medlemmer her er bortimot 5 000. I statsoppgjøret som vi også er part i, forhandler vi for i overkant av 1 000 medlemmer.

Og for at flere ikke skal føle seg glemt: Fagforbundet forhandler for medlemmer som omfattes av bussbransjeavtalen, private barnehager, kirkens arbeidsgiverforening, HUK og HSH med flere. Men som dere sikkert skjønner, med mer enn flere hundre avtaler går det ikke an å nevne alle. Målet vårt er uansett at alle medlemmer skal ivaretas like godt, også på lønns- og tariffområdet. Vi framforhandler hele tiden nye avtaler og vi vil styrke og forsvare det avtaleverket vi har. En av de nye avtalene vi framforhandlet i 2008 var for ansatte ved Sentrum Røntgen. Dette gikk ikke uddramatisk for seg, og medlemmene ved røntgeninstituttene i Bergen, Trondheim og Stavanger måtte gjennom en seks uker lang streik før vi fikk gjennomslag for opprettelse av tariffavtale ved bedriften. Avtalen medførte at medlemmene fikk en vesentlig lønnsøkning.

Ytterligere fire nye avtaler ble utarbeidet i fjor; For ansatte ved kinoer med HSH, for dyrepleiere med landsbrukets arbeidsgiverforening, standard tariffavtale for ansatte i barnehager og tariffavtale med Trygge barnehager.

Pensjon

En av de store dragkampene i perioden har vært kampen for pensjonsrettighetene; for en fortsatt god AFP-ordning og forsvaret av offentlig tjenstepensjon. Som kjent vedtok Stortinget å innføre en ny Folketrygd fra 1.1.2011. Mange fryktet at pensjonsforliket som ble inngått i denne sammenhengen, ville føre til reduksjoner i pensjonen på 10-20 000 kroner – livet ut. I tillegg ville pensjonsnivået ytterligere kunne reduseres på grunn av den såkalte levealdersjusteringen for senere årskull. Ved tariffoppgjøret i 2008 og 2009 klarte vi langt på vei å beholde dagens ordninger. AFP og tjenstepensjon er ikke ferdig med disse to oppgjørene. Vi har måttet akseptere svekkelser ved innføring av levealdersjustering uten mulighet for å jobbe lenger for å bedre ytelsene, og dårligere regulering av løpende pensjoner, såkalt indeksering.

Endelig avklaring lar vente på seg, da det er varslet at lovforslag om nye utføreregler kommer sent i 2010. Resultatet av dette skal jeg imidlertid ikke komme inn på i denne talen. Bare fastslå at kampen for pensjonsrettighetene langt fra er over.

Kampen for hele, faste stillinger

Ca 270 000 kvinner arbeider mindre enn 70 prosent stilling. Fagforbundet har økt presset for å få gjort noe med alle de unødvendige deltidssstillingene, som særlig finnes i pleie og omsorg og helsetjenestene. Mange av de som er ansatt i deltid, arbeider likevel full stilling og mer enn det. De er ringevikarer, og som ringevikarer har de ingen oversikt over når de skal jobbe, og hvor mye månedslønna kommer til å ligge på. For de det gjelder er dette en uholdbar arbeidssituasjon som sliter i det lange løp. Mange sier de velger å jobbe deltid fordi de ikke orker å ha hel stilling. Jobben er for slitsom. Men da er det jo organiseringen av arbeidet som ikke er god nok. Hvorfor er det slik at de som har en kontorjobb eller arbeider i brannvesenet har et jobbliv som de makter? Jo fordi arbeidet er tilpasset med tanke på belastning og antall ansatte. Derfor krever vi nå at arbeidsplassene hvor det er mest utbredt med deltid, skal organiseres slik at det blir mulig å ha en full stilling uten å slite seg ut. Dessuten er det dårlig bruk av arbeidskraftressursene i en situasjon hvor vi mangler arbeidskraft. Vi har gjort beregninger som viser at dersom alle de som i dag jobber deltid, får full stilling, vil det utgjøre 80 000 nye årsverk. Flere og flere kommuner ser fordelene ved at de ansatte arbeider i hele stillinger og når de går inn for det er det faktisk ikke så vanskelig å få det til.

Med heltidsprosjektet som vi startet i 2008, er målsettingen vår at alle medlemmene våre skal ha mulighet til å jobbe i faste, fulle stillinger.

Fagforbundet mener at 6-timers arbeidsdag fortsatt bør prøves ut. Hittil er det bortimot 1000 arbeidstakere – både i offentlig og privat sektor som har forsøkt 6-timers arbeidsdag med full lønn. Erfaringene er overveiende positive, med større trivsel, arbeidstakere med mer overskudd og lavere sykefravær som resultat. Blant annet fordi vi ønsket mer kunnskap, har vi bidratt til at boka Sekstimersdagen – den neste store velferdsreformen, er blitt skrevet og gitt ut. Forbundet mener at vi må se på 6-timers arbeidsdag i forbindelse med utarbeiding av en arbeidslivsreform. Nettopp det å utarbeide og foreslå en arbeidslivsreform, blir ett av våre store prosjekter i neste landsmøteperiode.

Fagforbundet – gode i solidaritetsarbeid

Mange av fagforeningene og fylkeskretsene våre har egne solidaritetsprosjekter som de har hatt i mange år. Solidaritetsarbeid er en meningsfull aktivitet som tiltaler mange medlemmer og som blir verdsatt høyt av de som mottar støtte. Et av våre mest fantastiske prosjekt i denne landsmøteperioden, antakeligvis det aller beste, er byggingen av barnebyen i Angola.

Vi har klart å samle inn mer enn 18 millioner kroner – summen som trengtes for å bygge byen.

Nå er det penger til drift det handler om, og mange av bidragsyterne, inklusive fagforeninger og fylkeskretser har sagt at de ønsker å være med videre. Det betyr at barnebyen i Huambo/Angola har en god framtid.

I internasjonal fagbevegelse er Fagforbundet en kraft å regne med. I ISKA, Internasjonalen for stats- og kommuneansatte, er forbundet et av de største og innehar sentrale posisjoner. Det nordiske og europeiske samarbeidet ivaretas gjennom KNS -kommunalt ansattes nordiske samarbeid og EPSU – den europeiske sammenslutningen for ansatte i offentlig sektor. Vi har mye å lære av hverandre i internasjonal fagbevegelse og til tross for store ulikheter fra land til land, fra verdensdel til verdensdel, mellom fattige og rike – så er det mer som forener oss. Vi merker det når vi møter fagforeningskamerater fra alle deler av verden. Det er de samme sakene som opptar oss, det være seg finanskrisen, klimakamp eller fattigdom, rett til arbeid og velferd, rett til en anstendig lønn og mulighet til å forsørge seg sjøl og familien sin. Rett til rent vann, helsetjenester og utdanning

Derfor betyr denne internasjonale kontakten mer enn vi kanskje forstår i den hverdagen vi har som tillitsvalgte. Med globaliseringa er det enda mer naturlig å samarbeide og knytte kontakter over landegrensene. Norge er et lite, men rikt land. Vi som kommer fra Norge har både penger og kunnskap å bidra med. Den nordiske velferdsmodellen er kjent og respektert. Fagforeningskamerater er nysgjerrige på trepartssamarbeidet og det faglig-politiske samarbeidet. Vi har mye å fortelle og mye å lære.

Den faglige beretningen viser at Fagforbundet har bestått prøven – vi har funnet formen. Vi har klart mye, vi har oppnådd mye, men vi vet at vi kan bli enda bedre og enda flere. Vi har en spennende seilas foran oss.

Med dette legges faglig beretning for landsmøteperioden 2005-2008 fram til debatt og vedtak.

Dirigenten hadde fått en påminnelse om at et vedtak var glemt under forrige punkt. Det gjaldt innstilling 14.19.4 fra landsstyret om at kontrollkomiteen skal ha tre medlemmer. Her foreligger ingen motforslag, men landsstyrets innstilling må likevel voteres over.

Votering: Landsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Debatt om beretningene

Dirigenten sa at strek ville bli satt under første innlegg. Det var foreløpig 10 på talerlisten. Taletiden ble satt til 3 minutter.

Svein Olav Aarlott, Sør-Trøndelag, tok opp formuleringen om medbestemmelse i prinsippprogrammet. «Yte etter evne, motta etter behov», heter det. For å kunne oppnå dette, må vi utfordre den private eiendomsretten. Vi må ta et oppgjør med eiendomsfordelinga og maktforholda. Skytøen-utvalget var i sin tid det mest radikale, som sa at de ansatte skulle ha flertallet i bedriftsstyrene. Aarlott mente at kommuneloven f. eks. kan endres slik at de ansatte får 1/3 av representantene i kommunestyret og formannskapet. Han foreslo at forbundet legger opp til en slik debatt i perioden, og varslet egne forslag i denne retningen.

Ole-Johnny Marthinsen, SHS, var stolt over evnen til Fagforbundet til å sette det yrkesfaglige i fokus. Han hadde to eksempler. Når det gjaldt ambulansetjenestene, så vi en bekymringsfull utvikling i retning av private løsninger. Han nevnte eksempler fra Oppland og Helse Midt-Norge, hvor sistnevnte brukte millioner av kroner på en rotete anbudsrunde. Helse Nord vedtok tidlig at ambulansetjenesten skulle være i egen regi, og Helse Vest har nå vedtatt det samme. Fagforbundets evne til å peke på at dette er en grunnleggende velferdstjeneste har bidratt til den positive utviklingen. Nå må vi ikke gi oss før alle ambulansene drives av helseforetakene. Han var også glad for at forbundet støttet nasjonal yrkesutdanning for ambulansepersonell.

Karianne Sten Karlsrud, SHS, sa at forbundet ved seksjonene hadde jobba godt i utviklinga av helsearbeiderfaget, spesielt viktig er det at vi har fått autorisasjonsordning. Dette styrker yrkesidentitet og –stolthet. Framover må det sikres tilstrekkelig antall skoleplasser for helsefagene. Videreutvikling og tilpasning til nye oppgaver blir viktig for helsesektoren, og dette blir en viktig opp for forbundet i åra som kommer.

Helene Skeibrok, SHS, var stolt over å være medlem av Fagforbundet, og ble enda mer stolt da hun leste beretningen. Helt utrolig hva forbundet har fått til. Vi har deltatt i to stortingsvalg. I 2005 stod mye på spill for forbundets medlemmer. Det ble en rødgrønn regjering, og det viser betydningen av politisk engasjement i fagbevegelsen. Hun var videre stolt over å være seksjonsleder. Mange viktige saker er løst, men vi må brette opp ermene og jobbe aktivt med våre saker også framover.

Medlemstallet er en fryd å se – nå så hun fram til 2011 og 350 000 medlemmer!

Grete Mosand, SHS, ville si noen ord om Kreativ Omsorg, et prosjekt som har markert seg tydelig, bl.a. med eget nettsted, og som har gitt resultater. Prosjektet fokuserer på samarbeid og dialog. Neste samling er i Trondheim i april, og hun regnet med at det ville bli et spennig arrangement.

Børge Tingstad, SST, takket for god hjelp i forbundsstyret med utfordringene i Sør-Trøndelag.

Line Tollefsen, Nordland, sa det var ganske mye bra i organisasjonsprosjektet, men evalueringsdelen var hun mer usikker på. De hadde lagt til kommentarer til svarene sine, men disse kommentarene så de ikke mer til, og det var her deres oppfatninger kom skikkelig fram. OE-prosjektet hadde tatt organisasjonen i bruk, og de hadde hatt gode diskusjoner, men hun mente fortsatt at rapporten burde legges fram til debatt.

Kim Håkon Pedersen, Troms, var stolt over å stå på landsmøtets talerstol, og forbundet har også god grunn til å være stolt over sin ungdomsinnsats. Forbundet har satset på ungdommen og hatt forventninger. Vi har jobba, stått på, og det har gitt resultater. Sjøl hadde han fått anledning til å lære, prøve, feile og bidra. Den muligheten må gå videre til andre ungdommer – forbundet må fortsette den gode oppfølgingen av ungdommen.

Gunn Elin Flakne, landsstyret, mente forbundet kunne ta æren for valgseieren i 2005 og 2009. Fagforbundet er dyktig på valgkamp. Hun understreket at hun ikke ville holde et innlegg for eller imot økonomisk støtte til politiske partier, men hun ville likevel peke på at forbundet har noen utfordringer i forhold til hvordan noen av disse partiene kan opptre i politiske allianser ute i kommunene, med partier som ikke tjener fagbevegelsens sak. Vi vil arbeide fram mot kommunevalget, men dette bør vi likevel ta opp på alle plan.

Helge Galtrud, Oppland, sa at vi ikke skal være redde for å skryte litt av oss sjøl, men han savnet litt om de områdene der vi ikke har lyktes så godt. Vi må kunne høre litt om det også. F. eks. har vi mislykkes totalt når det gjelder foretaksmodellen i helseforetakene, som skal fortsette som før. Dette er et stort nederlag. Inntrykket er at det kan gå litt for raskt med støtten til det som kommer fra regjeringskvartalet på glanset papir. Et eksempel er NAV-reformen, og nå har vi Samarbeidsreformen der også mye er uklart. Kanskje har vi vært litt for raskt ute der også? Men tariffoppgjøret 2009 ble veldig bra – stor applaus for det!

Bjørn Willumsen, Tromsø, hadde bl.a. lest 9 sider faglig beretning i Fagbladet, og jo mer han har lest, desto mer imponert har han blitt. Kampen mot fattigdommen er den absolutt viktigste politiske oppgaven, det er menneskeverdet det går på, og her må forbundet stå på.

Ole Roger Berge, Sør-Trøndelag, var veldig fornøyd med det arbeidet forbundet har gjort, men ett viktig unntak har vi i pensjonsreformen. Der var han ikke fornøyd. Vi ble pålagt å stemme for et dårlig kompromiss, heldigvis ble det flertall for et forslag fra Handel og Kontor – mot vår stemmegivning.

Elvis NWosu sa at han var veldig fornøyd med beretningen og med Davidsens innledning. Han var stolt over å være med i dette forbundet, og han var stolt over uttalelsene til Davidsen. Davidsen hadde bl.a. sagt at det er vi i vesten som har stått for de største utslippene. Det er også vi som må redusere utslippene mest. Klimakrise, energikrise og matkrise er de tre store krisene som nå rammer mange mennesker. Vi står sannsynligvis foran store naturkatastrofer, og vi kan vente en økning i antallet klimaflyktninger. Om klimaforhandlingene i København sa han at det nå ikke så ut til at man fikk en juridisk bindende avtale til i desember. Vi kan jo ikke privatisere atmosfæren heller, men forbundet må fortsette å vise sin bekymring for utviklingen i klimaet.

Oppsummering ved Jan Davidsen

Forbundsleder Jan Davidsen sa i sin oppsummering at det ikke var fremmet et eneste forslag, en hadde bare kommet med en oppfordring til landsstyret. Han sa at det forbundet vil arbeide mye med fremover er betydningen av medbestemmelse på arbeidsplassene. Vi er opptatt av at man i større grad må bruke den kompetansen som de ansatte i kommunal sektor besitter. Vi tenker da ikke minst på kvaliteten på tjenestene og på arbeidsklimaet. Vi har sett at arbeidsgiverne i sterkere grad enn tidligere bruker styringsretten sin. Vi har også sett tendenser til lokal lønnsdannelse, utstrakt bruk av konsulenter m.v. Vi må heller ikke rokke ved den parlamentariske styringsmodellen i Norge. Det er viktig at vi verner dem som er valgt til å styre dette landet.

Han kom også inn på de siste dagers bråk i ambulansetjenesten. Han la vekt på at dette er et meget viktig område. Det er denne hjelpen på stedet som kanskje er den aller viktigste, og det er samarbeid med sykehusene som avgjør tjenestens resultater. Dette er noe vi må drøfte videre i seksjonen.

Til Kari Anne ville han si at forbundet har arbeidet aktivt for helsefagarbeiderne; ikke minst har vi vært opptatt å få på plass flere lærlingeplasser. Dette gjelder ikke minst i forhold til samhandlingsreformen i sykehussektoren.

Til Grethe og temaet kreativ omsorg, sa forbundslederen at man skulle arbeide videre med dette i forbundet. Etter de første seks årene med et nytt forbund har man etter hvert fått en viss oversikt over hva medlemmene mener og hva de er fornøyd/ikke fornøyd med. Vi har brukt to år på å etablere oss og to år på evaluering. Nå er det på tide å arbeide. Vi skal fortsette ungdomssatsingen som Gunn Elin var inne på. Når det gjelder hvordan partiene innfrir sine løfter, såer det partienes sak. Vi velger i utgangspunktet å tro på det de sier. De må selv følge opp sine valgløfter

Til Helge ville han si at man ikke har lyktes noe særlig med foretaksmodellen, men vi fortsetter å kjempe for endringer. Av og til er det mediene som presser oss til et standpunkt. Vi må ha en mening når mediene er opptatt av et tema. Han sa ellers at det var en stor mangel på å bruke de ansattes kompetanse ved store organisasjonsendringer som NAV-reformen.

Han takket også for innlegg om fattigdom og menneskeverd fra Bjørn og sa til Ole Roger at forbundet også hadde fremmet mange av sine tradisjonelle krav på LO-kongressen. Vi kommer til å arbeide videre med tjenestemannsordningen. Vi skal ta debatten fremover og se om vi ikke kan få til endringer som er til støtte for de uføretrygdede. Det blir en stor utfordring å få til en reform som gjør det mulig å kombinere arbeid og pensjon. Han takket også Elvis for den ros han fremførte. Med dette håper jeg at jeg har dekket de fleste spørsmålene. Har jeg glemt noen, kan de reises senere, sa Davidsen.

Landsstyrets innstilling ble enstemmig godkjent.

Dagsordens pkt 4 Årsberetning og regnskap 2005-2008

Anne Grethe Skårdal orienterte om årsberetningene og regnskapene for 2005-2008:

Lysbilde: 1 – Innledning

Dirigenter og kjære landsmøte, i tillegg vil jeg ønske revisor Terje Tvedt fra Ernst & Young velkommen til landsmøtet.

Fagforbundets årsregnskap for denne landsmøteperioden består av årsregnskapene for 2005, 2006, 2007 og 2008. Det enkelte årsregnskap viser hvilke inntekter og kostnader forbundet totalt har hatt i løpet av året, og den økonomiske stillingen til forbundet ved årets slutt.

Regnskapet viser slik sett de økonomiske konsekvensene av de mangfoldige aktiviteter forbundet har hatt i løpet av denne perioden.

Regnskapene består av:

- Forbundets regnskap
- Konsernregnskapet

Lysbilde: 2 – Vedtektsbestemmelser og regnskapsbehandling

De formelle reglene om regnskapsbehandling er:

- § 19.3 Forbundsstyret skal avgi årsregnskap og årsberetning innen utgangen av juni måned.
- § 17.3 Landsstyret fastsetter foregående årsregnskap og årsberetning innen utgangen av juni måned.

Det betyr at det er landsstyret og ikke landsmøtet som godkjenner det enkelte års regnskap. Landsmøtet får regnskapet til orientering. Jeg vil derfor ikke gå detaljert inn i det enkelte årsregnskap, men påpeke noen utviklingstrekk. Fagforeningene og fylkeskretsenes årsregnskap er ikke del av forbundets regnskap, men siden alt finansieres av medlemmenes kontingent vil jeg si litt om det også.

Lysbilde: 3 – Hovedtall

Hovedtall	2005	2006	2007	2008
Driftsinntekter	817,6 mill.kr	814,8 mill. kr	855,3 mill. kr	916,1 mill. kr
Driftskostnader	830,7 mill. kr	802,1 mill. kr	810,9 mill. kr	900,8 mill. kr
Driftsresultat	-13,1 mill. kr	12,7 mill. kr	44,4 mill. kr	15,2 mill. kr
Finansposter	16,7 mill. kr	24,9 mill. kr	3,2 mill. kr	11,5 mill. kr
Årsresultat	3,5 mill. kr	37,6 mill. kr	47,6 mill. kr	26,7 mill.kr

Vi ser at det har vært positive årsresultater alle regnskapsårene i denne landsmøteperioden. Resultatene har variert fra 3,5 mill. kr i 2005 til 47,6 mill. kr i 2007. Det er lett å la seg «besnære» av disse tallene. Jeg vil minne om følgende:

På landsmøtet i 2005 stod jeg på denne talerstolen og la frem de økonomiske resultatene for de to første driftsårene for Fagforbundet. Både i 2003 og 2004 var det «røde tall» – med et underskudd på 23,4 mill. kr i 2003 og 34,7 mill. kr i 2004. Det ble derfor et mål at det skulle være balanse mellom løpende inntekter og kostnader innen landsmøtet i 2009. Ved etableringen av Fagforbundet var det lagt opp til å ha noe høyere driftskostnader enn inntekter. Ikke minst skyldtes dette etableringskostnader. Det var lagt opp til å bruke noe tid på å ta ut synergieffekter av nedleggelsen av de to tidligere forbundene og bygge et nytt. Selv om regnskapene viser at dette målet er nådd – så vil jeg minne om noen forhold som har gjort at regnskapsresultatene har blitt så bra som de har blitt i denne perioden.

- I regnskapene for 2005 og 2006 er tidligere års nedskrivninger på aksjene i SpareBank 1 Gruppen tilbakeført med henholdsvis 8,6 mill. kr og 8,8 mill. kr, noe som har påvirket resultatet positivt i disse årene.
- I 2006 og 2007 hadde stønadskassa et overskudd på henholdsvis 13,7 mill. kr og 13,5 mill. kr. Resultatet i stønadskassa avhenger i stor grad av avkastningen på midlene. Etter finanskrisa inntraff ligger de på et langt lavere nivå. I 2008 var det et negativt resultat på 5,2 mill. kr.
- I regnskapet for 2008 er det ført korreksjoner i tidligere års regnskap mot egenkapitalen som gjelder pensjonsforpliktelser. Hadde ikke det vært tilfelle, slik at disse beløpene hadde blitt kostnadsført i 2008, ville resultatet ha blitt svekket med 19 mill. kr.

Flere av disse forholdene som jeg har nevnt her kan forbundet i liten grad påvirke, samt at en del av dem kun vil ha engangseffekt. Det er viktig å ha dette i minne når en vurderer regnskapsresultatene for denne perioden.

Lysbilde: 4 – Driftsinntekter

Driftsinntekter	2005	2008
Kontingentinntekter	547,4 mill. kr	645,0 mill. kr
Forsikringsinntekter	217,6 mill. kr	181,2 mill. kr
Øvrige inntekter	52,6 mill. kr	89,9 mill. kr
Sum driftsinntekter	817,6 mill. kr	916,1 mill. kr
Andel kontingentinntekter	67,0 %	70,4 %

Vi ser at sum driftsinntekter har økt fra 817,6 mill. kr i 2005 til 916,1 mill. kr i 2008 – dvs. med nesten 100 mill. kr. Kontingentinntektene er naturlig nok den viktigste finansieringskilden for forbundet. I 2008 utgjorde den ca 70 % av de totale inntektene. I 2008 ble det bokført 645 mill. kr i kontingentinntekter, som er en økning på i underkant på 100 mill. kr i forhold til 2005. Kontingentinntektene består av følgende inntekstposter:

Lysbilde: 5 – Kontingentinntekter

- Medlemskontingent 583,3 mill. kr
- Pensjonistkontingent 15,1 mill. kr
- OUO kontingent 47,2 mill. kr

Jeg vil knytte noen kommentarer til medlemskontingenten og pensjonistkontingenten.

I 2008 ble det bokført 583,3 mill. kr i medlemskontingent. Medlemskontingenten avhenger grovt sagt av to forhold – medlemsutvikling samt lønnsoppgjørene. Siden vi har prosentkontingent vil gode lønnsoppgjør bokstavelig gi klingende mynt til forbundet.

I 2008 ble det bokført 15,1 mill. kr i pensjonistkontingent. Forbundet har omlag 50 000 pensjonistmedlemmer (inkl. uførepensjonister) som er under 75 år som betaler en årlig premie på kr 300. I den forbindelse vil jeg nevne at Pensjonistkonferansen i 2009 vedtok enstemmig å tilråde Landstyret å vedta en økning av pensjonistkontingenten med kr 100,- per medlem til kr 400 pr. år for pensjonister under 75 år. Dette ut fra den vurderingen at kontingenten har nå vært uforandret i 10 år. Kontingentinntekten ga heller ikke rom for øking av ytelser til lokalt pensjonistarbeid, slik som det sentrale pensjonistutvalget og de øvrige pensjonisttillitsvalgte har ønsket.

Lysbilde: 6 – Forsikringsinntekter og øvrige inntekter

Forsikringsinntekter og øvrige inntekter	2008
Forsikringsinntekter	181,2 mill. kr
Øvrige inntekter	89,9 mill. kr

I 2008 ble det bokført 181,2 mill. kr i forsikringsinntekter. Forsikringsinntektene består av innbetalt kollektivhjem premie med 145,3 mill. kr og innbetalt premie til stønadskassa med 35,9 mil. kr.

Under øvrige inntekter går annonseinntekter, salgsinntekter og OU inntekter.

I 2008 ble det bokført 70,8 mill. kr i OU inntekter. Av dette beløpet utgjorde OU inntektene fra KS området 65,9 mill. kr. I løpet av denne landsmøteperioden har vi fått vesentlig mer OU midler fra KS området – siden avsetningen i 2007 økte med 0,09 % til 0,24 % av grunnlønnsmassen til OU området i KS området.

Medlemsutvikling

Som jeg nevnte litt tidligere er medlemsutviklingen en viktig forklaringsfaktor til utviklingen i medlemskontingenten.

Lysbilde: 7 – Medlemsutvikling

Medlemsutvikling	2005	2006	2007	2008
Totalt medlemstall	286 019	290 273	295 679	305 469
Yrkesaktive	187 808	190 193	192 765	200 520

Det totale medlemstallet i landsmøteperioden har økt fra 286 019 i 2005 til 305 469 i 2008, dvs. en økning på 19 450 medlemmer. Et godt vervearbeid og mange dyktige tillitsvalgte har gitt resultater. Fagforbundet hadde ved årsskiftet 2008/2009 .

200 520 yrkesaktive medlemmer, det er en økning på 12 712 i landsmøteperioden. Økningen i medlemstallet har fortsatt i 2009 og like før landsmøtet passerte Fagforbundet 310 000 medlemmer totalt, og av disse var 203 000 yrkesaktive medlemmer. Forslaget til nasjonal- og statsbudsjett for 2010 tilsier fortsatt vekst i de sektorer hvor Fagforbundet har sin medlemstygnde.

Selv om forbundet p.t. har en medlemsvekst, går organisasjonsprosenten ned innen noen av kjerneområdene. Verving må derfor ha høy prioritet framover. Forbundet må være en vervende organisasjon i alle ledd.

Det er viktig å få fram hva Fagforbundet kan gjøre for akkurat «deg». Selv om vervingen må skje på alle tariffområder innen organisasjonsområdet, er det viktig å målrette og tilpasse vervingen der hvor potensialet anses som særlig stort, og mot grupper som ellers er strategisk og taktisk viktige. Forbundet må utnytte medlemspotensialet i den store andel ansatte med fremmedkulturell bakgrunn.

Lysbilde: 8 – Driftskostnader

Driftskostnader	2005	2008
Forsikrings- og kontingentkostnader	356,6 mill. kr	346,0 mill.kr
Lønnskostnader	176,0 mill. kr	231,6 mill.kr
Av- og nedskrivningskostnader	20,1 mill. kr	13,9 mill. kr
Annen driftskostnad	278,0 mill. kr	309,3 mill. kr
Sum driftskostnader	830,7 mill. kr	900,8 mill. kr

Totale driftskostnader utgjorde 830,7 mill. kr i 2005 og 900,8 mill. kr i 2008.

Den største kostnadsposten i forbundets regnskap er Forsikrings- og kontingentkostnad, den var på 356,6 mill. kr i 2005 og på 346 mill. kr i 2008. Her ligger både LO-kontingent og forsikringskostnadene.

Lønnskostnader består av lønn, arbeidsgiveravgift, pensjonskostnader og andre ytelser. Disse kostnadene utgjør til sammen 231,6 mill. kr i 2008. I forhold til 2005 har lønnskostnadene økt med 55,6 mill. kr. Økningen er på 31,6 % og skyldes lønnsvekst, nye stillinger samt økte pensjonskostnader, bl.a.. på grunn av endrede regnskapsregler – når det gjelder avsetning til fremtidige forpliktelser.

Forbundet må i henhold til regnskapsloven aktivere investeringer i balansen og føre de årlige avskrivningene i resultatregnskapet. Avskrivninger er i hovedsak knyttet til Fagforbundets hovdekontor i Keyserstgt. 15, FANE 2 og andre anskaffelser innen IKT området.

Annen driftskostnad består av ulike kostnadsposter, som rammetilskuddene

til fylkeskretsene, reise- og møte­kostnader, kontorholdskostnader og kostnader knyttet til ulike tiltak som forbundet gjennomfører. Annen driftskostnad utgjorde 278 mill. kr i 2005 og 309,3 mill. kr i 2008.

Når det gjelder kollektiv hjem så har den posten både en inntekts – og kostnadsside. Forbundet må dekke Kollektiv hjemforsikringen for pensjonister frem til de er 75, slik at kostnadene blir høyere enn det vi tar inn i premie. Differansen mellom inntekter og kostnader når det gjelder denne ordningen har vært denne:

Lysbilde: 9 – Kollektivhjem

Differansen mellom inntekter og kostnader i kollektiv hjem				
	2005	2006	2007	2008
Inntekter	134,7 mill. kr	135,2 mill. kr	139,3 mill. kr	145,3 mill. kr
Kostnader	172,6 mill. kr	172,8 mill. kr	178,5 mill. kr	185,8 mill. kr
Differanse	-37,9 mill. kr	-37,6 mill. kr	-39,2 mill. kr	-40,5 mill. kr

Dette er forbundets største kostnadspost. Vi ser at differansen mellom kostnader og inntekter har økt fra år til år med unntak fra 2005 til 2006. Premieutviklingen og alderssammensetningen i forbundets medlemsmasse gjør at vi kan forvente denne utviklingen også i fremtiden. Vi trenger flere yrkesaktive medlemmer.

Lysbilde: 10 – Finansposter

Finansposter	2005	2008
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	0,3 mill. kr	0,3 mill. kr
Annen renteinntekt	4,7 mill. kr	16,3 mill. kr
Annen finansinntekt	1,2 mill. kr	7,7 mill. kr
Resultat ved investering i datterselskap	5,1 mill. kr	-9,0 mill. kr
Nedskrivning av finansielle anleggsmidler	8,6 mill. kr	-2,7 mill. kr
Annen rentekostnad	-3,3 mill. kr	-1,1 mill. kr
Sum	16,7 mill. kr	11,5 mill. kr

Renteinntekter fra foretak i samme konsern er renter for et langsiktig lån som forbundet har gitt til Forbundshuset AS.

Annen renteinntekt består av renter fra bankinnskudd. Renteinntektene har økt fra 2005 på grunn av høyere rentenivå og at vi har mer innestående til forrenting. Finanskrisa gjør at vi ikke kan regne med så store renteinntekter i 2009.

Annen finansinntekt bestod i 2008 på kr 7,7 mill. kr består av mottatt utbytte fra A-pressen og Sparebank 1 på 6,5 mill. kr og fondsavkastning på 1,1 mill. kr.

Resultat ved investering i datterselskap består av årsresultatene i forbundets to datterselskaper. Kommunal Kompetanse får som kjent et tilskudd fra fagforbundet – i 2008 var dette på 11,5 mill. kr. Overskudd i KK er ført mot tilskuddet fra Fagforbundet, slik at resultatet til Kommunal Kompetanse blir en nettokostnad i Fagforbundets regnskap.

I forbindelse med regnskapsavleggelsen foretas det en vurdering av verdiene på forbundets aksjer. Regnskapet for 2008 er belastet med en nedskrivning av aksjer i Arbeideravisa og Klassekampen AS med til sammen 2,7 mill. kr. I 2005 ser vi at det var en inntektsføring på hele 8,6 mill. kr.

Dette har sammenheng med tilbakeføring av deler av tidligere års nedskrivninger i Sparebank 1 Gruppen AS, som jeg nevnte tidligere.

Annen rentekostnad består av rentekompensasjon til fagforeningene som følge av at arbeidsgiver innbetaler kontingenten direkte til forbundet.

Balansen

For å få en oversikt over hvilke verdier forbundet har, må vi gå på balansen. Balansen viser samtidig hvordan disse eiendelene er finansiert – enten med gjeld eller egenkapital. Hvis vi tar utgangspunkt i balansen pr 31.12.08 var situasjonen følgende:

Lysbilde: 11 – Balansen 31.12.08

EIENDELER	31.12.2008
Varige driftsmidler	243,9 mill. kr
Finansielle anleggsmidler	245,6 mill. kr
Sum anleggsmidler	489,5 mill. kr
Fordringer	33,0 mill. kr
Kasse, bank, fonds plasseringer	374,1 mill. kr
Sum omløpsmidler	407,2 mill. kr
Sum eiendeler	896,6 mill. kr
EGENKAPITAL OG GJELD	
Annen egenkapital	708,2 mill. kr
Sum egenkapital	708,2 mill. kr
Avsetninger	85,4 mill. kr
Kortsiktig gjeld	103,0 mill. kr
Sum gjeld	188,4 mill. kr
Sum egenkapital og gjeld	896,6 mill. kr

Kort om hva som ligger under de ulike postene:

- Varige driftsmidler – består av Keysersgate, leilighetene forbundet eier, samt inventar og edb-utstyr, som er aktivert med til sammen 243,9 mill. kr.
- Finansielle anleggsmidler – består av forbundets aksjebeholdning, utlån og fondet til stønadskassa, til sammen 245,6 mill. kr.
- Fordringer – består i hovedsak av utestående kontingent og andre kortsiktige fordringer – 33 mill. kr.
- Kasse, bank og fonds er forbundets likvider. Vi ser at vi har en likvid beholdning på 374,1 mill. kr.
- Annen egenkapital – er summen av forbundets egenkapital som er fordelt på forskjellige fond – 708,2 mill. kr.
- Avsetninger – består av framtidige pensjonsforpliktelser med til sammen 85,4 mill. kr.
- Kortsiktig gjeld – består av leverandørgjeld, gjeld til foreningene og skyldige offentlig avgifter, samt feriepenge, til sammen 103 mill. kr.
- Når det gjelder gjeld til foreningene utgjorde dette 28 mill. kr pr. 31.12.08, dette skyldes som dere vet behandlingstid for utbetaling.

Vi ser at sum eiendeler i balansen er på 896,6 mill. kr. Av de totale eiendelene utgjør egenkapitalen 708,2 mill. kr – det vil si 79 %. Sett i bedriftsøkonomisk forstand er derfor Fagforbundet en meget solid bedrift.

Lysbilde: 12 – Konfliktfond

Minimum 1 500 kr pr yrkesaktivt medlem.

Økes til 1 696 kr pr yrkesaktivt medlem.

Med bakgrunn i de positive årsresultatene har avsetningen til konfliktfond økt med 10 mill. kr, slik at det oppnås 1 696 kr pr yrkesaktivt medlem med unntak av lærlinger. Vedtektenes minimumskrav er 1 500 kr, dette viser at vi er godt innenfor vedtektenes krav.

Konsernregnskapet

Konsernregnskapet består foruten forbundsregnskapet av regnskapene til Kommunal Kompetanse og Forbundshuset A/S.

Lysbilde: 13 – Konsernregnskapet

Hovedtallene i konsernregnskapet:

Hovedtall i	2005	2008
konsernregnskapet		
Driftsinntekter	843,7 mill. kr	950,5 mill. kr
Driftskostnader	851,8 mill. kr	944,4 mill. kr
Driftsresultat	-8,1 mill. kr	6,1 mill. kr
Finansposter	10,9 mill. kr	20,9 mill. kr
Årsresultat	3,5 mill. kr	26,7 mill. kr

I konsernregnskapet er alle interne transaksjoner eliminert. Det betyr bl.a. at husleieinntektene i regnskapet til Forbundshuset A/S er eliminert mot husleie- kostnader i forbundsregnskapet. Vi ser at vi i 2005 har et positivt årsresultat i konsernet på 3,5 mill. kr, mens det i 2008 var 26,7 mill. kr.

Når det gjelder den økonomiske utviklingen – dvs. årsresultatene i datterselskapene – har den vært slik:

Lysbilde: 14 – Resultat datterselskap

Resultat datterselskap	2005	2008
Kommunal Kompetanse	7,0 mill. kr	2,0 mill. kr
Forbundshuset AS	- 1,9 mill. kr	0,5 mill. kr
Sum	7,1 mill. kr	4,5 mill. kr

Vi ser at datterselskapene til sammen bidro med et positivt resultat på 7,1 mill. kr i 2005, mens de i 2008 bidro med 4,5 mill. kr, når det gjelder KK har det sammenheng med at tilskuddet fra Fagforbundet er redusert.

Årsberetningen

Som et eget dokument følger årsberetningen. Det er en standard årsberetning som er utarbeidet etter de krav som regnskapsloven fastsetter. Jeg finner ingen grunn til å gå nærmere inn på årsberetningene, det eneste jeg vil nevne er at sykefraværet i Fagforbundet har vært noe høyt.

Humankapital

Fagforbundet har et høyt ambisjonsnivå. Både fagforeninger, fylkeskretser og forbundet sentralt har fått styrket sin økonomi i denne perioden. De ulike organisasjonsleddene har derfor det økonomiske fundamentet på plass for å nå ambisjonene.

Vel så viktig som å «ha penger på bok» er de menneskelige ressursene – dvs. forbundets humankapital. Den består av:

Lysbilde: 15 – Forbundets humankapital

- Tillitsvalgte på alle nivå i organisasjonen – 20 762 stk.
- Ansatte ved hovedkontoret, ved kompetansesentrene og i fylkene – 308 stk.

Tillitsvalgtskoleringen er preget av satsing på flere store områder. Det er stort behov for opplæring i forhold til tillitsvalgtarbeidet knyttet til sykehus. Opplæring av tillitsvalgte i Pilotsykehusprosjektet og i Kvalitetskommune-programmet er prioriterte områder. Det vil i 2010 bli gjennomført tillitsvalgtskolering innen PBL-området og BUF-etat, flere kurs for instruktører, og kurs i skolering av unge medlemmer med prioritet på ungdomsutvalgene.

Forbundet har svært stabil arbeidskraft. Gjennomsnittsalderen blant forbundets ansatte er relativt høy. Forbundet kan oppleve at i løpet av en 10-års periode vil nesten halvparten av dagens arbeidsstokk ha gått av med pensjon.

Det sier seg selv at forbundet derfor må ha planer både for hvordan kunnskap skal deles mellom ansatte og hvordan kunnskap skal overføres før ansatte slutter eller går av med pensjon.

Økonomien i fylkeskretsene

Avslutningsvis skal jeg si litt om økonomien i fylkeskretsene og fagforeningene.

Fylkeskretsene blir finansiert gjennom rammeoverføringer fra forbundet. Det har vært nedlagt mye arbeid for å finne frem til objektive kriterier for å fordele midler mellom fylkeskretsene på. Vi må imidlertid erkjenne at det er bort imot umulig å finne frem til en fordelingsnøkkel som tar tilstrekkelig hensyn til at det er store forskjeller mellom fylkeskretsene. Det er store forskjeller mellom fylkeskretsene både når det gjelder medlemstall og antall fagforeninger.

Store forskjeller i avstander og reisetid er et annet moment. For å bøte på dette har vi sett på de konkrete problemstillingene og kompensert for dette gjennom ekstra tilskudd.

Erfaringstall for fylkenes økonomi begynner nå å avtegne seg etter at Fagforbundet har eksistert noen år. Det synes som de midlene som overføres stemmer godt overens med de aktivitetene fylkeskretsene gjennom vedtektenes og overordnede vedtak er satt til å gjennomføre.

I de ordinære rammeoverføringene ligger følgende midler:

- Godtgjøring for 4,5 stillingstillitsvalgtfrikjøp og fylkesstyregodtgjøring tilsvarende 5 styremedlemmer.
- Administrativ drift forstås som husleie og kontordrift.
- Organisatorisk drift forstås som møter i fylkesstyre, seksjonsstyre, ungdoms- og pensjonistutvalg, 2 representantskapsmøter, etc.
- OU-Overføringene består av KS og Spektermidler
- Tiltaksmidler – varierer fra år til år avhengig av satsningsområdene som blir vedtatt i landsstyrets strategi dokument.

Lysbilde: 16 – Overføring til fylkeskretsene

Overføringer til fylkeskretsene	2005	2008
Rammeoverføringer	100,2 mill. kr	108,9 mill. kr
Overføring til vedtekts- festede konferanser		3,8 mill. kr
Yrkesfaglige midler seksjonene	6,5 mill. kr	8,9 mill. kr
Pensjonistarbeide	1,0 mill. kr	1,4 mill. kr
Arbeidsplassbesøk	1,6 mill. kr	2,0 mill. kr
Aktivitetsmidler valgkamp	0,5 mill. kr	1,9 mill. kr
Sum	109,8 mill. kr	126,9 mill. kr

Denne oversikten viser at det har skjedd en vesentlig økning i overføringene til fylkeskretsene i løpet av landsmøteperioden. Hvis vi ser på egenkapitalen i fylkeskretsene så utgjorde den ca. 40 mill. kr ved siste årsskifte.

Økonomien i fagforeningene

Fagforeningene er finansiert ved at 0,3 % av kontingenten går tilbake til dem. I tillegg er det flere fagforeninger som etter vedtak i forbundsstyret har fått adgang til å skrive ut lokal tilleggskontingent. De midlene som går tilbake til fagforeningene bokføres ikke i forbundets regnskap og er derfor ikke en del av det tallmaterialet jeg har presentert her i dag. I forhold til forbundets totale økonomi er også disse tallene av interesse.

Lysbilde: 17 – Økonomien i fagforeningene

Økonomien i fagforeningene	2005	2008
Andel kontingent overført til fagforeningene	135,5 mill. kr	159,7 mill. kr
Egenkapital i fagforeningene	168,0 mill. kr	225,9 mill. kr

Hvis vi går tilbake til første året i denne landsmøteperioden 2005 – var andelen av kontingent 135,5 mill. kr, mens det i 2008 var 159,7 mill. kr. Det er en økning på hele 17,9 % og som nok er en av årsakene til den gode egenkapitalsituasjonen i fagforeningene. Vi ser at egenkapitalen i fagforeningene har økt fra 168 mill. kr til 225,9 mill. kr, slik at totalt sett har fagforeningene fått styrket sin økonomi med 57,9 mill. kr. Jeg er klar over at det er store forskjeller blant fagforeningene når det gjelder økonomien. Hovedbildet er imidlertid at også fagforeningene totalt har fått styrket sin økonomi i løpet av landsmøteperioden.

Oppsummering

Lysbilde: 18 – Oppsummering

Jeg vil minne om at ved etableringen av Fagforbundet var det lagt opp til å ha noe høyere driftskostnader enn inntekter. Det var et mål at det skulle være balanse mellom løpende inntekter og løpende kostnader innen landsmøtet i 2009. Regnskapsresultatene for det enkelte år viser at det målet er oppnådd.

Jeg vil imidlertid minne om at hvis forbundet ikke hadde valgt å implementere den nye regnskapsstandarden, måtte forbundet tatt hensyn til forpliktelsen for hjemforsikringspremien som forbundet dekker for pensjonistmedlemmene våre. Anslagsvis er det snakk om en forpliktelse på ca 300 mill. kr – et beløp som vi ville måtte kostnadsført.

Årsresultatene har gjort det mulig å foreslå et vedtak som innebærer en styrking av forbundets evne til å møte framtidige utfordringer. Jeg er svært takknemlig for at alle ledd i forbundet bidrar til at målene for Landsmøteperioden vil oppnås. Pengestrømmen i forbundet er over 1 milliard kr, men vi må aldri forlede oss til å tenke bankvirksomhet. Vi skal ivareta alle våre medlemmer, med de ressurser vi har til rådighet. Vi skal ikke bare være det største forbundet, men også det beste. Medlemmene betaler ikke kontingent til forbundet for at det skal settes på bok. Medlemmene betaler for å få et sterkt forbund slik at de kan få hjelp når de trenger det. Inntektene skal gå til medlemsaktivitet og mulighet for medlemmenes delaktighet.

Fagforbundet er en av Norges største organisasjoner, med store ressurser og en bred og sammensatt medlemsmasse. Medlemstallet er økende. Forbundet har et velutviklet apparat på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Det er balanse mellom kostnader og inntekter, og forbundet har en solid egenkapital. Det er viktig at denne situasjonen benyttes til videreutvikling.

Jeg ber om at landsmøtet tar de utsendte regnskapene for 2005 til 2008 til orientering. Både kontrollkomiteen og revisjonen er til stede her i dag. Revisjonens beretning inngår som en del av forbundets regnskap og dere finner de årlige beretningene i de utsendte papirene. Beretningen til kontrollkomiteen inngår ikke som en del av regnskapet, slik at lederen av kontrollkomiteen Randi Aronsen vil få ordet for å lese beretningen for perioden.

Takk for oppmerksomheten.

Hun foreslo at man tok regnskapene til orientering. Kontrollkomiteen og revisor var til stede.

Kontrollkomiteens beretning for 2005 – 2008

Kontrollkomiteens leder Randi Helene Aronsen fikk ordet og refererte følgende beretning fra kontrollkomiteen:

Landsmøtet i 2005 valgte følgende medlemmer og varamedlemmer av kontrollkomiteen:

Medlemmer: Randi Helene Aronsen, Helge Lackner Mikkelsen og Reidun Karin Viland.

Varamedlemmer: Marthe Stensen, Freddy Lindquist, og Astri Salte Ludvigsen. Senere søkte Freddy Lindquist og Astri Salte Ludvigsen om fritak og Anders Krane og Bjørg Listein ble valgt som ny 2. og 3. vararepresentant.

Kontrollkomiteen har gjennomgått samtlige protokoller fra landsstyret, forbundsstyret og arbeidsutvalget. Samt fra seksjonene der kontrollkomiteen har fått seg disse forelagt. Kontrollkomiteen har fått belyst de problemstillinger som er tatt opp og har fått tilfredsstillende svar på de spørsmål som er reist.

Kontrollkomiteen har fulgt fylkeskretsenes arbeid nøye og det gjøres et godt arbeid i alle fylkeskretser.

Revisjon har vært utført av revisjonsfirmaet Ernst & Young, og kontrollkomiteen har utført sitt arbeid i nært samarbeid med firmaets representanter. Dette samarbeidet har fungert godt.

Kontrollkomiteen har fått seg forelagt de dokumenter den har hatt behov for. Leder av økonomiavdelingen og controller har deltatt på alle våre møter. 2. nestleder, administrativ leder og andre har deltatt etter komiteens behov. Dessuten har representanter fra Ernst & Young deltatt etter kontrollkomiteens ønske.

Kontrollkomiteen har i likhet med Ernst & Young avlagt årlige beretninger til landsstyret.

Kontrollkomiteen har regelmessig kontrollert at de økonomiske disposisjoner er i samsvar med vedtak i arbeidsutvalget, forbundsstyret og landsstyret. Det er en god økonomisk kontroll og budsjettdisiplin i forbundet. Videre konstaterer kontrollkomiteen at internkontroll og rutiner stadig forbedres.

Kontrollkomiteen har sammen med Ernst & Young gjennomgått forbundets årsregnskap for 2005, 2006, 2007 og 2008.

Kontrollkomiteen konstaterer at målsettingen om balanse i inntekter og utgifter er oppnådd pr. 31.12 2008.

Oslo, 27. oktober 2009

Randi Helene Aronsen Helge Lackner Mikkelsen Reidun Karin Viland

Debatten

Det var fire inntegnede talere til dette punktet.

Arnfinn Ihle, Kontor og Administrasjon, sa at revisor i Ernst & Young hadde gjort en god jobb med regnskapene, men jeg reagerer på hva som er grunnen til at dette selskapet er revisor. De har jo et helt annet syn på hvordan vi skal føre våre regnskaper. Jeg foreslår derfor å oversende et forslag om at landstyret vurderer å engasjere en annen revisor i fremtiden.

Jenny Marie Håland, Sogn og Fjordane, ønsket å si at de prosjektmidlene de hadde fått fra forbundet, hadde gått til et veldig fint prosjekt, en 40 %-stilling til organisasjonsarbeid i fylket. Hun oppfordret forbundet til å avsette prosjektmidler også i fremtiden.

Helge Galtrud, Oppland, sa at det var noen som hadde veldig små stillinger: de var nattevakter på krisesentre. Han lurte på hvor mye man måtte øke prosenten på kontingenten for å dekke opp disse fastbeløpene. Fastbeløpet gjør at de med lavest lønn betaler mest kontingent i prosent av lønna.

Børge A. Tingstad, Samferdsel og Teknikk, sa at forbundet var en stor aksjonær i A-pressen. Da kunne man kanskje satse på å redde noen trykkeriarbeidsplasser på Røros. De truer med å legge ned et trykkeri som går med overskudd.

Anne Grethe Skårdal oppsummerte ved å vise til at det var LO – etter ved-

tektene – som bestemte valg av revisor i forbundene. Etter de siste vedtektsendringer, kan forbundene selv vurdere dette. Det må nå bli opp til landsstyret, sa Skårdal.

Hun kunne ikke på stående fot love flere prosjektmidler til Sogn og Fjordane. Om Børge og A-pressen sa hun at dette var en sak de måtte sette seg nærmere inn i før man svarte. Det samme gjaldt kontingentspørsmålet. Her kan jeg komme til å svare feil. Vi skal regne på dette og svare senere under landsmøtet, sa Skårdal.

Dirigenten takket Anne Grethe Skårdal og gikk til votering over Ihles forslag om at landsstyret skulle vurdere en annen revisor enn Ernst & Young. Dette ble enstemmig vedtatt

Årsberetning og regnskap var tidligere godkjent av landsstyret. Uttalelsen om årsberetningen og regnskapet ble tatt til orientering.

Dirigenten tok så opp kontrollkomiteens innstilling og foreslo at også denne ble tatt til orientering. Dette ble enstemmig godkjent.

Dagen var dermed over. Kveldssangen var tatt på forskudd, og dirigenten kunne heve landsmøtet kl. 19.20.

Formiddagsmøtet tirsdag

Landsmøtet fortsatte tirsdag morgen kl. 09.00. Dirigent Bjørg Hageløkken ønsket velkommen til en ny dag. Landsmøtet åpnet med sang ledet av allsanggruppen bestående av Hilde, Bernth-Harry, Svein, Ola og Dag. De fremførte «Jeg hadde tenkt» – en kjærlighetsvisen av Rudolf Nilsen.

Kultursjefen sa at forbundet hadde engasjert to av sine aktive medlemmer, søstrene Bøygard, Tove og Anita. De hadde laget sangtekster på rotnorsk hallingdialekt, bl.a. en sang om de som sitter nederst ved bordet: «NEDERST VED BORDET». Tove har skrevet teksten til den. Dette er sangtekster som rører ved noe i deg. Sangene til FF er spilt inn på cd og ville bli delt ut til delegatene på landsmøtet..

Bøygard startet med en sang som ble urfremført under en støttekonsert mens krigen i Gaza herjet som verst. De sa at de hadde vært så heldige å bli spurt om å lage en sang for forbundet. Dette har vi gjort med glede. Vi laget

like godt to sanger, for vi kjenner dette forbundet som et forbund med et stort hjerte. Den andre sangen kaller vi «ERA DE MANGE». Dette er et forbund som bryr seg om de som sitter nederst ved bordet. Det var en takknemlig oppgave. Det er fort gjort å glemme de som sitter nederst ved bordet.

Etter fremføringen av Gaza-sangen, sa Tove at hun hadde skrevet ned den telefonsamtalen hun hadde hørt i Feltpleien i Oslo av en ung jente i vansker. Jenta hadde kommet inn en sein kveld fra Tøyen T-banestasjon og spurt om hun kunne ringe heim. Hun hadde ringt sin mor og spurt om nettopp dette: »om det var for sent å kunne være heime ei natt». – Jeg skrev ned alt hun sa til mora, tok med meg lappen hjem og skrev en melodi til, fortalte Tove

Forbundsleder Jan Davidsen takket Bøygard og sa at både fremføringen, melodiene og tekstene gjorde et sterkt inntrykk, så man ble litt stille etterpå. Vi har spurt våre medlemmer om hva de er mest opptatt av, og da svarer 80 % at det er fattigdomsspørsmålet. Jeg tror dette er fordi mange av medlemmene jobber med disse spørsmålene. De møter mange av disse menneskene i jobbsammenheng. De møter ikke minst mange enslige forsørgere som sliter tungt. Det er kjempeflotte sanger dere har laget. Vi skal få dem inn i sangboken vår og syng dem etter hvert, om ikke så bra som dere. Tusen takk skal dere ha. Jeg håpet budskapet nå sitter i ryggmargen på oss foran de diskusjonene vi skal ha under de kommende landsmøtedagene.

Vi har tidligere hatt fremføringer av tidligere forbundsmedlemmer i Vamp; nå har vi også fått sanger fra aktive medlemmer. Dette betyr at Fagforbundet og kultur hører sammen, sa Davidsen som overrakte søstrene to store blomsterbuketter. Det var en rørt og takknemlig forsamling som applauderte.

Den politiske situasjonen

Jens Stoltenbergs tale

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det ikke var anledning til å tegne seg på talerlisten etter den påfølgende taler; taletida var fordelt på forhånd. Så ønsket hun velkommen statsminister og leder i Det norske Arbeiderparti, Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg åpnet med å takke for invitasjonen. Han var veldig glad for å få tale på Fagforbundets landsmøte, av mange grunner. Han ville gjerne få

hulle forbundet grenseløst – det vet jeg at dere som passe selvpptatte liker å høre, spøkte han – men det var alvorlig ment.

Landsmøtet i Fagforbundet er ikke en hvilken som helst forsamling, det er kanskje den aller viktigste. Man kan like eller ikke like, være enig eller uenig med Fagforbundet, men alle må være enig i at det er en viktig politisk kraft: – Og jeg liker det dere driver med, la han til.

– Dere er ikke bare mange. Det ser vi også av forsamlingen her inne. Dere må ha fått dispensasjon fra brannforskriftene, noen må ha snakket med noen, spøkte en opplagt Stoltenberg videre.

– Men i tillegg til å være mange, representerer dere også det fineste vi har i Norge, dere representerer de som har bygget, driver og utvikler det norske velferdssamfunnet. Det kan dere være stolte av. Enda viktigere er de som har valgt dere. Dem må både dere og jeg tenke på, og vi må være ydmyke i forhold til dette, sa Stoltenberg.

Et annet viktig forhold ved Fagforbundet er at det organiserer mange kvinner – uten at det er noe galt med menn. Men ikke bare arbeider mange kvinner innen velferdssamfunnet, velferdssamfunnet er også kvinnes beste venn. Fagforbundet er en kvinnebevegelse. Kvinnebevegelsen i Norge ville aldri ha nådd de målene den har oppnådd uten Fagforbundet som drivende kraft.

Stoltenberg hadde også mange gode ord å si om Jan Davidsen. Han er selve typen på en tillitsvalgt i norsk arbeiderbevegelse, en hedersbetegnelse i seg selv. For Stoltenberg har han »alltid» vært der, riktignok litt ut og inn, men når han har vært ute har han vært der likevel – og det er bedre å ha han innenfor enn utenfor!

Davidsen er en litt lavmælt person, men på ingen måte beskjeden. Han stiller krav, driver politikk og er en god talsmann for fellesskapet, for det å løse oppgavene sammen, han er en personifisering av det faglig/politiske samarbeidet, og Stoltenberg ville takke for Davidsens gode arbeid i så mange år.

Han var klar over at alt dette skrytet kunne minne om det som sies når folk skal gå av, men det var på ingen måte tilfellet her, understreket han.

Etter å ha gjort unna hyllesten, ville statsministeren gå over til takken – for

mye, for så vidt, men det viktigste i dag – fordi forbundet var med å sikre valgseieren.

I de seinere åra har Jens snakket mye med Håkon Lie for han døde. Veteranen ringte, og da var det bare å stille opp på Ulvøya! På 1940 og -50-tallet var spørsmålet om Ap skulle få 43 eller 45 pst. oppslutning. En annen viktig forskjell var at 80-90 pst. av velgerne hadde bestemt seg på forhånd. I dag er det ikke slik. Mange velgere bestemmer seg i siste liten. Valgkampen er blitt mye viktigere. Derfor ville han takke Fagforbundet for den formidable innsatsen det gjorde under stortingsvalgkampen. Forbundet var over alt. Uten deres innsats hadde vi ikke vunnet valget. Av LOs medlemmer stemte over 80 pst. rødgrønt, og 53,8 pst. Ap. Tusen, tusen takk!

Så er spørsmålet – hvordan skal vi forvalte denne seieren? De borgerlige tapte. Det var de ikke forberedt på. Enda mindre forberedt var de på fortsatt rødgrønn flertallsregjering, de var i det minste sikre på at Ap ville måtte danne en mindretallsregjering. I stedet endte de borgerlige i mindretallsopposisjon. Hva skal vi så bruke disse nye 4 årene til?

– Jo, sa Stoltenberg, vi skal følge opp partiprogrammet som er laget i samarbeid med LO, vi skal følge opp Soria Moria-erklæringen – det er svaret.

Han ville utdype med å nevne en 2-3 hovedutfordringer. Men til grunn for alt som skal gjøres vil vi legge solidaritetstanken. Vi viktigste oppgavene løser vi i fellesskap, ikke hver for oss. Mennesker er sosiale individer, i små og store sammenhenger, fra familien til samarbeidet i FN. I hverdagen betyr dette mange konkrete handlinger, og det gir seg mange uttrykk, det største av dem er kanskje velferdssamfunnet.

Kommunal skole og eldreomsorg er veldig konkret, det er uttrykk for en drøm, en visjon om at vi løser de viktige oppgavene sammen. Er dette en selvfølge? I de aller fleste av verdens land er det ikke slik. I de fleste land går barn av rike foreldre på bedre skoler. Det at alle skal ha de samme rettighetene er en verdi som er truet, vi må slåss for den hver eneste dag:

– Vi stanset den borgerlige privatisering av skolen. Vi sier nei til privatisering av offentlig skole, sa Stoltenberg, til sterk applaus fra salen.

Vi må velge hva vi skal bruke penger på. Den rødgrønne regjeringen skal bruke de store pengene på de store oppgavene, og kommunesektoren er den største av dem. Her er det mange og store oppgaver som skal løses. De 4 siste

år har kommunesektoren fått tilført nesten 40 mrd. kroner i nye midler og 30 000 flere ansatte. Det har vært en formidabel utvikling av sektoren.

– Kommunesektoren skal fortsatt få mer penger, men dere kan ikke påregne like sterk vekst som tidligere. Vi har økt bruken av oljepenger med 90 mrd. kroner, og dette kan ikke fortsette i samme grad. Kommunene vil få mer penger, men ikke »like mye mer» som de siste år, sa Stoltenberg. Han var klar over at noen ville kalle mindre vekst for nedskjæringer.

Det er et faktum at Norge er blant de land som bruker aller mest penger pr. skoleelev, men vi har ikke verdens beste skole. Vi er blant de som bruker aller mest på helsesektoren, men vi har ikke verdens beste helsevesen heller.

Dette må vi løse sammen, i dialog, noe som vil være å arbeide for å unngå privatisering. Det store prosjektet nå er samhandlingsreformen. Den er en mulighet til å styrke det kommunale helsevesenet – det skal utføres flere oppgaver i kommunene. Dette er en prosess, og det blir mange justeringer under veis.

Også på andre områder trengs dialog, og de siste dagene har det vært mye oppmerksomhet omkring sykkelønnsordninga. På dette punktet var Stoltenberg meget klar. Noe av det viktigste velferdsgodet vi har, er full lønn under sykdom. Det må ikke herske tvil om at dette er en opparbeidet rettighet vi skal hegne om. Det er nedfelt i Aps partiprogram og i Soria Moria-erklæringen. Og det er jo ikke slik at om denne rettigheten tas fra de mange, så vil alle miste den. De best stilte vil fortsatt ha full lønn under sykdom. Et viktig poeng er også å unngå en slik forskjellsbehandling.

I debatten om sykkelønn er det viktige sammenhenger som ikke kommer fram. I Norge har mange mennesker arbeid. Det representerer et inkluderende arbeidsliv. Det må nødvendigvis føre til økt sykefravær. Dette er mennesker som ofte ikke har arbeid i det hele tatt i mange andre land. De har ingen jobb å være syke fra. Det er bedre å ha høy sysselsetting og høyt sykefravær, enn lav sysselsetting og noe mindre sykefravær.

Men – dette forklarer ikke den sterke økningen i sykefraværet vi nå opplever i Norge. Sysselsettingen synker, mens fraværet øker. Stoltenberg var glad for at LO, forbundene og arbeidsgiverne alle har sagt at vi nå må sette oss ned og finne ut av dette. Vi må først og fremst finne ut hva som skjer. Vi sa vi ville ha ned sykefraværet med 20 pst, og det gikk ned de første årene, men nå øker det igjen.

Vi trenger ideer og forslag til hva vi kan gjøre med det. Sykefraværet er et stort problem av tre grunner. For det første rammer det de sykmeldte. De går kanskje uker og måneder utenfor arbeidslivet. Det er nemlig ikke korttidsfraværet som øker, det er langtidsfraværet. De som rammes av sykdom, risikerer varig utstøting fra arbeidslivet. Hvis man er sykmeldt ett år, vil man ha store problemer med å komme tilbake til arbeidslivet. Etter 1 år får de heller ikke hundre prosent lønn, men uføretrygd eller ledighetstrygd.

For det andre rammer det høye sykefraværet arbeidsgiverne, de som styrer sykehus, omsorgssektoren o.a. De må fylle opp sine vaktplaner for at ting skal fungere og gå rundt.

For det tredje rammer dette samfunnet. Utgifter til sykelønn beløper seg i 2009 til 33-34 milliarder kroner. Da vi laget budsjettet, trodde vi på en nedgang i sykefraværet. Det har imidlertid gått andre veien. Prognosene i sommer var på 7 %, mens det nå ser ut til å bli totalt pluss 10 % for hele 2009 – dvs. 10 % økning i sykefraværet per sysselsatt i Norge.

Noe er altså veldig galt og vi må diskutere hva vi skal gjøre. I bunn ligger at sykelønna forblir 100 %. Jeg går ut fra at både Roar og Jan vil passe på at dette skjer. Jeg ønsker en reell diskusjon om å få ned sykefraværet. Hvis vi ikke blir enige, så blir det heller ingen ny IA-avtale i arbeidslivet. Vi må på en solidarisk måte få ned sykefraværet.

Stoltenberg gikk så over til å snakke om biodiesel. Vi har innført en autodieselavgift på biodiesel. Avgiften øker til full virkning i 2011. Derimot har vi ikke innført noen CO2-avgift på biodiesel. Den avgiften gir statskassen årlig inntekt på 16 milliarder kroner som vi kan bruke på omsorg, skoler, barnehager mv. Alle kjøretøyer, enten de går på dette eller hint, påfører samfunnet store utgifter i form av ulykker, forurensning mv. Biodieselaavgiften er dermed med på å redusere trafikken på veiene. Det er en slags grønn skatt på veitrafikken. Jeg gjør det jeg kan for å forsvare skattegrunnlaget for velferdsstaten. Det er jo slik at hvis jeg spør en person om han/hun er for en avgift, så vil jeg få et nei. Ingen er for avgifter, men hvis jeg spør om de vil bidra med midler til fellesskapet, da svarer de fleste ja.

Det er heller ikke slik at all biodiesel er miljøvennlig eller klimavennlig. Vi har fjernet CO2-avgiften selv om biodieselproduksjonen også forurensar. Det ville være gal miljøpolitikk hvis vi tok vekk veiavgiften. Da ville vi ha subsidiert veitrafikken med 4 kroner literen! Det tilsvarer på årsbasis 16 milliarder kroner, og det ville betydd en svekkelse av jernbanen, sjøtrafikken m.v. Regje-

ringen ønsker en gradvis overgang til biodrivstoff, men kan ikke frita den for alle avgifter. Fordi om jeg er for frukt og grønt, har vi likevel moms på disse varene. Jeg er ikke mot arbeidsgiverne, men jeg er for arbeidsgiveravgift.

FNs klimapanel har uttalt seg veldig kritisk til biodiesel basert på soya og mais. Denne produksjonen er ikke uten forurensning. Det vil legge beslag på opptil 30 prosent av dyrket mark hvis man skal kunne erstatte 10 prosent av vanlig diesel med biodiesel. Det er ikke åpenbart at dette er miljøvennlig. Behovet for matvarer øker. Men de som kjøper diesel har større kjøpekraft og vil presse matvareprisene oppover hvis denne produksjonen fortsetter å øke like mye. Det har vært demonstrasjoner i Mexico på dette temaet.

Seks miljøorganisasjoner i Brussel har uttalt seg om biodiesel og sagt at vi skal være varsom med biodiesel av første generasjon. De har mer tro på diesel fra skogen og andre kilder enn matvarer. Vi kan ikke subsidiere vei-trafikken eller biodieselen. Vi trenger ikke bare inntektene. Vi må hindre subsidiering. Derfor beholder vi veiavgiften på biodiesel.

Det finnes i dag 2. generasjons biodiesel som er bedre for miljøet. Derfor bevilger regjeringen 154 millioner kroner for 2010 til utvinning av en bedre og mer miljøvennlig biodiesel i Norge, bl.a. til et prosjekt på Hurum sammen med Innovasjon Norge. Vi har også vedtatt et omsetningspåbud for biodiesel på 2,5 % og er beredt til å øke dette til 5 % i 2012 så sant vi lykkes med produksjonen. For å gjennomføre dette, vil vi først ha på plass et sporings-system. Et slikt rapporteringssystem er noe SFT arbeider med å få frem ganske raskt. Sporbarheten gjør at vi også kan måle miljøgevinsten.

EU har innført noen bærekraftskriterier for biodrivstoff som vi må etterfølge. Vi kan ta sikte på å øke påbudt innblanding av biodieselen til 5 % i 2011 når hele apparatet er på plass.

Da sikrer vi et marked på fem prosent og gir støtte til det vi mener er miljøvennlig biodiesel. Vi holder fortsatt fast på prinsippet om at det er forurenser som skal betale for forurensningen. Veitransport skal ikke subsidieres.

Noen refleksjoner til slutt om sykefraværet. Hva er det som gjør at så mange innen offentlig sektor rammes av varig utstøting fra arbeidslivet? Regjeringen vil sette ned et offentlig utvalg hvor dere skal være med å finne årsakene til denne utstøtingen. Etter at vi fikk et skikkelig sammenbrudd i verdensøkonomien, var det særlig privat sektor og industrien i Norge som ble rammet. En sterk offentlig sektor bidrar til at vi med 3 % ledighet har den laveste arbeids-

ledighet i Europa. Vi lærte i hvert fall en ting av finanskrisen. Markedet kan ikke overlates til seg selv. Selv markedet maktet ikke å styre markedet. Vi hyller i stedet fellesskapet og skal sørge for at ikke omsorgen også blir markedsbasert. Vi skal fortsatt ha en sterk offentlig sektor hvor vi styrer markedet. Lykke til med resten av landsmøtet. Takk for oppmerksomheten!

Daidsen takker Stoltenberg

Forbundsleder Jan Daidsen takket Stoltenberg for en flott og inspirerende tale. Forbundet hadde vist et enormt engasjement i valgkampen; det å se og motivere folk, er noe av det viktigste vi kan gjøre. Alle vi mennesker er likeverdige og villig til å påta oss ansvar. Valgkampen fortonte seg dessverre litt for mye om lokale ting; det minnet mer om et kommunevalg. De lange linjene ble borte fra debatten. Verdensproblem som matkrise, klimakrise og miljø ble mer eller mindre borte i valgkampen. Jeg er ekstra glad for at vi igjen vant valget. Våre medlemmer vet at det er milevis mellom denne regjeringen og en annen type regjering. I vår samfunnsmodell handler det også om å bli sett. Vi må gjøre mer med fattigdommen enn det som er gjort. Men en del gjenstår. Sosialhjelpssatsene må det gjøres noe med. Økonomi og trygghet er noe av det viktigste her i livet. Dette gjenspeiles i våre verdier. Når det gjelder synet på skatt og avgifter, kan jeg ikke bli mer enig. Finansiering av velferdsstaten er viktig med alle de store utfordringene vi har foran oss. I kommunesektoren har vi konstant omstilling. Jeg er glad for at det i Soria Moria 2-erklæringen er slått fast at det er likeverdet som ligger i bunn. Når vi snakker om sykefraværet må vi ikke glemme hva som ligger i bunn, det er retten til en god helse. Vi skal være med å drøfte forskjellige måter å få sykefraværet ned på.

Debatten

Elin Benberg, Nord-Trøndelag, takket Jens for en engasjerende innledning. Det er også viktig for deg å vite hvem som har valgt deg. Velferdssamfunnet er viktig, og da vil kommunene måtte få mer penger utover. Jeg er glad for det du sa om full lønn under sykdom, men det vedtok vi allerede i går. Det står i Soria Moria II at regjeringen vil gå inn for full sykehjemsdekning, men hvordan skal dette kunne skje når de enkelte kommuner er mer opptatt av å omgjøre sykehjemmene til omsorgsboliger, for å spare penger? Eldrebølgen vil føre til store kostnadsøkninger fremover. Vi får også store utgifter til rus og psykiatri og rehabilitering. – Tenk bare på samhandlingsreformen.

Hun sa også at man sto overfor store utfordringer i kommunesektoren i Nord-Trøndelag. Det gjaldt ikke minst utbyggingen av spesialhelsetjenesten i fylket. Det er også store utfordringer med kraftsituasjonen i fylket. Nettkapasiteten er for dårlig, noe som bl.a. har ført til at man betaler mer i nettleie i Meråker enn i Oslo, selv om man bor vegg i vegg med elverket. Når det gjelder hjemfallssaken, har regjeringen gjort en god jobb, i tråd med oppfatningen til en samlet fagbevegelse i Nord-Trøndelag.

Lise Larsen, Telemark, sa at Jens hadde holdt en flott tale. Hun var stolt av ham som statsminister. Vi vant en fin seier, og det er kommet mer penger til kommunesektoren enn under Bondevik. Du fikk også stanset endringene i arbeidsmiljøloven, som Bondevik ønsket å gjennomføre. Hun var også glad for det faglig/politiske regnskapet som ble lagt frem på LO-kongressen. Hun hadde likevel en del kritiske tanker fordi det lokale demokratiet er viktig. Det er viktig for omsorgen, for kulturskolene mv. Overføringene til kommunene er ennå for små og de ansatte må delta mye mer i omorganiseringsprosessene. Til slutt foreslo hun at Regjeringen satte av en kompetansemilliard til bruk innen offentlig sektor.

Janka Damslor, Oslo, sa at man kunne takke New Public Management for mange av omstillingene i helsesektoren. I spesialisthelsetjenesten var det store behov, men man trenger bedre styring med helseforetakene. Kanskje ble det ikke særlig bedre med omdannelsen til helseforetak. Kanskje vi skal snu tilbake slik New Zealand og Skottland har gjort. Vi er for styring av økonomien. Ved hjelp av NPM opplever vi stadig utskilling, utstrakt bruk av konsulenter. Under omlegging av spesialisthelsetjenesten i Oslo, er ikke de ansatte med i prosessen. Det har ikke hjulpet på styringen at man har fått politikere inn i styrene. Vi trenger altså mer politisk styring, ikke mindre.

Øystein Hansen, Finnmark, siterte tidligere fiskeriminister Helga Pedersen som hadde sagt at det skal bo «folk i husan». Men skal vi få folk i «husan», må vi ha lys også. I Finnmark har vi for dårlig med overføringsnett. Dette gjør at vi heller ikke kommer i gang med arbeidet med å utvikle fornybar energi som en vindmøllepark utenfor kysten. Utenriksministeren sier at dette er lokalpolitikk. Hvordan kan han si dette når en utbygging av Holmenkollen og Operaen er nasjonale saker. En god infrastruktur er helt nødvendig for å utvikle Finnmark, sa Hansen.

Om sykelønnsordningen sa han at man skal ha rak rygg og god helse for å stå imot presset under omorganiseringene lokalt. I stedet for å snakke om de syke, kunne man snakke om et sykt arbeidsliv.

Trond Helland, landsstyret, sa at han håpet at det ikke ble nødvendig å luften fanene før 1. mai når Jens satt ved roret. Sykelønna må i hvert fall ikke røres. Soria Moria hadde åpnet for en debatt om samhandling med de rette folkene. De rette folkene, det er de som sitter i dette forbundet, sa Helland som understreket at man ikke kunne vinne et nytt valg i 2013 hvis man ikke fikk gjort noe alvorlig med fattigdommen og dette at noen barn ikke kan delta i aktiviteter som andre barn gjør. En ting man kunne gjøre i kommunene var å lovfeste rett til hele stillinger. Det er mange som har en liten brøk. Vi er kritiske venner av regjeringen, men vi er venner. Du skal lytte til en kritisk venn, og da kan vi vinne flere valg. Se på Rogaland som et flott fylke med mange utfordringer.

Ove Johan Haugerøy, Sogn og Fjordane, var uenig i datalagringsdirektivet. Etter dette direktivet skal man lagre teletrafikk i 6-24 måneder, for at man lettere skal få bukt med de kriminelle. Nokas-ranet ble oppklart uten dette direktivet.. Det viser at det ikke er nødvendig. Etter loven er vi alle uskyldige inntil det motsatte er bevist. På side 4 i partiprogrammet står det at friheten til det enkelte mennesket er grunnleggende. Jeg regner med at Jens kjenner denne formuleringen.

Direktivet fra EU fratar oss denne friheten. Lytt derfor til Personvernkommissjonen og Datatilsynet og si nei til dette datalagringsdirektivet, sa Haugerøy som sa at vi ellers kunne havne i et overvåkingssamfunn. Han viste til en uttalelse om dette fra FF Ungdom. Den skal du få av meg Stoltenberg, sa delegaten til slutt.

Knut Sjulsen, Buskerud, sa at han kom fra en av de kommunene i Buskerud som hadde svakest skatteinngang. Den lå på 86 %. Jeg har stor glede av at en av våre egne nå sitter med makten i landet. Det skaper forventninger om store satsinger på offentlig sektor. Men det er store etterslep etter de borgerlige som styrte tidligere. Oppgavene i kommunene vokser sterkt og vi trenger enda mer penger. Barnehagereformen alene utgjør en stor kostnad, og jeg tror den er underfinansiert fra statens side. Han fryktet også konsekvensene av samhandlingsreformen. Hvordan skal de finansieres og gjennomføres? Velferden vedtas ikke i storting og regjering, den skapes lokalt i kommunene, sa Sjulsen.

Tom Espen Johansen, Samferdsel og teknisk, sa at man måtte satse mer på biometangass. Forslagene om dette var blitt møtt med taushet av myndighetene. Vi har et prosjekt i Fredrikstad hvor seks busser går på dette drivstoffet. Det er kjent teknologi og man bruker bl.a. organisk matavfall i produksjonen. Biometangass i busstrafikk kan gi en reduksjon i CO2-utslippet på 3 %.

Morten Støen, Hedmark, sa at mer politisk styring var viktig. Det måtte være en klar forskjell på en borgerlig og en sosialistisk/sosialdemokratisk politikk. Vi kan ikke godta noen svekkelse av sykelønnsordningen. Jeg tror vi kan gjøre en ting med sykefraværet, og det er å øke grunnbemanningen i kommunene. NPM fører til at ikke alle får en skikkelig brøkstilling til å leve av, med derpå dårligere pensjon. Vi må styrke makten over markedskreftene. Vi må få et velferdssamfunn, ikke et velstandssamfunn slik vi har det i dag.

Børre Lybekk, Nordland, sa at det var en skremmende utvikling bl.a. i hans hjemby Narvik. Mange av de offentlige bygningene forvitrer og taper verdi. Det er ikke kvaliteten på tjenestene det er noe galt med, men mange bygg truer med å falle ned. I budsjettet for 2009 fikk Narvik overført 647 millioner kroner, en økning på 21,8 millioner eller 3,5 % opp. Samtidig økte utgiftene til lønn og pensjoner med 3,7 %, slik at det ble minus. Jens har puttet mange penger inn i kommunesektoren, men etterslepet etter de borgerlige vedvare. De fattige stemte nok på oss, men de tror ikke på oss lenger.

Hildegunn Birkeland, Kontor og administrasjon, var for samhold i fagbevegelsen. Vi må ikke opptre som et forbund for spesialister eller yrkesgrupper og mindre samhold. Vi må ikke fremstå som bare et forbund for profesjoner, sa Birkeland. Vår seksjon må bli en pådriver for den sosiale utviklingen i samfunnet. Det gikk i rødgrønn favør ved siste valg, men vi vet at mange av våre medlemmer stemmer på «feil» parti. Markedslønnsprinsippene må ikke få slå gjennom i offentlig sektor. Blant de yrkesfaglige utfordringene har vi videreutdanning. Markedsliberalismen har gått for langt gjennom New Public Management og bestiller/utfører-modeller. Denne utviklingen er ikke vårt velferdssamfunn verdig.

Jens Stoltenberg oppsummerer

Jens Stoltenberg fikk ordet til avsluttende runde, og takket for innlegg og kommentarer. Alt er notert. Svein Fjellheim ved statsministerens kontor er god på oppfølging av faglige landsmøter. Stoltenberg pleide å si at Fjellheim er betalt av statsministerens kontor, men jobber for LO. Poenget er at det fagligpolitiske samarbeidet innebærer at vi har personer som kjenner begge organisasjoner, og det er en fordel.

På grunn av knapp tid ville han avgrense seg til noen korte refleksjoner. Det var flere som hadde tatt opp sykefravær og utstøting, ufrivillig deltid osv. i den forbindelsen. Stoltenberg minnet om at lov om rett til heltid, er vedtatt.

Takket være den er undersyssetningen redusert til 4 pst. – et betydelig steg i riktig retning. Det er denne typen tiltak det nå inviteres til å være med å se på for å få ned sykefraværet.

Han minnet videre om at vi ikke er imot deltid som sådan, men ufrivillig deltid. For noen og i bestemte faser av livet kan deltid være ønskelig.

Det er heller ikke slik at offentlig sektor har høyt sykefravær, enkelte deler av offentlig sektor har det, og dette kan ha sammenheng med ufrivillig deltid. Det er altså ikke et moralsk spørsmål vi snakker om.

Fattigdommen er en kjempeutfordring. Å være fattig i et rikt land, det å kjenne seg utestengt i et land der de aller fleste har det veldig bra, oppleves ofte som spesielt tøft. Her må det jobbes på mange områder, det handler bl.a. om kamp mot rus, om inkludering av fremmedkulturelle gjennom norskopplæring, arbeidsmarkedstiltak osv.

Om datalagring ville han kort si at data blir jo lagret i dag også. Det er snakk om å lage felles regler for dette, og ikke overlate det til den enkelte bedrift. Så får debatten vise hvor vi havner.

Kommunene har fått mye penger, mener staten, mens kommunene synes det er for lite. Det er jo ikke slik at disse 40 milliardene er forsvunnet. De er brukt, og det var det som var meningen, men det betyr altså at det ikke er igjen ekstra penger i kommunene.

Øystein Hansen fra Finnmark hadde nevnt overføringsnett. Det er jo slik at en del av strømgjelden gjelder kraftproduksjon, og en annen overføringsnett. Utbyggingen av overføringsnett blir en kjempejobb i årene som kommer. Trond Helland karakteriserte dere som «kritiske venner», og det er jo nettopp slike venner vi vil ha.

Stoltenberg avsluttet med å si at Arbeiderpartiet alltid har hatt et spesielt forhold til det som i dag er Fagforbundet. Kommuneforbundet var Einar Gerhardsens forbund. Vi skal også framover ta utfordringene i fellesskap – tusen takk alle sammen!

Jan Davidsen takket Jens med blomster og solidaritetsbevis for barnelandsbyen i Angola.

Møtet ble hevet for en halv times pause kl. 11.05.

Møtet ble satt kl. 11.35. Det åpnet med at Geir Mosti introduserte og viste en av videosnuttene som er laget for vervearbeidet, og han oppfordret til bevisst bruk av disse i vervingen.

Mottakelsen fra salen tydet på at videoen falt i god jord.

Uttalelsen Et likestilt samfunn

Dirigenten gav ordet til leder for redaksjonskomiteen for prinsipp- og handlingsprogrammet Mildrid Finnehaug, som la fram og anbefalte uttalelsen Et likestilt samfunn, som var blitt utdelt til delegatene. Uttalelsen, som ble enstemmig vedtatt, har denne ordlyden:

Forslag til uttalelse fra redaksjonskomiteen for Prinsipp- og handlingsprogrammet 24. november 2009

Et likestilt samfunn

Fagforbundets mål er et likestilt samfunn bygd på et likestilt arbeidsliv. I et likestilt samfunn råder likhet og rettferdighet framfor skjevfordeling og kort-siktig egeninteresse. I samfunnet vi ønsker oss er det plass til alle og alle innbyggerne har like stor rett til velferdsgodene.

Fagforbundet mener at verken størrelsen på lommeboka eller hvor du bor skal avgjøre hvilke velferdstilbud du får. Kjønn, etnisitet, alder, religion, seksuell orientering, språk, utdanningsnivå eller grad av arbeidsførhet skal heller ikke spille noen rolle.

Alle har lik rett til en trygg alderdom, og det skal være sykehjemsplass til alle som trenger det. Dette målet kan bare nås ved å stille de høyeste krav til kvaliteten på offentlige helse- og omsorgstjenester, og at det satses på rekruttering, utbygging og utvikling.

Alle har rett til en trygg plass i arbeidslivet. Vi vil ha et inkluderende arbeidsliv der alle har rett til hel, fast stilling og ei lønn å leve av. Siden små stillingsbrøker og lav lønn er et problem som særlig preger det offentlige, vil det å gi folk hele, faste stillinger med levedyktig lønn samtidig være med på å sikre kvaliteten i velferdstjenestene vi alle er avhengige av.

Alle barn og unge har lik rett til en trygg, god oppvekst og tilbud om utdan-

ning i tråd med sine evner. Offentlige tilbud er den sikreste måten å ivareta barn og ungdoms behov på, som samtidig utjevner sosiale forskjeller på lang sikt. Blant annet er kontantstøtten til hinder for dette. I dag faller barn fra fattige familier også utenfor i skolen fordi foreldrene ikke har råd til skolefritidsordning. Fagforbundet mener at alle barn skal ha lovfestet rett til gratis SFO og barnehage.

Alle har rett til et godt liv i en anstendig bolig. Fagforbundet mener inntekts-sikringen for de aller svakest stilte er for dårlig. Fattigdom skaper nye sosiale problemer fordi den som er rammet ikke får del i fellesskapet. Vi krever økte sosialhjelpsatser og lik behandling over hele landet, basert på SIFO sin standard for livsopphold. En aktiv, sosial boligpolitikk er også nødvendig for å sikre at de som har falt ut på samfunnets sidelinje, inkluderes.

Alle har lik rett til offentlige helsetjenester av god kvalitet, også tannhelse. Foretaksmodellen betyr at sykehusbudsjettene brukes på anbudsprosesser og administrasjon i stedet for på helse. Fagforbundet vil ha tilbake den offentlige styringen og politiske kontrollen av helsetjenestene.

Alle innbyggere har lik rett til godene. For å gjøre dette til noe mer enn ønsketenkning, må velferdstjenestene fortsatt bygges ut og utvikles. Vi må ha en sterk offentlig sektor som tilbyr innbyggerne tilpassede tjenester av god kvalitet. Utviklingen der private løsninger brer om seg på stadig flere områder, må settes i revers. Fagforbundet mener at privatiserte offentlige tjenester må rekommunaliseres. Privatisering undergraver velferdsstaten og kvaliteten på tjenestene i offentlig sektor. Den bryter grunnleggende med de verdiene som ligger til grunn for alt Fagforbundets arbeid: likeverd og solidaritet.

Fagforbundet vil ha et likestilt samfunn. Et slikt samfunn skapes gjennom fellesskapsløsninger og økonomisk og sosial trygghet for den enkelte.

Prinsipp- og handlingsprogrammet

Dagsorden pkt. 6 – Prinsipp- og handlingsprogrammet

Dirigenten viste til de dokumenter som er framlagt angjeldende dette punktet på dagsordenen, og gav så ordet til Gerd-Eva Volden, som holdt denne innledningen:

Nytt Prinsipp- og Handlingsprogram – 2009-2013

Dirigenter – Kjære landsmøte!

– Det er en glede for meg å kunne legge fram Landsstyrets innstilling til nytt Prinsipp- og handlingsprogram for perioden 2009-2013. Prinsipp- og handlingsprogrammet er et stort og omfattende dokument, og består som dere har sett av en prinsippdel med 10 avsnitt, og en handlingsdel med 13 ulike områdekapitler.

Til prinsipp- og handlingsprogrammet er det fremsatt i alt 647 forslag. Dette forteller oss om en livskraftig organisasjon med et stort samfunns-politisk, faglig og organisatorisk engasjement. At medlemmer og tillitsvalgte har et brennende ønske om ytterligere forsterkninger av prinsipp- og handlingsprogrammet er et svært godt tegn i den største og mest innflytelsesrike og resultatorienterte arbeidstakerorganisasjonen i Norge.

Forslagsbunken fordeler seg med 18 forslag til prinsippprogrammet og 629 forslag til handlingsprogrammet. Forslagene fordeler seg godt på samtlige kapitler, men med en viss overvekt på noen av kapitlene som dere har lagt merke til.

Generelt Forslag:

Fagforbundet Buskerud har innsendt et generelt forslag hvor det anmodes om en rydding i kapitlene slik at det blir størst mulig grad av kronologi mellom kulepunkter og brødtekster. Dette innebærer også noe flytting av kulepunkter og brødtekster mellom enkelte av kapitlene. Arbeidet er forsøkt fulgt opp så langt det har vært mulig innenfor den tid som har vært til rådighet, og det vil være naturlig å slutføre dette redaksjonelle arbeidet etter landsmøtets endelige behandling av programmet.

Forslagsbehandlingen:

Landsstyret har behandlet og fremmet innstillinger til samtlige forslag. Det er gjennomført gode drøftelser i forkant av alle innstillingene. Der hvor Landsstyret har ment at enkelte av kapitlene burde forsterkes utover de inn-sendte forslagene er det blitt etablert noen nye forslag basert på bl.a. forslag som Fagforbundet fremmet til LO-kongressen i mai d.å. Dette sikrer oss et godt samsvar mellom vårt eget prinsipp- og handlingsprogram og LOs handlingsprogram.

Landsstyret har ønsket å tiltre så mange forslag som mulig. Men som dere også har sett er det forslag som ikke er tiltrådt. Begrunnelsen for hvorfor forslaget ikke er tiltrådt har vi forsøkt å få fram i de uttalelsene som er laget foran alle innstillingene. Der hvor det ellers har vært mulig å finne en ny formulering for å ivareta forslagstillers intensjoner med forslaget har dette blitt gjennomført så langt det har vært mulig.

Prinsippprogrammet:

Først noen ord om de forslag og endringer som er gjort i prinsippprogrammet.

Her har Landsstyret vært tilbakeholdende med å gjøre for store endringer med bakgrunn i at prinsippprogrammet skal holdes på et mest mulig overordnet nivå. Det er imidlertid foreslått enkelte endringer som ytterligere vil forsterke prinsippdelen av programmet. Dette gjelder f. eks. ved å gjøre verdigrunnlaget mer komplett knyttet til likeverdet for alle, og sikre pensjonistene en verdig pensjonstilværelse. I tilknytning til avsnittet rettfærdige lønns- og arbeidsvilkår har Landsstyret foreslått at arbeidet mot sosial dumping også bør synliggjøres i prinsippprogrammet. Med den utviklingen vi har sett både i Norge og internasjonalt er det helt nødvendig å ha klare føringer knyttet opp mot arbeidet for å hindre sosial dumping både i offentlig som i privat sektor.

Til avsnittet Internasjonal Solidaritet er det tatt inn føringer for å vise at et solidarisk samfunn nasjonalt og internasjonalt fremmer demokrati og folkestyre. Fagforbundet ser med det største alvor på de landene hvor demokrati og folkestyre er en mangelvare, og hvor dette rammer våre fagforeningskamerater hardt og brutalt. I tillegg er det i avsnittet tatt inn en viktig endring knyttet til behovene for aktiv deltakelse inn mot ILO for å sikre at faglige rettigheter gjøres gjeldende for arbeidstakere i alle land.

Når det gjelder prinsippprogrammets avsnitt om levende miljø har dette fått en god og nødvendig forsterkning i forhold til bærekraftighet, globalt samarbeid og behovet for internasjonale forpliktende miljøavtaler. Samtidig som vi i dette avsnittet påpeker offentlig sektors rolle i miljøarbeidet. Avsnittet har ellers fått en ny tekst knyttet til behovene for satsing på ny teknologi og alternative energiformer for å nå nye miljøpolitiske mål, og skape grunnlag for nye arbeidsplasser, samt sikre en bærekraftig utvikling.

Med de foreslåtte endringene i prinsippdelen forsterker og synliggjør Fagfor-

bundet sin ideologiske og politiske plattform ytterligere. Ingen skal lenger være i tvil om hvor Fagforbundet står i de mest grunnleggende og viktige spørsmålene som er av største betydning for medlemmenes utvikling både nasjonalt og internasjonalt. Prinsippprogrammet er å betrakte som Fagforbundets visjon og overordna politiske styringsplattform.

Handlingsprogrammet:

Så over til handlingsprogramdelen.

Prinsipp- og handlingsprogrammet bygger på både gammel tekst og nye forslag som er redigert sammen til en ny helhet. Landsstyret har ikke i forslagsbunken registrert mange kontroversielle forslag. Noen forslag er imidlertid å anse som litt mer krevende enn andre. Disse forslagene finner en innenfor områder som pensjon, tjenestedirektiv, valgkampstøtte, forslag om nye kapitler mv., men også knyttet til det fagligpolitiske samarbeidet. Det er imidlertid ikke fremmet noen forslag som vil avvike det fagligpolitiske samarbeidet. Men det er kommet forslag om å utvide samarbeidet i en forpliktende avtale hvor også de andre samarbeidspartiene i den rød/grønne regjeringen skal inngå. Fagforbundet har som kjent en egen samarbeidsavtale med Det norske Arbeiderparti.

Forslag som har krevd en grundig prosess er forslagene fra seksjonene SKKO og SHS om etablering av nye kapitler innenfor områdene utdanning og yrkesfaglig utvikling, og innenfor området velferd. SKKO har foreslått å etablere et nytt kapittel under overskriften «Livslang Læring», mens SHS har foreslått å etablere et nytt kapittel med overskriften «Helse og Sosial. Begrunnelsen til SKKO for å etablere et nytt «livslang læringskapittel» er å sikre at samfunnet og næringslivet tar behovet for livslang læring mer på alvor.

Begrunnelsen til SHS for å etablere et nytt kapittel med overskriften «Helse og sosial» er at seksjonen mener at Velferdskapitelet favner svært vidt, og at helse og sosialområdet dekker ca. 50 % av forbundets medlemsmasse, og at det derfor er et ønske om å samle innsatsområdene som omhandler helse- og sosial i et eget kapitel.

Landsstyret fant ikke å kunne tiltre forslagene om etablering av to nye kapitler fra seksjonene. Landsstyret valgte i stedet en løsning i forhold til forslaget fra SKKO, hvor det foreslås en ny kapitteloverskrift i dagens handlingsprogram, kapitelet Utdanning og yrkesfaglig utvikling. I det nye forslaget

heter kapitelet nå Livslang læring og yrkesfaglig utvikling, og hvor en styrker dette kapittelet vesentlig med særlig vekt på livslang læring. Samtidig flyttes noen kulepunkter og noe brødtekst knyttet til grunnskole over til kap. 7 Oppvekst for å styrke dette kapittelets fokus på enhetsskolen.

Når det gjelder forslaget fra SHS er Landsstyrets begrunnelse for ikke å kunne tiltre dette forslaget at en utskilling av områdene som går direkte på helse- og sosialtjenester fra de øvrige områdene innenfor velferdskapittelet ikke vil være hensiktsmessig ut fra en helhetlig vurdering. Landsstyret ønsket derfor å sammenstille Fagforbundets overordnede velferdspolitik i et kapittel. Landsstyret har imidlertid fulgt opp flere av forslagene fra seksjonen ved å styrke velferdskapittelet med de forslagene som SHS har tatt opp innenfor behovet for å styrke barnevernet, og de prehospitale tjenestene gjennom spesialisthelsetjenesten mv.

I tilknytning til den innledende gjennomgangen knyttet til handlingsprogrammet vil jeg også nevne at Forbundsstyret den 12.09.07 i sak nr. 76/07 sluttet seg til den konklusjonen som den nedsatte arbeidsgruppen som hadde fått i oppdrag å behandle oversendte forslag fra Fagforbundets landsmøte i 2005 knyttet til programmets form, oppbygging og struktur kom fram til. Arbeidsgruppen konkluderte med at programmets form, oppbygging og struktur var god, og derfor ikke burde endres. Dette er bakgrunnen for at det ikke er gjort vesentlige endringer til dette landsmøtet.

Før jeg kommenterer noen av de nye endringene som foreslås til de enkelte kapitlene i handlingsprogrammet er det viktig å ha med seg i en total sammenheng at også de uttalelser som Landsmøtet etter hvert vil bli invitert til å vedta knytter seg til prinsipp- og handlingsprogrammets føringer, og spisser det politiske budskapet til Fagforbundet i en ytterligere flott helhet.

Tariffpolitikk og Medbestemmelse:

Arbeidet med lønns- og arbeidsvilkår er et av Fagforbundets viktigste arbeidsområder. Landsstyret har derfor ønsket å forsterke og tydeliggjøre handlingsprogrammet på dette feltet. Sosial dumping er et økende problem i norsk arbeidsliv og utgjør en trussel mot velferdsstaten. Vi krever at ILO-konvensjon nr. 94 blir ratifisert for å sikre at det inngås tariffavtale hos kontraktører og underleverandører ved anbudsinnhenting. Handlingsprogrammet er også tydeliggjort med formuleringer mot at bruk av oppdragstakere benyttes til å løse sentrale oppgaver i kommunene. Fagforbundet vil arbeide for å styrke retten til fast ansettelse.

I forlengelsen av det vil kommende fireårsperiode fokusere på at alle skal ha rett til å jobbe heltid. Selv om arbeidsmiljøloven har fått bedre bestemmelser ved fortrinnsrett for deltidsansatte, er det et faktum at lovens forbehold om «vesentlig ulempe for arbeidsgiver» bidrar til å hindre en fullstendig oppfyllelse av fortrinnsretten. Vi har fortsatt mye å gjøre og vi må ha riktig fokus.

Mange forslagstillere har vært opptatt av å styrke rettighetene for tillitsvalgte og verneombud. Landsstyret mener handlingsprogrammets kapittel om Arbeidsmiljø ivaretar forslagene om rettigheter for verneombud og hovedverneombud, og har valgt å forsterke handlingsprogrammets formuleringer om medbestemmelse for tillitsvalgte. Dette gjelder spesielt fokuset på tillitsvalgtes rett til permisjon med full lønn for å ivareta sine verv og ved opplæring.

Likestilling, Diskriminering og Inkludering:

Det knytter seg fremdeles store utfordringer til likestillingsarbeidet i Norge, og kjønn gir ulike muligheter, inntekt og makt i menns favør. Det er derfor nødvendig å fremheve kjønnsperspektivet i likestillingsarbeidet for å styrke kvinners rettigheter og posisjon i arbeids- og samfunnslivet. Det foreslås derfor å styrke kjønnsperspektivet, og fremheve forhold som har betydning for kvinners muligheter og deltakelse.

I likhet med LOs handlingsprogram følger vi opp behovet for en likere deling av foreldrepermisjonen, og styrking av kvinners rettigheter ved svangerskap og fødsel blant annet med krav om at ILO konvensjonen 183 som skal beskytte gravide i arbeidslivet blir ratifisert i Norge.

En forsterkning av likestillingslovens forbud mot lønnsdiskriminering er også kommet på plass i forslaget. Det samme er behovet for å få gjenopprettet likestillingsombudet.

Alle former for diskriminering, mobbing og trakassering skal motvirkes, og dette ivaretas gjennom å styrke kapittelet om Arbeidsmiljø.

På samme måte er forhold knyttet til integrering og inkludering ivaretatt i flere ulike kapitler hvor det er viktig å fremheve arbeidet for å øke deltakelsen i arbeidslivet. Forhold knyttet til oppvekst, utdanning, velferd og et kulturelt mangfold er ivaretatt i de respektive kapitler.

Livslang læring og yrkesfaglig utvikling:

Som jeg allerede har vært innom er dette kapittelet blitt vesentlig styrket med vekt på livslang læring. Vi vet fra vår stipendordning at svært mange av våre medlemmer holder på med en eller annen form for utdanning. Begrepet «Livslang læring» vil utvide vår forståelse av hva læring er, hvor den skjer, og hva vi trenger for å kunne lære gjennom hele livet.

Arbeidsplassen er veldig viktig for læring og for utvikling av realkompetanse, men vi trenger også å styrke påbyggingsmuligheter på de fleste områder innenfor fagskoler og sørge for at den realkompetanse vi opparbeider oss blir verdsatt både i arbeidslivet og når vi søker opptak ved utdanningsinstitusjoner. For at voksne skal få mulighet til mer utdanning er det avgjørende viktig å styrke den generelle studiefinansieringen, men også sørge for ordninger som dekker livsopphold under utdanning. Utdanning skal være en rettighet og mulighet for den enkelte uavhengig av økonomisk evne. Med dette handlingsprogrammet går Fagforbundet også inn for at barne- og ungdomsarbeiderfaget skal anerkjennes som en praktisk pedagogisk utdanning, og som en del av det pedagogiske personalet i rammeplan for barnehager. Forbundet foreslår også å styrke forsknings- og utviklingsarbeidet, og vil arbeide for å forsterke det offentlige fagskoletilbudet. Et annet og viktig tiltak som tas opp er behovet for obligatorisk norskopplæring av god kvalitet for alle grupper fremmedspråklige som kommer til Norge.

En lovfesting av retten til lærlingplass er et annet viktig kulepunkt i dette kapittelet, samtidig som en påpeker behovet for at partene i arbeidslivet fortsatt må inngå forpliktende avtaler for å sikre et tilstrekkelig antall lærlingplasser inntil lovfestingen er på plass.

Arbeidsmiljø:

I dette kapittelet tas det opp forslag om en arbeidslivsreform hvor fordeling, miljømessige, sosiale og økonomiske standarder er likeverdige. Det er behov for et bedre samspill mellom privatliv og arbeid. Den enkeltes realkompetanse må verdsettes høyere og kompetanseutvikling må sees i et livsløpsperspektiv. Det foreslås at bedriftshelsetjenestens rolle i virksomhetenes forebyggende arbeid styrkes, at alle arbeidsplasser skal miljøsertifiseres, og at det ytre miljø blir en del av arbeidsmiljøutvalgenes oppgaver.

Velferd:

For å kunne møte de store behovene i barnevernet foreslås det i program-

met et offentlig barnevern med tilstrekkelig kapasitet og tjenester av god kvalitet. Det fremmes også forslag om en nasjonal sykehjemsreform for full sykehjemsdekning. Behovene er som kjent enormt store, og en sykehjemsplass for de som trenger det må imøtekommes i dagens velferdsstat.

Når det gjelder fattigdomsbekjempelsen fremmes det forslag om en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold som bygger på Statens Institutt For Forbruksforskning (SIFO) sin standard. Dette vil sørge for at de som i en periode har behov for sosialhjelp får det noe lettere økonomisk, og kan leve litt mindre uanstrengt enn med dagens ordninger. Den sosiale boligbyggingen foreslås forsterket gjennom økt statlig styring og økte tilskuddsordninger for bygging av ikke kommersielle boliger. Dette skal bidra til å avhjelpe boligsituasjonen for unge og andre med spesielle behov.

Det foreslås også under velferdskapittelet at gravferdsstøtten må gis i tråd med de reelle kostnadene for å sikre en anstendig begravelse for folk flest. Videre er vi klare på at uføretrygden ikke må svekkes, og at pensjonsytelsene for uføre ikke må rammes av levealderjusteringer. Det foreslås ellers at uføretrygde med forsørgeransvar må få beholde sitt behovsprøvde barnetillegg.

Behovene for å en sterkere styring med spesialisthelsetjenesten og en bedre samhandling i helsesektoren tas spesielt opp. Samhandlingsreformen må sørge for at nasjonal helseplan blir et forpliktende styringsredskap. Og de prehospitale tjenestene må tilbakeføres og drives av det offentlige gjennom spesialisthelsetjenesten.

Oppvekst:

Til dette kapittelet er det overført noe tekst fra utdanningskapittelet knyttet til grunnskolenivået. Det skjer for tiden mye i grenselandet SFO/skole, og dette gir muligheter for å bruke de ansattes kompetanse og erfaring på nye måter, og få en helhetlig skoledag som ivaretar barna gjennom hele dagen. Det fremmes derfor forslag om en kvalitativ og helhetlig skoledag med måltid, leksehjelp, og fysisk aktivitet.

Mange av våre medlemmer etterlyser kvalitetskriterier og nasjonale normer og lovfestet bemanningsnorm for barnehager og SFO. Dette vil vi arbeide hardt for å oppnå, samtidig som vi ønsker at skolefritidsordningen og barnehageplassen skal bli gratis. Det er heller ikke lenger en selvfølge at skolegang og skolemateriell er gratis. Vi må sørge for at det blir slik for alle, og at lærebøker på bokmål, nynorsk og samisk skal være på plass ved skolestart.

Det fremmes forslag om et forbud mot å ta ut utbytte fra virksomheter som leverer tjenester på vegne av det offentlige. Dette skal sette en stopper for at ingen lenger skal kunne seg på levering av en tjeneste som økonomisk støttes av det offentlige.

Fagforbundet er nå blitt part i «Manifest mot mobbing» og forbundet vil følge opp dette med et sterkt fokus mot mobbing på alle arenaer der barn og unge møtes.

Næring og Sysselsetting:

En viktig endring i Landsstyrets forslag til nytt handlingsprogram er å utvide fokuset i kapittelet om sysselsetting til også å gjelde næringspolitikk. Fagforbundet ønsker å synliggjøre forbundets engasjement innenfor det næringspolitiske utviklingsarbeidet, og peker spesielt på at offentlig sektor må bli en viktig motor i dette arbeidet i tillegg til sysselsettingspolitikken. Det må aldri herske noen tvil om at arbeid til alle er jobb nr. 1. Ved å legge opp til en tobeinsstrategi hvor nærings- og sysselsettingsplaner ses i sammenheng, mener forbundet at potensialet for å øke antallet i arbeid er godt til stede. Økt rekruttering og integrering av arbeidstakere med minoritetsnisk bakgrunn er en viktig og selvfølgelig del av dette arbeidet.

Kvalitet på offentlig finansierte tjenester:

I kapittelet foreslås det en forpliktende økonomisk opptrappingsplan for offentlig sektor, og for at arbeidstakerorganisasjonene blir representert i konsultasjonsordningen med staten. Landsstyret foreslår dette for å sikre trepartssamarbeidet i alt omstillings-, tjeneste-, og kvalitetsutviklingsarbeid i tiden framover. Det foreslås også at det blir opprettet et nasjonalt kunnskapssenter med basis i erfaringene fra modellkommunene og kvalitetskommuneprogrammet som kan sikre overføring av kunnskap fra vellykkede utviklingsprosjekter til andre kommuner og virksomheter. Så vel Kvalitetskommuneprogrammet som Pilotsykehusprosjektet foreslås videreført i perioden.

I kapittelet foreslås det også å arbeide for å rekommunalisere offentlig tjenester som allerede er konkurranseutsatt eller privatisert. Kjære landsmøtet – dette er offensiv politikk.

Miljø:

Til miljøkapittelet foreslås det å arbeide for at klimagassutslippene må redu-

seres betydelig, og at Norge skal oppfylle sine internasjonale klimaforpliktelser. Det anbefales at det legges til rette for at energisparende tiltak prioriteres, og at det blir satset på teknologi, sysselsetting og en omfordeling av forbruket som ivaretar en bærekraftig utvikling. Fagforbundet vil arbeide for at det startes bygging av flere dobbeltspor og at det satses på høyhastighetstog inn mot de store byene, samt en kraftig oppgradering av dagens kollektiv tilbud, samt veistandard.

I konkrete forslag foreslås det også å redusere forbruket av plast og unødvendig emballasje, samt å sikre offentlig eierskap og kontroll med avfallsdeponi. Det foreslås videre å innføre «grønne skatter», og etablere flere «grønne arbeidsplasser». Kapittelet har generelt blitt betydelig forsterket, og det stilles klare krav til handling.

Kulturelt mangfold:

Til dette kapittelet foreslås en grunnlovsfesting av det offentliges ansvar for kultur. Kultur er avgjørende viktig i et samfunn og for alle grupper. Landsstyret ønsker derfor at den kulturelle skolesekken skal styrkes og utvides til også å gjelde barnehager, mens den kulturelle spaserstokken også må omfatte eldre på institusjoner og eldresentra. Det foreslås at kulturskolen må videreutvikles og bli et reelt tilbud for alle med makspris og venteliste-garanti.

Kompetanse er avgjørende viktig også innenfor kulturfeltet. Det forutsettes at alle kommuner må ha nødvendig kulturfaglig kompetanse, og at skolebibliotek har tilstrekkelig fagutdannet personale. Utdanningsmuligheter i Norge og Norden må styrkes for å kunne bevare og ta vare på kulturarven gjennom å ivareta de gamle håndverksfagene. Det foreslås også at forbundet går inn for å bevare kulturminner, kunst og kulturskattene. At museer og samtidskultur blir styrket, og at teater som får offentlig støtte får økonomiske rammer til å ivareta kulturarven, og bidra til å utvikle kultur i et mangfoldig samfunn, er også programfestet.

Alliansebygging:

Her har Landsstyret ikke foreslått nye kulepunkter eller nye brøtekster. Det er kun foretatt en redaksjonell opprydding slik at kulepunkter og brøtekster følger i kronologisk rekkefølge. Kapittelet vil ivareta Fagforbundets behov for å bygge gode samarbeidsrelasjoner og viktige allianser for å få gjennomført forbundets politikk i årene som kommer.

Solidaritet og internasjonalt arbeid:

Også i dette kapitlet foreslås det å fremheve Fagforbundets holdninger og internasjonale arbeid. Demokratisk styring og regulering av økonomien er en forutsetning for rettferdig fordeling, som også kan fremme arbeidstakernes sosiale, økonomiske og faglige rettigheter. Det samme er etisk handel og økt import fra utviklingsland.

Brudd på menneskerettighetene, arbeidet med avskaffelse av dødsstraff, og problematikken knyttet til menneskehandel ivaretas også i forslaget. Kampen mot HIV og AIDS videreføres, og Fagforbundets engasjement i solidaritetsprosjekter som barnebyen i Angola, støtten til Palestina og i Latin Amerika videreføres, fornyes og styrkes, i samarbeid med KNS og andre samarbeidspartnere som Norsk Folkehjelp m.fl. Også andre forhold av nasjonal og internasjonal betydning foreslås innarbeidet. Dette gjelder spesielt arbeidet for å påvirke innhold og konsekvenser av pasientrettighetsdirektivet, en mer human flyktningpolitikk og styrking av nordområdepolitikken.

Kjære landsmøte! Forslaget til nytt prinsipp- og handlingsprogram er et ideologisk og moderne utviklingsdokument for mer fellesskap, mer demokrati og medbestemmelse, mer rettferdighet, mer frihet, mer likhet og mer solidaritet. Programmet bygger et nødvendig festningsverk mot de krefter som vil pulverisere, privatisere og ødelegge velferdsstaten og fagbevegelsens opparbeidede rettigheter over 100 år. Samtidig bygger programmet opp under de positive krefter i vårt samfunn som deler Fagforbundets politikk og verdier.

Programmet vil bli et utmerket dokument for fortsatt verving av nye medlemsgrupper, vekst og fremgang for Fagforbundet, og vil gi dagens 310.000 medlemmer, de mange tusen tillitsvalgte, og de styrende organene i Fagforbundet både lokalt, regionalt og sentralt unike muligheter for å prege utviklingen av velferdsstaten, arbeidsplassen og organisasjonen i kommende fire års periode. Nå er det opp til dere å vurdere om dere vil gi deres tilslutning til forslaget til nytt program. Jeg ser fram til en konstruktiv debatt, og en god behandling av Landsstyrets innstilling.

Takk for oppmerksomheten.

Dirigenten takket innlederen, og gav så ordet til Jan Helge Gulbrandsen, som fremførte følgende innledning:

Lønnspolitiske utfordringer

En av Fagforbundets viktigste oppgaver er å ivareta medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Forbundets medlemmer har klare forventninger til at deres interesser skal bli ivaretatt på dette området. Det er et rimelig krav.

Spørsmål om lønns- og arbeidsvilkår gjelder individet og kollektivet, rettferdighet og urettferdighet, seier og tap.

Av og til kan det være viktig å minne hverandre om at vi som forbund jobber for det enkelte mennesket, og at det ofte er utgangspunktet for den store interessen medlemmene viser når spørsmål om lønns- og arbeidsvilkår er på dagsorden. Drivkraften er ikke nødvendigvis egoisme, men like mye en holdning til at rettferdighet og solidaritet er viktig i lønnskampen. Vi, som landets største fagforbund, har en forpliktelse til å fronte forbundets grunnholdninger både innad i egen organisasjon, overfor politiske myndigheter, i media og overfor alle de arbeidsgivere Fagforbundets tillitsvalgte møter i løpet av et år, for ikke å snakke om en landsmøteperiode.

Landsmøtets slagord «likestilt samfunn – likestilt arbeidsliv» skal gjenspeiles i all vår lønnspolitiske aktivitet lokalt og sentralt.

Fagforbundet er part i flere titalls landsdekkende tariffavtaler. I tillegg ivaretar vi medlemmene på en rekke enkeltstående avtaler med uorganiserte arbeidsgivere. Tariffområdene omfatter de fleste sektorer i norsk arbeidsliv, og alle har sine spesielle utfordringer. Forbundets utfordring er å sikre at alle medlemmer ivaretas på en like god måte. Vi kan ikke leve med at medlemmer som utfører samme arbeid, men har forskjellig arbeidsgiver, risikerer dårligere lønns- og arbeidsvilkår fordi forutsetningene kan være forskjellige. Forbundets mål er å lykkes med å føre en enhetlig og helhetlig tariffpolitikk til beste for medlemmene. I et likestilt arbeidsliv skal det ikke være noen tvil om at alle Fagforbundets medlemmer er like viktige og skal ha like gode vilkår uansett hvilken tariffavtale de følger!

Arbeid, kvalitet og hele stillinger

I årene som kommer krever aldersfordelingen i befolkningen betydelig flere hender i arbeid i helse- og omsorgssektoren. Analyser viser at det vil bli behov for over 40 000 nye årsverk i sektoren fram mot år 2030. Det er imidlertid en stor utfordring at det ikke utdannes nok helsefagarbeidere, sykepleiere, bioingeniører, fysioterapeuter mfl. For å løse utfordringene i tida framover mener Fagforbundet det må utarbeides og iverksettes en nasjonal

handlingsplan for rekruttering og personalpolitikk i helse- og omsorgssektoren, med et bredt spekter av tiltak.

I 2009 er det registrert 70-80 000 arbeidsledige og rundt 340 000 uføretrygdete i det norske samfunnet. Hvis vi ser disse tallene i sammenheng med behovet for arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren, er det opplagt at det finnes både arbeidsevne og restarbeidsevne som kan dekke deler av behovet for arbeidskraft.

Det er et paradoks at helsesektoren mangler arbeidskraft når så mange, spesielt kvinner i kommunesektoren, jobber ufrivillig deltid. Vi har tidligere påvist at differansen mellom hele og delte stillinger utgjør et betydelig antall årsverk – rundt 80 000 – hvis de blir omgjort til hele stillinger. Her ligger en ubrukt ressurs, som lett kan tas i bruk ved å innfri et av Fagforbundets krav i kommende landsmøteperiode, nemlig retten til å arbeide heltid.

Vi registrerer ofte debatter i media om hvilken kompetanse som er riktig, viktig og nødvendig i helse- og omsorgssektoren. Til den debatten har vi følgende kommentar:

I jakten på viktig arbeidskraft må ingen ekskluderes fra det gode selskap. I sektoren må det være plass til all helsefaglig kompetanse – både helsefagarbeidere, hjelpepleiere og sykepleiere. Vi er heller ikke fremmed for tanken om at ansatte uten formell utdanning kan gjøre en god jobb! Det snakkes og skrives mye om «de varme hendene». Av og til kan man få inntrykk av det er nødvendig med utdanning for å ha en slik egenskap. Dette er ukjent for oss.

Det må likevel ikke være tvil om at Fagforbundet mener kompetanse er viktig. Vårt poeng er å peke på det positive i en allsidig sammensetning av personalet i helsesektoren, ja i alle sektorer for den saks skyld. Det er viktig at alle som ønsker det får mulighet til å tilegne seg og utvikle egen kompetanse. Det er i tillegg viktig at alles kompetanse utnyttes for å sikre best mulig kvalitet på tjenestene.

En fersk undersøkelse viser at to av tre arbeidstakere ikke ønsker å bytte jobb. Kun én av seks sier at de sannsynligvis kommer til å få ny arbeidsgiver i løpet av det neste året. I 2003 svarte åtte av ti at de var åpne for å bytte jobb. Vi leser ut av dette at jobbtrygghet står høyt på dagsorden selv om arbeidsledigheten er relativt lav. Blant dem som skifter jobb er den viktigste grunnen behovet for nye utfordringer, deretter kommer misnøye med lønna.

Ansatte i offentlig sektor peker seg ut når det gjelder misnøye med egen lønn – ikke spesielt overraskende.

Det kan ikke være tvil om at arbeidet i helse- og omsorgssektoren verdsettes for dårlig. Sett fra vårt ståsted vil en heving av lønnsnivået være et viktig bidrag til å løse utfordringene i sektoren.

Kompetanse – hva nå?

Jeg har sagt at spørsmål om kompetanse er viktig for forbundet. Vi ser på kompetanse som et viktig grunnlag for motivasjon og en drivkraft til å gjøre en god jobb. Faglig utvikling og riktig bruk av kompetanse sikrer «rett person på rett plass», og er en viktig trivselsfaktor for arbeidstakerne. Det kan sies så enkelt som at trivsel på jobben gir kvalitet på arbeidet, og det er vi for!

Når vi snakker om kompetanse i Fagforbundet mener vi all kompetanse – realkompetanse, formell kompetanse eller tilleggs- og spesialkompetanse. Vår definisjon av realkompetanse er «summen av all kompetanse en person har tilegnet seg gjennom utdanningssystemet, lønnet og ulønnet arbeid, organisasjonsmessig virksomhet og familie- og samfunnsliv».

I et likestilt arbeidsliv er det en forutsetning at alle arbeidstakere skal ha like muligheter for faglig utvikling og videreutvikling av kompetanse. Det er en selvfølge for oss at all kompetanse som brukes i arbeidet verdsettes lønnsmessig.

Forbundets standpunkt er enkelt: de ansattes kompetanse er viktig for virksomheten – virksomheten må betale for den. Vårt mål har hele tiden vært at medlemmene skal få lønnsmessig uttelling for sin kompetanse.

I tariffoppgjøret 2008 ble det avtalt i de største tariffområdene at alle virksomheter skulle gjennomføre en kartlegging av de ansattes kompetanse. Det ble satt en frist for når denne skulle være ferdig, slik at partene lokalt kunne følge opp i forhandlinger. Vi vet at arbeidet ikke har gått så smertefritt og raskt som vi hadde håpet i alle kommuner og virksomheter, og har derfor bedt alle de fylkesvise tariffkonferansene om å melde tilbake til forbundet hvilke erfaringer som er gjort. Forbundets store utfordringer i kommende landsmøteperiode vil uten tvil være i følge opp et arbeid som så vidt er kommet i gang. På et så viktig område nøyer vi oss ikke med halvgode løsninger når det gjelder uttelling for kompetanse.

Vi er i starten på en prosess, og har ingen planer om å gi opp. Det håper vi ikke dere har heller!

Likelønn

Fagforbundet og LO har i en årrekke hatt en målsetting om å oppnå lik lønn for arbeid av lik verdi mellom kvinner og menn. Mye er oppnådd, men de siste femten årene har utviklingen gått sakte, og ikke helt i den retningen vi ønsker.

I 2009 er det norske arbeidsmarkedet kjønnsmessig skjevt fordelt ved at rundt 70 % kvinner og 30 % menn er ansatt i offentlig sektor. I privat sektor er tallene akkurat motsatt – 70 % menn og 30 % kvinner.

I 2008 påviste Likelønnskommisjonen en gjennomsnittlig lønnsforskjell mellom kvinner og menn på 15 % i arbeidslivet sett under ett. Dette skyldes at det er store nivåforskjeller mellom yrkene sett i forhold til den tradisjonelle kjønnsfordelingen. I offentlig sektor har de ansatte lavere gjennomsnittslønn enn ansatte i privat sektor – noe som gir store statistiske utslag. I gjennomgående stillinger i kommunesektoren tjener kvinner 99 % av menns lønn. Tallene er altså ikke like dramatiske, men vår utfordring er at dette er store kvinnegrupper som i snitt tjener mindre enn menn i privat sektor. Derfor er dette også et lavlønnsproblem.

Det har i løpet av årene vært forsket mye for å finne årsakene til de lønnsforskjellene som skyldes kjønn. Derfor er det heller ingen stor uenighet om de viktigste grunnene til ulikelønn, som kan oppsummeres slik:

- Norge har verdens mest kjønnsdelte arbeidsmarked
- kvinner og menn velger ulik utdanning og yrkeskarriere
- kvinners livslange omsorgsløp er et hinder for likelønn
- kvinneyrkene er lavere verdsatt lønnsmessig enn de såkalte mannsyrkene

Går vi langt tilbake i historien finner vi at dagens holdninger påvirkes av historiske og kulturelle sammenhenger gjennom hele kapitalismens historie. Heller ikke da var kvinners arbeid verdsatt like høyt som menns arbeid. Selv om kvinners posisjon i arbeidslivet i dag er nærmere menns enn noen gang, er det lite som tyder på at det påvirker den lønnsmessige tilnærmingen i stor nok grad.

Det er alltid viktig for Fagforbundet å finne løsninger i vanskelige spørsmål – så også i likelønsspørsmålet. Utfordringene krever et helhetlig perspektiv,

og det er ikke opplagt hvilke grep som vil virke best. Av den grunn må vi være bevisst å hvilke utfordringer som skal løses med hvilke tiltak og ta i bruk dem vi mener er nødvendig.

Ufrivillig deltid, forskjellige vilkår for skift- og turnusarbeid, manglende kompetanseutvikling, deling av svangerskapspermisjon og få kvinner i lederstillinger er alle elementer som påvirker kvinners lønn. Det er likevel ikke tvil om at den viktigste årsaken til lønnsforskjellene er den såkalte verdsettingsdiskrimineringen. Yrker hvor kvinner er i flertall og/eller jobber med mennesker – som regel to sider av samme sak – verdsettes og lønnes lavere enn mer tekniske yrker hvor menn er i flertall.

En høyere verdsetting kan også ha som tilleggseffekt at menn i mindre grad søker seg til andre yrker hvor lønna er høyere. Sett fra vår side er en rettferdig lønnsvurdering av arbeidet som utføres et sentralt poeng for et likestilt arbeidsliv, og ikke hvilket kjønn som gjør det.

Tariffoppgjøret til våren vil være den første store prøvesteinen når det gjelder likelønn. Gjennom Soria Moria II har regjeringen signalisert at det kan bli aktuelt med en ekstra pott over statsbudsjettet for å gi partene større handlingsrom under forhandlingene. Tilskuddet forutsetter at partene blir enige om hvilke yrkesgrupper som skal prioriteres.

Og her oppstår den største utfordringen: skal bare grupper med høyskoleutdanning tilgodeses denne gangen, eller skal Likelønnskommisjonens konklusjoner tolkes på en annen måte? Her og nå kan jeg slå fast at en slik snever innfallsvinkel er helt uakseptabel for Fagforbundet. Vi skal være godt rustet til et likelønnsoppgjør, men det er noe paradoksalt at den største utfordringen før vi kommer til forhandlingsbordet kan bli andre forbund på arbeidstakersida.

Sosial dumping

Sosial dumping er et økende problem og en stor trussel både mot velferdsstaten og et likestilt arbeidsliv. Privatisering og konkurranseutsetting av offentlig virksomhet er en stor utfordring for det kollektive avtalesystemet. Det samme er etablering av private virksomheter, som ofte oppstår fordi det offentlige ikke løser sine oppgaver. Et eksempel er private barnehager, som følge av at barnehageutbyggingen i kommunal regi ikke går fort nok. For Fagforbundet er det et absolutt krav å få inngått tariffavtaler med disse virksomhetene. I et likestilt arbeidsliv kan ikke arbeidstakers rettigheter i

private virksomheter være dårligere enn i offentlig sektor når de gjør samme jobben.

Vi vil aldri akseptere sosial dumping av arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår fordi arbeidsgivere bruker dårlig økonomi som påskudd til å presse løningene ned. Vi vil heller aldri akseptere at arbeidstakere fra Øst-Europa og Asia underbetales og jobber under arbeidsforhold som bryter med norsk lov- og avtaleverk. Sammen med LO vil vi kjempe for at alle følger avtaleverket, og som følge av regulerte forhold får fullverdige rettigheter, også til de velferdsgoder som gjelder i et likestilt samfunn.

I dag unngår det offentlige å påta seg arbeidsgiveransvaret ved å la oppdragstakere utføre viktige oppgaver de selv skulle løst. Dette skjer spesielt innenfor barnevern og besøkshjem, for støttekontakter og fosterforeldre og personer som mottar omsorgslønn. Oppdragstakere er ikke definert som arbeidstakere etter arbeidsmiljøloven, med de problemer det skaper når det gjelder rettigheter. Vårt primære mål er å komme dette til livs. Vi mener offentlig sektor både har et spesielt ansvar for å forvalte samfunnets fellesverdier og å sikre rettferdige vilkår for arbeidstakerne.

I staten er antallet oppdragstakere i underkant av 1 000. Til sammenlikning er tilsvarende tall i kommunesektoren rundt 43 000! Det er altfor mange.

I staten har partene inngått en standardkontrakt for beredskapshjem og familiehjem til bruk mellom oppdragsgiver og oppdragstaker. Hensikten er å sikre oppdragstakernes vilkår så nært opp til tariffavtalte rettigheter som mulig. Kontrakten regulerer blant annet minstelønn, forsikringer, sykkelønnsrettighet-er og pensjon på samme vilkår som for arbeidstakere i Statens Pensjonskasse.

Forbundet jobber overfor KS for å få til en tilsvarende løsning og en mest mulig ensartet praksis i kommunene når det gjelder forutsetninger og vilkår for oppdragstakere i kommunene. Vi vil samtidig ta initiativ overfor berørte departementer for å få avviklet hele ordningen med oppdragstakere.

Pensjon

Pensjonsreformen er over oss. Folketrygdens alderspensjon er helt endret og vedtatt innført med virkning fra 1.1.2011. AFP i privat sektor skal innføres fra samme tidspunkt, og er tilpasset ny folketrygd. Folketrygdens regler om uføretrygd vil bli foreslått endret i løpet av 2010, men ikke tidsnok til at nye bestemmelser kan gjelde fra samme tidspunkt – altså 1.1.2011. Av den

grunn må vi regne med midlertidige løsninger i en overgangsperiode på et år eller to.

I mellomoppgjøret tidligere i år ble det forhandlet om offentlig tjenestepensjon og AFP i offentlig sektor. Resultatet ble at vi beholdt eksisterende ordninger, men med to unntak: levealdersjustering og indeksering.

Systemet med særaldersgrenser i offentlig tjenestepensjon er under vurdering i FAD. Det foreligger ingen konklusjoner om dette nå, men staten har vært klare på at særaldersgrenser fungerer helt på tvers av arbeidslinjen og den nye folketrygdens stimulanser til å stå lenger i arbeid.

Vårt utgangspunkt framover er som det har vært til nå. Vi vil gå imot svekkelser for forbundets lavlønte og deltidsansatte medlemmer, men drøfter gjerne forbedringer og endringer som ikke rammer de som sliter mest. Vi vil være åpne for positive tiltak for å få folk til å jobbe lenger forutsatt at det legges til rette for det, men svekkelser for eksempel i uførepensjonens nivå er helt uakseptabelt!

Avslutning

Tariffpolitikken som vedtas på landsmøtet er grunnfjellet i Fagforbundets lønnspolitiske arbeid. Vi har stor respekt for det landsmøtet vedtar, og legger det til grunn i utviklingen av lønnspolitiske strategier i kommende landsmøteperiode. På den annen side har vi stor respekt for de hovedavtaler og hovedtariffavtaler Fagforbundet som part bidrar til å forhandle fram.

I alle forhandlinger er likeverdighet mellom partene et viktig krav og en viktig forutsetning for å oppnå gode resultater. Dessverre viser flere års erfaring med lokale forhandlinger at dette fortsatt ikke er tilfelle, og at maktbalansen går i arbeidsgivers favør. Dette kan vi ikke leve med.

Selv om forbundet i alle tariffoppgjør jobber med krav og formuleringer for å få avtaletekstene så klare som mulig, er det ikke til å unngå at det oppstår uenighet mellom partene, enten lokalt eller sentralt. I tillegg er mange av bestemmelsene gamle, og partenes intensjoner den gang de ble avtalt er historie.

Noen spørsmål blir gjenstand for tvistebehandling og kjørt videre i rettsapparatet – andre blir bilagt fordi vi ikke er sikre på om sakene er gode nok. Jeg mener vi bør revurdere vår praksis i så måte.

Det er et faktum at mange arbeidsgivere tolker tariffavtalene i arbeidstakeres disfavør, blant annet for å spare penger. Det er også et faktum at forbundet kan ha bruk for dokumenterte erfaringer fra saker hvor det har oppstått tolkingsuenheter, som begrunnelse overfor arbeidsgiver for å endre den aktuelle bestemmelsen i neste forhandlingsrunde. Fagforbundet har ikke noe ønske om å bli beryktet for å være det forbundet som tvister mest av alle. Vi tror likevel det er nødvendig å utfordre motparter og rettsapparat i tolking av flere tariffbestemmelser enn vi gjør i dag, både for å «strekke» og utvikle avtaleverket. Men tviste eller ikke tviste – vi skal alltid gjøre en skikkelig vurdering av sakene.

Også til dette landsmøtet legger landsstyret fram et dokument med fokus på de viktigste lønnspolitiske utfordringene forbundet står overfor i kommende landsmøteperiode. Vi håper det kan bli et nyttig supplement til prinsipp- og handlingsprogrammet og andre lønnspolitiske dokumenter som utvikles i forbindelse med tariffoppgjørene.

Fagforbundet er landets største fagforening. Å være ledende i størrelse innebærer ledende i innflytelse. Vi skal fortsette å være – ikke en, men den – ledende arbeidstakerorganisasjonen. Forbundets engasjement og innsats skal fortsatt bygge på vårt mantra i vervesammenheng: synlig – nær og stolt!

Takk for oppmerksomheten!

Debatten

Dirigenten takket Jan Helge Guldbrandsen og sa at man allerede hadde en lang talerliste og hun var kommet til at man måtte sette taletiden til tre minutter og at man ville sette strek under første taler. Det var fremmet 49 forslag til dette punkt på dagsordenen. Foreløpig var det 70 inntegnede talere. Dette ble godkjent.

Randi Torjussen, Helse og sosial, sa at hun representerte seksjonen Helse og sosial. Hun ønsket et eget kapittel om helse og sosial. Landsstyrets innstilling mener dette ikke er hensiktsmessig ut fra en helhetlig vurdering; at det ikke er nødvendig, da dette er grunnleggende tjenester i velferdsstaten.

Det jeg nå vil fokusere på er at når jeg har gått gjennom prinsipp- og hand-

lingsprogrammet, kan jeg ikke finne noen plasser om at Fagforbundet vil jobbe for at tjenestemottakere med rus- og psykiatriproblem, får et verdig behandlingsopplegg.

Vi har et eget kulepunkt som det står at vi skal arbeide for at alle får et full-verdig helse- og omsorgstilbud, uavhengig av alder, bosted og økonomi, men dette forplikter ikke fagforbundet nok i forhold til mennesker med rus- og psykiatriproblemer.

Jeg mener at når Fagforbundet er stå stort og betydningsfullt som vi er, er det også viktig at vi setter fokus på dette store problemet som samfunnet nå står overfor. Hvis mange i denne forsamlingen kan si at vi ikke kjenner eller har et forhold til en som har dette problemet, enten som bruker eller venn.

Politikere og helsevesenet har sett dette veldig på dagsorden, og Fagforbundet har ikke nedfelt dette noen plasser. Dette kan vi ikke vise til dersom det virkelig står for omtanke, solidaritet og samhold. Vi må huske at rus og mye mer enn narkotika. Det er folk med alkohol-, tablett- og spilleavhengighet også. Og så må vi huske på de pårørende. Derfor må vi få inn et nytt kulepunkt og at vi skal jobbe for at alle tjenestemottakere med et rus- og psykiatriproblem får ert verdig behandlingsopplegg.

Strek var nå satt.

Ole Roger Berg, Samferdsel og teknisk, takket forbundet for en god gjennomgang av prinsipp- og handlingsprogram. Forslaget fra landsstyret er både offensivt og fremtidsrettet, men det har fortsatt noen små feil som kan justeres på. Vi innser at vi skal følge arbeidslinja fortsatt, arbeid til alle er viktig. Det er alle enige om, men det har begynt å snike seg inn negative holdninger i systemet. Mange av diss holdningene preges av mistenksomhet overfor de sykmeldte og uføre. Det skal lønne seg å arbeide, sies det, som om det ikke lønner seg i dag. Det er ingen dans på roser å være uføretrygdet i dag. Vi har sendt inn et litt klønete forslag, men poenget er at vi støtter arbeidslinja, men ingen må bli straffes hvis de blir syke eller uføre, sa Berg.

Dirigenten ga ordet til siste taler for lunsj.

Torunn Wold Evensen, Buskerud, viste til sangen fra de to søstrene Tove og Anita Bøygard, hvor de sang om at man ikke måtte stå med lua i handa. Hun var stolt av å være medlem i forbundet, men jeg er ikke stolt når jeg i jobb-sammenheng må si nei til de aller svakeste. Det gjelder mange av de som i

dag er sterkt rusavhengige. Alle har som kjent rett til et verdig liv, men innen rusomsorg og psykiatri er det i dag lange ventelister for på komme på avrusing og rehabilitering. Mange mister motivasjonen mens de venter i måned etter måned, og noen tar sitt eget liv. Vi må få til en nasjonal satsing på dette feltet, sa Evensen.

Gunn Randi Fjæstad, Hedmark, viste til en uttalelse som var sendt forbundet fra årsmøtet i Hedmark. Det gikk på den økende volden mot kvinner i Norge. Det gir også lavere yrkesdeltakelse for mange. Mange kommuner i Norge mangler en handlingsplan. Dette er forhold som angår tillitsvalgte. Verneombud og andre som må følge opp folk når de blir krenket. Krenkelser skal det snakkes i hjel om, de skal ikke ties i hjel. Arbeidsgiverne må også sette inn gode tiltak for å hjelpe de som blir utsatt for vold. Vi kan også tenke oss å gi tillitsvalgte økt kompetanse på å håndtere slike problemstillinger, bl.a. ved en kollegastøtteordning. Forslag var innsendt.

Roger Arnesen, Oppland, sa at man ikke skulle ekskludere barn og unge fra framtidsstudier. Det er i dag mange barn som ikke kommer i barnehager og på SFO av økonomiske grunner. Det er samfunnsøkonomisk lønnsomt at barn får mest mulig sosial trening. Man behøver ikke å ha en høy IQ for å forstå dette. Hvor lang tid skal vi bruke til å få myndighetene til å se dette problemet og gjøre noe med det?

Et annet viktig spørsmål er opprettelsen av flere lærlingplasser. Hva skal vi argumentere med? Jo, yrkesstolthet, yrkesstolthet og yrkesstolthet. Lærlinger er ikke noen belastning for arbeidsgiverne. De er til berikelse for arbeidsplassene.

Helge Galtrud, Oppland, viste til et forslag han hadde fremmet. Han etterlyste et nytt kulepunkt som omhandlet kvalitet av offentlige tjenester. For noen år siden representerte de offentlige forbruk nærmest 50 % av totalforbruket. Nå står det offentlige for bare 40 prosent. Denne utviklingen må snus.

Noen tror at skattepolitikken bare dreier seg om inntekter til staten. Det handler om mer enn det. Det handler også om hva vi skal bruke de menneskelige ressursene på. Er det ikke rimelig at en nattevakt i psykiatrien skal ha mer betalt enn en nattevakt på en bensinstasjon? På Lillehammer ser vi at større og større arealer blir benyttet til fritidsboliger mens sykehjemmene er i en dårlig forfatning. Personer med så forskjellig politisk syn som Victor Norman og Thorstein Dahle har støttet et slikt syn. Det er det private forbruket som øker mest, og sykehusene innskrenker virksomheten.

Karstein Hjermsund Brattsti, Kultur og oppvekst, viste til s. 56 i handlingsprogrammet. Han etterlyste en synlig seniorpolitikk i mange kommuner. Særlig ville han rette søkelyset mot de negative holdningene i den kristne arbeidsgiverorganisasjonen. Kommunene må arbeide frem positive avtaler for eldre arbeidstalere, kort sagt en bedre seniorpolitikk, sa Brattsti.

Morten Roger Olsen, Østfold, viste til den store utbyggingen av private barnehageplasser i landet. Mange av disse private barnehagene har ikke tariffavtaler, og derfor er det lite FF kan gjøre med arbeidsforholdene deres. Han mente at de barnehagene som fikk kommunal støtte, burde få pålegg om å inngå tariffavtaler med minstesatser. Disse private slipper også anbud, og mange eiere er ute etter rask profitt og sparer på bemanning og utrustning.

Tore Leif Gundersen, Østfold, sa at han ikke var helt i balanse etter at Fredrikstad hadde rykket ned i Adecco-ligaen, men han var stolt over å stå på denne talerstolen. Han var stolt over det verdigrunnlaget som forbundet representerte. Han syntes også det var et godt handlings- og prinsippprogram, men det «manker» en ting, det viktige trepartssamarbeidet. Det er dette trepartssamarbeidet som har lagt grunnlaget for velferdsutviklingen i Norge, samarbeidet mellom partene i arbeidslivet og myndighetene på viktige områder. Vi står sammen om verdiskapingen, og vi har store utfordringer. Fattigdommen kommer til å øke. Mange flere kommer til å oppleve sosial dumping. Vi opplever en sterk markedstenkning, men vi står for en velferdsmodell, som ikke bare er god, men effektiv også. Vi må trygge velferdsmodellen, våre pensjoner og våre helsetilbud. Klassekampen må fortsette, og trepartssamarbeidet må ligge i bunn, sa Gundersen.

Siste taler før pausen ble Ingvild Bø Moberg, Samferdsel og teknisk. Hun sa at yrkesgruppene hun representerte, stadig ble utsatt for sosial dumping. Hun viste til side 3 i prinsipp- og handlingsprogrammet, hvor det står at man skal fremforhandle gode tariffavtaler, og at alle arbeidstakere skal lønnes etter norsk lov. Det kan se ut som de to omsynene er motstridende. Hun ba redaksjonskomiteen rydde opp i dette. Hvis vi skal gjennomføre det som står på linje 110, må alle kunne lønnes etter norsk lov. Tarifflønn kan ikke bare omfatte våre medlemmer. Da ville våre medlemmer fort bli utkonkurrert på arbeidsmarkedet. Andre arbeidstakere kunne da underby oss. Slik vil vi ikke ha det, sa Moberg.

Ettermiddagsmøtet tirsdag

Ettermiddagsmøtet startet presis kl. 15.00. Dirigent var Arne Jan Skjerdingsstad. Møtet åpnet med et imponerende danseinnslag av fem unge dansere, tre jenter og to gutter. Jan Davidsen delte ut blomster og solidaritetsbevis.

Delegat Trude Bruvoll, Oslo, rundet år, og ble kalt opp til scenen for å hylles med blomster og bursdagssangen.

Kristin Halvorsens hilsningstale

Dirigenten gav ordet til minister og SV-leder Kristin Halvorsen. Hun syntes at Jan Davidsen var blitt mye mer galant med årene, noe som viser at livslang læring virker i praksis. Hun var stolt og glad over å få lov til å hilse representanter for dem som jobber hver eneste dag med den nordiske velferdsmodellen. For velferdsmodellene er jo ikke noe som er langt borte. Det handler om de som går i barnehagen, i skolene, slokker branner når de oppstår, de som gjør alt som trengs i samfunnet – det er velferdsstaten eller velferdskommunen.

Det går to damer i Stortinget, den ene surere enn den andre. Hun ville takke forsamlingen for et godt samarbeid, og det er ikke noe hemmelig eller suspekt over dette. Det handler kort og godt om felles interesser, kanskje ikke alltid i alle detaljer, men i det store og hele. Vi har felles interesser i at markedet ikke skal ete seg inn i stadig nye områder i samfunnet, at offentlig sektor ikke skal lære av privat. Vi vil ha et skarpt blikk på EU, så ordninger vi ikke vil ha, ikke sniker seg inn bakveien. Vi har felles interesse av å forsvare sykelønnsordninga.

Under finanskrisa ble hun enda mer takknemlig enn før for de politiske valg som er tatt i Norge. For det er ikke tilfeldig at Norge klarte seg bedre gjennom denne krisa enn andre. Vi har en stor offentlig sektor, som fungerer som en buffer mot markedskreftene. Vi har statlig eierskap i viktige bedrifter. Det gir dem bedre ankerfeste. Og gode velferdsordninger. Dette fellesskapet er viktig.

Nå har vi fått fire nye år, og vi har mye viktig å samarbeide om framover. Det inviterer vi til.

Som kjent har Kristin vært finansminister. Der opplevde hun noe merkelig. For det første sto det kroner i øynene på mange av dem hun snakket med. Så opplevde hun å være veldig omsvermet, og det var rart, for det pleier å være de yngre damene som er mest ettertraktet. Årsaken til at hun var så

omsvermet, var selvfølgelig de store pengebeløpene hun forvaltet gjennom oljefondet. – De foretrekker vanligvis langt yngre blondiner enn meg.

– Men nå forvalter jeg langt større verdier enn dette olje og gass, som representerer ca. 10 pst. av norsk verdiskaping.. Norges største formue, 80 pst., er folk, mennesker. Dette er viktig å huske på hver eneste dag. 1 million av dem er på en eller annen måte knyttet til barnehager og skoler.

Vi har større forskjeller i Norge enn det vi til hverdags går rundt og tenker på, og dette handler i stor grad om å ha tilgang til utdanning. De mange barnehagene vi har bygget, har forandret virkeligheten på dette punktet. Alle som arbeider der er med på å gjøre noe med forskjellene, den sosiale ulikheten. Så er vi opptatt av tidlig innsats for dem som strever. Et høyverdig SFO er viktig denne sammenhengen.

Vi må ikke bare ha fokus på skolen, vi må også være opptatt av SFO. Også den er med på å gi økt kompetanse. Jeg er veldig opptatt av hvordan dette fungerer i ungdomsskolen. Mine er heldigvis over den alderen hvor man forelsker seg den ene dagen og har kjærlighetssorg neste. Da er det mye opp og ned. Alle skal bli «gagnlige» mennesker etter hvert. Jeg er veldig opptatt av at ungdomsskolen skal bli mer praktisk innrettet. Det handler ikke bare om å være smart eller ikke. Det handler også om forskjellige måter å lære på når det gjelder skriving, lesing og matematikk. Vi vet at så mange som 30 % dropper ut av videregående skole. De som faller fra, møter større utfordringer enn andre ungdommer på nær sagt alle områder; når det gjelder arbeid, helse o.s.v. Dette frafallet i videregående, særlig på yrkesfagene, må reduseres. På de yrkesfaglige studieretningene må vi være opptatt av at teorien må være relevant. En annen stor utfordring i skolen er mangelen på lærlingeplasser. Halvparten av de som ikke får lærlingeplasser, faller også fra. Hele samfunnet må ta ansvaret for at lærlingeordningen fungerer og at vi kan skaffe nok plasser.

En annen ting er at det aldri er for sent med videreutdanning, og vi må slutte å se på utdanning som noe som bare foregår på universitet og høyskoler. Vi må være opptatt av en videre- og etterutdanning som er tilpasset de arbeidsoppgaver man har i yrket. Vi har mye å hente ved å legge til rette for at voksne mennesker kan videre- og etterutdanne seg. Det krever nye utfordringer, men det kan være med på å redusere utstøting og uføretrygging. Vi vil gjerne samarbeid med forbundet om disse spørsmålene.

Så noen stikkord til slutt: Vi har store utfordringer med hvordan vi organiserer arbeidslivet. Er det noen i f. eks. politiet som ville ta til takke med en stil-

ling på 32 %. Nei, men dette skjer stadig i Kommune-Norge. Det kan hende at mange shopper så de får en full stilling ut av det, men de har ikke papirer på full stilling og vil antagelig bli avvist i banken om de vil låne på en så liten brøkstilling.

Når det gjelder likestilling og likelønn, er vi enige om å ta et løft. Forskjellene i lønningene mellom menn og kvinner har vært at kvinner tjener 85 % av det mennene gjør. Slik har det vært de siste femten årene. Vi anbefaler ikke en «one night stand». Når det gjelder lønn, er det tryggest med et fast forhold.

Hun var glad for det Jens hadde sagt på landsmøtet om sykkeløynsordningen. Her har vi en klar forpliktelse overfor velgerne, og sykkeløynen må sees i sammenheng med andre velferdsgoder. Sykefraværet blant gravide i Norge er veldig stort, men på den annen side er det fint at vi har mange kvinner som kan kombinere karriere og graviditet. Vi er flinke til å reproducere oss.

Vi ser kanskje ikke klart klassegrensene i Norge, men vi vet at det er store forskjeller sørlig i grunnskolen. Det er stor forskjell mellom de som har vært i barnehage og de som ikke har vært det. Dette må vi samarbeide om slik at forskjellene kan reduseres.

Hun ville ikke si så mye om biodiesel, men noen finner det udemokratisk og merkelig at man fremmer et forslag uten at det kommet et pip av protester. De borgerlige partiene med Siv og Erna er påpasselig fremme og mener at SV kan bryte ut av regjeringen. Det er jo neppe av om sorg for oss at de er så opptatt av biodiesel. Høyre vil så gjerne ha en arm på rattet i styringen av dette landet, men vi skal gjennomføre de løftene vi har gitt og skal fullføre det mandatet velgerne har gitt oss. Og nå er vi blitt enig om noen endringer som gjør biodieselsaken enda bedre enn tidligere.

Jeg synes de to damene på Stortinget kan få være sure i fire år til. Jeg skal ikke gi noen av dem gleden å se at regjeringen sprekker. Vedtakene på dette landsmøtet vil ha stor betydning for det norske samfunnet i tiden fremover. Vi skal bidra til å videreføre velferdssamfunnet.

Forbundsleder Jan Davidsen takket Kristin Halvorsen for en fantastisk hilsningstale. Han var stolt over å kunne samarbeide med henne om fremtidige reformer. Når det gjaldt biodiesel, så tenkte han at den var som annen olje, den kunne bare hives på bålet.

Vi ser frem til å samarbeide med deg om å forbedre kårene for barna våre og

medlemmene i forbundet. Han ønsket henne lykke til med arbeidet. Jeg må også si jeg er glad for at vi ble kvitt mindretallsregjeringen i 2005. Sammen med Sp og SV tok Arbeiderpartiet ansvar for å skaffe landet en flertallsregjering. Det er vi glad for, sa Davidsen.

Dirigenten refererte permisjonssøknader fra 2065 John Kristian Øvrebø, landsstyret⁵, 20 Ivar Rommestad, Akershus, 14 Freddy Lindquist, Østfold, 244 Magnor Arntsen, Nordland og Bjørn M. Johnsen, Akershus. Alle ble innvilget,

Dirigenten ga ordet til Mildrid Finnehaug, redaksjonskomiteen for prinsipp- og handlingsprogram og diverse saker. Hun refererte følgende forslag til uttalelse fra Fagforbundets landsmøte:

Uttalelse: Verden på knivseggen – men krisene gir muligheter

Verden står midt oppe i store kriser. Kriser som påvirker hverandre, og som viser at dagens forbruk, produksjon og ikke minst dagens økonomiske verdenssystem må endres. Fagforbundet mener at verdenssamfunnet trenger nye økonomiske modeller som legger til grunn at naturen har en tålegrense, og at våre ressurser tilhører fellesskapet og skal fordeles solidarisk.

Klima- og energikrisa viser at vårt forbruk har nådd jordas tålegrense. Matkrisa forsterkes av klimaendringer. Fattigdoms- og gjeldskrisa viser at verdens ressurser og makt er stadig skjevare fordelt. Finans-, kreditt-, og en kommende valutakrise viser at finansspekulasjonen er fullstendig ute av kontroll. I flere tiår har markedet fått nærmest fritt spillerom på bekostning av fellesskapet. Og når finansmarkedet kollapset var det fellesskapet som måtte finansiere den økonomiske oppryddingen etter finanskrisa.

Vår felles atmosfære har også blitt spekulasjon for verdens kapitalkrefter. En kombinasjon av patent-, subsidie- og handelsregimer har ført til at rike lands storprodusenter dumper sin overskuddsproduksjon i uland og ødelegger det lokale markedet. Samtidig kjøper olje- og gruveselskap rettigheter til å hente råvarer billig, med billig arbeidskraft. Kunnskap, teknologi og næringsutvikling kommer ikke de fattige landene til gode. Kapitalkreftenes frihet til å utbytte og plyndre andres ressurser øker gapet mellom fattige og rike land. Og truer vår felles framtid. Målet om en bærekraftig utvikling tvinger fram et annet system, og dagens globale kriser krever grunnleggende endringer.

Den internasjonale finanskrisa har herjet i utviklingsland siden 1970-tallet, og dagens finanskrisa rammer disse landene på nytt. Mange utviklingsland får store deler av sin inntekt fra fjernarbeidere, som sender penger hjem. Denne pengestrømmen er beregnet av verdensbanken å minske med over syv prosent fra 2008 til 2009. Kredittkrisen fører til vanskeligheter med å skaffe kreditt for sårbare produsenter. Arbeidsledigheten øker.

FNs tusenårsmål blir stadig lenger utenfor rekkevidde. Nær en milliard mennesker sultet. Nye tall viser at i løpet av 49 år så har giveland gitt et beløp tilsvarende 11 prosent av det som er brukt til å berge banker og finansinstitusjoner i løpet av ett år. Dette viser hvilke prioriteringer verdens økonomiske stormakter har.

På samme måte unnviker man å ta ansvar for klimaendringene. FNs klimapanel varsler at tidligere scenarier har vært for optimistiske.

Fagforbundet mener Norge minimum må oppfylle sine forpliktelser etter Kyoto-protokollen og at Norge og andre land med høye utslipp pr. innbygger må redusere sine utslipp betydelig. Som et av verdens rikeste land må Norge gå foran i klimakampen. Oljefondet har økt til over 2500 milliarder kroner, og petroleumsressursene i nord bør få ligge mens vi skaper nye, grønne arbeidsplasser, stimulerer til utviklingen av en bærekraftig industri og legger om til en mer bærekraftig levemåte. Tusenvis av arbeidsplasser innen nesten alle sektorer og i alle deler av landet ligger og venter på innsats.

Så lenge vi ikke viser vilje til å redusere hva vi slipper ut, blir det umulig for myndigheter i India og Kina å få forståelse for at deres innbyggere skal redusere i sine utslipp, som i utgangspunktet er en brøkdel av hva vi slipper ut.

Fagforbundet forutsetter at verdens ledere klarer å enes om en ny og forpliktende klimaavtale i København i desember. Uavhengig av dette resultatet mener Fagforbundet vi må ta ansvar for det vi kan ta ansvar for, nemlig våre egne utslipp. Det finnes ingen enkle løsninger på hvordan det skal skje, mye kan gjøres med ny og bedre teknologi, og enda mer kan gjøres om vi endrer våre forbruks- og produksjonsmønstre.

Verdenssamfunnet trenger nye økonomiske modeller som legger til grunn at verdens ressurser er endelige og at naturen har tålegrenser. Norge har kunnskap, ressurser og finansiell styrke til å gå foran. Kampen for å gjenreise styring og demokrati må skjerpes. Markedskreftenes frie spill må under kontroll, og virkningene av spekulasjonspolitikken må reverseres.

Uttalelsen ble tatt opp og enstemmig vedtatt.

Ole Roger Berg, Sør-Trøndelag, sa at han nettopp hadde fått en tekstmelding hvor det fremkom at hans busselskap hadde vunnet det første anbudet i Trondheim. – Dette betyr at jeg kan bli på landsmøtet, i annet fall måtte jeg nok ha forlatt dere. Neste runde er andre halvdel 2012, men nå har vi i hvert fall fått et pusterom, sa Berg som ville sprette champagnen på rommet denne dagen

Dirigenten opplyste at det forelå 52 forslag. Han foreslo at disse ble sendt ureferert til redaksjonskomiteen. Dette ble enstemmig vedtatt.

Det var igjen 69 på talerlisten for debatt om prinsipp- og handlingsprogrammet. Ved å utsette debatten til i morgen og gå ned til 2,5 minutt pr. taler, ville en rekke gjennom hele talerlisten i morgen, sa dirigenten. Landsmøtet gav sin tilslutning til dette.

Valg

Dagsorden pkt. 9 – Valg

Valgkomiteens innstilling:

Forbundsstyrets arbeidsutvalg:

Leder	Jan Davidsen
Nestleder	Mette Nord
Nestleder	Geir Mosti
Hovedkasserer	Elin Veimo
AU medlem	Jan Helge Gulbrandsen
AU medlem	Tore Andre Jakobsen

De valgte lederne av seksjonene:

Seksjon helse og sosial	Kjellfrid T. Blakstad
Seksjon kirke kultur og oppvekst	Mette Henriksen Aas
Seksjon samferdsel og teknisk	Stein Gulbrandsen
Seksjon kontor og administrasjon	Gerd Eva Volden

Landsstyret (38 medlemmer og vara fra kretsene)

Fylkeskrets:	Medlemmer:	Varamedlemmer i rekke:
Østfold	1 Oddbjørg Strømme 2 Truls Hansen	1 Aase Furali 2 Tom Espen Johansen
Akershus	1 Odd-Haldgeir Larsen 2 Jorunn Iversen	1 Kåre Elvik 2 Iren Bekkevold
Oslo	1 Mari Sanden 2 Roger Dehlin	1 Janka Damslorå 2 Jan Edvard Monsrud
Hedmark	1 Karin M. Mathisen 2 Helene Skeibrok	1 Marius Taskerud Jensen 2 Morten Støen
Oppland	1 Svend Morten Voldsrud 2 Anne Margrete Fikstvedt	1 Roger Arnesen 2 Lisbeth Fremstad
Buskerud	1 Margaret Wilthil 2 Kristine Bjella Stavn	1 Jan Denné 2 Gunnar Johansen
Vestfold	1 Merete Dahl 2 Eddie Whyte	1 Lene-Britt Johannesen 2 Rune Mathiassen
Telemark	1 Vidar Stang 2 Tove Strandbakke	1 Johnny Skogsrød 2 Eli Saua Svalastog
Aust-Agder	1 Bjarne Robstad 2 Doris Standal	1 Pål Bach 2 Brit Kalnæs
Vest-Agder	1 Roy Gyberg 2 Grete Skovli	1 Erna Johannesen 2 Are Herdlevær
Rogaland	1 Trond Helland 2 Synnøve Haugland	1 Egil Bjerga 2 Turid Kalvig Sola
Hordaland	1 Roger Heimli 2 Haldis Waage Revheim	1 Trude Rosnes Haukås 2 Ørjan Myrmel

Sogn og Fjordane	1 Solveig Løvik Norevik 2 Ralf Einar Johannessen	1 Randi Munch Aanonsen 2 Kjell Nygård
Møre og Romsdal	1 Mariann Brandstad 2 Arnt Silseth	1 Kjersti Hafsås Svensli 2 Geir Ole Kanestrøm
Sør-Trøndelag	1 Arne Jan Skjerdingsstad 2 Gunn Elin Flakne	1 Tarjei Leistad 2 Solfrid A. Løvseth
Nord-Trøndelag	1 Mildrid Finnehaug 2 Elin Veimo	1 Brit Gulli Rones 2 Vegard Granaune
Nordland	1 Signe K. H. Rasmussen 2 Tore A. Jakobsen	1 Else Annie Hansen 2 Line Tollefsen
Troms	1 Britt Helene Ås 2 Hilde Bernhardsen	1 Kåre Karlsen 2 Hege Iren Hansen
Finnmark	1 Jorunn Romsdal 2 Bjørg Tapio	1 Øystein Hansen 2 Bjørn Olav Svalastog

Representanter innstilt av seksjonene:

Seksjon helse og sosial:

Representanter:

- 1 Raymond Turøy
- 2 Sissel Skoghaug
- 3 Helge Sporsheim
- 4 Karianne Sten Karlsrud
- 5 Ole-Johnny Martinsen
- 6 Hilde Torstensen Rosvold
- 7 Tore Brudeseth
- 8 Torill H. Herigstad

Vararepresentanter i rekke:

- 1 Knut Harald Eriksen
- 2 Reidun Halvorsen
- 3 Lisbeth Kristiansen
- 4 Randi Torjussen
- 5 Axel Hjertrøm
- 6 Astrid Isene
- 7 Christian Robak
- 8 Geir Henning Hansen

Seksjon kirke, kultur og oppvekst

Representanter:

- 1 Tor Dahle
- 2 May-Britt Sundal

Vararepresentanter i rekke:

- 1 Anne Grete Reinertsen
- 2 Sindre Stabel Kulø

3 Ronny Bekken Larsen
4 Inger Strand
5 Steinar Molvik
6 Steinar Hovland

3 Lillian Garpestad
4 Trine Lise Johansen
5 Reidun Koksvik

Seksjon samferdsel og teknisk:

Representanter

1 Grete Yri Auestad
2 Svein Morten Sørensen
3 Ingvild Bø Moberg
4 Per Jarle Valvatne
5 Ingunn R. Jacobsen
6 Inger Hansen
7. Oskar T. Åsen

Vararepresentanter i rekke:

1 Pål Mansika
2 Anne Grethe Henriksen
3 Ove Andreas Solberg
4 Ingunn Ellertsen
5 Stein Idar Pettersen
6 Ann Helen Porsmyr

Seksjon kontor og administrasjon:

Representanter:

1 Arnfinn Ihle
2 Venke Anny Nes
3 Arne Granvoll
4 Trine Kristoffersen
5 Espen Petersen
6 Mette Åsmyr

Vararepresentanter i rekke:

1 Britt Silseth
2 Arne Dahle
3 Steinar Hopsdal
4 Turid Krosby
5 Inger Kristiansen

Ungdomstillitsvalgt valgt på ungdomskonferansen:

Linn Hemmingsen

Ola Harald Svenning

Pensjonistillitsvalgt valgt på pensjonistkonferansen:

Bjørge Solheim

Ola-Erik Sivertsen

Det valgte arbeidsutvalget (10 medlemmer)

Medlemmer

- 1 Mari Sanden
- 2 Odd Haldgeir Larsen
- 3 Karin M. Mathisen
- 4 Bjarne Robstad
- 5 Trond Helland
- 6 Roger Heimli

7 Mildrid Finnehaug (12)

- Valgkomiteens mindretall:**
7 Gunn Elin Flakne (8)
8 Jorunn Romsdal
9 Kristine Bjella Stavn
10 Helge Sporsheim

Varamedlemmer (personlig)

- Roger Dehlin
Svend Morten Voldsrud
Oddbjørg Strømme
Merete Dahl
Roy Gyberg
Ralf Einar Johannessen

- Mariann Brandstad

- Mariann Brandstad
Signe Rasmussen
Ingvild Bø Moberg
Vidar Stang

Seksjon helse og sosial:

- Seksjon kirke, kultur og oppvekst:
Seksjon samferdsel og teknisk
Seksjon kontor og administrasjon:

- Raymond Turøy
Tor Dahle
Grete Yri Auestad
Arnfinn Ihle

Linn Hemmingsen

- Ola Harald Svenning

Björg Solheim

- Ola-Erik Sivertsen

Medlemmer

- 1 Reidun Viland
- 2 Randi Aronsen
- 3 Helge Mikkelsen

Varamedlemmer i rekke

- 1 Anders Krane
- 2 Bjørg Listein
- 3 Arne H. Kristoffersen

Lederne av kompetansesentrene:

Østlandet
Oslo
Skien
Stavanger
Bergen
Trondheim
Tromsø

Anne Bondevik
Anne Gren Nilsen
Svein Kristiansen
Hallfrid Kristoffersen
Helge Vågen
Hanne Arntzen
Ole Gustav Haavold

Bjarne Robstads innledning om valgkomitéens arbeid

Valgkomitéen ble oppnevnt av landsstyret 1.-2. april 2009, og har hatt 6 møter. Arbeidet har vært konstruktivt og positivt. Valgkomitéen hadde sitt første møte 29.04.09. I møtet bestemte komitéen sin arbeidsform. Det ble lagt opp til en grundig prosess som skulle gi kandidatene bredest mulig forankring.

Valgkomitéens leder ba om fritak da hun ble reell aktuell kandidat til Forbundsstyrets arbeidsutvalg. Dette ble tatt til etterretning av komitéen og undertegnede, som var nestleder, overtok som leder.

Komitéen sendte brev til fylkeskretsene med ønske om at fylkeskretsene skulle fremme forslag på kandidater til landsstyret fra eget fylke i forhold til § 14.19.2, første del. Fylkeskretsene ble bedt om å foreslå 2 representanter og 2 vararepresentanter, i rekke. I tillegg ba komitéen om nødvendig informasjon om kandidatene.

Det ble meddelt kretsene at det med bakgrunn i de forslaga som kom inn i forhold til landsstyrerepresentanter, også ville utarbeides et forslag til forbundsstyre.

Fylkeskretsene ble gitt en frist for innsending av forslag slik at det også var mulig å behandle dette i fylkesmøtene.

Seksjonene innstilte på sine representanter på seksjonskonferansene.

Valgkomitéen sendte seinere brev til fylkeskretsene med ønske om å få inn forslag på ledere av kompetansesentrene.

Sitt siste møte hadde komitéen 23. november 2009 etter at det ble klart hva som skulle velges.

Valgkomitéen har vektlagt flere hensyn.

- Det har vært lagt opp til å sette sammen et godt team som kan gjøre leder enda bedre.
- Komitéen har forholdt seg til vedtektenes § 4 om minst 40 % representasjon fra hvert kjønn i de organ der dette er mulig.
- Det har også vært en viktig intensjon å ivareta geografiske hensyn, blant annet med bakgrunn i organisasjonsinnstillingen.
- samordnet kompetanse på alle nivå med spisskompetanse slik at noen kan følge opp politisk
- Fornyelse samtidig med at kontinuitet ivaretas
- Alderssammensetning

Det er mange verv å velge til i Fagforbundet. Det er mange personer som skal inn i disse, og det skal tas hensyn til de elementene som er nevnt.

Landsmøtet skal forta valg til landsstyre, forbundsstyre, arbeidsutvalg, kontrollkomité og ledere av kompetansesentrene. I henhold til vedtektene er de valgte lederne av seksjonene del av AU. Alle øvrige valg foretas fritt av landsmøtet.

Til landsstyret skal velges personer med basis i fylkeskrets og seksjon. I henhold til Fagforbundets vedtekter skal valgkomitéen innstille på fylkesrepresentanter, mens seksjonskonferansene har innstillingsrett til seksjonsrepresentantene. Vi legger her fram alle innstillingene i ett dokument.

Valgkomitéen fremmer et forslag som tar høyde for at dagsordens punkt 7, forslag 35 punkt 2 kan bli vedtatt. Åtte medlemmer av forbundsstyret er foreslått med bakgrunn i region. Dette har vært ett av hensyna valgkomitéen har hatt som grunnlag for sin jobbing. Valgkomitéen har også vurdert områder hvor det kan være spesielle samfunnspolitiske og organisasjonspolitiske behov og har forsøkt å sette sammen et forbundsstyre også med bakgrunn i dette. På denne bakgrunn har komitéen på de to siste plassene funnet personer som representerer flere typer erfaringer, noe mer enn et fylke eller en seksjon. Det har vært viktig å tilføre kompetanse på viktige områder som sykehus og samhandlingsreform.

Valgkomiteen fikk oversendt fra landsmøtet forslag om at det skulle velges vara for seksjonslederne i forbundsstyret i henhold til ny paragraf 14.19.3.

Valgkomiteen tolka landsmøtet dit hen at poenget med dette skulle være at seksjonene alltid har mulighet til å være representert i forbundsstyret. Valgkomiteen foreslår derfor nestlederne i seksjonene som vara til forbundsstyret for de valgte seksjonslederne. Valgkomiteen sender dette prinsippet videre til vedtektskomiteen slik at dette også innarbeides i vedtektene.

Valgkomiteens innstilling er enstemmig, med unntak av to punkter. En av personene foreslått til AU er innstilt mot én stemme, og til én av representantene til forbundsstyret foreligger det en mindretallsinnstilling. Jeg skal komme tilbake til dette.

Jeg finner det riktig å særlig nevne arbeidet med nytt Arbeidsutvalg. Vi foreslår gjenvalg på de fleste.

Vi er meget glad for at Jan Davidsen har sagt ja til å stille som leder for en ny landsmøteperiode. Etter statsministerens tale i dag er det ikke behov for en ytterligere presentasjon

Vår dyktige nestleder i Fagforbundet, Anne Grethe Skårdal, går ut av arbeidsutvalget. Valgkomiteen har lagt stor vekt på å foreslå nye profilerte nestledere med forskjellig bakgrunn og erfaring. Mette Nord og Geir Mosti har sagt seg villige til å ta oppgaven som nestledere. Begge har bred politisk erfaring. Vi er glad de begge har stilt seg til disposisjon, og de innstilles enstemmig som likeverdige nestledere.

Til vervet som hovedkasserer foreslår komiteen Elin Veimo. Elin er i dag nestleder i Fagforbundet Nord-Trøndelag. Fra 1989 til etableringa av Fagforbundet var Elin fylkesleder i Norsk Helse og Sosialforbund. Hun har hatt ulike verv i NHS fra 1975. Fra 1992 til 1999 var hun også forbundsstyremedlem i Norsk Helse og Sosialforbund. Gjennom dette var hun med på å ta initiativ til prosessen som førte til dannelsen av Fagforbundet. Hun satt i styringsgruppa for utredningsarbeidet for nytt forbund. Elin er dermed godt kjent med alle intensjoner i forbindelse med forbundsetableringa, og vil kunne bidra sterkt til videreutviklinga av Fagforbundet. En hovedkasserer bør i tillegg til å ha organisatorisk tyngde også ha økonomisk innsikt.

I den forbindelse kan vi opplyse at Elin var den i forbundsstyret i NHS som hadde ansvar for økonomi og forsikringer. Hun var på mange måter deres hovedkasserer. Elin har også utdanning fra BI i Oslo innen Økonomistyring og beslutningsadferd, helselogistikk og kvalitetsledelse, administrasjon og personalledelse.

Komiteén foreslår gjenvalg av Jan Helge Gulbrandsen. Han har vært i Arbeidsutvalget siden etableringa av forbundet og har gjort en god innsats.

Til den siste plassen i Arbeidsutvalget foreslår komiteén Tore André Jacobsen fra Nordland. Tore André har bakgrunn som en aktiv og profilert tillitsvalgt, og har vært nestleder i Nordland de siste 4 år. Han har bred politisk og organisatorisk erfaring, og har vært sentral i arbeidet med kvalitetskommuner og pilotsykehus. Tore André er med sine 42 år med på å trekke gjennomsnittsalderen ned i AU. Han representerer en fornyelse i AU. Tore André innstilles mot én stemme. Komiteens flertall legger til grunn at Arbeidsutvalget er ett organ, og med den sammensetningen som er foreslått vil AU bestå av 5 kvinner og 5 menn.

Innstillingen er delt ut til alle, og jeg går nå gjennom de forskjellige forslagene. Blant fylkesrepresentantene vil dere se navna til 2 kandidater som er foreslått til AU. Vi har valgt å la disse stå oppført på sine fylker fram til AU er valgt. Jeg vil komme tilbake med valgkomiteéns forslag til nye fylkesrepresentanter for Nord-Trøndelag og Nordland etter at AU er valgt. Under dette punktet refererte han valgkomiteéns innstilling, slik den er gjengitt ovenfor.

– Valgkomiteén har brukt mye tid på å sikre at alle hensyn ivaretas i forbundets nye ledelse. Jeg anbefaler med dette innstillingen fra valgkomiteén.

Tarald Veistad representerte valgkomiteéns mindretall på 8 for Gunn Elin Flakne inn i forbundsstyret, og han argumenterte for henne som svært godt skikket for vervet., en dyktig tillitsvalgt med stor arbeidskapasitet, og med 12 år i kommune- og fylkespolitikken for Ap.

Dirigenten takket Tarjei, og åpnet for generell debatt.

Debatten

Roy Gyberg, landsstyret, var den som tok dissens i valgkomiteen, og understreket at det ikke var snakk om noen form for mistillit til Tore Andre Jacobsen.. Hans motiv var likestilling. Han syntes at det med forbundets bakgrunn var for dårlig ikke å foreslå flere kvinner. Vi har et AU på 10 personer. Dette landsmøtet skal velge 6 av dem. Da blir det for dårlig å innstille på 4 menn og bare to kvinner til disse plassene. Grethe Skovli var hans kandidat til plassen.

Dirigenten sa at strek ville bli satt etter neste taler, 3 var foreløpig tegnet.

Tone Sommerseth, Vest-Agder, sa at statsministeren hadde gitt stor hyllest til forbundet for likestillingsskampen, men i valgkomiteens flertallsforslag er 4 av seks innstilte menn – hvor er likestillingstanken? 80 pst. av forbundets medlemmer er kvinner. Hennes fylkesdelegasjon støttet Grethe Skovli i stedet for Tore Andre Jakobsen.

Eli Saua Svalastog, Telemark, sa at alle skjønner at ikke alle fylker kan få plass i forbundsstyret, men hun ville foreslå en rokering for Vestfold/Telemark/Aust-Agders del, slik at Vidar Stang, leder av Fagforbundet i Telemark, får plass i forbundsstyret med vara fra Vestfold, slik at Aust-Agder blir uten plass de neste 4 år.

Siri Kristin Konstad, Sør-Trøndelag, argumenterte for Gunn Elin Flakne inn i forbundsstyret.

Kjellaug Olsen, Vestfold, foreslo Merete Dahl inn på plass nr. 4 i stedet for Bjarne Robstad. Hun syntes for øvrig at valgkomiteen hadde gjort en glimrende jobb, og ønsket all et godt valg.

Liv Else Kallhovd, landsstyret, støttet Skovli inn i arbeidsutvalget. 4 menn og 2 kvinner ble feil for henne. Det skal i henhold til vedtektene være minst 40 pst. av hvert kjønn ved valg og oppnevninger der dette er mulig. Det skulle bare mangle. Det var ikke godt nok for henne å se hele arbeidsutvalget under ett.

Janne Olsen, Akershus, sa at Akershus-benken støttet Gunn Elin Flakne.

Hans-Ivar Gustavsen, Oppland, sa at hans fylke støttet Tore Andre Jakobsen. Han mente valgkomiteen hadde gjort et utmerket arbeid, og tatt de hensyn som skal tas. Tore Andre var en mann for framtida. Oppland støttet videre forslaget om Vidar Stang inn i forbundsstyret, samt mindretallets forslag på Gunn Elin Flakne, kort og godt fordi de ønsket de beste.

Siw-Heidi Østerdal, SKKO, viste til at de som deltok på landskonferansene var blitt bedt om å sende inn forslag på kandidater, men de var ikke blitt hørt, dette ønsket hun et svar på fra valgkomiteen. Selv om hun var kvinne, så hun at valgkomiteens holdt seg innenfor kjønnsreglene, derfor støttet hun forslaget på Tore Andre Jakobsen.

Mari Sanden, landsstyret, presiserte at hun er for likestilling, og det var nok å se ut over forsamlingen for å se at vi har utfordringer på det punktet, men hun hadde håpet å slippe denne diskusjonen nettopp her. Det er viktig at arbeidsutvalget er ett arbeidsutvalg, vi har ikke to. Derfor mente hun valgkomiteens flertallsinnstilling var i samsvar med vedtektene. Tore Andre er en strålende kandidat. Hun støttet også den andre flertallsinnstillingen, på Mildrid Finnehaug.

Elvis C. Nwosu, Akershus, slo et slag for at forbundet vil ha nytte av innvandreres kampkraft på framskutte poster. Dette handler om demokrati og mangfold, at vi også vil være med og yte vårt. Han håpet derfor at det om 4 år ville skje noe på det punktet.

Lene-Britt Johannessen, landsstyret, sa at valg alltid er vanskelig, det gjelder å trekke de store linjene. Hun mente forbundsstyret vil ha stor nytte av Merethe Dahl, som har lang erfaring og som ikke bare er jente, men ei fornuftig og uredd jente som tør å si ifra. Ellers tipset hun husbandet om jentes sang.

Bjarne Robstad, landsstyret, sa det er første gang vi velger forbundsstyret etter de vedtak som ble fattet i går, og bare tredje gang i forbundets historie, så bakgrunnen er ikke så lang. Seksjonene kan innstille til forbundsstyret, ja, etter de gamle vedtektene. Nå er det fritt valg. Det er landsmøtet som velger, og arbeidsutvalget har 10, ikke 6 representanter. AU er ett utvalg, og det er likeverdige personer som sitter der.

Debatten var med dette over. Dirigenten sa at treforslag var mottatt. Roy Gyberg foreslo Grethe Skovli inn i AU i stedet for Tore Andre Andersen. Kjellaug Osen foreslo Merethe Dahl inn i forbundsstyret, og Eli Saua Svalastog foreslo Vidar Stang inn i forbundsstyret.

Møtet ble hevet kl. 1635, og dirigenten Arne Jan Skjerdingsstad ga pause til 1655. Da ble ettermiddagsmøtet satt på nytt, og tellekorpsene ble fortalt at de måtte være klar. Det skulle foretas skriftlige avstemninger der hvor det var snakk om valg mellom mer enn en kandidat. Han minnet også om at man ikke skulle brette stemmeseddelen da det kunne spare tid ved optellingen.

Det var 427 stemmeberettigede i salen. To permisjoner var gitt slik at man etter kl. 18.00 bare ville være 425 stemmeberettigede.

Voteringene

Forbundsleder Jan Davidsen enstemmig valgt med akklamasjon
Nestleder Mette Nord ble enstemmig valgt med akklamasjon
Nestleder Geir Mosti ble enstemmig valgt med akklamasjon
Hovedkasserer Elin Veimo ble enstemmig valgt med akklamasjon
AU-medlem Jan Helge Gulbrandsen ble enstemmig valgt med akklamasjon

Som neste AU-medlem hadde valgkomiteen foreslått Tore Andre Jakobsen mens Roy Gyberg hadde foreslått Grete Skovli. Ved den skriftlige avstemningen ble Jakobsen valgt med 321 stemmer. 105 stemte på Grete Skovli.

De valgte lederne av seksjonene ble referert, selv om de allerede var valgt.
Enstemmig godkjent:

Helse og sosial	Kjellfrid T. Blakstad
Kirke kultur og oppvekst	Mette Henriksen Aas
Samferdsel og teknisk	Stein Guldbrandsen
Kontor og administrasjon	Gerd Eva Volden

Landsstyret

Det var foreslått en endring i innstillingen på Nord-Trøndelag
Her var foreslått:

1. Mildrid Finnehaug	vara: Vegard Granaune
2. Brit Gulli Rones	vara: Geir Arne Bergli

Det var også foreslått en endring i valgkomiteens innstilling hva gjaldt Nordland. Her var ny innstilling:

Børre Libeck ble foreslått på andreplass i stedet for Tore Andre Jakobsen som var valgt inn i forbundsstyrets arbeidsutvalg. Varaene var som før.

Voteringen: valgkomiteens innstilling med ovennevnte endringer ble enstemmig vedtatt.

Representanter innstilt av seksjonene

Alle representantene som var innstilt av seksjonene ble også enstemmig valg.

Det ble opplyst at riktig navn på representanten fra kontor og administrasjonen skulle være Tine Kristoffersen, ikke Trine som det står i innstillingen.

Dirigenten da de valgte ungdoms- og pensjonistrepresentantene reise seg slik at man kunne se hvem som var hvem. Det gjaldt Linn Hemmingsen og Ola Harald Svenning fra ungdomskonferansen og Bjørg Solheim og Ola-Erik Sivertsen fra pensjonistkonferansen.

Forbundsstyret

10 medlemmer valgt fritt blant landsstyrets medlemmer:

Medlem 1, 2 og 3 ble enstemmig valgt med personlig vara. Enstemmig.

På 4.plassen var det fra valgkomiteens side innstilt Bjarne Robstad med Merete Dahl som personlig vara. Videre har det foreslått på samme plass: Vidar Stang og Merete Dahl. Det ble gjennomført skriftlig avstemning.

Dirigenten opplyste at det var avgitt tre stemmer for mye så noen hadde kanskje lyst ``å votere utover natta. De tre stemmene hadde ingen innvirkning på valgresultatet, og han ba derfor om at valget kunne godkjennes likevel. Dette ble godkjent.

Ved første avstemning hadde ingen av kandidatene fått 50 % av stemme, og det ble omvalg mellom de med flest stemmer: Bjarne Robstad og Vidar Stang. Det ble gjennomført et omvalg mellom kandidatene og nå skulle man skrive Bjarne eller Vidar.

Representant 5 med vara ble enstemmig valgt,

Representant nr. 6 pluss vara ble også enstemmig valgt etter innstillingen.

Dirigenten refererte navnene på vararepresentantene til seksjonslederne i forbundsstyret, og disse ble enstemmig valgt etter innstillingen.

Også kontrollkomiteen og lederne av kompetansesentrene ble valgt enstemmig etter innstillingen.

Arbeidsutvalget – 10 medlemmer valgt fritt blant landsstyrets medlemmer

Votering plass nr. 4 – endelig avstemning mellom Bjarne Robstad og Vidar Stang.

Bjarne Robstad 154 stemmer

Vidar Stang 263 stemmer

Vidar Stang valgt.

Mens neste skriftlige avstemning ble talt opp, stilte de valgte medlemmene av arbeidsutvalget i samlet flokk på podiet, og presenterte seg kort. Deretter fikk de utdelt blomster.

Votering plass nr. 7

Mildrid Finnehaug 157 stemmer

Gunn Elin Flakne 269 stemmer

Gunn Elin Flakne valgt.

Til vara for Vidar Stang ble valgt Merethe Dahl, uten motkandidat.

Til vara for Gunn Elin Flakne ble valgt Mariann Brandstad, uten motkandidat.

Til vara for Helge Sporsheim ble valgt Bjarne Robstad, uten motkandidat.

Dermed var landsmøtet ferdig med valgene. Dirigenten takk for at alt hadde gått greitt, og at landsmøtet hadde vært «medgjørilig».

Jan Davidsen takket som gjenvalgt leder for tilliten på vegne av de valgte. Han ville seinere komme tilbake og si noen ord om de som av ulike grunner gikk ut. Mange sier de er unge – forbundet er virkelig ungt. Det er samlet mye kunnskap og erfaring i den nye ledelsen, han håpet også på utålmodighet med å få ting gjort. Det skal nå lages en plattform. Han så fram til å samarbeide med alle, ikke minst har administrasjonen en fenomenal kunnskap og arbeidskapasitet. Jobben ser vi fram til. Tusen takk!

Møtet ble hevet k. 18.25

Formiddagsmøtet onsdag

Formiddagsmøtet onsdag ble satt kl. 09.00 med Per Jarle Valvatne som dirigent. Han ønsket velkommen med «god morgen» og spurte retorisk om delegatene var våkne og opplagte. Det var forsamlingen, og dirigenten ga kulturscenen ordet. Dag og hans gruppe startet dagen med en allsang til utenfor repertoaret, Åge Alexandersens «Dekkgutten». Teksten ble vist på skjerm, og en del sang med, i hvert fall på lala-refrengene.

Så var det tid for rock`n roll. Dag ga scenen over til åtte musikere og tre instruktører fra Larvik. De hørte til Dissimilis-gruppen og kaller seg Tom Boogie Band.

Bandet fra Larvik fremførte fire låter. De begynte med «Ryk og Reis», fortsatte med «Knocking on Heavens` door» og avsluttet med en blues: «Din tur». Hele forsamlingen var med på å slå takten, og det vanket mye applaus.

Forbundsleder Jan Davidsen sa at han var klar over at Larvik var stolt av gruppen. Vi er også stolte av å ha dere her på landsmøtet. Dere hadde også valgt et repertoar som gjorde at landsmøtet var med på taktene. Det har kanskje noe med alderssammensetningen her å gjøre. Vi vil takke dere med blomster og et bevis for at dere er med å støtte vår barneby i Angola.

Davidsen fortsatte med å opplyse at landsmøtet i dag var så heldig å ha to bursdagsbarn, Jorunn Romsdal og Kristian Egseth. Begge ble kalt fram på podiet og hyllet med blomster og bursdagssangen.

Vold mot kvinner

– Det er en dårlig dag i dag, sa Jan Davidsen, og med det mente han at det igjen var nødvendig å markere den internasjonale dagen mot vold mot kvinner. Dette er dessverre fortsatt et alvorlig, internasjonalt problem. Volden er selvsagt ille nok i sine direkte konsekvenser for de som rammes, men den rammer også samfunnet – også samfunnet invalidiseres. Kvinner og barn som rammes har ikke et menneskeverdig liv, men de avskjæres også fra å kunne delta fullt ut i samfunnslivet.

Dagens i dag markerer starten på en 16 dagers kampanje, hvor LO og krisesentrene samarbeider om en aksjon. Fagforbundet har mange medlemmer på krisesentrene, og det er opprettet et nettverk for å støtte dem i arbeidet. 1. januar 2010 får vi endelig lovfestet at alle kommuner skal ha et krisesenter.

Fagforbundet markerer dagen med å gi konkret støtte til det landsomfattende ROSA-prosjektet som startet for fire år siden. Prosjektet tilbyr utsatte et trygd sted å bo. Mange tvinges til å oppholde seg i lang tid på krisesentrene. Budsjettene tillater ikke mange sosiale tiltak.

På vegne av forbundet overrakte Davidsen enn sjekk på 25 000 kroner til ROSA, øremerket sosiale tiltak. Informasjonsansvarlig Maia Brenna Nilsen tok imot og takket på vegne av prosjektet. Han sa videre at prosjektet kanskje kunne delta på forbundets neste landsstyremøte og gi en informasjon om arbeidet.

Prinsipp- og handlingsprogrammet

Debatten fortsetter

Dirigenten åpnet så for å fortsette behandlingen av prinsipp- og handlingsprogrammet, og gikk videre på talerlista.

Oddbjørn Helgås, Sogn og Fjordane, sa at han ofte tenkte på de unge uføre som pensjoneres mot sin vilje. De føler seg tilsidesatt, og det er ikke lett å takle. Vi må ikke glemme at det er to typer pensjonister – alders- og uførepensjonister. De har ofte ulike behov for hjelp, og dette må vi ta på alvor.

Til tross for at forbundet har 20 000 uføre medlemmer, er de ikke nevnt i programmet. Han fremmet derfor forslag 6 01.01 4 med forslag om at også uførepensjonistene nevnes: Endre landsstyrets innstilling til 6.01.013: Forslaget tiltres med følgende formulering etter ordene «trygge arbeidsplasser» samt sikre alders- og uførepensjonistene en verdig pensjonisttilværelse.

Tore Leif Gundersen., Østfold, hadde ordet 2. gang til forslag 16.02.08 med krav om bedring i dagpengesatsene. Han foreslo at forbundet skulle arbeide for at dagpengesatsene ved arbeidsledighet økes til 70 % av brutto lønn (6.02.08 47)

Hans Ivar Christiansen, Oppland, viste til forslag 6 02.13 53 som gikk på Solidaritet og internasjonalt. Han ønsket et nytt kulepunkt som begynner med «Arbeide for at ILO-konvensjonen».. Han ønsket å forsterke dette kulepunktet. Vi må arbeide for at Norge står ved de forpliktelsene som følger av konvensjonen. Fagforbundet ønsker å motarbeide alle forsøk på uthuling og undergraving av ILO-konvensjon nr. 94 Angrepene på konvensjonens prinsipper fra EF-domstolen er alvorlig for Norge dersom noen forsøker å svekke konvensjonens anvendelse i Norge gjennom henvisning til EØS, avtalen, sa

Christiansen. Vi ser i dag at mange arbeidstakere som kommer utenfra ikke har det samme stillingsvern og sykelønnsordning som norske arbeidstakere. Mange av disse utlendingene er kontraktører som jobber på offentlige oppdrag. Vi kan snakke om sosial dumping i offentlig regi. Mange jobber innen renhold, en del også side om side med våre folk, men med helt andre arbeidsbetingelser. Han viste til forslaget.

Dirigenten spurte landsmøtet om to medlemmer i redaksjonskomiteen kunne komme inn utenom tur etter neste taler, for at de skulle kunne delta i møte i redaksjonskomiteen. Dette godkjente landsmøtet.

Synnøve Haugland, Rogaland, sa at hun ville reise en sak hun hadde tatt opp tidligere. Dette gjaldt forsalg 0 02.06 96 og omhandlet et nytt kulepunkt under Velferd: Kapasiteten innenfor tannpleie må styrkes og reguleres slik at det blir en rettferdig fordeling av tannleger i landet. Hun viste til innsendt forslag 6 02.06 60 og sa at det var viktig at tannpleien også inngikk i den totale helsetjenesten i landet. Vi trenger da flere tannleger her i landet. Jeg kommer fra Klepp kommune, og der fikk min datter beskjed om at det ville ta to år før hun ble innkalt til tannlegen. Vi har i vår kommune mest tyske tannleger, og ungene har problemer med å forstå dem. Selv om Klepp bare ligger 20 minutter fra Stavanger, synes mange tannleger at dette er utenfor allfarvei. Vi hadde nylig en kvinnelig tannlege her, men hun flyttet til Stavanger etter bare ett år. Klepp var for usentralt. Vi må derfor arbeide for å utdanne flere tannleger her i landet.

Eddie Whyte, Vestfold, ville snakke om kampen for likestilling i bred forstand. Vi skal arbeide for likestilling, ikke bare i et kvinneperspektiv. Han mente at det var galt at landsstyret hadde gjort denne paragrafen smalere ved å bare ha med kvinneperspektivet. Dette gjaldt bl.a. vedtektenes § 5. Vi skal arbeide for likestilling, uavhengig av kjønn. Han viste til forslag 6 02.07 46 hvor man foreslår at man beholder teksten fra dagens program (under likestilling). Dette gjelder kulepunktene 1, 8 og 9 og det siste avsnittet som begynner med «Det norske samfunnet... Det er mulig at det er behov for en særskilt kvinnesatsing, men i likestillingsperspektiv må vi ikke glemme homofile, funksjonshemmede og minoritetsgrupper. På bakgrunn av LO-kongressens vedtak, er det viktig at FF fortsatt er i front i likestillingskampen. Forbundet skal være en pådriver på likestillingsfronten. – Vi må ikke tømme paragrafen for alle andre kriterier.

Ivar Romundstad, landsstyret, henledet oppmerksomheten på kulepunktet

oppvekst. Han sa at man støttet landsstyrets forslag, men hadde levert et forslag til nytt kulepunkt på s. 276, HP del 1. Det omhandlet å arbeide for kvalitetskriterier, nasjonale normer og lovfestede bemanningsnormer i arbeidslivet. Han henviste til avsnittet om velferd og miljø. I vår sektor trenger vi in årene som kommer titusener av nye arbeidstakere. Da er det også viktig at har arbeidsbetingelser som gjør at ungdommen søker seg til disse jobbene. Vi må få på plass bedre arbeidsvilkår og ikke bare være opptatt av effektivisering. Dette fører til økt sykefravær. Vi må ha en lovfestet bemanningsnorm på alle arbeidsplasser. Dette synes jeg må gjennomsyre hele handlingsprogrammet, sa Romundstad.

Heinke Foetsch, Oslo, sa at hun kom fra seksjonen som omfattet kirkene. Her er det omtrent 5000 mennesker ansatt; bare 1500 er medlemmer i Fagforbundet. Hun sa at hun var stolt over det kirkeforliket som ble vedtatt i Stortinget. Dette vedtaket slår fast at mennesket ikke lever av brød alene.

Vi trenger en god finansiering av kirker og kirkebygg, men vi opplever dessverre at vi har mange deltidsstillinger med svært dårlig avlønning. Vi ser bl.a. at kirker med organister etter hvert kommer i mindretall. Jeg er som prest en som ber for min syke mor. Men jeg er også svært avhengig av de mange som legger til rette for min jobb som prest i kirken. Vi trenger flere heltidsstillinger i kirken. Vi trenger flere offentlige stillinger også for sjela, sa Foetch.

Ronny Bakken, Kirke, kultur og oppvekst, tok opp spørsmålet om finansiering av de ko9mmunaloe musikkskolene, eller kulturskolene som man kaller dem nå for tiden. Da disse i sin tid (1982) ble opprettet i alle landets kommuner, var de også finansiert av staten. Vi har 109 000 elever i disse skolene i dag, men hele 23 000 står på venteliste. I 1982 het det at alle barn og unge skulle få slike tilbud fordi kulturtilbudet også gjorde at barna ble bedre til å lese og skrive. Nå er det kommunene selv som bestemmer elevbetalingen til kulturskolen, og noen steder tar man nå 5 – 6 000 kroner per elev. Dette truer elevtilbudet. Mange kommuner bruker kulturen som en salderingspost. Elevbetaklingen har en negativ virkning på kulturtilbudene. Folk har ikke råd til dette lenger. Vi må prioritere statlig finansiering og redusere elevbetalingen. I Kulturløftet har vi gitt store bevilgninger til mange tiltak, men kulturløftet må også omfatte kulturskolene. Kulturskolene må bli en realitet for alle barn og unge.

Elsa Heradstveit, Hordaland, viste til forslag 9 02.04 95 om utdanning og yrkesfaglig utvikling. Han var opptatt av å finnen en ny benevnelse på alle assistentene som jobbet rundt omkring i skole og omsorgssektoren bl.a.

Hun tenkte på assistentene i barnehagene og på andre assistenter. Noen steder kaller man dem helsemedarbeidere eller pedagogmedarbeidere men de har ingen bestemt betydning. Derfor trenger vi en ny benevnelse, og vi må be de som selv er assistenter om å komme med forslag.. Ordet assistent er i dag negativt ladet i befolkningen. Mange av disse har stor realkompetanse og er stolte av sine arbeidsplasser. Hun ba om at forslaget ble oversendt forbundsstyret til videre oppfølging.

Bjørn Furnes, Hordaland, viste til forslag 6 02.06 26 og sa at det gikk på mindre håndtering av penger på bussene. Han hadde en kollega som stoppet på en holdeplass med fire personer. Tre personer gikk på og betalte, den tredje viste fram en pistol og forlangte penger. Dette gikk så fort at passasjerene ikke merket hva som skjedde. Slik vil vi helst ikke ha det. Vi ønsker pengene borte fra bussene i størst mulig grad, i hvert fall i sentrale strøk.

Unni Svendsen, Oslo, opprettholdt sitt forslag 6 02.09 27 som gikk på kvalitet på offentlige finansierte tjenester. Etter hennes mening burde forbundet arbeide for at pensjons, lønns- og arbeidsvilkår ikke er en del av konkurransegrunnlaget. Dette for å sikre like krav til alle arbeidsaktører. Vi ser jo at konkurranseutsettingen, bl.a. i Oslo, fører til at mange arbeidstakere får svekket sine pensjons. Og lønnsvilkår betraktelig. Konkurranseutsettingen rammer stadig flere arbeidstakere på grunn av Høyres og Fremskrittspartiets politikk i hovedstaden. selv jobbet hun i en ideell organisasjon i Oslo. De var opptatt av å gi arbeiderne anstendige arbeidsvilkår, men e tapte statig gjennom konkurranseutsettingen. Sykehjem, etter sykehjem overtas av de store konsernene. De har dårligere avtaler for sine arbeidstakere. Snart skal åtte nye sykehjem settes ut på anbud i Oslo. Jeg synes at alle aktører burde kunne konkurrere på lik linje om disse anbudene, sa Svendsen. Støtt derfor forslaget fra avdeling 7233, sa Svendsen.

Veronica Løken, Østfold, viste til at hele verden fordømte Israels terrorbombing av Gaza, som i hovedsak var rettet mot sivile mål. Lidelsene har ikke opphørt etter krigens slutt. Israels blokade bryter med menneskerettighetene og hindrer gjenoppbyggingen. Hun oppfordret til å sette saken på den internasjonale dagsordenen, og også forbundet til å sette dette på sin dagsorden de neste 4 år, og foreslo en rekke tiltak til støtte for det palestinske folk.

Jorunn Mikkelsen, Finnmark, sa at hun ikke bare var landsmøtedelegat, men også tillitsvalgt fra grasrota. Hun viste til forslag 6.02.12 fra Finnmark på side 396 i heftet om kulepunkt »Arbeide for å lage en samarbeidsavtale med våre politiske samarbeidspartnere. Den skal forplikte begge veier.» 4 forslag

til endringer på dette punktet i prinsipp- og handlingsprogrammet er kommet inn, landsstyret har avvist samtlige.

Hun støttet samarbeid, men problemet vi opplever lokalt er at politikere kan stå for helt andre holdninger enn de vi kan støtte, de kan f. eks. gå inn for konkurranseutsetting. Dette skaper stor usikkerhet lokalt. Derfor er det viktig å understreke gjensidig forpliktelse.

Kari Daltveit, Sogn og Fjordane, viste til forslag 6.02.05 fra fylket, om å «arbeide for at belastningsslidelser og allergi utvikla i arbeidslivet godkjennes som yrkesskade innen alle yrker.» Hun mente det var viktig å få med allergi i denne sammenhengen, og bad redaksjonskomiteen se på dette på nytt.

Pia Jacobsen, SKKO, viste til forslag 6.02.11.14 om nytt kulepunkt «arbeide for at skolebibliotek er tilgjengelig i hele skoletida og at det er tilstrekkelig fagutdannet personale», og argumenterte for at dette må inn i programmet.

Svein Olav Aarlott, Sør-Trøndelag, sa at dokumentet «Lønnspolitiske utfordringer» er et viktig og godt dokument. Fagforbundet er klart på at vi er imot lokal pott og for sentral lønnsfastsettelse. Lokal pott skaper ulik lønn, og går i hovedsak til menn. Den er en illusjon for mange – fordi den blir spist opp ved neste oppgjør. Han mente tariffoppgjøret 2010 bør bli et oppgjør med klare krav om sentrallønnsfastsettelse og ingen lokal pott. På denne måte kan vi få trøkk på både minstelønn og en rettferdig lønn etter realkompetanse og utdanning.

Pia Jacobsen, SKKO, fikk ordet 2. gang, og tok denne gangen opp og argumenterte forslag 6.02.11.20 fra SKKO, tillegg etter «kompetansesentra» side 29, linje 719 i heftet: «Folkebibliotekene må være i stand til å møte det flerkulturelle Norge.»

Anne Steinsland, Østfold, ville si noe om ILO-konvensjon 94. Vi rammes av stadig nye direktiver, helsedirektiv, postdirektiv osv. Det blir mange etter hvert, og alle fremmer markedsliberalisme og fri flyt av arbeidskraft. Det beste hadde vært om regjeringa hadde benyttet sin vetorett, men det gjør den jo ikke. Vi ser at norskregistrerte utenlandske selskap opprettes og slipper unna dokumentasjon og kontroll, Vi får bemanningsselskaper og utleiebyråer. Utenlandske arbeidstakere registreres som sjølstendige næringsdrivene, og har dermed ingen rett til tarifflønn, sykepenger eller oppsigelsesvern. Hun viste til at Fagforbundet i Østfold har støttet solidaransvar, og støttet videre Opplands krav.

Tor Andreas Skagseth, Sør-Trøndelag, viste til og opprettholdt forslag 6.02.04.34 fra Sør-Trøndelag om nytt kulepunkt «Arbeide for at utdanning utover videregående skole medregnes med inntil tre år i opptjeningstiden i folketrygda. Ordningen garanterer en opptjening tilsvarende 4,5 G.» Dette er spesielt viktig for forbundets medlemmer, og landsstyrets forslag er ikke godt nok

Kjell Vidar Skjærvø, Sør-Trøndelag, viste til omtalen av studiespesialisering i det utdelte heftet. Det er en tydelig tendens til økte teoretisering, for mye teori. Han trodde forsamlingen var enig i at det er viktig å beholde gode fagarbeidere, og da trengs det studiespesialisering. I Sør-Trøndelag har fylket gitt denne retten til alle. Det åpner for gode fagarbeidere.

Jan Steinar Hole, SST, refererte til de store mengder nedbrytbart avfall som oppstår i Norge. Det er to metoder for å gjenvinne det til energi. Sverige er kommet lenger enn Norge, og store mengder nedbrytbart avfall fraktes dit, fordi vi ikke kan håndtere det sjøl. Dette er uheldig av flere årsaker. Potensialet i offentlig sektor er stort, og det er viktig å arbeide for at kommunene får en mer klimavennlig drift.

Anne-Grethe Henriksen, SST, tok opp livslang læring og yrkesfaglig utvikling. Kompetanse er satt høyt på dagsordenen i fagbevegelsen. Dette kan sikre god kvalitet og bærekraftige offentlige tjenester. Hun nevnte en rekke eksempler på konkrete kompetansehevede tiltak. Dette har ikke minst å gjøre med å heve kvaliteten for de gruppene som stadig rammes av konkurranseutsetting.

Ingunn Jacobsen, SST, sa at Fagforbundet og LO setter fokus på brutaliseringen av arbeidslivet. Hun viste til at i mange av yrkene som faller under SST er det mye tungt arbeid, og også en rekke andre utfordringer. Et eksempel på en belastende arbeidssituasjon er frisørene, som har en gjennomsnittlig yrkeskarriere på 10 år. De tjener mest når de er unge, men jo eldre frisører blir, desto mindre tjener de, på grunn av arbeidssituasjonen.

Tine Kristoffersen, SKA, sa det var unaturlig at et så stort forbund som Fagforbundet ikke sier noe om personvern, og ville ha et tillegg om å få med sikkerhet og personvern.

Kim Eide, Rogaland, var opptatt av den dårlige studiefinansieringen. Han hadde sjøl prøvd denne som student i 3 år, og han viste på en morsom måte at den langt fra strakk til. Han måtte få seg en jobb, men da viste det seg at

du ikke kan jobbe for mye, for da blir stipendet omgjort til lån. Vi trenger 11 måneders studiefinansiering, var hans konklusjon.

Grethe Olsen, Østfold, nevnte forslag 6.02.04.23 fra Østfold om utdanning og yrkesfaglig utvikling, nytt kulepunkt: «Arbeide for å anerkjenne barne- og ungdomsarbeiderfaget som en praktisk pedagogisk utdanning, som skal inn som en del av det pedagogiske personale i Rammeplan for barnehager.» Dette handler om anerkjennelse for barne- og ungdomsarbeiderfaget, som har vært en utdanning i 10 år, men som har problemer med å bli anerkjent som fag, noe som er beklagelig. Hun støttet landsstyrets innstilling i saken.

Kjell Nygård, Sogn og Fjordane, tok opp forslag 6.02.09.15 fra Sogn og Fjordane, med de to kulepunktene «Arbeide for å videreføre og videreutvikle Kvalitetskommunar og Pilotsjukehus» og «Arbeide mot markedsstyringa og markestenkning i offentlig sektor». Dette har ikke fått tilslutning av landsstyret, og han opprettholdt forslaget.

Grete Mosand, SHS, ønsket samhandling innad i forbundet. Hun sa at kommuner omgjør sykehjems plasser til omsorgsboliger, og mange skjønner ikke hva som skjer. Det er viktig å trekke inn seksjonene som kan si hva dette dreier seg om. Bruk dem!

Kåre Elvik, landsstyret, gikk til felts mot sosial dumping, som er et menneskerettsproblem og som må bekjempes med en rekke tiltak, bl.a. allmenngjøring av tariffavtaler. Det offentlige er en meget stor byggherre i Norge, det bygger for milliarder, og vi ser at oppdragene ofte legges ut på anbud. Det foreligger mange bevis på dårlig behandling av arbeiderne. I tillegg til allmenngjøring må tillitsvalgte få lovfestet rett til innsyn i offentlig sektor.

Frøydis Hegna, SST, var veldig enig med Kim om studiefinansieringen. Forbundet må være tydelig i sin støtte til høyere utdanning, vi må arbeide aktivt så vi ikke mister medlemmer til andre. Ungdom velger ofte profesjonsforbund, og over 50 pst. av alle ansatte i offentlig sektor har allerede høyere utdanning. Alle må få anledning til å studere, og da er det viktig med en god studiefinansiering. Studiestøtta bør utvides til 11 måneder.

Turid Krosby, Sør-Trøndelag, ville si noen ord om rett til utdanningspermisjon. Det er flere grupper som kan nektes slik permisjon, og det er ofte de som har mest behov for den. Vi må derfor arbeide for lik rett til utdanningspermisjon for alle. –fagforbundet må ikke sitte stille og se på at særforbund fanger opp alle med høy utdanning.

Bjørn Willumsen, Troms, sa at i Troms hadde de fått sjokk, da de fikk eksempler på avtaler hvor folk måtte gå ned 100 000 i lønn, og mistet tillegg og andre rettigheter. Det forhandles elendige avtale på mindre områder av HSH og NHO. Disse avtalene er en skamplett, og de må bort. Om vold i arbeidslivet ville han si at omsorgspersonale angripes. Det medfører store belastninger og en uverdigg situasjon. De kriminelle kjøper seg ofte fri med forlik i retten. Videre må varslernes rettsvern styrkes. Forslag om dette avsendes fra Fagforbundet i Troms.

Lena Ormestad, Vest-Agder, var glad for at forbundet sluttet seg til klimakampanjen 1010. Vi må legge til rette for kildesortering. I forbundet må vi være bevisst på at våre kursarrangementer legges til rette for å kunne nås med kollektiv transport. Vi må kunne bruke mindre bil, og mer nett- og telefonkonferanser. Miljøstasjoner må opprettes i nærmiljøet, og vi må arbeide for å sikre offentlig eierskap og kontroll med avfallsdeponi. Det er bra at vi støtter miljøorganisasjoner, men vi må ikke glemme oss sjøl. Tenk globalt – handle lokalt! Å ta miljøansvar er solidaritet i praksis!

2049 Sissel Skoghaug, tok opp eldreomsorgen. Å oppfylle eldregarantien vil kreve penger, men de skal bevilges som frie midler til kommunene. Garantien vil kreve en stor rekruttering, 40 000 innen 2030. Det må altså gjøres noe drastisk med bemanningen. Det nytter ikke med garantier om ikke økonomien er på plass, sa hun, og gikk inn for øremerkede midler til eldreomsorgen. Det trengs flere hele stillinger, og flere ansatte.

Landsmøtet hevet for pause kl. 11.00

Møtet ble satt igjen kl.11.30, og i starten av møtet var det to gutter fra et musikkprosjekt på Tøyen skole som dominerte landsmøtet. De to guttene spilte på kornett, både melodien «Karius og Baktus» og en annen melodi, så det ljommet i salen. Forbundsleder Jan Davidsen takket guttene som hadde fortalt ham at de var «profesjonelle nybegynnere». Han syntes de var kjempeflotte. Han hadde selv blitt pådyttet en kornett som ung brannmann, men han strevet med den i tre måneder med store bollekinn, før han leverte den tilbake. Det disse guttene lærer i musikkprosjektet, tar de med seg hele livet, sa Davidsen.

– Vi i vårt forbund har vi lenge ment at vi skal prioritere musikkskolene. Barn skal få lære å spille. Vi fikk med kulturminister Giskes hjelp på plass en kul-

turlov i 2007 og vi skal satse videre på kultur. Vi skal presse på for at vi også skal få med oss bredden i kulturtilbudene. I mangfoldsåret 2007, i en verden hvor forskjellene øker, trenger vi mer enn noen gang gode oppvekstvilkår for barn og unge. Kulturen er viktig for nærmiljøet. Derfor trenger vi også profesjonelle nybegynner. Vi vil være en pådriver for at skolene skal prioritere musikk- og kulturtilbudene til alle elever.

I 2006-2007 har vi fått utbygget Oslo musikk- og kulturskole. Musikkiskolen startet allerede i 1959 på Veitvedt skole. I Oslo musikk- og kulturskole er det i dag 10 300 elever og 210 ansatte. Fagforbundet har vært med på å støtte et musikkprosjekt på Tøyen skole. Derfor har vi med oss Sissel Larsen fra Tøyenprosjektet, rektor Olav Kjøs, og Ole Stueng fra Oslo musikk- og kulturskole. Vi ønsker å støtte musikkprosjektet på Tøyen med en sjekk på 25 000 kroner.

Forbundet ønsker på denne måten å støtte deres viktige arbeid, og vi vil gjerne se barna igjen som gode kulturbringere i fremtiden.

Sissel Larsen takket på vegne av musikkprosjektet og sa at det var helt fantastisk å få denne gaven. Det betyr at vi kan utvide prosjektet allerede før jul i år. Jeg skulle ønske at flere skoler så sammenhengen mellom kultur og skolearbeid. Musikken kjenner ingen landegrenser. Den kjenner ikke kjønn, nasjonalitet, hudfarge, religion eller etnisitet. Musikken er et verdensspråk. Musikk gir bedre relasjoner mellom barn og unge, det blir mindre mobbing og bedre læring. Alle barn i norsk grunnskole bør få gratis musikk- og kulturskole, sa Sissel Larsen.

Begge guttene fulgte opp med å si at det var veldig morsomt og gøy å lære å spille et instrument. Det er morsomt å spille og morsomt å ta med instrumentet hjem for å øve videre. – Det burde dere også gjøre, sa den ene og la til «tusen takk alle sammen!»

Debatten fortsatte

Solfrid Løset hadde trukket seg.

Karstein Hjermund Brattsti, SKKO, fikk ordet for 2. gang og sa at hans forslag hadde støtte fra mange. Det var fremmet mange lignende forslag fra Hordaland og Østfold. Poenget var art alle skulle ha rett til tilstrekkelig norskopplæring i Norge, men han la til at den måtte være gratis. Det trodde han Jens hadde glemt å si da han var inne på temaet dagen før. Dette gjaldt forslaget

6.02.08.49 og ordlyden var: «Arbeide for at alle grupper innvandrere og flyktninger får gratis og tilstrekkelig opplæring». Han ba om støtte til forslaget.

Eli Saua Svalastog, Telemark, sa at likestilling var et viktig tema, og hun viste til formuleringen på side 100. Men i likhet med Eddie Whyte var hun ikke fornøyd med den nye formuleringen i handlingsprogrammet. Den ga en mye snevrere definisjon av likestilling enn den hun og Eddie Whyte sto for. Hun ville mye heller beholde de gamle formuleringene i dagens handsprogram. Da får vi med likestilling uavhengig av kjønn, alder, livssyn. Funksjonsnivå, legning, rase, hudfarge, etnisitet mv. Landsstyret har foreslått en radikal endring av formuleringene slik at bare kjønnsperspektivet er med.

Dette gir ikke gode signaler ut til medlemmene.. Hvorfor har man kommet opp med en ny formulering når det ikke foreligger et eneste forslag om dette fra organisasjonen? Selv hadde hun jobbet aktiv overfor funksjonshemmedes organisasjoner og med forholdet til ulike etniske grupper og hun var ikke bekvem med landsstyrets nye formulering. Redaksjonskomiteen må se på dette og komme frem til en bedre løsning, sa Svalastog.

Kjellaug Olsen, Vestfold, viste til forslag på side 15. Forslaget kom opprinnelig fra Larvik og gikk ut på å oppdatere listen over godkjente yrkessykdommer i forhold til NAV og arbeidsgivere. Landsstyret har bare støttet intensjonene i forslaget. Det er vel og bra, men ikke tilstrekkelig. Vi ønsker et sterkere fokus på disse yrkessykdommene. Som hovedtillitsvalgt jobber jeg mye i forhold til unge arbeidstakere som ikke har de «godkjente» yrkessykdommene, men andre som ligger utenfor. På denne måten utstøtes disse ungdommene fra arbeidslivet. Både forbundets administrasjon og LO må ta dette problemet på alvor. Listen over godkjente yrkessykdommer må oppdateres i henhold til forholdene i dagens arbeidsliv. Jeg er glad for at advokatene i forbundet arbeider med disse spørsmålene. Jeg håper at også forbundets administrasjon følger dette opp. Husk: Vilje kan flytte fjell!

Lene-Britt Johannesen, landsstyret, sa at hun hadde utgangspunkt i sin lokale forening i Larvik, selv om hun satt i landsstyret. Vi har et fritt mandat her på landsmøtet. Hun viste til forslag 6.02.01.66 om tariffpolitikken. Her hadde man fremmet et endringsforslag til 6 02 01 02 om tariffpolitikken, nytt tillegg etter linje 97: «I de tilfeller uorganiserte gis lokalt lønnstillegg, skal det arbeides aktivt for at det gis senere virkningstidspunkt».

Hun regnet med at alle støttet at man helst skulle forhandlet bare for de organiserte og at man skulle ha fullt skattefridrag for kontingenten. At de

uorganiserte fikk samme lokale tillegg, kanskje endog høyere lokalt tillegg, gjorde det vanskelig for tillitsvalgte å argumentere for organisering. At de gis tillegg fra et senere tidspunkt, kan gjøre det lettere å få flere organisert, mente Lene-Britt.

Hartvik Hansen, Finnmark, håpet at klokken nå kunne gå over til samisk tikking (den går noe saktere). Han viste til formuleringene under kapitlet Solidaritet og internasjonalt arbeid på sidene 412-413. det som står om Nordnorge-satsingen syntes han var godt formulert. Vi fra Finnmark er godt fornøyd med alle disse formuleringene, også om satsingen på samiske interesser. På side 413 står det mye fint om lokalbefolkningens ressurser og urfolkenes rettigheter. Det er jo etter hvert blitt slik at fiskerne i nord nesten er kastet på sjøen. Også laksefiskerne er rammet.

Han mente at både Jan og Jens hadde kommet med positive formuleringer, men han minnet om at de også burde låne øre til Sametinget. Siden 1989 har utvi8klingen for samene vært positiv. Vi har fått beskyttelse i ILO-konvensjon nr. 169 og i Grunnlovens § 110. Det eneste han kunne klage på under landsmøtet var følgende: – Jeg savner noen samiske kulturinnslag!

Vigdis Klausen, Vestfold, sa at hun ville opprettholde forslag som var innsendt som 6.02.02.80. Under punktet likestilling ville hun at «kvinner» skulle erstattes med «mennesker». Dette gjaldt det siste avsnittet i teksten om likestilling. Prostitusjon representerer også vold mot kvinner. Etter at vi fikk lovforbud mot å kjøpe prostitusjon, må vi endre fokus slik at vi også kan arbeide for å forebygge prostitusjon. Vi må signalisere tiltak mot vold og prostitusjon, helt uavhengig av alder og kjønn, sa Klausen.

Ove Johan Haugerøy, Sogn og Fjordane, viste til forslag 6.02.13.52 om solidaritet og internasjonalt arbeid. Han var særlig opptatt av å få inn et nytt kulepunkt «full gjennomgang av EØS-avtalen og konsekvensutrede muligheten for å gå ut av EØS-avtalen». Han var klar over at det står i Soria Moria-avtalen II at Norge ikke skal søke om medlemskap i EU i perioden, men jeg stoler ikke helt på vår store samarbeidsårtner, Arbeiderpartiet, i denne saken. Ap ønsker medlemskap, særlig hvis det viser seg at Island også blir medlem av EU. Da blir Norge alene sammen med Luxembourg i EØS-sammenheng, og det vil svekke Norges posisjon. Vi finansierer jo det meste av EØS-samarbeider. Vi pålegges stadig nye direktiver fra EU, og vi bruker ikke den reservasjonsretten vi har i henhold til avtalen. Jeg minner om at en euro nå står det 8,42 kroner. Vi betaler mange euro for EØS-avtalen, dvs. 89 av utgiftene. Til slutt vil jeg bare understreke at jeg er mot EU, sa Haugerøy.

Ikke engang dirigenten var i tvil om dette, sa han.

Geir Ståle Vatnamo, SKKO, ville støtte forslag om en mer rettferdig gravferdsstønad. Forbundslederen hadde skrytt av at han hadde 310 522 medlemmer ved åpningen av dette landsmøtet. Men i SKKO som jobber på kirkegårdene, vi har millioner av mennesker under oss, sa Vatnamo, som la til «at de er heldigvis en taus forsamling. Han reagerte på at mye av kostnadene til gradferd, i dag går til begravellesbyråene. Man kan få en behovsprøvd gravferdsstøtte på 18 700 kroner, men det er også det maksimale og vanskelig å oppnå. Fagforbundet må gå inn for at vi får en gratis gravferd. Vi burde ikke være overlatt til markedskreftene – også etter vår død. Gravferder skulle være et offentlig ansvar uten behovsprøving. – Dette er gravalvorlig ment!

Siw-Heidi Østerdal, SKKO, sa at hun hadde sett fremveksten av en ny yrkesgruppe på dette landsmøtet denne formiddagen; det var gråtekonene som viste seg under de flotte kulturinnslagene. Hun ønsket å slå et slag for livslang læring og henviste til kulepunkt 10 Lovfestet rett til lærlingeplass. Her må partene i arbeidslivet ta et ansvar inntil dette er på plass. Mange av våre medlemmer er instruktører og veiledere overfor lærlingene. Disse må også få en kompetansepåbygging og nok tid avsatt til opplæring. Hun var glad for at forbundet støtte dette synet.

Ann-Mari S. Pettersen, SKKO, sa at hun var glad for at landsstyret hadde sluttet seg til et forslag at man skal ha en bemanningsnorm som gjelder alle barnehager. I dag er dette en kommunal oppgave å bestemme. Dette vil kunne gi mindre sykefravær i barnehagene. Vi må sørge for å ha tilstrekkelig bemanning slik at som dyktige fagfolk. Barne- og ungdomsarbeidernes status må styrkes.

Børre Liebeck, Nordland, viste til forslaget fra fagforeningen på Sortland. Det gjaldt forslag 6.02.06101 som gikk o på velferd. Han gikk inn for at også AFP-pensjonister skulle få honnørrabatt. Forslaget var ikke tiltrådt av landsstyret, men han mente at mange fra f. eks renholdsyrket, gikk av med AFP fordi det ikke var så lett å bli uføretrygdet lenger. De fikk da ganske med små stillinger ganske lave utbetalinger og kunne trenge en rabattordning. Forslaget fremmes altså på nytt og jeg ber om landsmøtets støtte.

Kari M B. Sandnes, Nordland, viste til forslag 6.02.07.45 om oppvekst. Her slår hun fast art alle har rett til videregående opplæring i egen hjemkommune. Hun henviste til LOSA-ordningen som er en nettbasert opplæringsmodell som det gjøres nærmere rede for i forslaget. Hun sa at man hadde

gode erfaringen med dette systemet i Nordland fylke. I den forbindelse viste hun tiki det Kristin Halvorsen hadde sagt om 30 % frafall i videregående skole. Her har man på seks skoler i tre kommuner satt i gang LOSA-modellen – med i Alt 9 studieretninger..

Ivar Østrem, Møre og Romsdal, sa at det var behov for å lage et nytt kulepunkt under velferd. På s. 9 i forslagsheftet var dette konkretisert: «Barne-trygd skal ikke beregnes til å bære en del av inntektsgrunnlaget for sosial-mottakere». Det er kun de aller fattigste som får sosialhjelp her i landet. Da er det urimelig at den barnetrygden de eventuelt har krav på, skal regnes som en del av inntektsgrunnlaget. Noen hevder at vi skaper flere klienter hvis vi øker satsene til sosialhjelp. Dette er helt feil. Vi får flere problemer hvis vi ikke øker satsene. Det er feil å tro at økte satser vil passivisere klientene/mottakerne. Det er det motsatte som vil skje. De blir mer aktive.

Reidar Tjøstheim, Rogaland, sa at han nå var den som var nærmest pensjonisttilværelsen i AU. Man sto overfor stor utfordringer når det gjaldt pensjonsreformen. Han viste til forslag som hadde fått støtte i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane hvis man understreker at man skal bygge på brutto lønn ved indeksering. Vi må heller ikke godta en svekkelse av uførepensjonen eller etterklattpensjonen. Den må heller styrkes.

Anne Grete Reinertsen, SKKO, viste til forslagene på tariffpolitikk. Det er viktig at man følger tariffen både i offentlige og private virksomheter. Virksomheter som får støtte av det offentlige, må følge spillereglene i tariffpolitikken.

I dag blir f. eks. assistenter med fagbrev ikke lønnet som fagarbeidere i private virksomheter. Dette er helt uakseptabelt. Eierne av disse virksomhetene – barnehagene – tar ut store profitter. Mange slutter fordi de tjener for lite. De blir også oppgitt og mister litt selvfølelse når de slutter fordi de kan få bedre betingelser på Rema 1000. Hun sa ellers at hun var stolt over at landsstyret støttet forslaget fra Østfold, forslag 6.02.01-67: «arbeide for at det kreves tariffavtale når private barnehager mottar tilskudd fra stat/kommune». Til slutt: «Barne- og ungdomsarbeiderne burde vært nevnt av Kristin Halvorsen i går!»

Gunn Randi Fæstad, Hedmark, sa at hun ønsket en bærekraftig utvikling også i Innlands-Norge. Skogen kunne bli bedre utnyttet, bl.a. til biodiesel. Dette dreier seg også om distriktspolitikk og arbeidsplasser. Hun hadde dette endringsforslag i 5. avsnitt, ny setning nr 2: «Innlandets potensial i bærekraftig utvikling, må utnyttes. Skogens grønne gull vil kunne bidra til miljøvennlige former for drivstoff».

Hun sa for øvrig at hun ville at pkt 6 skulle overføres til Diverse saker.

Ove Andreas Solberg, Buskerud, viste til forslag om på fjerne pengene fra bussene. Dette forslaget hadde sammenheng med arbeidsmiljøet til bussjåførene. Gruppen ønsket at all kontantoppbevaring opphører. Dette var tidligere vedtatt på LO-kongressen. Vi sitter alene med ansvar for store pengesummer. Vi er tvunget til å ta med oss kassa hjem, vi kommer til mørklagte endeholdeplasser og er således en utsatt gruppe for ran og overfall. I stor grad ert5 også kontantene borte fra butikkene. Snart er det bare oss igjen som har kontanter. I Stockholm har man fått dette gjennomført. Støtt oss slik at vi kan følge etter Stockholm, sa Solberg.

Svein Ola Aarlott, Sør-Trøndelag, viste til forslag 6.02.03.26 om medbestemmelse. I forslaget viser man til et endringsforslag, strekpunkt 3: «Arbeide for at konsernbestemmelsen e i LO/NHO-avtalen blir implementert i hovedavtalen i KS, tilpasset kommunen/fylkeskommunen».

Det må være klart at dette skal gjelde også for utsilte virksomheter, sa Aarlott. Landsstyret sier at dette er et tariffkrav, ja vel, men det må inn i hovedavtalen som mye annet.

Kari M. B. Sandnes, viste til en ny formulering, i tillegg til det forslaget som landsstyret hadde tiltrådt: «Arbeide for at alle virksomheter som tar inn lærling, skal stille med en veiledergaranti. Et annet forslag var å endre «bedrifter» til virksomheter i det opprinnelige forslaget, f. eks. bør ikke sykehus eller kommuner omtales som bedrifter.

Børge A. Tingstad, SST, sa at det var viktig at det var en balanse mellom partene i arbeidslivet. Tradisjonelt er arbeidsgiversiden sterkere i andre land enn Norge, f. eks. i EU-land. Hvis vi skal fortsette tilpassingen til EU via det ene direktivet etter det andre, f. eks, tjenestetilbudet, er det fare for at maktbalansen endres. Da vil arbeidsgiversiden bli styrket – også i Norge. Tilpassningen til EU er altså skummel. Vi opplever stadig mer sosial dumping og vi har hatt avgjørelser i fire EU-domstoler som har gått i feil retning. Tjenstedirektivet i EU skaper store problemer. Det er derfor på tide at vi går inn i denne diskusjonen. En av følgene bør være at vi beholder mest mulig av offentlige oppgaver i egen regi.

Randi Færevik, SKKO, spurte retorisk hvor mange som hadde innvandrerbakgrunn i forbundet. Hun snakket om likestilling generelt, men nevnte spesielt samenes kår i Norge. – Vi gar en stygg historie å vise til overfor samene i

Norge. Vi har et visst ansvar for å utvikle samisk kultur, men vi har også ansvar for andre etniske minoriteter. Derfor foreslo hun et nytt kulepunkt som både ivaretar minoriteters språk og identitet i et flerkulturelt samfunn:

«Arbeide for at etniske minoriteters språk, kultur og egenart skal ivaretas»

I dag blir minoriteten diskriminert på arbeidsplassene og andre steder. Vi må vise at slagordene omtanke, solidaritet og samhold betyr noe i praksis. Integrering betyr ikke at alle skal bli som oss. Integreringen må også omfatte de som representerer flertallet.

Lene-Britt Johannesen, landsstyret, sa at hun var stolt over å være tillitsvalgt i dette forbundet. Hun var ikke minst opptatt av lønnspolitikken. I vårt daglige arbeid har vi noe som heter kompetansekartlegging, et fint ord. Vi har fått 20 000 kroner for at vi skal motivere våre ansatte til å delta i dette arbeidet. I dette arbeidet strenger vi sentrale føringer. Ellers blir dette arbeidet vanskelig, sa Johannesen. Hjelp!

Jorunn Romsdal, Finnmark, viste til avsnittet om nordområdene. Disse områdene blir stadig viktigere. Vi har stor ressurs, fisk, olje og gass, og vi kan bygge ut en vindmøllepark hvis bare infrastrukturen kommer på plass. Vi trenger kraftlinjer, vi trenger opprustning av veiene for å få fisken ut i verden. Vi har også store utfordringer med å skaffe rekruttering til offentlig sektor i fylket. Når det gjelder frafallet i videregående skole, er dette frafallet størst blant guttene i Nord-Norge. Hun sa seg glad for den verbale støtten Kristin Halvorsen hadde kommet med overfor elevene.

Berit Rustad, landsstyret, sa at det hadde vært en flott oppvisning av de to guttene tidligere på dagen. Kanskje vi skulle samle inn penger til et helt orkester? I et landsmøte- dokument står det at det kan to 100 år før vi får en lønn å leve av. Da snakker jeg om alle deltidsjobbene. Mange tillitsvalgte arbeider hardt for at flere skal få fylle stillinger i stedet for dagens oppsplittede brøkstillinger. Mange spør oss da: Skal vi få en dårligere arbeidstidsordning med jobb annenhver søndag o.s.v. Svaret er selvfølgelig nei, men dette er et krevende arbeid. Vi vil jo at alle skal ha et sted å bo, kan få sine barn i barnehagen og SFO. Vi synes ikke vi når frem i vårt arbeid. Til syvende og sist er det kroner og øre som gjelder for arbeidsgivere. Og nå er det igjen budsjettider. Vi kunne fått et bedre arbeidsmiljø med lavere sykefravær hvis vi delte mer på kompetanse,

Stian D. L. Eggen, Hedmark, sa at det var en stor ære for ham som ungdom å

kunne stå på denne talerstolen o på sitt første landsmøte. Han viste til et forslag som skulle ta sikte på å styrke grunnbemanningen i offentlig sektor. Han viste til forslag 6.02.05.57 under arbeidsmiljø. Han ville at det skulle stå «arbeide for å øke grunnbemanningen i offentlige tjenester»

Landsstyret er mot dette kulepunktet. Men vi ønsker en sterk forpliktelse. Vi skal stå for fattigdomsbekjempelse. Vi skal alle ha en lønn å leve av, og når vi får det, vil det også være en forell for arbeidsgiverne. Ikke for å skryte, men jeg er medlem av Fagforbundet.

Jan Inge Hagebakken, Hedmark, sa at det var en viktig målsetting å gi alle like muligheter, uavhengig av lommebokas størrelse. Unge bør hys gratis læremidler, men ikke bare gratis. Læremidlene bør også være oppdaterte slik at elevene kjenner seg igjen i det som blir presentert. Vi har mange nyvinninger teknologisk, og det er viktig for elevene at de får følge med på det nyeste. Nå skal alle kunne «låne» bøker på skolen, men rapporter tyder på at mange ikke er oppdaterte. De må søke nett og stensiler for å kunne oppdatere seg. Nye teorier i pedagogikk og barnepsykologi er ikke fanget opp av lærebøkene, har jeg hørt.

Ole Harald Svenning, Oslo, sa at han hadde stor ærefrykt overfor forsamlingen. Han var hjelpepleier i fast stilling, 75 % nattstilling. Jeg trodde på denne bakgrunn at jeg hadde råd til en tomromsleilighet på Lambertseter, men etter frisleppet i markedet på 80-tallet, koster denne leiligheten meg 1,2 mill. Etter krigen hadde vi noe som het sosial boligbygging her i landet. I velferdsstaten skulle alle kunne betale for seg. De unge skulle ikke føle seg økonomisk uføre lik etter at de har forlatt sine barndomshjem.

I stedet sitter Trine der med to barn, er 35 år, enslig forsørger, hjelpepleier. Hun vet ikke om hun har bolig neste år. Likestilling handler også om de fattigste blant oss. Vi bær alle stå samlet for å skaffe alle mennesker tak over hodet, sa Svenning.

Anne Steinsland, Østfold, ville komme med et endringsforslag under miljøpolitikken. Hun syntes det var meget viktig å satse på jernbane, dobbeltspor, høyhastighetsbane osv., men hun syntes ikke det var riktig å nevne vei under samme punkt, så det ville hun ha bort. Jernbane er viktigst.

Torill W. Sandanger, landsstyret, takket Jan Helge for en god innledning, og understreket betydningen av at all kompetanse og praksis blir kompensert. Det er en del kommuner som gir gode tillegg, men vi kan da ikke anbefale

våre medlemmer å flytte dit, de må få like god avlønning der de bor. Vi kan ikke godta halvgode løsninger.

Kjellfrid T. Blakstad, landsstyret, ville si noen ord om sekstimersdagen. Mange har deltatt i prøveordninger, de fleste i privat sektor. Etter 4 års prøve drift har Tine Heimdal innført fast ordning. Sykefraværet har gått ned, arbeidsmiljøet er blitt bedre, og produksjonen har gått opp. Også våre medlemmer har vært med i slike prosjekter, alle ville fortsette, men dessverre har det ikke gitt god nok uttelling på sykefraværet. For å få til det, er det viktig at ordningen prøves over noe tid, slik at langtids- og korttidsfravær utjevnes.

Erfaringene har vist at sekstimersdagen har gitt en bedre hverdag, bedre fritid, bedre arbeidsmiljø. Dette kom fram i et prøveprosjekt for hjemmehjelpere i Bergen. Alle hadde nytte av dette. Et pågående prosjekt i en barnehage i Namsos viser det samme. Alle er positive. Dette prosjektet er kompensert med 2 årsverk.

Dagny Christin Sten, Oppland, trodde at det for å dekke de store folkesykdommene må langt sterkere lut til enn økt samhandling mellom helseforetakene og kommunene. Hun var redd det bare ville bli mer byråkrati, og mente at å finansiere dette ved å la kommunene få del i helseforetakenes inntekter vil bidra til å spre de negative konsekvensene av foretakene.

Dirigenten fastslo at debatten på dette dagsordenpunktet dermed var ferdig, og det var spart inn litt tid, slik at Mette Nord nå kunne få slippe til med sin orientering om organisasjons- og evalueringsprosjektet for landsmøteperioden 2005-2009, som opprinnelig var satt opp mandag.

Organisasjons- og evalueringsprosjektet

Mette Nord holdt følgende innledning:

Fagforeningskamerater! Det er flott å se dere alle sammen! Gjennom noen dager her i Folkets hus skal vi kvittere ut hva vi har gjort siden 2005, og vi skal meisle ut organisasjon og politikk for nye fire år. Vi er midt i et av Norges viktigste politiske verksteder!

Tida siden Landsmøtet i 2005 har gått som en røyk. Den gangen som nå var det fremma en rekke forslag fra engasjerte fagforeninger og fylkeskretser. På alle saksområder.

Til vedtektene ble det fremmet en rekke forslag som ville medføre at forbundets organisasjonsstruktur slik den ble vedtatt på etableringslandsmøtet i 2003 måtte endres. Alle disse forslaga ble vedtatt overført til behandling under sak om evaluering av organisasjonsstrukturen i landsmøteperioden fram til 2009. Landsmøtet ga da landsstyret et oppdrag. Landsstyret skulle:

- videreføre etableringen av forbundets medlemsorganisasjon på grunnlag av den organisasjonsstruktur som ble vedtatt på konstituerende Landsmøte
- og foreta en grundig evaluering av forbundets organisasjonsstruktur til Landsmøtet i 2009.

Hele organisasjonen skulle engasjeres og involveres.

I desember 2005 behandlet Landsstyret dette oppdraget som sak, og vedtok å dele arbeidet inn i en organisasjonsfase og en evalueringsfase. Det skulle settes særlig fokus på seksjonsarbeidet det vil si yrkesfaglig og yrkespolitisk virksomhet gjennom seksjonene, tariffpolitikken, lønnsforhandlingene og oppgavene til de lokale tillitsvalgte.

Det skulle foretas en grundig evaluering av forbundets organisasjonsstruktur. Evalueringen skulle knyttes til de vedtatte hovedkriteriene for dagens organisasjonsmodell, og skulle danne grunnlaget for behandlingen av egen organisasjon og vedtektene på Landsmøtet i 2009. Parallelt med dette skulle vedtektene gjennomgås med tanke på å gjøre disse mer presise, enklere og mer forståelige for alle.

Prosjektet er gjennomført, slik landsmøtet sa, ved at hele organisasjonen ble involvert. Fylkene har hatt organisasjonsgjennomganger med fagforeningene, og det er gjennomført prosjekter i alle fylkeskretser.

I tillegg har det vært gjennomført en rekke aktiviteter der organisasjonsarbeidet har vært tema.

De prioriterte arbeidsområdene har vært det yrkesfaglige arbeidet gjennom seksjonene, tillitsvalgtarbeidet på alle tariffområder og selve fagforeningsstrukturen.

Mange fagforeninger har gjort en stor jobb!

Det viktige i organisasjonsfasen var å gjennomføre tiltak og prosjekter for å sette organisasjonen i stand til å utføre arbeidet slik rammemodellen legger opp til.

Siste del av prosjektet var evalueringsfasen. Både fagforeningene og fylkene har gjennomført evalueringsdebatter og besvart det elektroniske spørreskjemaet som ble sendt ut.

Det fins en omfattende gjennomgang av evalueringsprosessen gjennom spørreundersøkelsen i de dokumentene dere har fått til landsmøtet. Jeg skal derfor ikke gå i detalj på dette her, men berøre noen viktige punkter.

Rammemodellen er på mange måter basert på at det var

- samfunnspolitiske utfordringer vi skulle løse,
- vi skulle være dyktige på arbeid etter lov- og avtaleverk
- og vi skulle styrke det spesifikt yrkesfaglige.

Et overveldende flertall av fagforeningene er positive til hvordan kriteriet «Politisk tyngde og totale innflytelse» har blitt innfridd. Hele 80,96 % av fagforeningene på landsbasis mener at vi har lyktes svært godt eller ganske godt med å bli et forbund med politisk tyngde og større total innflytelse.

Vi er et forbund som blir lytta til. Av både myndigheter og arbeidsgiverorganisasjoner!

Et annet av kriteriene for dannelsen av Fagforbundet var at det nye forbundet skulle ivareta fellesinteresser. Seksjonsarbeidet og organisasjonsarbeidet skulle henge sammen. 65,49 % av fagforeningene mener at vi har lyktes svært godt eller ganske godt med å bli et forbund som ivaretar fellesinteresser.

Ett hovedmål med dannelsen av nytt forbund, var å sikre en god yrkesorganisering. Forbundet skulle bygges opp slik at det ble skapt muligheter til å utvikle medlemmenes yrkesidentitet og yrkesfellesskap. Yrkene skulle synliggjøres gjennom seksjonsarbeidet!

Mange av spørsmåla er derfor naturlig nok knytta til dette kriteriet.

Det er for lave scor på spørsmålsstillingene i denne kategorien. Bortsett fra på spørsmålet om fylkeskretsens utvikling av kurs, svarer aldri over 50 % av fagforeningene at forbundet lyktes svært godt eller ganske godt. Sjøl om selv om svara ligger opp mot 50 %.

Mer enn halvparten av fagforeningene mener altså at dette er et kriterium vi ikke har lyktes fullstendig med.

Når det gjelder synliggjøring av enkeltyrker ved oppretting av undergrupper og nettverk i seksjonene synes fagforeningene at dette er det av yrkesidentitetsspørsmålene forbundet lykkes dårligst med. Kun 37,72 % mener at forbundet lykkes svært godt eller ganske godt med dette.

Det siste er for så vidt signaler som er kommet tydelig fram før evalueringsprosessen. Arbeidet med plogspissyrker ble satt i gang nettopp for å styrke dette arbeidet, men det kom åpenbart i gang for sent til at det har gitt resultater ut i fagforeningene før evalueringen.

Et stort flertall av fagforeningene landet over, nesten 79 % mener at det ikke er noe med rammemodellen som er til hinder for å lykkes optimalt med kriteriet om yrkesfaglig arbeid og yrkesidentitet.

Det ganske svake resultatet forplikter oss til å oppnå langt bedre resultater i neste landsmøteperiode!

Fagforeningene landet over er grunnleggende svært godt fornøyde med forbundet som en effektiv forhandlingsorganisasjon. Hele 87,94 % mener at forbundet sentralt har lykkes svært godt eller ganske godt med å bli en effektiv forhandlingsorganisasjon.

65,31 % av fagforeningene synes at vi har lykkes svært godt eller ganske godt med å gjøre kompetansesentrene til en effektiv del av forbundets forhandlingsorganisasjon.

Det siste av kriteriene som lå til grunn for dannelsen av forbundet var internasjonalt engasjement. Dette var et vanskelig punkt å evaluere. Fagforeningene har ikke full oversikt over hva forbundet gjør i internasjonale organisasjoner. De vet naturlig nok mer om eget solidaritetsarbeid. De er dermed mer fornøyd med arbeidet for å skape engasjement for internasjonalt solidaritetsarbeid enn med arbeid i internasjonale fora.

I organisasjonsfasen valgte fylkene mellom tre ulike prosjekter å fokusere på; yrkesfaglig arbeid gjennom seksjonene, tillitsvalgtarbeidet på alle tariffområder eller fagforeningsstrukturen. Det ser ikke ut til å være noen sammenheng mellom hvilke prosjekter fylkene valgte og hvordan fagforeningene svarer på spørsmålene som knyttes til det aktuelle prosjektet.

Vi har høsta nyttige erfaringer gjennom hele prosjektperioden. Politisk ledelse og administrasjonen har vært ute og møtt fagforeninger og fylkeskretser.

Gjennom hele prosessen har det kommet fram synspunkter, og det er høstet erfaringer.

Det er grunn til å peke på noen områder som vil være vesentlige. Dette er områder som synliggjøres gang på gang i møtet med uteapparatet.

Det ble skissert to hovedmål ved etableringa av Fagforbundet:

- å skape et forbund som har styrke til å ivareta medlemmenes interesser overfor arbeidsgivere og myndigheter.
- og – å sikre en god yrkesorganisering.

Organisasjons- og evalueringsprosjektet ble avslutta i desember 2008. Da trakk landsstyret sine konklusjoner med bakgrunn i både organisasjonsfasen og evalueringsfasen. Landsstyret vedtok:

1. Organisasjons- og evalueringsprosessen viser at Fagforbundets rammemodell ikke er til hinder for å lykkes med Fagforbundets målsettinger. På bakgrunn av organisasjons- og evalueringsprosessen er det ikke grunnlag for å endre Fagforbundets rammemodell.

Det kan likevel vise seg på landsmøtet at det vil være behov for endringer i vedtektene for å kunne lykkes enda bedre med intensjonen med å etablere Fagforbundet. Dette vil i så fall bli behandlet å ordinær måte på landsmøtet.

1. Spørreundersøkelsen tydeliggjør at alle forbundets nivåer har behov for å arbeide over lengre tid innenfor dagens organisasjonsmodell for å kunne lykkes i tråd med intensjonene med å etablere Fagforbundet. Arbeidet må også baseres på de endringer som kontinuerlig skjer i arbeidslivet. Dette gjennomføres ved at det arbeides videre med organisasjonsutviklingstiltak innenfor alle de arbeidsområdene som organisasjons- og evalueringsprosjektet har omfattet.

Landsstyret ønsket å se framover med bakgrunn i det arbeidet som er gjort. Endringene som fortsatt gjøres i arbeidslivet må føre til at Fagforbundet fatter vedtak som er så gode og framtidsretta at de vil være til nytte for medlemmene i mange år framover. Derfor har landsstyret jobbet videre med organisasjonsutviklingstiltak fram mot landsmøtet og mye av dette finner vi igjen i innstillingene til vedtektene og egen organisasjon.

Arbeidsplassen må nødvendigvis være i fokus i neste landsmøteperiode. Nettopp på arbeidsplassen er det både nyttig og nødvendig å koble yrkes-

faglig arbeid og forhandlingsarbeid. For medlemmene handler det om organisering av arbeidsplassen, retten for arbeidstakerne til å bruke kompetansen sin, like utviklingsmuligheter for alle arbeidstakere i forskjellige yrker og styrking av arbeidsmiljøarbeidet.

Svara i spørreundersøkelsen viser at satsinga på det yrkesorganisatoriske arbeidet, gjennomløpende i forbundet, må styrkes hvis forbundet skal nå de måla som var grunnlaget for vedtaka i 2002 og selve forbundsformasjonen i 2003. Det er behov for å øke synliggjøringa av enkeltyrker, og å opprette yrkesfaglige undergrupper og nettverk som styrker yrkesidentiteten og yrkesfellesskapet.

Vi har vært i forkant i dette arbeidet gjennom plogspissyrkene. Det handler om å trene på yrkesfaglig arbeid både i forbundet sentralt, fylkeskretsen og fagforeningen. Resultatene skal vise seg ut på den enkelte arbeidsplass.

På arbeidsplassen smelter yrkene sammen i arbeidsoppgavene som skal løses, hver med sin utdanning og realkompetanse. Det er denne samhandlinga som vil gi kvalitet i tilbudet!

Plogspissarbeidet har også synliggjort behovet for å kommunisere med medlemmene gjennom moderne teknologi. En viktig måte å knytte nettverk med medlemmene på er gjennom e-post og mobiltelefon. Det er derfor viktig at fagforeningene husker å registrere dette i Fane 2!!

Plogspissyrkene er i gang med å profilere yrkesgruppa. Det lages egne nettverk for yrkesutøverne, hjemmesider, vervemateriell, og annet som yrkesutøverne syns er viktig.

Det arbeides nå med et ekstra trykk på barne- og ungdomsarbeider og sykepleier. I barnehagene er vi i gang med et eget vervearbeid, og for sykepleierne har vi frikjøpt en sykepleier i seksjonsstyret, Sissel Skoghau, for å styrke jobbinga retta mot sykepleierne. Begge er utfordrende områder. I private barnehager organiserer vi kun 14 % av de ansatte. Og når det gjelder sykepleiere har vi litt over 2000 mens konkurrenten har over 80 000. Vi lærer noe hele tida av å sette ekstra trykk på noen yrker. Og målet er at vi kan få god yrkesorganisering for alle yrker. Men ett sted må vi altså begynne!

Gjennom arbeidet med organisasjons- og evalueringsprosjektet er det også kommet fram et behov for å styrke Fagforbundets samla arbeid med arbeidsmiljø. Arbeidsutvalget har nå behandla en egen sak om dette for å

styrke arbeidsmiljøarbeidet i forbundet. Dette handler også til syvende og sist om arbeidsplassen.

Fagforbundet har valgt en organisasjonsmodell basert på seksjoner bestående av medlemmer med beslektet yrker. Det er et bevisst valg at det ikke er lagt opp til seksjoner basert på sektortilknytning. Seksjonene skal synliggjøre de enkelte yrker, sektorene består som regel av yrkesutøvere fra alle fire seksjoner.

Det kan være en utfordring å bringe arbeidet med å styrke yrkesidentiteten, og den faglige tenkinga, inn i arbeidet i de forskjellige sektorene. Sektorarbeidet må gjøres på tvers av seksjoner! Men det er viktig å bruke yrkestenkninga for å styrke forbundets samla arbeid på de enkelte sektorene.

Det tar svært lang tid å endre en praksis i Fagforbundet. Dette er godt synlig også i skoleringsarbeidet. Skoleringa må gi forbundets valgte en endringskompetanse. Det er flere som kommenterer skoleringa i spørreundersøkelsen, og det har vi tatt til etterretning. Det er satt i gang et arbeid med å gjennomgå skoleringa.

Organisasjons- og evalueringsprosjektet har vist oss at det er en stor utfordring å få til endringer i fagforeninger som ikke fungerer. Mange har ikke noe tilbud til medlemmene, eller de har et svært dårlig tilbud. Slik kan det være i ei årrekke uten at det får konsekvenser for fagforeningen. Svært mange fagforeninger har i henhold til spørreundersøkelsen ikke et tilfredsstillende ungdomsarbeid. Pensjonistgruppa er ofte også en ubenyttet ressurs. Og vi vet at svært mange har ufullstendig registrering av medlemmer.

Oppsummering

Gjennom spørreundersøkelsen gir fagforeningene uttrykk for at hverken modellen eller arbeidsmåtene er et hinder for å lykkes i arbeidet. De ber om mer tid for å lykkes. Dette betyr naturligvis at denne tida må fylles med innhold, gjennom videre arbeid med organisasjonsutvikling, og bistand til fagforeningene, og vi må kontinuerlig ta inn over oss de endringene som skjer i arbeidslivet.

Landsstyret har gjennomført organisasjons- og evalueringsprosjektet slik landsmøtet i 2005 påla oss. Hele organisasjonen har vært involvert! Og det er delt ut omfattende dokumentasjon til delegatene. På landsmøtets dagsorden er det lagt opp til grundig debatt omkring vedtektene og egen organi-

sasjon. I denne debatten må vi ha med oss det vi har lært i organisasjons- og evalueringsprosjektet.

Jeg har tillit til at landsmøtet gjennom sine vedtak fører oss et steg videre. Vi skal styrke det yrkesfaglige arbeidet. Vi skal være den beste organisasjonen på alle tariffområder der vi har medlemmer. Og vi skal videreutvikle fagforeningen slik at alle medlemmer får et skikkelig fagforeningstilbud! Vi ønsker hverandre lykke til.

Møtet ble hevet kl. 13.00.

Ettermiddagsmøtet onsdag

Møtet ble satt kl. 15.00. Dirigent Anne Green Nilsen sa at det var delt ut en gaveeske til hver representant fra Sparebank1, og som det herved ble takket for. Hun sa at alle måtte bære adgangsbeviset synlig på seg når de går inn og ut av huset – dette av sikkerhetshensyn. Så over til Dag og kulturen. Hansa at man for første gang skulle få høre opera på et landsmøte i Fagforbundet, og det av ypperste slag: operasangeren Itiar Martinez akkompagnert på piano av sin mann. De framførte fem korte verker med kvinner som hovedtema. Alle ble meget godt mottatt av salen.

Jan Davidsen delte ut blomster og solidaritetsbevis, og sa at landsmøtet hadde hatt en stor dag. Det begynte med et amatørband fra Larvik i dag tidlig, fortsatte med to gutter fra Tøyen musikksskole som kalte seg «profesjonelle nybegynnere», og nå – opera – som kronen på verket, med en fantastisk stemmeprakt og arrangement, noe delegatene ville huske lenge.

Dirigenten gav så ordet til FAFO-forsker Gudmund Hernes.

Prosjektet «Liv og arbeid – mulighetenes arbeidsliv for alle?»

Gudmund Hernes sa at dette var et prosjekt FAFO hadde fått som oppdrag fra Fagforbundet, og det har resultert i en pakke av 7 små bøker som er utdelt. De handler om ulike tema, som Hernes skulle forsøke å si noe om.

Norge har i løpet av forrige hundreår gått fra fattigstat til verdenstoppen. Hva skjedde? Befolkningen ble fordoblet, levealderen nesten fordoblet, vi ble

10 cm høyere og atskillig tykkere, vi fikk urbaniseringen, og Norge ble endret fra ut- til innvandringsland. Velferden vokste fram. Før hadde vi fattigkasse, fattigskoler, brødkøer, suppekjøkken. Tall fra 1953 viser at 60 pst. av aldershjemmene manglet sykepleiere, 80 pst. hadde ingen fast lege. Drabantbyene kom. Teknologien endret seg drastisk. Vi fikk telefon, radio, tv og pc. Arbeidslivet gikk fra «lua i hånda» til likeverdige parter.

Norge i dag ligger på topp i BNP og rangeres av FN som det beste land å leve i. Vi er på topp i likestilling, produktivitet, effektivitet, og det er et næringslivsvennlig klima. Likevel ser vi en omfattende kritikk av velferdsstaten, ikke minst i forbindelse med siste valg. Den beskyldes for å være for dårlig, for dyr, underbemannet, undergrave arbeidsmoralen og svekke integreringen. Med andre ord – en omfattende kritikk, selv om vi scorer så høyt som vi gjør internasjonalt.

Hernes gikk så over til innholdet i de 7 heftene, og trakk her fram bl.a. endringen i befolkningspyramiden. Den har ingen spiss topp lenger, det er blitt flere eldre og pleietrengende. Det blir 180 000 til 200 000 pleietrengende innen 2050, så gratulerer, Fagforbundet, det blir dere som skal ta dere av dette! Teknikk kan ikke erstatte hender innen pleie og omsorg.

Mine besteforeldre i Selbu fikk 6-7 barn. I dag fødes det langt mindre, men behovet for menn er også mindre. Før skjedde kanskje sjekkingen allerede ved melkerampen. Det guttene hadde å tilby var kanskje et sykkelstyre. I dag deltar kvinnene deltar like mye i arbeidslivet selv om de har mindre arbeidstid og at flere jobber i offentlig sektor. Det blir færre barn, men samtidig får barna flere foreldre.

Han kommenterte hyppigheten av skilsmisser og inngåelser av nye parforhold i noe han kalte «fra pardans til runddans». Kvinner i dag mangler menn. Dette vet jo dere. Kvinner jobber mer deltid og mer i offentlig sektor enn menn, men samtidig har kvinnene omtrent overtatt utdanningen. I år 2000 ble det immatrikulert like mange kvinner som menn ved norske universiteter. Nå representerer kvinnene to tredjedeler av de som tar universitetsutdannelse. Dette betyr at disse studiene ikke har noen naturlige partnere på universitetet. Derfor venter de kanskje med å danne parforhold og få barn til etter studiene. Da møter de samtidig et marked med et økende tilbud av pent brukte menn som allerede har vært i parforhold en gang.

- Da jeg studerte, var jeg faktisk omsvermet og populær. Jeg ante ikke hvor heldig jeg var. Da var jeg attraktiv. Nå er situasjonen snudd helt på hodet.

Hernes viste til et annet interessant funn. Det er at de med minst utdanning, også tar minst etterutdanning. Mange blir benyttet til å lære opp andre, men de får ikke lønnsøkningen før etterpå. Kanskje vi skulle være flinkere til å bruke realkompetansen.

Det er mer omstilling i offentlig enn i privat sektor. Blant annet ved hjelp av NPM foretas omorganiseringer og omstillinger. Det gir økt arbeidsmengde til de ansatte i offentlig sektor, men det har ikke ført til at man bruker mer tid på opplæring. I dette forbundet er den reelle pensjonsalderen 61 år.

I 1905 skrev Lenin en bok som heter «Hva må gjøres?» Jeg stiller også disse spørsmålene, men min blir nok ikke så kjent som Lenins bok. Vi må se på mer fleksible ordninger i forhold til permisjon, utdanning, pleie av eldre foreldre, og til en fleksibel pensjonsalder. Her er stor individuelle forskjeller. Vi skulle kanskje også hatt noe vi kunne kalle en pleiepermisjon som vi kunne ta ut når vi hadde syke foreldre. Vi må i det hele tatt tenke nytt. Før var man mer opptatt av å skjerme seg fra arbeidet ved å kreve kortere arbeidstid og lengre ferier. Når nå så mange vet at de realiserer seg gjennom arbeidet, er det ikke lenger det samme fokus på å løsrive seg fra arbeidet for å leve det gode liv. Pensjonistene lever i alle fall lenger. Det normale vil for mange være 30 år med utdanning, 30 år i arbeidslivet og 30 år som pensjonist. Så lykke til!

Ved hjelp av «powerpoint» illustrerte Hernes sine funn.

Dirigenten takket Gudmund Hernes for innledningen om FAFO-rapportene. Landsmøtet hadde tiden frem til 17.30 for å ta opp spørsmål som var reist av Hernes. Men først ville hun gi ordet til forbundsleder Jan Davidsen.

Forbundsleder Jan Davidsen takket Gudmund Hernes og de andre medarbeiderne på FAFO for arbeidet med de mange rapportene. Vi har all grunn til å være utålmodige når vi leser disse rapportene. De viser oss at det er tid for handling. Vi har muligheter for forbedringer i arbeidsmiljøet, men de kommer ikke av seg selv. Vi må opprettholde et nødvendig press. Det er litt morsomt å se på avslutningsbildet «de har gjort sitt – nå er det vår tur. Tre av de fire personene på bildet var medlemmer av Kommuneforbundet. Einar Gerhardsens for forbundets første forbundssekretær. Vi må se på de parametrene som forskningen har arbeidet etter. Er dette parametrene som er riktige i forhold til vår virkelighet. Vi må komme frem til resultater som er relevante for vår virkelighet. På forrige landsmøte snakket Erik Reinert om de

utfordringene som teknologien stilte oss overfor. Vi må vite at de rettighetene vi har i arbeidslivet ikke har kommet av seg selv. De er kommet etter politisk press. Dette presset må opprettholdes.

Når vi skal se på behov for antall ansatte i eldreomsorgen, må vi selvfølgelig vurdere de etter hvilken kvalitet vi skal ha på omsorgen. Det kan tenkes billigere og mer teknologiske løsninger, men vi skal være nøye med å stille kvalitetskrav til tjenestene. Vi må reise både debatten om kvalitet og finansiering.

Karl Marx har fortsatt stor betydning. Han forsto at det også er snakk om hvem som har råd til å betale for tjenestene, og at solidariske løsninger er mulig å få til. Vi skal fortsatt arbeide for å sikre organisasjonsretten og representasjonsretten. Den har hele tiden vært viktig for fagbevegelsen. I tillegg fikk vi en påminnelse om at fagbevegelsen er en opplysningsorganisasjon. Vi har mange utfordringer fremover, bl.a. i forhold til forbruksveksten og til klimaproblemene. Kristin var i går inne på at kunnskap representerer en stor del av våre samlede verdier.

Hva skal vi gjøre med rapportene? Min mening er at vi skal sette i gang studier rundt om på arbeidsplassene, og vi skal arbeide med på finne praktiske løsninger på de utfordringene som rapportene gir oss. Vi skal fortsette arbeidet med å skaffe flere hele stillinger, bl.a. for å få ned sykefraværet. Vi må få til praktiske prosjekter i arbeidslivet samtidig som vi må vurdere nye FAFO-prosjekter. Tusen takk!

Debatten

Frode Lagset, landsstyret, takket for et spennende og godt foredrag. For ham var det en tankevekker at arbeiderbevegelsen var en opplysningsorganisasjon. Vi skal jo ikke stå der med lua i handa og bli lurt av arbeidsgivere eller populistere. Som den gode lutheraner jeg er, vil jeg også at vi skal vise edruelighet i forhold til noen av påstandene. Hernes sier at en person med formell utdanning, er mer fleksibel enn en uten formell utdanning. Jeg tror ikke det er slik at en med bare folkeskole er mindre fleksibel. Jeg tror heller det kan ha med hvordan arbeidet blir organisert på.

Det er jo ikke slik at vi alle skal ta en doktorgrad. En venn av meg fra Lange-sund har skrevet en doktorgrad om forholdet mellom Gud, Jesus og Den hellige ånd. Det skal ikke jeg gjøre. Selv som prest har jeg problemer med å forstå den doktorgraden. Jeg tror på at vi alle skal jobbe sammen i team; de

med mye formell utdanning og de uten. Det gir et bedre arbeidsliv. Takk.

Tor Wilthil sa at også han var utålmodig. Han jobbet i en kommune som har IA-avtale og er en kvalitetskommune – og som opererer med New Public Management. Hvordan skal vi bli kvitt NPM? Det er en bremsekloss. Vi kommer ikke videre, så ja, vi er utålmodige. Vi vil oppnå de måla vi har i programmet, men vi står fast i hengemyra med en rådmann som er tilhenger av NPM.

Grethe Thommassen takket for en flott innledning, der det ble tatt fatt i mange spennende ting og perspektiver, og det ble også vist noen skumle faktorer for tida framover. To saker: Sykefraværet øker, og hun oppfordret Fagforbundet til å være pådriver for å ha folk i arbeid, da må de føle seg vel og trives. Hun nevnte Tillits-prosjektet som pågår i Mandal. Det er bra, og det trenger flere kommuner for å kunne få til en bra evaluering. Det andre hun var opptatt av, var kompetansekartlegging. Hun håpet at tariffoppgjøret kunne føre til at en anerkjennelse av kompetanse ville slå ut i lønna.

Svein Olav Åland takket også for en flott gjennomgang, men han syntes det kanskje manglet et hefte, ett om medbestemmelse og makt, men det var kanskje skjult i de andre heftene?

John Ervik syntes innledningen hadde vært kjempespennende. Han hadde sjøl arbeidet mye med arbeidsmiljø i helsesektoren, og hadde der fått bekreftet mye av de Hernes sa om medinnflytelse, kontroll, mestring. Men han ville si at yrkesgrupper står overfor ulike utfordringer og belastninger når det gjelder arbeidsmiljøet, vi kan ikke tenke generelt, men må prøve å serve det enkelte medlem i jobbsituasjonen.

Rune Åsen var også utålmodig, som tidligere ansatt i Oslo Sporveier kunne han underskrive at organisering er kjernen i arbeidslivet, og den fortoner seg noen ganger som galskap. I Oslo er det 14 selskaper som driver kollektivtrafikk. Ruter har 100 ansatte som bestiller kollektivtrafikk i Oslo. Det er Time som driver båtene. Vedlikeholdet er splittet ut i Infrapartner, egentlig bestillerorganisasjonen til Oslo Sporveier. Disse vil helst jobbe i Bergen, for der kan det bli mer penger å tjene på bybanen. Jo, han var enig i at vi bør være utålmodige. Vi må få ned New Public Management, Stoltenberg nevner jo ikke dette i det hele tatt, men da kan sykefraværet reduseres.

Ann Heidi Orwill takket for et fint innlegg. Hun arbeidet i en liten kommune, det er mange spennende oppgaver og utfordringer, men er vi offer for noe?

Hun opplevde det ikke slik. Hun ville også takke Jan for at han tok en ny periode. Vi må ta kampen, og da må vi ha kunnskap, vi må kjenne hverandres aktiviteter.

Kjell Vidar Skjervø, sa om utdanning at mange ikke er ferdige før de fyller 30: sjøl ville han være ferdig når han var 32. Han har da 100 pst. Stilling i Trondheim kommune, er under utdanning og er altså med i Fagforbundet. Han trodde nok at med en bedre studieordning kunne studietida komprimeres, og at det kunne være på tide å se på en studiereform.

Roger Berg stilte spørsmålet: Lever vi for å arbeide, eller arbeider vi for å leve? Han savnet mer klassetenkning, det er store forskjeller basert på hvor du står i systemet.

Randi fra SHS var hovedverneombud, og syntes det var fint at arbeidsmiljøet ble satt på dagsordenen. Om vi ikke har det greitt på jobb, har vi det kanskje ikke greitt hjemme heller. Lederne er viktige, og de må se helheten. Det er fint at verneombudene blir satt på dagsordenen. Takk skal du ha!

Agnar sa det var bra at forbundet satser på etter- og videreutdanning. Nå har kvinnene gått forbi gutta når det gjelder videregående utdanning – de blir hengende etter. Mange dropper ut. Gutta må ta initiativet sjøl for å ta fatt i dette, de har noe å strekke seg etter nå.

Oppsummering

Ingen flere sto på talerlista, og Gudmund Hernes fikk ordet til en oppsummering. Han takket for innleggene. Han var enig med Ervik i at det ikke var nok å se på det generelle, det må omsettes til den enkelte arbeidsplass. Dette er det anledning til å ta lokalt. Men det må fram, om det skal danne grunnlag for handling. Og vi har dårlig tid. Mye skjer. Det kan komme andre politiske regimer, som kan gjennomføre endringer som ikke kan gjøres om. Langset var inne på utdanning og fleksibilitet. Hernes var enig i at du blir det miljøet du er en del av. Det blir sentralt å forme arbeidslivet slik at flere kan være med.

Om Wilthil og New Public Management sa han at dette er noe som er vanskelig å bli kvitt. Det er som med all synd, det er litt moro også. Hernes mente at noen kan brukes, og at det gjelder å finne en slags protestantisk middelvei. Han var enig i det Åland var inne på når det gjaldt heftene, men en skal alltid ha noe å forhandle om neste gang. Det er riktig at forskjeller

ikke er tilfeldige. Klasseforskjeller er ikke en uttømt dagsorden, det er noe vi må ha med videre.

Jan Davidsen takket for en spennende innledning. Mange ungdommer sier de er stolte av å være medlem i forbundet. Hva er det vi kan være stolte av? Vi skal vedta et handlingsprogram, vi har hatt innlegg fra 434 flotte delegater. Om ikke dette skal kunne være en politisk kraft som kan danne grunnlag for å lage politikk og for å mobilisere alle medlemmene som daglig sliter med å finne løsninger, ja, da kommer det ikke til å gå vår vei.

Vi er valgt av medlemmene fordi de mener vi er de rette, det er klart vi kan bidra til bedre arbeidsmiljø. Vi skal finne løsninger på våre premisser. Det er da meget viktig å ha denne kombinasjonen av analyse og praktisk erfaring. Han takket igjen Hernes for innledningen, og delte ut blomster og solidaritetsbevis.

Dirigenten gikk videre på dagsordenen, men nevnte først at folk måtte ta hensyn når de måtte bevege seg i salen, ellers kunne dette virke veldig forstyrrende for andre. Ordet ble gitt til Mildrid Finnehaug, som presenterte uttalelsen «Et likestilt arbeidsliv». Uttalelsen lød slik:

Forslag nr. 8 02 3

Forslag til uttalelse fra redaksjonskomiteen for Prinsipp- og handlingsprogrammet 25. november 2009

Et likestilt arbeidsliv

De siste 30 årene har troen på markedet fått økt innpass og lagt premissene for den politiske og økonomiske utviklingen i Norge. De sosiale sikringsordningene i den nordiske modellen settes under press. Fagforbundet krever tiltak for arbeidslivet som inkluderer flere, forebygger utstøting og gir alle muligheter for et langt og godt yrkesliv.

I takt med markedstenkningen opplever vi at både forbruket og presset på arbeidstakerne øker. De sosiale og økonomiske forskjellene blir større. Det er for mange mennesker som ikke får ta del i velferdsutviklingen. Det er for mange som ikke klarer å innfri samfunnets krav til å forsørge seg av egen inntekt.

Det er et paradoks at arbeidslinjas målsetting om arbeid til alle skal oppnås i et arbeidsliv hvor mange ikke slipper til. I tillegg preges arbeidslivet av høye inntjenings- og utbyttekrav, effektivisering og nedbemanning. Markedsliberaliseringen gir ikke et inkluderende arbeidsliv, men forbruker arbeidskraften og øker velferds- og trygdekostnadene.

Uroen i verdensøkonomien, presset på miljøet, utstøting fra arbeidslivet og økte forskjeller gjør det nødvendig med et nytt solidaritetsalternativ. Et fornyet inntektspolitisk samarbeid krever nytenkning om den bærekraftige økonomien, hvor fordeling, miljømessige, sosiale og økonomiske standarder er likeverdige faktorer for et bærekraftig og likestilt arbeidsliv.

Trygghet

Samfunnet må ta større ansvar for at enkeltindividet kan ivareta balansen mellom arbeidsliv og privatliv. Manglende integrering, økt fattigdomsproblematikk og større gap mellom høytlønte og lavtlønte gir økte forskjeller.

Dette står i motsetning til målet om et mer likeverdig og inkluderende samfunn.

Selv om store deler av arbeidslivet har skikkelige lønns- og arbeidsforhold, er det også omfattende problemer med diskriminering og utbytting av arbeidstakerne. Sosial dumping, oppdragstakere, tilkallingsvakter, kontraktører og omfanget av midlertidige ansettelser gir uakseptable arbeidsvilkår. Det å ha en god og trygg arbeidsplass er noe av det som verdsettes høyest i arbeidslivet.

Ole Roger Berg, Sør-Trøndelag, stusset på to ting. Han ble litt usikker når det ble snakket om et nytt solidaritetsprinsipp. Det andre var at det ikke ble sagt noe om sekstimersdagen, den ville han gjerne ha et tillegg om. Den blir viktigere jo tøffere arbeidsdagen blir, uansett hva Raymond Johansen sier.

Mildrid Finnehaug sa at denne kunne innarbeides uten problemer.

Uttalelsen ble vedtatt med den foreslåtte endring.

Dirigenten var så kommet fram til nytt pkt. 5 Vedtekter og pkt. 7 Organisasjonssaker, forslag og innstilling, på dagsordenen. Dirigenten sa at Anne Grethe ville holde en innledning for begge punktene, men at debatt og forslag

ble delt. Pkt. 5 skulle behandles først. Pkt. 7 ville dukke opp senere på kvelden.

Anne Grethe Skårdal ville først få gratulere alle med gårdagens valg, og ønske lykke til med arbeidet, det ville helt sikkert bli både spennende og utfordrende. Lykke til!

Hun holdt deretter følgende innledning om forbundet og vedtektene.

Dagsordens pkt. 5

Egen organisasjon og vedtektene

Fagforbundet har eksistert fra juni 2003. Vi har med andre ord bestått i mer enn seks år. Seks år kan virke lenge, men i en organisasjons liv er dette kort tid. Det tar tid å bygge en organisasjon. Og ikke minst tar det tid for oss alle å lære å tenke og handle slik vi er blitt enige om. På papiret er det lett å lage en organisasjon, med sin oppbygging etter vedtektene. Men oss sjøl er det verre å gjøre noe med.

I et samfunn i utvikling er det helt sentralt for enkeltmennesker og organisasjoner å kunne mestre endringene. Mestring av endringer skaper mulighet til forbedringer. Fagforbundet eksisterer i en verden som er i stadig forandring.

Det var behovet for forbedring som gjorde at vi etablerte et nytt forbund!

Vi må hele tida sikre at medlemmene får mulighet til å yte og få i forbundet. Vi må være sikre på at de tillitsvalgte har de aller beste arbeidsbetingelsene. Forbundets effektivitet må være i fokus, og vi skal sikre at organisasjonens ressurser blir brukt på en forsvarlig måte.

Fagforeningene og fylkeskretsene er opptatt av forbundets beste, og de har engasjert seg i forslagprosessen fram mot dette Landsmøtet! Vi har fått inn den store bunka som ligger foran dere med forslag til vedtektene og til egen organisasjon. Jeg vil gjerne si takk til alle som har brukt tid og kreativitet på å vurdere områder som kan forbedres i vår organisasjon og dermed i våre vedtekter.

Uten alle gode forslag hadde vi blitt stående på stedet hvil – og det har aldri vært meninga!

Landsstyret har gått nøye gjennom forslaga til vedtektene og egen organisasjon. Etter grundig forarbeid, og gjennom å se alle forslag i sammenheng, har vi kommet fram til gjennomarbeida innstillinger. Landsstyrets uttalelser er ikke ment å sette grenser for landsstyrets debatt. Vi har også foretatt en redaksjonell gjennomgang slik landsmøtet i 2005 påla oss. En av de små endringene dere vil legge merke til, er at alle bokstavsnummereringer er endra til tall...

Vi gjentar stadig at vi som forbund skal gå fra forsvars- til angreppspill. Tillitsvalgte i alle ledd i organisasjonen må hele tida analysere hva som er de gjennomgående faglige og politiske utfordringene i hverdagen. For å nå de måla vi satte oss da vi etablerte Fagforbundet må vi ha et kritisk lys på arbeidet vårt.

Jeg har brukt mye tid på å studere rammemodellen i denne landsmøteperioden. Vi brukte lang tid på utredningsarbeidet, og vi hadde en lang organisatorisk prosess fram mot Landsmøtene i 2002 og 2003. Og i 2005 satte vi i gang med organisasjons- og evalueringsprosjektet. I hele perioden har fagforeninger, fylkeskretser og forbundet sentralt arbeida med å utvikle organisasjonen.

Vi har alle opplevd at det er en lang prosess å komme «fra prat til praksis», sjøl om det teoretiske og rent organisatoriske grunnlaget er det beste. Men en ting er sikkert:

- Vi har oppnådd store resultater.
- Vi har lyktes langt bedre enn de aller fleste!
- Og, Vi er et forbund på frammarsj!!

Takka være alle dere som gjør en jobb hver dag!

Likevel har vi noe å strekke oss etter – og vi må aldri slutte med det!!

Da vi dannet Fagforbundet i 2003, skulle vi samle arbeidstakerne i en slagkraftig enhet i kampen for å beholde og videreutvikle velferdsordninger.

Vi skulle sikre medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale rettigheter og arbeide for et samfunn prega av likhet og rettferdighet.

Vi ville utvikle et forbund som skulle ha oppslutning og styrkie til å ivareta medlemmenes interesser overfor arbeidsgivere og myndigheter.

Samtidig skulle et nytt forbund sikre en yrkesorganisering som dekket ulike yrkesgruppers behov for utvikling av yrkesidentitet og markering av yrkesfaglig fellesskap.

Alt dette er like aktuelt i dag!

Seksjonsarbeidet skal løfte fram de enkelte yrkene og sikre dem sin identitet og stolthet. Den yrkesfaglige tenkinga skal gjennomsyre hele forbundet og knyttes tett til resten av virksomheten, slik som forhandlingsarbeidet. Det var et hovedmål med forbundsformasjonen å satse på det yrkesfaglige, og sikre tydelige yrkesfaglige fellesskap. Yrkesorganisering styrker følelsen av tilhørighet til egen yrkesgruppe, og til det forbundet hvor yrkesgruppa finnes og er synlig.

Gjennom dette sikrer vi seriøs flerfaglighet!

Vi ønsker vel alle at vi skal nå enda lenger enn vi har når det gjelder å benytte de mulighetene som ligger i oppbyggingen av dette forbundet. Fortsatt er det ubenyttede muligheter. Det gjenstår å få alle deler av forbundet i funksjon, slik at vi blir den vervende organisasjonen som modellen for nytt forbund legger opp til!

Begrepet en vervende organisasjon har to viktige betydninger:

- En organisasjon som har systematikk i vervearbeidet
- og En organisasjon som er attraktiv å melde seg inn i

Den sikreste måten å få medlemmer på er å ha gode lokale tillitsvalgte og tydelig yrkesprofilering sammen med politisk tyngde. Vi verver medlemmer ved å framstå som et seriøst, stort forbund.

For å oppnå tilstrekkelig medlemsoppslutning, er det helt nødvendig å ha en sterk posisjon innen helse og sosialsektoren. Etter at forhandlingsansvaret for undervisningspersonalet for noen år siden ble overført til kommunene, ble skoleverket og helse og sosialsektoren helt dominerende innen KS-området.

Det betyr at det er helt nødvendig å sikre at forbundets posisjon innen helse og sosialsektoren opprettholdes og styrkes. Vi vet at utviklingen i arbeidslivet generelt, og særlig innenfor denne sektoren, fører til at organisasjoner som legger sterk vekt på yrkesfaglige spørsmål styrker seg i konkurranse med organisasjoner som ikke gjør det. Det er helt nødvendig å utvikle Fagforbundet slik at vi sikrer en sterk yrkesfaglig profil og et godt yrkesfaglig tilbud – og dette tilbudet må nå det enkelte medlem.

De seinere åra har vårt organisasjonsområde i stor grad gått i retning av oppsplitting av tradisjonell virksomhet og etablering av nye drifts- og virksomhetsformer. Antallet medlemmer i Fagforbundet som tilhører andre tariffområder enn de kommunale har økt kraftig. Vi kan nevne Spekter: Hele sykehusområdet! Vi kan nevne private barnehager, PBL. Og vi kan nevne virksomheter innen HSH – og da har jeg bare nevnt tre områder, enda har vi mange flere.

Vi må kunne håndtere denne utviklinga! Vi har etablert et forbund hvor intensjonen har vært å bygge sterke fagforeninger med evne og ressurser til rekruttering gjennom lokalt arbeid og oppsøkende virksomhet. Fagforeningene skal virke effektivt uavhengig av hvordan arbeidsgiver organiserer seg. I dag er det ikke uvanlig for en fagforening å forholde seg til mer enn 20 arbeidsgivere, og til mer enn 4 forskjellige tariffområder!

Fagbevegelsens og Fagforbundets idealer og mål er stabile, men organisering og arbeidsmåter må endre seg nettopp for at vi skal nå våre mål. Vi må aldri tillate oss å bli statiske – da taper vi!

Da vi etablerte Fagforbundet, skulle vi finne en balanse mellom flere hensyn. Fagforbundet er derfor bygd på to grunnelementer: fagforeningene og seksjonene.

Gjennom å organisere virksomheten til forbundet ved å gi vesentlige oppgaver til fagforeningene og seksjonene har vi mulighet til å utvikle en medlemsorganisasjon som kan møte de organisatoriske utfordringene vi står overfor. Dette var riktig å gjøre i 2003. Det var riktig i 2005. Og det er riktig i 2009!

Fagforbundets kjernegrupper har vært ansatte som har utdanning på videregående skoles nivå. Og medlemmer uten formell utdanning men med stor realkompetanse. Dette er det stabile grunnfjellet i Fagforbundet og i LO samla sett.

Vi skal satse på disse medlemsgruppene som vi har erfaring i å organisere, og som vi kjenner godt.

Vi skal styrke det yrkesfaglige arbeidet overfor disse, og sikre at vi er det beste forbundet for ansatte som vil styrke sin yrkesidentitet og yrkesstolthet, og som ønsker å utvikle seg i sitt fag for å gjøre en kvalitetsmessig god jobb.

Vi vet at tydeliggjøring av yrkene blir stadig viktigere i fagforeningsarbeidet. Folk under utdanning søker sine yrkessøsken, og det forbundet som tydeliggjør dette får medlemmene. Vi i Fagforbundet har forstått dette. Men det har våre konkurrenter også. Det popper stadig opp yrkesfaglige «forbund» innen Delta, for eksempel. Det letter vervearbeidet for dem, og de kan fort gjøre innhogg i vår medlemsmasse.

Det er viktig med et tydelig yrkestilbud til våre medlemmer med utdanning på videregående skoles nivå. Og det er minst like viktig for høyskolegruppene. Jo mer utdanning folk har, jo mer er fokus på eget fagområde. Når vi ser organisasjonsgraden blant høyskoleutdannede i vårt organisasjonsområde ser vi at den er høy. Men de fleste er «feilorganisert» – de står utenfor LO! Og utenfor Fagforbundet! Og vi vet at gruppa med høyskoleutdanning og universitetsutdanning er økende i våre organisasjonsområder!!

Vi må gjøre en kraftig satsing på å verve høyskolegruppene. Det er viktig at alle fagforeninger aktivt satser på de høyskoleprosjektene vi har satt i gang! Vi skal verve elever og studenter. Og vi skal beholde dem som yrkesaktive!

Vi skal lykkes med det yrkesfaglige arbeidet gjennom seksjonene, og med ungdomsarbeidet!!

Vi må kunne si at vi lykkes med vervearbeidet. Vi verver som aldri før! Vi har systematisk satsing på verveaktivitet, og vi følger opp gjennom å bli bedre yrkesfaglig og bedre til å likebehandle medlemmer på alle tariffområder. Vi verver – samtidig som vi bygger en organisasjon hvor det er attraktivt å være medlem! Ved landsmøtet i 2005 hadde vi blitt flere enn 288 000 medlemmer. Nå har vi passert 310 000 medlemmer!

Vi kan gratulere oss sjøl med det!

Men vi er langt fra store nok! I KS-området, hvor vi er sterke, organiserer vi faktisk kun 35 % av medlemmene. I KA organiserer vi 20 %. I private barnehager er kun 14 % av de ansatte organisert hos oss. Og i Spekter vet vi at vi hele tida kjemper for å sikre oss styreplass.

Vi har grunn til å være stolte over ververesultatene. Men det haster med å komme videre! Vi kan ikke hvile på laurbær!!

Vi skal være klart ledende på alle tariffområder der vi har medlemmer!

Og på neste landsmøte må vi ha passert 350 000 medlemmer!!!!

For å lykkes med det må vi som forbund både være brede nok og smale nok. Vi er en organisasjon som sier vi er opptatt av helhetstenking. Men vi kan aldri påberope oss en helhetsforståelse om ikke de enkelte delene er med og deltar. Vi skal få innspill fra medlemmer hos forskjellige arbeidsgivere. Alle yrkene må gjennom sin yrkesorganisering komme til orde og bidra til helhetsløsningene! Og ungdom og pensjonister har sitt å bidra med! Bare når alle er med får vi et skikkelig grunnlag for breddetenking og helhetsløsninger!

Det er når alle deler av forbundet blir brukt og kommer til orde at vi kan være den samfunnsforandrende kraft som vi ønsker å være, og som vi tror vi er. Og det er gjennom alle elementene samla sett at vi er en vervende organisasjon !

Landsstyrets innstilling er bygd på kunnskap og erfaringer:

- På utredningsarbeidet i rammemodellarbeidet.
- På organisasjons- og evalueringsprosjektet.
- Og på daglige erfaringer i organisasjonen.

Landsstyret er overbevist om at vi skal bygge videre på den hovedmodellen som danna grunnlager for etableringa av Fagforbundet. Det konkluderte organisasjons- og evalueringsprosjektet med. Vi tror det er riktig å fortsette med ungdomsorganisering, med pensjonistorganisering og med seksjoner som skal utvikle ekspertise på yrkesfaglig virksomhet og sikre en god yrkesorganisering for alle yrkesgrupper. Vi skal forandre og forbedre arbeidsplassene våre, landet vårt og hele verden!

Avslutning

Vi må erkjenne at Fagforbundet ikke er sterkere enn vårt svakeste ledd, uansett nivå i organisasjonen.

Vi må ha like sterkt fokus på arbeidsmåtene, og den faglige og politiske beredskapen! I fagforeningene, fylkeskretsene og i det nasjonale apparatet! Fagforbundet samla sett må ha evne både til å sette dagsorden og til å være på offensiven!

Forslag 35 i heftet egen organisasjon vil gi oss en ny giv i arbeidet med å komme på offensiven! Vi setter fokus på arbeidet på alle nivå, og vi tar grep som styrker satsinga lokalt, regionalt og nasjonalt!

Vi vil aldri bli ferdige med å organisere – og det skal vi ikke heller!! Vi kan hele tida stille hverandre noen kontrollspørsmål:

- Opplever medlemmene i den enkelte fagforening at vi er det forbundet som er best i yrkesfaglige spørsmål?
- Får medlemmer fra alle tariffområder som trenger hjelp av tillitsvalgte rask og ubyråkratisk hjelp?
- Er medlemmene riktig registrert i Fane 2? Har vi riktig yrke, e-postadresse og mobilnummer så vi kan kommunisere med dem?
- Får vi gjennomslag for vår politikk i den enkelte kommunene/bedrift og på de enkelte arbeidsplasser?

Vi får til mye.

Mange medlemmer er svært fornøyd med oss!

Vi bidro til å beholde rødgrønt flertall i Norge!

Vi vinner saker for medlemmene hver dag!

Verden hadde vært et dårligere sted å være uten oss!

Jeg ser fram til debatten i her i Landsmøtet om egen organisasjon og vedtekter. Vi skal føre Fagforbundet videre slik at vi kan løse de utfordringene som ligger foran oss.

På samme måte som vi klarte å ligge foran utviklinga i 2002 og 2003, skal vi klare å være framtidsretta når vi går inn i en ny landsmøteperiode.

Vi skal bli slik vedtektenes formålsparagraf sier: Den ledende arbeidstakerorganisasjon!

Jeg anbefaler med dette landsstyrets innstilling til vedtektene og egen organisasjon! Lykke til med debatten!

Debatten

Dirigenten takket Anne Grethe Skårdal for innledningen og sa at det var levert inn 33 forslag. 46 hadde tegnet seg på talerlisten. Etter hennes beregning kunne man make å gjennomføre en debatt innen fastsatt tid hvis man startet med tre minutters taletid fra starten av. Hun foreslo derfor tre minutters taletid, og dette ble vedtatt. Hun viste til at man nå hadde 20 minutter til å starte debatten på, og det ble foreslått satt strek under første innlegg av Trond Helland.

Trond Helland, landsstyret, sa at han hadde et forslag om at alle delegasjoner til landsmøtet måtte hysa med minst en ungdomsrepresentant og en pensjonist. Det er alt for få unge på dette landsmøtet, slik Klassekampen skriver. Dette burde være en selv følge, og det er en fallitt for forbundet at ikke alle delegasjoner har med ungdommer på dette landsmøtet. Hvis vi får dette vedtatt, slipper i alle fall Klassekampen å skrive om det samme temaet i 2013.

Dirigenten refererte en permisjonssøknad fra 2059 Svein Morten Sørensen, landsstyret. Den ble innvilget.

Svend Morten Voldsrud, landsstyret, sa at han representerte det Hernes ville kalle «pent brukt ungdom» og vel så det. Han viste til s. 127 i vedtektene o forslag 13.02 B8 som han ville opprettholde. Han mente at fylkesmøtene selv måtte få avgjøre om de skulle velge leder for 2 eller 4 år. Selv om dere vedtar dette forslaget, kan de som ønsker det fortsatt velge som de vil. Forslaget ble støttet av et stort mindretall i landsstyret. Han håpet at landsmøteflertallet var på hans side.

Kari Solberg, Hordaland, viste til forslag 11.09 B 14 fra Årstad fagforening. Vi ønsker økt pensjonistrepresentasjon i alle organer i forbundet. Vi er en stor gruppe. Vi er både alderspensjonister, AFP-pensjonister samt 20 000 uførepensjonister – til sammen 85 000 medlemmer med fulle rettigheter og valgbarhet til alle organisasjoner i forbundet. Vi ønsker ikke å hindre utviklingen. Vi ønsker å påvirke. Vi ønsker innflytelse. Vi er pensjonister som ikke er gått ut på dato. Vi håper på minst to i representantskap og ulike fora. Vi skal ikke være til bry, men ønsker positiv innflytelse.

Turid Granum, viste til forslag på s. 192-193 fra Lillehammer. Det gikk på § 14.10 og omhandlet valgkomiteens arbeid. I forslaget ber man om at valgkomiteens innstilling til landsmøtene må sendes til delegatene minst 2 uker før landsmøtet slik at alle fikk i tid til å sette seg inn i den. Vi er et forbund som skal jobbe for åpne prosesser, men det var faktisk åpnere i det gamle sosionomforbundet. Vi ser også at forbund som Transport og andre sender ut valgkomiteens innstilling lenge før årsmøtene. I Oppland sender man ut tre måneder før møtene! Støtt forslaget!

Dirigenten ba delegatene vise til sidetall i heftet når de reiste forslag.

Ove Johan Haugerøy, Sogn og Fjordane, viste til forslag 5.13.02 G6 på s. 134. Det gikk på at nye styremedlemmer burde tiltre etter fylkesmøtet. Selv

måtte han delta i styret direkte – uten at han hadde fått satt seg inn i de sakene som forelå til behandling. Det skaper en bedre overgang for alle. Man kan i verste fall komme til å velge et helt nytt styre. Klassekampen hadde utnevnt ham tilleder i Rogaland også. I egenskap av dette støttet han også Rogalands forslag.

Liv-Jorunn Nordgård, SHS, viste til forslag 5.132 B 12 på s. 429. Hun mente det var fra for fylkesmøtene at man ikke ble valgt for fire år, slik enkelte ønsket å bidra til. Fire år er lang tid. Folk flytter oftere, skifter jobb oftere. Så derfor er 4 år en lang tid. Fjern derfor denne setningen om 4 år.

Helene Skeibrok, SHS, viste til § 13 på s. 181 om at valgkomiteen skal velges tre uker før fylkesmøtet. Husk også på pensjonist- og ungdomsrepresentasjon. Valgkomiteen bør ha gode arbeidsforhold. Hun var redd for at landsstyrets innstilling kunne bidra til ulike tolkninger. Derfor: Behold dagens vedtekter.

Kim Eide, Rogaland, sa at han var så ung at han ikke engang hadde fått holdbarhetsdato ennå. Han ba de under 50 på landsmøtet om å reise seg. Det var slett ikke mange, en liten fin bukett. Jeg tror at dette bildet er det samme på mange årsmøter og fylkesmøter i forbundet. I valget mellom et ukjent fjes og en gammel travert som du kjenner, blir gjerne ungdommen skvisert ut. Man har kanskje rutiner for å velge unge noen steder, men hvis nye kommer inn, skapes andre rutiner. De gamle går i glemmeboken. Hans foreslag var at det skulle være minst en ungdom fra hver delegasjon, gjerne flere. Det er mange uslipte diamanter som venter på å komme inn i varmen. – Ikkje for å skryta, men eg e` fortsatt medlem av Fagforbundet!»

Dirigenten sa at man nå var kommet frem til pausen på en time, såkalt mid-dagspause.

Dirigenten spurte om hun kunne få på fullmakt til å oversende de 33 fremsatte forslagene til redaksjonskomiteen. Dette ble enstemmig godkjent, og møtet ble hevet ca. kl.18.00.

Kveldsmøtet onsdag

Møtet satt kl. 19.00. Dirigent var Bjørg Hagalækken, som gav ordet til Kultur-Dag, som sa at nå skal vi «kooose» oss, ettersom mange ville huske «Tre

griser» i Hammerfest for sist de opptrådte for Fagforbundet. Han ville advare om at de var blitt enda rårere siden 2005, så her var det best å komme seg av scenen før det var for seint.

De begynte med «Vi er normal – med moral» som en liten presentasjon, fortsatte med Lille Cathrine og broren, en liten sjekkeannonse, ho Ann-Kristin på GU, det vil si gynekologisk undersøkelse, og avsluttet med Julebord-visa med ho Ranja som forsanger.

Framvisningen tok forsamlingen med storm, og latterbølgene rullet gjennom salen under hele seansen. Tårene spratt også.

Forbundslederen takket Cathrine, Ann-Kristin og Ranja med blomster og solidaritetsbevis for barnebyen i Angola, som forbundet er i ferd med å bygge. Han måtte vente som reven på de små grisene da de skiftet i garderoben, men han ville ikke være ved at de var små. Han sa at man hadde savnet dem i fire år fra sist de opptrådte. – Dere er det snakket mye om, og det var en glede å se dere igjen. Etter fire år var det flere her som kjente seg igjen, og det kan være berikende. Han gav dem også cd'en med Bøygard-sangene. Stor applaus.

Dirigenten sa at en god latter forlenger livet og refererte to permisjonssøknader som ble innvilget til representantene 192 og 273. Hun opplyste også om at det var funnet en nøkkel til Hotel Royal Christiania, som kunne fås ved henvendelse til dirigentbordet.

Kjell Vidar Skjerve fikk ordet til forretningsorden og sa at den middagen som nettopp var servert i Folkets Hus, var forkastelig. – Vi forventer at de som er ansvarlige for arrangementet, tar affære slik man også måtte gjøre mandag. Dette er ikke servitørene sin feil. Vi vet ikke engang om de er organisert eller har en tariffavtale.

Lena Jacobsen, Troms, viste til forslag 1108 8 A på s. 87. det omhandlet valg av seksjonsstyrer i distriktene. Etter dette kan man velge en seksjonsansvarlig for hver av seksjonene i stedet for et seksjonsstyre. Ofte kan det være vanskelig å få tak i medlemmer til disse vervene, og da blir lederen sittende alene på sitt nes. Det er mer inspirerende og givende om de seksjonsansvarlige kunne jobbe sammen. I Storfjord har man fått til en slik ordning og det fungerer. De seksjonsansvarlige har også fått frigjort en dag slik at de kan reise rundt til medlemmene. Dette har skapt mer optimisme i organisasjonen, Det åpnes for dette i vedtektene. Dette skal ikke være noen hvilepute

for fagforeningene, men det skal være et alternativ der hvor det er vanskelig å velge et seksjonsstyre.

Roger Heimli, landsstyret, fremmet Hordalands forslag 11.03. F1 med ny ordlyd. Hensikten er å ivareta revisors uavhengighet. Dette er viktig, da revisor er kvalitetssikringen på at fagforeningenes medlemmers penger blir brukt på riktig vis. Foreningene forvalter til dels store summer. Mye har endret seg siden den gangen fagforeningskassa lå i en tobakkseske. Summene er blitt langt større, og lovverket er også endret.

Dirigenten sa at forslag til pkt. 7 på dagsordenen måtte leveres innen kl. 20.00.

Astrid Isene, Buskerud, fremmet på nytt forslag 11.08. A11 om at leder i seksjonen også er representant til seksjonskonferansen i fylkeskretsen. Det er for å sikre at dette skjer at en ønsker å vedtektsfeste det.

Ann Merethe Kristensen, Nordland, tok opp igjen forslag 13.04. A9 med noe endret tekst. Hensikten med forslaget er å sikre at det velges en økonomiansvarlig i hvert fylke. De lokale foreningene har egne kasserere, og nå har forbundet vedtatt hovedkasserer, det er da underlig om ikke fylkene skal ha det også.

Lise Hansen, Østfold, viste til og siterte fra forslag 20.01 fra Akershus om seksjonskonferansen i landsmøteåret, på side 225 i heftet. Hun visste at dette kom til å bli fremmet på nytt, og Østfold ønsket å støtte det.

Trine Flemming, Vestfold, fremmet på nytt fylkets forslag 08.01C på side s. 21 om hval kontingent for elever, lærlinger og studenter. Hensikten med forslaget er å få flere verveargumenter og dermed flere medlemmer. Det vil gi noe mindre kontingentinntekt, men det blir forbigående.

Bjørnar Olsen, Troms, fremmet forslag 11.03. F3 om at revisor ikke kan ha andre verv i foreningen på nytt. Dette går på revisors uavhengighet. I fylkeskretsen er det utelukket at revisor skal ha andre verv i kretsen., foreningene bør ha det samme. Han kunne vanskelig se at det kunne finnes argumenter imot dette.

Martha Rondestvedt, Vest-Agder, fremmet forslag 14.03.4 fra Vest-Agder, side 188 i heftet, på nytt. Ifølge forslaget skal det velges en pensjonisttillitsvalgt til landsmøtet fra hvert fylke. Dette vil bety veldig mye for pensjonis-

tene. Det er stor forskjell på dette – fylkene imellom. Det sies at pensjonister er en ressurs, da må det vises i praksis. Hun bad pensjonistene i salen reise seg – det var ikke så veldig mange.

Solveig Bechmann, Buskerud, viste til forslag på side 200 i heftet, og minnet om at det er to typer pensjonister, alders- og uførepensjonist. Det sies at uføre kan etablere et eget nettverk, men det er ingen bestemmelse om at de skal være representert i forbundets vedtektsfestede organer. Forbundet har 20 000 uføre medlemmer, det er like mange som antall tillitsvalgte. Som gruppe trenger de andre tiltak fra forbundet.

Björg Tapio, Finnmark, fremmet på nytt forslag 13.5A.14 fra Finnmark på side 161 i heftet, om at «seksjonskonferansen skal i tillegg til å behandle yrkesfaglige tema velge seksjonsstyre, valgkomité og oppnevne seksjonens representanter til fylkesmøte/representantskap, jfr. § 13.3.B. Forslaget gikk gjennom på forrige landsmøte, men kom ikke med i vedtektene. Hun opprettholdt også forslag 13.02. G5 fra Finnmark: «Seksjonsleder, ungdoms- og pensjonisttillitsvalgt velges.» Forslaget er bare for å rydde opp, og har ingen økonomisk eller organisatorisk betydning.

Lene Britt Johannesen, landsstyret, ønsket fokus på forslag som hun dessverre hadde glippet med i landsstyret. Hun viste til et forslag fra Vestfold. Dette gjaldt forslag 50822 s. 2. Det gikk ut på at man skulle fjerne ordningen med en makskontingent i forbundet. Selv hadde hun problemer med at en som tjente 400 000 kroner skulle betale forholdsvis mindre enn en som tjente 240 000 kroner. Hun trodde at man ellers i forbundet levde etter reglen om at man skulle yte etter evne og få det man trengte til livets opphold. Hun viste også til Trines forslag om rabatt for elever og studenter. Hun trodde at ved å fjerne taket på kontingenten, kunne man tjene inn de rabattordningene Trine hadde foreslått. Tenk over dette. Vør solidariske og støtt vårt forslag.

Lise Hansen, Østfold, sa at han ville støtte 1302 B på s. 127. Dette gjaldt fylkesmøtene og lengden på valgperioden. Vi mener at man lokalt kan velge mellom 2 og 4 år, alt etter hvordan de lokale forholdene er.

Dirigenten sa at de som hadde forslag til dagsordens pkt 7 måtte levere dem øyeblikkelig.

Grethe Rasmussen, Sogn og Fjordane, støttet 5132 på s. 134 fra Sandefjord. Forslaget omhandlet valgkomiteen innstilling. Det var en god skikk om

denne innstillingen ble sendt ut sammen med innkallingen til fylkesmøtene. Dette ville gjøre forbundet tiki et bedre forbund. Slike innstillinger bør ikke være hemmelige før fylkesmøtene. Vi skal stå for åpne prosesser og ærlighet i alle ledd og på alle nivåer.

Johan Olav Berdal, Sør-Trøndelag oppfordret alle til på støtte endring av § 11.5. Man ønsker å endre sammensetningen av fylkesstyrene slik at hovedverneombudene og de andre verneombudene fikk økt status i forhold til de valgte tillitsvalgte. Verneombudene er kunnskapsrike og vi bør integrere disse bedre. Nå settes de ofte i skyggen av de tillitsvalgte. Jeg oppfordrer dere alle til å inkludere dem bedre ved å gjøre dem til fullverdige styremedlemmer i fagforeningene lokalt.

Siri Kristin Konstad, S-Trøndelag, støttet forslaget om at man skal ha valgkomiteer på selve fylkesmøtene, Valgkomiteene må arbeide grundig. Det er best at de får tre måneder på seg til arbeidet. De skal kunne arbeide i hele denne perioden, sa Ko0nsrtade.

Petter Brynhildsen, Vestfold, sa art opprettholdt forslaget fra Sandefjord 1103 B4 på s. 47. Forslaget gikk på at årsmøtene skulle holdes innen 15. februar. Det blir fort tidstrøbbel hvis man kommer i en kø hos revisor. Blårusen synes ikke vi er en stor forening. Dessurten skal regnskapet eventuelt revideres og endres etter at det har vært hos regnskapsfører. Han opprettholdt også 130211 som Grethe Ramsland hadde tatt opp tidligere. Dette gikk ut på at valgkomiteinnstillingen skal sendes ut sammen med innkallingen til fylkesmøtene. Åpenhet er mer demokratisk. Støtt derfor våre forslag.

Kjellaug Olsen, Vestfold, viste til 5.13.3 på side 117. Dette var ikke rar5e forslaget. Vi endrer bare ordbruken for å styrke fylkesmøtets funksjon. Det er mange av våre medlemmer som ikke har et forhold til betegnelsen fylkesmøte. Vi foreslår derfor at dette strykes og endres til årsmøte. Dette er en betegnelse som de fleste har et forhold til. Han viste også til forslaget reist av F.P Brynhildsen, forslag 5.13.02.1. Det gikk på åpenhet fra valgkomiteens side. Det er viktig at vi får vite hvem som skal bekle viktige verv i forbundet. I Vestfold praktiserer vi stor åpenhet og har gode erfaringer med dette. Vestfold støtter også Lillehammers forslag om åpenhet foran forbundets landsmøter.

Rune Matiassen, reiste forslag på s. 29 om å øke lokalforeningens andel av kontingenten fra 0,3 % til 0,35 %. Dette foreslår vi for å styrke lokalforeningenes arbeid. Jan sa ved starten av landsmøtet at det var viktig å styrke

lokalapparatene i fylkene. Vi skal ivareta alle tariffområder, også mange små foreninger utenfor KS. Vi trenger penger til frikjøp av tillitsvalgte. Vi må ikke bli en annenhånds fagforening. Vi skal vise medlemmene nærhet og trygghet. Vi vil styrke seksjonsarbeidet. Derfor er dette ikke en utgift for forbundet, men en investering. Det sies at mange lokalforeninger har mye penger på bok, men det gjelder ikke alle. Like mye som det finnes rike kommuner og fattige kommuner, finnes det rike foreninger og fattige foreninger. Vi har regnet litt på hva dette vil koste, og det er i hvert fall under det vi har i driftsoverskudd, sa Matiasen.

Lene-Britt Johannesen, landsstyret, viste til Vestfold-forslaget. Vi har store forpliktelser i forhold til lov- og avtaleverket. Derfor trenger vi å styrke økonomien lokalt, sa Johannesen. «Ellers kan vi risikere å dø på rot!»

Elna Knutsen, Akershus, viste til 0513 A s. 120. dette forslaget omhandlet et forslag som Akershus hadde endret. Dette gjaldt § 13.2 A om handlet om tidspunktet for fylkesmøtene. Akershus ønsker fylkesmøter hvert år. Representantskapene er nesten et fylkesmøte også, men de har ikke valg. Vi kan jo risikere at et helt styre blir kastet på fylkesmøtet. Fylkesstyrene må ivareta kontinuiteten og det gjorde best ved årlige fylkesmøter, sa Knutsen. Fylkesstyrene må også passe på at pensjonist- og ungdomsrepresentanter kommer med i styret. Jfr. 13.06 B 3.. Etter forslaget skulle fylkesmøtene hvert år holdes innen utgangen av mars.

Jorunn Fjeldstad, Akershus viste til 08.05.05 og forslaget om å øke lokalkontingenten fra 0,3 % til 0,4 %. Vi kan ikke ivareta alle oppgavene lokalt om ikke økonomien styrkes vesentlig. Opplæring, kursing, frikjøping, alt dette skjer lokalt og vi skal samtidig utføre tillitsvalgte oppgaver etter vedtektene. Vi skal ha et velfungerende tillitsmannsapparat og er ansvarlig for opplæringen opptil fase 2.-nivå. All verving skjer lokalt, og derfor må gjøres utenfor den tiden de er frikjøpt fra arbeidsgiverne. I dag blir det for dyrt med frikjøp. Vi godtar imidlertid ingen generell økning av kontingenten.

Turid Jenssen, Akershus, viste til §§ 20 og 21 på s. 225. Hun refererte forslaget som omhandlet valg av seksjonsdelegater til landsmøtet. Dette skal gjøres på seksjonskonferansen. Man skal velges 6 medlemmer pluss vara. Det skal være minst 1 representant fra hvert fylke i styret. Hun understreket at det var viktig å endre vedtektene og henviste til resten av forslaget som nå lå i redaksjonskomiteens hender.

Helge Galtrud, Oppland, sa til forretningsorden at han under regnskapene

hadde spurt om hva fastbeløpet utgjorde. Vi burde kanskje også få et svar på hva kontingentendringene vil koste før vi voterer.

Randi Steinli Pedersen, Troms, sa på vegne av den nordlige landsdelen et forslag som omhandlet § 13.2.3. Her foreslo hun en ny tekst om at det også skal velges en valgkomité for seksjonskonferansene. De bør ha god tid til arbeidet. Nå velges representantskapet bare tre måneder før fylkesmøtene. Valgkomiteen bør begynne sitt tankearbeid så tidlig som mulig.

Kåre Karlsen, Troms tok opp igjen 06.02 på side 12 med en endret tekst.. Det viser seg at mange medlemmer ønsker seg tillitsverv på det stedet de bor, ikke nødvendigvis dere de jobber. Vedtektene åpner ikke for dette i dag. Derfor er det nødvendig å endre vedtektene. Mange av disse medlemmene er ressurspersoner som kunne tilført lokalforeningene mye. Dette gjelder i mange tilfelle folk som jobber på sykehus og andre større institusjoner. Han trodde dette vil bli til berikelse for forbundet.

Oddny Overgård, Troms, hadde på vegne av den nordlige landsdelen tatt opp igjen forslag 5.13.03 B 7, som omhandlet pensjons- og ungdomsrepresentasjon i forbundet. Pensjonistene er en viktig ressurs. De er en viktig gruppe og representerer 27 % av medlemsmassen. De representerer mye kunnskap og kompetanse, slik det sies i mange fora og i mange festtaler. Samtidig må vi satse mer på ungdommen. De må gis muligheter til å påvirke fremtiden. Ungdom betyr fornyelse, de representerer nåtid og fremtid. Støtt derfor forslag 5.13.0 3 B, sa Overgård.

Randi Stein Pedersen, Troms, opprettholdt forslaget til § 13 på side 148. Forslaget gikk på tariffkonferansen. På denne tariffkonferansen måtte alle grupper ivaretas. Erfaringsutveksling og nettverksbygging står sentralt. Tariffkonferansene skaper samhold, solidaritet og omtanke.

Roger Dehlin, Oslo, sa at § 11.7 er på mange måter den som er nærmest medlemmene, og omhandler også flest av våre tillitsvalgte. Formuleringene er uklare; her opereres for eksempel med både virksomhet og arbeidsplass. Ordlyden bør helst være sjølforklarende.

Bjørn Svalastog, Finnmark, hadde et apropos til Sør-Trøndelag og arbeidsmiljøaktiviteten i fylket. Han siterte fra rundskriv 15-09, der det stod at en rekke tiltak ønskes gjennomført. Av hensyn til fokuset på arbeidsmiljø er forslaget fremmet om at hovedverneombud/verneombud skal være representert i fagforeningsstyret. Målet er et godt arbeidsliv for våre medlemmer.

Nøkkelen ligger i samarbeid, erfaringene fra hans egen forening var meget gode. Sammen står vi mye sterkere – tenk framtid!

Anne Rønnaug Hølmo, Oppland, bad om støtte til forslag 13.02. B8 fra Jevnaker på side 127 i heftet, om at «Fylkesmøtet/representantskapet velger valgkomité, disse er tiltredende til fylkesmøte/representantskapet.» Dette er en presisering av hvor viktig valgkomiteen er i forhold til å gjøre rette valg. Hun mente dette gir større forutsigbarhet og en bedre utvikling på sikt, kontinuitet og stabilitet, større faglighet, og gir et rekrutteringspotensial.

Signy Maarud, Akershus, viste til det gode pensjonistarbeidet i fylket. Hunn var lei seg for at det ikke var blitt tilslutning til forslaget om at hvert fylke skal velge en pensjonistrepresentant til landsmøtet – men Akershus har oss med, og det var hun glad for. Pensjonistutvalget i Akershus arbeider aktivt for pensjonistenes kår, og vet at også andre pensjonistutvalg arbeider for økte representasjon.

Anne-Brith Salte, Rogaland, opprettholdt forslag 11.05. C3 fra Rogaland på side 76 i heftet, om at «opplæringsansvarlig har ansvaret for opplæringen av tillitsvalgte i fagforeningen». Opplæring er veldig viktig, også for rekruttering. Det er en stor oppgave, og det er naturlig at en bestemt person får ansvaret.

Ingunn R. Jacobsen, SST, ville ikke opprettholde forslag 13.01.1 på side 118 om at «Hvis en fagforening omfatter et geografisk område utover et fylke, tilsluttes fagforeningen fylkeskretsene, fordelt etter medlemmenes arbeids-giveradresse», men hun bad om oversendelse til redaksjonskomiteen for en omformulering som ivaretar intensjonen i forslaget.

Erna Johannessen, Vest-Agder, støttet fylkets forslag 14.03.4 på side 188 i heftet om at hvert fylke skal velge en pensjonisttillitsvalgt til landsmøtet.

Ralf Einar Johannessen, Sogn og Fjordane, tok opp igjen forslag 04.03. på side 8 i heftet om at forbundets organisasjonsområder skal gjelde Bufetat – barne og ungdomsinstitusjonar, og tilsette innanfor NAV.

Egil Bjergå, Rogaland, stilte seg bak forslaget om opplæringsansvarlig som ble tatt opp igjen av Rogaland.

Jenny Marie Håland, Sogn og Fjordane, tok opp att forslag 20.01.1 frå fylket, på side 225 i heftet. Ho meinte det var ein fordel at seksjonskonferansen blir halden seinast ein månad før fylkeskretsane har frist for å velje sine delega-

tar til landsmøtet. Då blir seksjonsdelegatane kjende for fylkeskretsen, og vi slepp dobbeltval.

Stein Gulbrandsen, landsstyret, støttet Svalastogs forslag, som bygger på vedtektene om styrking av arbeidsmiljøaktivitetene. Vi har tusenvis medlemmer i forbundet som er verneombud, og vi må utnytte de ressursene, men han ville oppfordre landsmøtet til å følge forbundsstyrets anbefaling og ikke Bjørns endring.

Lisbeth Fremstad, Oppland, takket Fagforbundet i Oppland for den tilliten det hadde vist henne ved å sende henne på landsmøtet. Alle var valgt på tillit. Hun mente derfor det var feil å pålegge fylkene å sende en ungdoms- og en pensjonistrepresentant til landsmøtet. Hun håpet at de gjorde det, men pålegg er ikke veien å gå. Hun støttet derfor ikke forslagene på side 188.

Jan Davidsen fikk ordet til oppsummering. Han viste til forslag 7 01.35.2 og rammemodellen, og sa at det beste med det gamle forbundet var evnen til å snakke sammen. Hans poeng var at dette var noe av det som utnytter totalressursene best. Det vil gi forbundsstyret den tilleggsfunksjonen at det blir operativt og styrker tilbakemeldingene igjen, derfor håpet han at dette forslaget ble støttet, det er ikke noe vedtektsforslag men et organisasjonsvedtak. La det virke i 4 år og så kan vi se på det igjen – men det ville ikke bli hans problem...

Dirigenten takket forsamlingen for «god oppførsel» – hun hadde ikke behovd å bruke rødlampe en eneste gang. Møtet hevet for pause kl. 21.30

Til forretningsorden

Møtet ble satt igjen kl. 22.00 med Bjørg Hagelækken som dirigent. Det hadde tegnet seg noen til forretningsorden før siste økt av denne landsmøtedagen.

Rune Mathisen stilte seg undrende til at redaksjonskomiteen satt og arbeidet og derfor ikke kunne høre de gode argumentene som ble brukt om fremsatte forslag.

Forbundslederen sa at dette var vanlig praksis under landsmøtene. Til landsmøtene foreligger landsstyrets innstillinger, de som ikke er fornøyd med inn-

stillingene fremmer egne forslag som behandles i redaksjonskomiteene. Dette er slik det alltid har vært gjort i vårt og andre forbund. Dessuten har man ert tidsperspektiv som gjør at redaksjonskomiteene må komme seg i arbeid så tidlig som mulig. Dessuten har de anledning til å lytte på det som blir sagt via tv-skjermen også. Vi følger vanlig praksis, men vi kan evaluere det foran neste landsmøte om dette er aktuelt.

Behandlingsmåten er 100 % forsvarlig demokratisk sett.

Leder i redaksjonskomiteen for Organisasjon og vedtekter, Linn Henningsen, kunne opplyse at hennes komité var i salen under behandlingen. Det var derfor en annen redaksjonskomité som var i arbeid.

Lene Britt Johannesen, landsstyret, fikk også ordet til forretningsorden. Hun kunne fortelle at hun hadde fått en tekstmelding fra Tom Boogie Band i Larvik og de hadde ikke bare vært på årets opplevelse i Fagforbundet. De var så fornøyd at det var tiårets opplevelse, og dette er en gruppe som er mye på turne. Bassisten i gruppa, som vanligvis ikke viser noen følelser, gråt av glede etter oppvisningen her i Folkets Hus. Jeg synes også vi skal være stolt over det storsinnet vi viste. De var veldig fornøyd.

Det var nå kommet 23 på talerlista og det var levert 9 forslag. Dirigenten ba om fullmakt til å oversende forslagene til redaksjonskomiteen. Hun foreslo strek under neste taler og frist for å levere nye forslag.

Jan Erik Lillesolberg, Oppland var første taler og viste til landsstyrets innstilling på s. 23, selv om pkt n3 var noe svakt formulert. Han henledet oppmerksomheten på forslag 7.01.25 på s. 16 i heftet hvor man har fremmet et tilleggsforslag angående hovedavtalen.

Han syntes det var all grunn til å drøfte hvor store kompetanseesentrene skulle være. Han hadde ansvar for 1900 medlemmer på Gjøvik og han syntes han fikk rundskriv både titt og ofte. Samtidig hadde man ansvar for fase-2-opplæringen. Det heter seg at Fagforbundet alltid har hatt de beste tillitsvalgte. Det er de som blir først rådspurt når noen er i tvil om noe. De tillitsvalgte i Fagforbundet må alltid være hundre prosent oppdatert. Samtidig blir alt mer komplisert. Vi kan imidlertid ikke som i andre forbund bare være opptatt av lønn. Vi skal ta vare på det fagligpolitiske arbeidet, vi skal ha god opplæring og vi må ha trygghet for at de siste nyhetene er på nett. Dette har det vært noen problemer med. Medlemsmassen øker. Kompetansesentrene dekker fra 19-27 % av medlemsmassen.

Dirigenten gjorde nå det hun glemte ved forrige innlegg. Hun satte strek og foreslo tre minutters taletid. Det ble vedtatt. Det var nå inntegnet 23 + 3 talere. Strek var satt.

Mona Lovise Hjellet, Oppland, ba om støtte for deres innsendte forslag om å styrke de tillitsvalgte situasjon. Vi må få mer fokus på de tillitsvalgte. Medlemmene i Nord-Gudbrandsdal trenger skolerte tillitsvalgte. Vi trenger god skoling om lover og avtaleverk. Jeg er selv blitt frikjøpt til arbeid blant medlemmene. Fane 2 må alltid være oppdatert og vi må ha god informasjon. I mitt lille hode mener jeg at medlemmene fortjener dette.

Ove Johan Haugerøy, Sogn og Fjordane, måtte hysa ny tv, men det ville bli så dyrt at han ikke hadde råd, men så får jeg reklame for et LO-favør MasterCard i posten, og så har jeg plutselig råd. Jeg mener at MasterCard må etterspørres, ikke reklameres for. Jeg ønsker at forbundet skal be om at all reklame overfor våre medlemmer skal opphøre. 1/3 av LO-kongressen stemte for å forby LO-favør. Jeg håper på et flertall for mitt forslag om å stanse reklamen i alle fall. Jeg har ringt til LO-favør hvor elever og lærlinger får slike tilbud. De svarer at har man 150 000 i bruttolønn, har man rett til MasterCard. Til tross for at man betaler dyre renter på over 20 %. Det er de med dårligste råd som lokkes av dette tilbudet, sa Haugerøy. Han takket også for seg fordi han måtte reise bort neste dag. Han var fortsatt stolt over å være medlem av Fagforbundet.

Kjellaug Davidsen, Troms, fremmet på vegne av hele Nordnorge-benken et forslag om bedre skoling av tillitsvalgte når det gjelder å håndtere varsler4e som fikk problemer på sine arbeidsplasser. Vi vet at mange varslere blir mobbet. Vi er blitt kurset i hva varsling er, men vi er ikke skolert i hvordan vi håndterer de medlemmene som blir mobbet. Mange kan derfor ikke bistå sine medlemmer når de får problemer.. hun fremmet derfor forslag 7.01.29 på nytt. Skoling bør skje på kompetansesentrene. Det skal være trygt å ta kontakt med tillitsvalgte i slike saker.

Arnt Silseth, landsstyret, sa at mange var opptatt av hvordan man skulle følge opp student- og elevmedlemskap etter at de unge er ferdig med utdanningen og skal ut i arbeidslivet. Jeg har inntrykk av at det er dårlig oppfølging overfor disse. Hvem skal ta ansvaret for dem, fylkeskretsen eller lokalforeningen? Dette bør forbundsstyret finne ut av snarest. Vi har mange flinke folk som verver, men vi må også kunne følge dem opp etterpå.

246 Rita Helene Nilsen, Nordland, reiste forslag 7 01.20 på nytt om at fagforbundet må utarbeide retningslinjer for valg av tillitsvalgte, men med noe endret ordlyd, som hun refererte.

Lene Britt Johannessen, landsstyret, ville ta til orde for student- og elevmedlemmene. Det har kommet inn 13 forslag om dette, alle er innstilt på oversendelse til forbundsstyret, og det kan være greit, men 11 av de 13 forslagene framholder at de skal organiseres der de geografisk hører hjemme, og det er noe med å lytte til dette. Hun opprettholdt derfor forslag 7 01.10 fra Fagforbundet Sandefjord om studenter og elevmedlemmer, men med litt endret ordlyd, som hun refererte, og som hun mente gav det «beste av to verdener» – man har alt samlet, men kan ta verv i den enkelte forening.

Kim Håkon Pedersen, Troms, ville snakke om organisatorisk plassering av studenter, og var glad for at landsstyret langt på vei har ivare tatt intensjonen i forslaget 7 01.14, men han tok likevel opp forslaget med en litt endret ordlyd som han refererte, da landsstyret snevrer inn i sin uttalelse. Det er behov for en bredere utredning. Han ville ellers si at han var uenig med Arnt når det gjaldt oppfølging av studentene.

Kari Sandnes, Nordland, hadde merket seg forslag 7 01 35 på side 23 i heftet, og nærmere bestemt pkt. 3, der det heter at det skal etableres et nasjonalt kontor for sykehus. Hun hadde store forhåpninger til en slik funksjon. Som konserntillitsvalgt i Helse Nord hadde hun andre spørsmål enn en tillitsvalgt i et lokalsykehus har. Vi ser behovet for mer ressurser fra kompetansesentra og politisk side, og hun håpet et slikt kontor kunne bidra til det. Økonomiske ressurser må tilføres fra sentralt hold. Uten at det var et forslag bad hun om at disse synspunktene ble tatt med i arbeidet.

Bjørn Furnes, Nordland, spurte om det var noen i salen som var medlem av en fagforening som ikke hadde lov til å verve? Ingen var det – men det var han. Hvor mange stod i fare for å bli utsatt for anbud? Veldig få. Menn det hadde han vært i 11 år. Når vi kommer over i et NHO-område, gjør LO-systemet at vi ikke har lov til å verve medlemmer. Han håpet Fagforbundet med sin tyngde kunne gjøre noe med dette, selv følte de seg maktesløse.

Ellen Myreng Stetzer, Vestfold, opprettholdt forslag fra Vestfold når det gjelder forslag 7 01 35 på side 23 i heftet, og refererte et nytt punkt til støtte for forslaget.

Ole Andreas Solberg, Buskerud, ville prate kollektivtrafikk, som Bjørn. Han

støttet forslaget om å få inn en helt klar formulering om å sikre alle våre foreninger alle rettigheter, inkludert å verve medlemmer. Vi har vært utsatt for anbud og konkurranseutsetting i mange år, selv med våre rødgrønne venner. Ap har ikke vært vår partner i disse sakene. En oppfordring til kommunal- og fylkespolitikere i salen: Skjerp dere, ikke hers med oss i buss, inviter oss heller inn til dialog. Men konkurranseutsetting kan vi havne i NHO-systemet, da faller vår avtalerett ut, den overlates til organisasjoner som har færre medlemmer enn Fagforbundet har tillitsvalgte.

Svein Olav Aarlott, Sør-Trøndelag, sa at pkt. 2 i forslag 7 01 35 skal ut. Punktene 1, 3, 4 og 5 er ok, men pkt. 2 går feil vei, det binder opp 7 av de 10 frie til forbundsstyret, da de skal komme fra kompetansesenter. Og kompetansesentrene må avgjort være en del av evalueringa under pkt. 5.

Kim Eide, Rogaland, viste til en «flott» brosjyre med Jan Davidsen på forsida. Det er reklame for et kredittkort, som snakker om lave renter, og betalingsutsettelse slik at du kan «slå til på gode tilbud» – på kreditt. Kortselskapet tjener penger på dette. Det kan ikke være forbundets oppgave å bidra til slikt kapitalistisk lureri. Det var et sterkt ønske fra ungdomskonferansen om å få dette vekk. Bli med på å fjerne denne sida fra vår brosjyre!

Knut Eriksen, SHS, viste til forslag 7 01 35 og at det skal etableres et nasjonalt kontor for sykehus. Han kunne ikke se oppgavene for dette, og at helseforetak skal kartlegge støtteforetak. Dette åpner for privatiseringer. Vi må i gang med kompetanseutvikling. Hva er støttefunksjoner? Å servere mat til pasientene på sykehus? Nå må vi bruke den tyngden vi har.

Ingvild Bø Nordberg, SST, ville snakke om organisering av studenter. Det er sterkt vekst i etterspørselen etter arbeidskraft med høyere utdanning. Unge melder seg ofte inn i profesjonsforbund. Vi må gjøre det slik at de kan organiseres hos oss. I dag er de knyttet til fylkene i en egen avdeling, vi mener de bør knyttes til en lokal fagforening, det gir bedre oversikt, og kan også medføre at det yrkesfaglige tilbudet lokalt blir bedre. I dag kan ikke studenter velges lokalt.

Line Tollefsen, Nordland, gikk inn for å fjerne pkt. 2 i 7 01 35. Hva skal vi gjøre i dette organet? Hun hadde ventet mer i innledningen fra Anne Grethe på dette punktet.

Hilde Bernhardsen, Troms, holdt seg også til samme pkt. 2 i 7 01 35 på side 23 i heftet. Hun var usikker på hva dette var, og hadde et par spørsmål.

Følger det økonomi med? Og hva med mandat. Hun ville ha klargjøring av dette før votering.

Rita Nilsen tok ordet til samme forslag, men hun ville spørre om pkt. 5 i forslaget. Hva slags prosjekt er dette? Hva skal vi gjøre?

Liv Else Kalland, landsstyret, var opptatt av samme sak, men hun ville fortelle at Vest-Agder, som stemte imot dette i landsstyret, har ombestemt seg. De syntes også at det var dårlig begrunnet, men de har snakket en del om det i etterkant. Hun mente nå at et samarbeidsorgan kan være fornuftig. Ellers støttet hun fullt ut ungdommen som tok opp kredittkortsaken.

Trond Helland, landsstyret, sa innledningsvis at det var kjekt at Liv Else hadde vist at det var kommet «et klokskapens lys» over Sørlandet. Han viste til forslag 7.0.33 og sa at dette spørsmålet også hadde vært drøftet i landsstyret. Han var enig i at når man skulle endre vedtektene, burde man tenke seg godt om.

Han viste så til forslag 2 som omhandlet kompetansesentrene for Vest-Agder og Rogaland. Han understreket at det var av stor betydning å ha åpne møter hvor man kunne drøfte strukturelle saker. Vi har hatt møter med gode resultater. Det er samhandlingen i forbundet som er nøkkelen i arbeidet. Han sa til landsmøtet at det ikke var noen grunn til å frykte forslag 2. – Jeg tror det blir til en berikelse for forbundet. Jeg sier som den avgåtte kommunalministeren fra Rogaland: – Her er det lurt med ei «jønogang». Vi har det samme målet alle i forbundet, nemlig at vi skal bli et stort og sterkt forbund. Da må vi også kunne se på beslutningsprosessene i forbundet. Etter 6 år er det også på høy tid å se på disse tingene, sa Helland som også støttet forslag 7.01.35.

Forbundsleder Jan Davidsen sa at det hjertet renner over med, gjerne måtte ut. – Man må jaggu lure på om de som var med på behandlingen i landsstyret, visste hva de gjorde. Det var en enstemmig innstilling fra landsstyret. Nå er to av representantene mot. Nå er det slik at grunnen til at vi sitter her på landsmøte i november, er at vi fikk for liten tid til å gjennomgå organisasjonen. Vi nedsatte en komité med Anne Grethe Skårdal som leder, og vi ga dem en måned ekstra. Spørsmålet var hva som kunne endres nå; slik at man slapp å vente i nye fire år på endringer. Tempoplanen var det vi som hadde valgt. Vi ville øke kommunikasjonen i hele forbundet ved å gå i dybden. Hvem er bedre enn fylkeslederne og lederne for kompetansesentrene til å gi råd om dette?

Det har vært snakket om rot mellom administrasjon og politikk. Det er det ikke. Kompetansesentrene er en del av den administrative struktur. Det finnes forbedringspotensial. Det vi må se på er den totale kommunikasjonen.

Det har vært noen problemer også med informasjonsvirksomheten. Vi har en bred plan for dette arbeidet fremover, og vi skal sørge for skikkelig kompetanse til rådgiverne.

Når det gjaldt LO Favørs Mastercard, var saken den at vi ble nedstemt på kongressen. Det er ikke vårt kort, men vi kommer til å følge opp saken.

Anne Heidi Paulsen, Møre og Romsdal, sa at hun bare hadde gode erfaringer med kompetansesenteret for Møre og Romsdal. Det er ikke alltid at jeg som hovedtillitsvalgt i en liten kommune har tid til å besøke k-sentrene, men da kommer de gjerne og besøker meg. Vi har i hvert fall vært trolig heldig med vår leder. De kommer til oss med den juridiske bistand vi trenger overfor våre medlemmer. Er det noe forbundet virkelig har lyktes med, så er det dette, sa Paulsen.

Med dette var kveldsmøtet over på rekordtid. Dirigenten kunne ønske vel hjem og hevet møtet kl. 22.35.

Formiddagsmøtet torsdag

Formiddagsmøtet torsdag ble satt presis kl. 09.00. Dirigenten overlot åpningen til kulturgruppen til Dag, og de ledet allsangen på «Sommerfuggel i vinterland» av Halvdan Sivertsen.

Roger Berg, Møre og Romsdal fikk ordet til forretningsorden og sa at det var en litt uvanlig sak han ville ta opp. Han håpet at alle hadde fått en god natts søvn og fått ned temperaturen, for i går kveld gikk det nemlig rykter om at Fellesforbundet planla aksjoner i forbindelse med vår landsmøtefest i kveld. Dette er veldig ubehagelig, og noe av det samme skjedde på LO-kongressen. Han spurte om ledelsen hadde fulgt opp på dette.

Forbundsleder Jan Davidsen sa at man hadde fulgt opp dette med matserveringen. På forhånd hadde vi møter med ledelsen for serveringen. Det er jo slik at de som jobber i Folkets Hus, selvsagt er organisert som fast ansatte.

Men de som leies inn til arrangementer som dette, er det ikke. Med henvisning til besøket av ungene fra Larvik dagen før, foreslo forbundslederen at landsmøtet bevilget 25 000 kroner til arbeidet med Tom Boogie Band. Dette ble godkjent med akklamasjon.

Dirigenten sa at det var sykdomsforfall fra representantene 155, 230 og 291. For 291 Tor Evensen møtte vara: 1291 Irene Luther.

Det ble referert permisjonssøknad fra Morten Rønningen. Den ble godkjent.

Dirigenten sa videre at det var lagt ut forslag til vedtekter og organisasjonsaker som man kunne se på utover dagen. Nå skulle man få en innledning med LO-leder Roar Flåthen og en debatt med styrtalerliste deretter.

Den faglige situasjonen v/LO-leder Roar Flåthen

Flåthen innledet med å si at han satte stor pris på at LOs ledelse fikk anledning til å være med på en faglig diskusjon på Fagforbundets landsmøte, og også komme med noen politiske synspunkter. Landsmøtet hadde jo allerede hatt en debatt på mange ulike temaer, og det var vanskelig for han ikke å snakke om noe av det, men han ville ha sine egne vinklinger.

Først ville han gratulere med valget, og den innsatsen Fagforbundet gjorde. Både forbundets og LOs rolle fikk stor betydning for valgets utfall, og det kan vi være stolte av. I dag skiller vi oss ut i Norden. Vi har gått ut som organisasjon og sikret det rødgrønne alternativet som vil føre en politikk som står oss nær. Og vi har greidd det i to runder.

Han ville dele noen få inntrykk fra da han reiste rundt i landet i forbindelse med valgkampen, og da han også fikk besøke arbeidsplasser som er viktige for Fagforbundet – sykehus, eldresentre. Mange av dem hadde gitt et veldig godt inntrykk. Det er jo ikke bare elendigheten, slik en kan få inntrykk av i mediene.

Flåthen hadde besøkt bakeribygget ved Sykehuset Nordland i Mo i Rana, der de har en aktivitet for de som virkelig sitter nederst ved bordet. Og den atmosfæren og åpenheten rundt problemene han fant der, og alle aktivitetene og den innsatsen som ble vist, varmet hjertet. En gutt skulle ta fagbrev

som kakk, og var naturlig nok veldig stolt av det, en annen arbeidet med data. Det gjøres en kjempejobb rundt om i Norge hver eneste dag. På et dagsenter i Molde så han også en positiv utvikling. De jobbet godt med små og store ting, og en så hvor godt de hadde det der. Og bussprosjektet i Fredrikstad, som Stein hadde nevnt. Dette miljøarbeidet har fått alt for liten oppmerksomhet, vi må kunne videreføre dette.

Men, det fins alltid mørke skyer, bl.a. i form av signaler fra det politiske som vi mener går i feil retning. På Notodden hadde han besøkt et flott eldresenter. Det skal nå legge ned 50 plasser, og det er ikke på grunn av mangel på behov for plassene. Denne typen diskusjonen foregår også i kommunene, så vi har en jobb å gjøre.

Det er snakket mye om Soria Moria II, den sikrer arbeidet med et anstendig arbeidsliv, og rett til heltid skal vi ha på plass. Og kommuneøkonomien er alltid en viktig prioritering. Den borgerlige politikken går jo nettopp ut på å strupe den offentlige økonomien, slik at det offentlige tilbudet skal bli dårligere. På denne måten skal de åpne for mer privatisering.

Det snakkes også mye om eldrebølgen. Ja, nå snakker vi om den, men den kommer allerede om 3-4 år, som en følge av en ren demografisk utvikling. Om vi skal ta dette på alvor, må vi gjøre noe nå. Det gjelder bl.a. organiseringa av arbeidet innen helse- og omsorg, som er preget av lave stillingsbrøker og vikariater. Et viktig tiltak er en kompetanseutvikling for de som er i sektoren, slik at vi får nok folk. Dette er en utfordring som det nå arbeides med. Flåthen hadde nevnt det for finansministeren allerede, og han grein i det minste ikke på nesa.

Det er investert enormt i sykehussektoren, det skal bygges mye, men jammen er behovet stort også. Han hadde besøkt Haukeland, og sett forholdene på barnekuvøseavdelingen. Der stod kuvøsene tett, og hvordan var forholdene for de pårørende, foreldrene? De kunne være der døgnet rundt, og barna kunne oppholde seg på avdelingen i inntil 3 måneder, med det foreldrene hadde var en stressless ved siden av kuvøsen. En mor ble riktignok tilbudt et eget rom – men bare med en madrass på golvet.

Det er klart vi har mye å gjøre.

Men – hvordan hadde debatten sett ut i denne salen om vi ikke hadde vunnet valget? Debatten ville nok ha vært en helt annen, det viktigste ville uten tvil ha gått på anbud og konkurranseutsetting. Og vi står snart foran

kommunevalget, som er viktig for dere i salen. Dere skal velge både politikere og arbeidsgiver. Vi må få den rødgrønne politikken ut i kommunene, få det faglig/politiske arbeidet til å virke der også.

Dette bare som en på minnelse om at vi snart må opp på barrikadene igjen. Og det er bare vi som kan gjøre det, f. eks. UNIO skal jo ikke snakke politikk. De er gratissasjerer på det vi gjør. Vi gjør jobben!

Han ville si litt om miljø, klima, København. Han var stolt over at fagbevegelsen i Norge og internasjonalt har satt miljø på dagsordenen. Når det gjelder København vil LO aldri ha vært til stede i så stort omfang på noen miljøkonferanse. LO har egen delegasjon, og Fagforbundet egne aktiviteter, samt at det er flere internasjonale initiativ.

Vi må få på plass et forpliktende dokument med større oppslutning enn Kyoto, fordi mye av den økende forurensingen i framtida vil komme fra land som ikke er med der – USA, Kina, India, for å nevne noen. Den store utfordringen er at mye av veksten i energiproduksjonen vil skje i kull, fordi det er kull de land som er i vekst har.

To ting kan gjøres. Den ene er som «brobygger» til mer miljøvennlig energi å få kull erstattet av mindre forurensende gass. Men det viktigste er at Norge prøver å utvikle renseteknologi. Derfor må vi stå hardt på at det som skjer på Mongstad er den beste innsatsen vi kan gjøre når vi vil ha en løsning på klima. Han ville advare mot påstander om at dette blir for dyrt. Det koster penger, fordi dette er et pionerarbeid. Slikt har vi gjort før, og han var overbevist om at det vil lykkes også denne gangen.

Et annet viktig forhold er at ifølge Det internasjonale energibyrået IEA kommer 1,3 mrd. mennesker fortsatt til å være uten elektrisitet. Tenk, dere, om vi skulle være uten strøm til TV-en, eller til å lade mobilen vår, eller bare ha til ei lyspære i taket, uten muligheter for oppvarming? Uten strøm kan vi heller ikke få til utvikling.

Hvis utviklingslandene skal utvikles, må de ha tilgang på energi. All utvikling forutsetter tilgang på energi. Det er ikke slik at vi bare kan skru av olje- og gasskranen. Da stopper samfunnet. Derfor må de store nasjonene gå foran i klimaarbeidet. Det er gledelig at Barack Obama kommer til København. I dette spørsmålet er jeg mer enig med Frederic Hauge enn med Lars Haltbrekken.

Det er gledelig at Obama kommer til København og ønsker klare vedtak.

Dette skjer etter at vi i 8 år har hatt en amerikansk president som ikke engang ville snakke om klimaproblemet i det hele tatt. Hvis vi ikke får med USA, får vi heller ikke med Kina, og hvis vi ikke får med Kina, får vi heller ikke India med. Dette er den faktiske situasjonen. Derfor vil LO være optimistisk. Vi har gått inn i en allianse med WWF, Statkraft og Norfund for å kunne bistå u-land med å få til en bærekraftig energiutvikling. Da må vi i vesten også være villig til en teknologioverføring som gjør disse landene i stand til dette, ikke som før da vi overlot dem skrap som vi ikke lenger ville benytte. I Norge har vi kompetanse på vannkraft og i utviklingslandene har de store vannressurser som kan bygges ut. Erik Solheim vil dra til København for å fortelle at Norge er villig til å støtte bruken av ny teknologi for å hjelpe utviklingslandene til en bærekraftig energiproduksjon. Her har vi mye å lære bort.

Tenk om vi i Norge også kunne være litt stolte av noe. Det er ikke slik at vi er en versting som olje- og gassnasjon. I Norge er 93 % av all vår energiproduksjon fornybar og bærekraftig. Men vi har fortsatt store utfordringer innen industrien, oljesektoren og transportsektoren. Dere i kommunene må også bidra. Dere står for 20 % av energiforbruket. Dere som er så opptatt av modellkommuner; dere kunne kanskje også få til noe på miljøområdet?

Når det galdt sykelønn følte ikke Flåthen at han behøvde å si så mye. Garantiene som statsministeren har gitt oss er klare, og LO og Fagforbundet vil være garantister for at sykelønnsordningen ikke blir rørt. Vi er nå inne i en prosess hvor vi skal fremforhandle en ny IA-avtale, og vi har to måneder på oss.

Jeg snakket i går med nestlederen i svensk LO, Ulla Lindquist. Hun ville slett ikke anbefale noen svensk medisin for å få ned sykefraværet i Norge. Det hun imidlertid misunte oss, var at vi var inne i en prosess med myndighetene i dette spørsmålet. Slik fungerer det ikke i Sverige eller andre land. Vi har en unik prosess i Norge, også i internasjonal sammenheng.

Vi skal ha en tariffrevisjon i 2010, og da er det gjerne slik at vi skal løse en sak. Det er vel slik det skal være. Det er derfor vi får betalt. Etter min mening er det tre spørsmål som står sentralt etter de signaler vi fikk på kongressen.

Det første er etter- og videreutdanningen. Vi trenger alle påfyll av kompetanse. Vi vil føle oss nyttige på arbeidsplassen. Vi trenger ny kompetanse når samfunnet endrer seg. Det skal jo også være moro å jobbe, og vi trives på jobben når vi føler oss nyttige.

Fremskrittspartiet hevder at arbeidsmoralen er blitt dårligere, også blant

gravide kvinner. Dette er bare tøv. Arbeidsmoralen er ikke blitt dårligere, men LO vil aldri støtte dem som misbruker et velferdssystem.

Likestillingen er også viktig. Vi må arbeide videre med tjenestepensjonen i privat sektor. Vi er ikke ferdig med jobben. Vi fikk til en minimumsordning i 2006, men den må forsterkes. Vi har en innskuddsbasert pensjon, og det er klart at det her blir mange milliarder kroner som skal forvaltes. Vi vil ikke overlate til arbeidsgiverne alene å gjøre dette. Dette er utsatt lønn som vi skal bli enige om håndteringen av.

Når det gjaldt likelønn, så var dette også et av vårens heteste temaer. En del av problemet skyldes at mange kvinner jobber i lavlønnsyrker. De opplever også mange useriøse arbeidsgivere. De har særlige problemer med karriereutvikling, de har stort omsorgsansvar. Alt dette har ført til en lønnsforskjell mellom kvinner og menn på 15 %. Men vi har hatt samme forskjellen i Norge i 15 år. Vi er det eneste landet jeg vet om som ikke har fått større forskjeller i lønnsnivået, så derfor må vi ha gjort noe riktig ved våre tariffoppgjør.

Vi har fått til en garantiordning som sikrer 85-87 % av gjennomsnittslønn til de lavlønnte. Vi har også fått en slik garantiordning innenfor det store KS-området, og det gratulerer jeg forbundet med. Det blir spennende å se utviklingen i lønningene etter dette. Når det gjelder likelønn, må vi makte å se mangfoldet, sa Flåthen som også hevdet at lengre utdanning er en del av likelønnsproblemet. Det beste verktøy LO kan bruke for å gjøre noe med like-lønna er at vi sikrer mangfoldet. Det er vårt ansvar å prioritere likelønn, men da må alle skjønne at hvis noen skal få mer, må andre få mindre. I andre organisasjoner vil de ikke si hvem som skal få mer, men da er de jo også helt utenfor prosessen. Hvis vi skulle hatt denne holdningen ved inngangen til tariffoppgjørene, hadde vi pinadø vært lavtlønna alle sammen. Jeg er optimistisk og mener vi skal kunne komme videre, men vi får neppe løst hele problemet til våren. Vi må nok bruke flere oppgjør.

Arbeidsgiverne vil ha mest mulig lokal lønnsdannelse, men skal vi få gjort noe med like-lønna, må de også være villig til mer sentral lønnsdannelse og mindre lokale potter. Tariffoppgjøret er vårt viktigste verktøy sammen med det fagligpolitiske samarbeidet. Vi har fått en invitasjon fra Regjeringen som vi akter å benytte oss av.

Til slutt kom LO-lederen inn på forbundets imponerende verving av nye medlemmer. Det er bra det dere har gjort, men vi kunne fått flere medlem-

mer. Det er mer å hente. Fagforbundet har vært flinke, det har også mange andre organisasjoner i privat sektor vært. Vi har i denne nedgangsperioden beholdt medlemstallet, men da takket være Fagforbundet spesielt. Jeg tror vi i dag er verdens sterkeste fagbevegelse, og da tenker jeg på vår rolle i forhandlingssystemet, rollen i forhold til våre myndigheter, vår ledende politiske rolle og vår medvirkning i lønnsdannelsen. Jeg tror aldri vi i tidligere kriseperioder har holdt medlemstallet. Ingen andre land gjør det. Vi skal bli enda bedre. Vi skal tenke verving hver dag. Vi skal sørge for at enhver ny arbeidstaker blir et LO-medlem. Det er representativiteten som gir oss gjennomslag i politikken. Derfor skal vi bli enda flere og enda sterkere! sa Flåthen.

Dirigenten takket Flåthen for innledningen og sa at man nå skulle gå løs på den styrte talerlisten. Han foreslo fem minutters taletid. Da ville man gå litt inn i pausen, men han håper dette kunne godtas. Man fikk heller korte ned litt på den pausen som var fastsatt til kl.11.00 Dette ble godkjent.

Forbundsleder Jan Davidsen takket Flåthen for en inspirerende innledning. – Tusen takk for at du ville dele denne formiddagen med oss. Vi har mange ting å drøfte, men alt tyder på at samordningen innen LO går bra. Likelønn er et av de viktigste temaene nå. Hvis vi skal få et likestilt samfunn, må vi finne de riktige virkemidlene. Likelønn har mye med strukturen i arbeidslivet å gjøre. Det er den som gjør at vi har mange lavtlønte kvinner og flere høyt-lønte menn.

Han var glad for at Flåthen også hadde nevnt betydningen av etter- og videreutdanningsreformen. Han var også glad for arbeidet med tjenestepensjoner i privat sektor. Det letter presset på våre pensjonsordninger. Vi må utvikle og sikre vår tjenestepensjon. Etter hvert vil vi få oppleve at grensene mellom lønn og pensjon utviskes mer og mer.

Sosial dumping var et problem for mange av medlemmene i forbundet. Vi opplever import av arbeidskraft, og vi vil gjerne samarbeid med Fellesforbundet for å få styring over disse arbeidsforholdene. Det er ikke bare det at de jobber under tariffen; de blir også tilbudt livsfarlige boforhold. Vi ønsker også å få bukt med at arbeidsgiverne velger seg avtaleområder etter eget forgodtbefinnende. Vi må ikke bidra til legalisering av dumping.

Debatten

Ann-Heidi Paulsen Orvik, Møre og Romsdal, takket for en engasjerende tale. – LO-leder, dirigenter og landsmøte! «Samhandlingsreformen» ble lagt fram i sommer og gir en gyllen mulighet for kommuner og sykehus til å ta grep om ei utvikling som i dag er bærekraftig.

Meldinga tar opp kontroversielle tema. Konklusjonen om bedre samordna tjenester for å få mer for hver krone investert, og gi brukerne de tjenester de har behov for – er grei. Virkemidlene skal lanseres nærmere våren 2010, og jeg skal gi noen råd med på veien.

Reformen sier at alle skal gjøre det samme, og at alle funksjoner ikke skal være alle steder. Dette er en kjempemulighet for kommunene – det betyr at hver kommune kan posisjonere seg i forhold til tjenester som i dag utføres i sykehus eller litt i alle kommuner. Vi kan bli lokale kompetansesenter for et større omland, og attraktive fagmiljø kan utvikles også i distriktskommuner, og skape grunnlag for full stilling i attraktive fagmiljø.

Sektoren har fra før størst andel med deltidsstillinger. Reformen må sørge for den endelige løsningen på dette problemet! Alle skal med, og også kvinner skal kunne forsørge seg av sitt arbeid. Klarer vi ikke dette, har vi misbrukt en gyllen mulighet. Vi krever heltid som en rettighet for alle!

Det blir svært viktig at de som skal stå for premissarbeidet i denne reformen, klarer å heve seg over egen profesjon. Dette er en stor mulighet for yrkesfaglig utvikling, synliggjøring og effektiv kompetansebruk. Fagforbundets mangfoldige yrkesutøvere skal og ha plass!

Skal vi klare å skape bærekraftige tjenester, må noen gi fra seg styringen av ressurser i dag for at disse skal kunne disponeres av andre miljø og profesjoner. Å gi fra seg goder, er ikke lett, og dette er en kjempestor endring. Det er uendelige muligheter i et stort system til å motarbeide og trenere slike beslutninger. Regjeringen må vise tydelig lederskap og gi klare føringer på hvem som skal gi, på hvilke betingelser, og hva disse får igjen.

Regjeringen må være romslig overfor lokaler løsninger. Kommunesammen slåing er ikke svar på noe om ikke de som slås sammen er i dialog og skaper samhandling. Gi disse som tar utfordringen støtte og stimuli til å ta denne krevende oppgaven. Omstilling koster. Det er ikke samsvar i tid med at et nytt system bygges opp, og et gammelt bygges ned. Her vil det i en periode

kreves økte utgifter til begge deler. Staten mistenkes for å skyve et problem ned på kommunene for at de skal bli framtidens syndebukker for en utvikling ute av kontroll. Dette skaper ikke motivasjon for endring. Ta ansvar! Bruk Ikke argumentet om det kommunale selvstyre i utide, og som redskap for prioriteringsvansker!

Fagbevegelsen støttet opp om det rødgrønne alternativet i høstens valg. En flertallsregjering harmakta å gjennomføre sin politikk. Ønsker at dere skal nå opp med måla, så er retningen staket ut og virkemidlene avslørt. Dere bestemmer jussen og økonomien.

Modellkommunemetodikken gir verktøy til resten. Vi bidrar gjerne med vårt!, sa Ann-Heidi Paulsen Orvik.

Siw-Heidi Østerdal, SKKO, sa tusen takk til Flåthen for en inspirerende tale. Hun takket også for at han i år hadde gjestet Rana. Han hadde blant annet blitt avbildet med et sovende barn på armen i en barnehage. Han så ut som han kunne trenge en blund han også. Men det var slik at da han kom til Rana, dro jeg til Oslo. Vi traff hverandre bare på flyplassen. Men du kan da ikke reise fra Rana når han Roar kommer, sa de, men jeg sa at noen måtte ta ansvar for LO mens han Roar var i Rana, og det gjorde jeg. Jeg skal hilse fra Roger Ogund i Rana.

Hun skulle nevne noen forhold Flåthen ikke hadde berørt. Hun kom inn på frafallet i vg skole og sa at det var skremmende at 30 pst. forlater skolen i løp a av fem år. Det viser seg at de som fullfører skolen har lettere tilgang til arbeidslivet. De fleste av dem som faller fra, går på de yrkesfaglige studieretningene. Vi må føle dette opp med flere lærlingplasser og bedre yrkesveiledning gjennom hele grunnskolen. Våre medlemmer jobber innen store deler av kulturlivet på små stillinger og dette er et stort problem. Mange har ufri-villig deltid.

Når det gjaldt kulturskolene, synes hun det er et problem at 23 000 står på venteliste for å kunne delta på skolen. Elevbetalingene er samtidig kommet opp i 5-6000 kroner. Hun syntes at kulturløftet måtte føles opp. Det måtte også omfatte bibliotek og bokbåter. Det er stort behov for dette. Antallet analfabeter i Norge øker.

Om sykelønnsordningen sa hun at den måtte sikres. Hun roste også tre-partssamarbeidet og ba om støtte for kvalitetskommuneprogrammet.

Kjellaug Olsen, Vestfold, takket for en inspirerende innledning. Hun sa at hun var opptatt av kommuneøkonomien nå som eldrebølgen kom skyllende over oss om 3-4 år. Jeg er opptatt av vår storfamilie. Det er et stort problem at samfunnet blir utsatt for mer privatisering, tjenesteutsetting m.v. i Vestfold har vi en attføringsbarnehage som styres etter LO/NHO-avtale. Problemet er at vi som er et forbund som har noe å bidra med overfor barnehagen, ikke får lov. Det er Fellesforbundet som organiserer dem. Dette blir helt galt. Det samme gjelder bussjåførene. Her har vi en situasjon med mange tapere. Jeg synes vi skulle få en slutt på dette.

Også vi i Vestfold vil arbeide for at vi får redusert sykefraværet. Jeg stoler på LO som en drivkraft. Jan, Jens og Roar har fredet ordningen. Vi skal bistå i dette arbeidet, og vi trenger i hvert fall ingen svensk medisin for å få ned fraværet. Det blir helt galt når man skal gi 6 uker for brystkreft og 8 uker for prostatakreft. Partene i arbeidslivet burde satse på forbyggende arbeid. Arbeidsgiverne må presses til å legge forholdene til rette.

Janne Olsen, Akershus, takket for en fin innledning. Hun var glad for det vedtaket LO-kongressen hadde gjort om uføretrygden. Nå sies det at det er renholderne og hjelpepleierne som ødelegger for sykelønningen og som velter seg i rikdom på 2 G. Det blir mye fest og moro for 2 G, sørlig om du er enslig forsørger. Det sies at vi forlanger uføretrygd uten grunn. Vi er latsabber og unnasluntre. Jeg kjenner en kollega som gikk 30 % ekstra nattevakt for å være med en døende pasient. Sønnen var av dem som drev verdiskaping med å telle papirer. Dattera risikerte å tape penger som eiendomsmegler fordi boligprisene falt. De hadde mer enn nok med å beregne formueskatten og arveavgiften. Man sier også at det er fusk og fanteri med korttidsfraværet i disse yrkesgruppene. Hun hadde tro på at uføretrygden kunne beholdes på dagens nivå og ikke ble omgjort til en stønad. Til denne replikken fikk hun sterk applaus.

Hilde Bernhardsen, Troms, sa at det hadde vært en god innledning. Det skjærer i våre hjerter når vi vet at 100 000 mennesker i dette landet opplever en brutalisering i arbeidslivet. Dette skjer i form av trakassering og psykisk vold, uetisk kommunikasjon. Mange varslere blir mobbet. De som sier fra om dårlige arbeidsforhold, burde få heder og ros. Isteden trakasseres de. Mange utstøtes og tar sitt eget liv.

Hun kjente selv et medlem som varslet, og hva skjedde? Hun ble mobbet, måtte ha hjelp i mange år, og er arbeidsufør i dag, ekteskapet holdt på å rakne og dattera fikk spiseforstyrrelser.

Vi må bør sette opp et regnestykke for hvor mye det koster samfunnet ikke å ta varslerne på alvor, bl.a. bør vi registrere sykefraværet som skyldes varslings. Fagforbundet Troms foreslår skoloring av tillitsvalgte på alle nivå. Vi må kreve at det nedsettes et utvalg som ser på hvordan bestemmelsene i arbeidsmiljøloven følges opp. Vi må ha kompetente medarbeidere, og vi må ha en politikk som tar styrking av arbeidsgiveransvaret på alvor. Vi må ha politisk handling, og det haster!

Heidi Eurora Strømsnes, Østfold, ville snakke om helseforetak, som er hennes bransje. Forbundet har helt fra starten av vært imot helseforetakreformen. Det går ikke å kopiere en metode for kjøp og salg fra privat sektor over til dette området. Det skaper fragmentering ved at det defineres en slags kjernevirksomhet, og i tillegg skal en så ha «støttetjenester», som kan gjelde lønn, vask, mat, IT – gjerne ting som helt åpenbart er en del av «kjernevirksomheten». Dette påvirker arbeidsmiljøet, det er ikke motiverende for de som er i såkalt «støttevirksomhet» at de står i fare for konkurranseutsettelse.

Det er bekymringsfullt å se hvor fort dette skjer, og vår innflytelse er redusert. Dette bør bekymre flere enn oss, i LO-familien og de politiske partiene som fikk fornyet tillit ved valget. Vi må videre være klar over at yrkesgruppen hjelpepleiere er i ferd med å skvises ut av spesialisthelsetjenesten, «godt hjulpet» av profesjonsforbund.

Lisbeth Fremstad, Oppland, ville gratulere hjelpepleierne med dagen, og takket Roar for fin innledning. Hun ville snakke om miljø, og mest om hva Norge og regjeringa må gjøre, for å prate om en vindmølle her og der og litt biodiesel er ikke godt nok. Våre krav må være med og ikke stikkes under stol! Fortsetter de å se bort fra disse, kan det bli vanskelig å drive valgkamp neste gang. Finanskrisa ble borte, miljøkrisa blir værende, og vi må ta grep. Send ut neste gangs landsmøtepapirer på minnepenn. Og ikke for å skryte, Roar, men jeg er medlem av Fagforbundet!

Roger Heimli, Nordland, takket for en flott innledning. Vi husker slagordet om at bestemor ikke skal på anbud. Men hva så med bestemors barnebarn, og hva med de aller svakeste, de som barnevern og Buf har ansvar for? Jo, de har vi på anbud. Når kan vi vente at noe blir gjort med dette? Det foregår en del ting, at enkelte går fra institusjon til hjemmehjelp, og også noe i retning offentlig fra privat, og det er bra.

Men de ideelle institusjonene som har vært med i lang tid og til dels er bygget opp ved hjelp av offentlige midler, taper i anbudsprosessen. Vi risikerer å ende opp med det vi er mest imot, de kommersielle, og vi ser at de er i ferd med å tilpasse seg en «ideell» form, nettopp for å vinne anbudene. For hans del fantes det absolutt ingen ting i anbud som han ønsket å beholde, dette bør bare fjernes. Tør vi å tenke tanken på å straffe de kommuner som tar i bruk anbud? Erna Solberg gjorde motsatt, hun gav ekstra midler og belønte de som innførte anbud.

Når det gjaldt miljø mente han det ville være bra å få til forsøksprosjekter ute, et forslag han mente forbundet burede ha med seg i det videre arbeidet.

Ole Roger Berg, Sør-Trøndelag, syntes Roar bare ble bedre og bedre. Sør-Trøndelag hadde gitt han mandat til å ta opp to saker. Den første gjaldt sykehus og sykehusreformen. Her er det mye å ta opp, han ville fokusere på økonomien. På St. Olav i Trondheim er det bygget mye, og det koster flekk. Da blir det helt feil at dette kommer på driftsbudsjettet, det passer ikke i det hele tatt. Og stiger renta, vil det gå ut over pasienttilbudet. Vi vil ha tilbake offentlig forvaltning og politisk styring av sykehusene!

Sak 2 gjaldt uførepensjonen. 50 pst. av LOs medlemmer risikerer å gå av med uførepensjon, i enkelte sektorer er prosenten enda høyere. Dette er en utrolig viktig sak for oss. Å bli ufør er slett ikke noe å bli feit av i dag, likevel er det noen som synes pensjonen er for raus, og som vil skjære ned på den. INGEN velger uførepensjon, de tvinges ut. Han hadde fulgt minst 100 medlemmer som har gått ut i uførepensjon, og ikke en kjeft ønsket dette. Uførepensjonen skal ikke svekkes, om vi så må ta til gatene.

Gry Læg Reid Sørensen, Vest-Agder, ville snakke om en ting det nesten aldri snakkes om. Bolig. Både LO og Fagforbundet har sterke og tydelige meninger, men vi flagger dem sjelden. Hun arbeider selv på NAV i Vennesla og opplever problemene så å si daglig. Utfordringene er store.

Som eksempel nevnte hun at en ung kvinne med tre jobber og en bruttoinntekt på 240 000 kroner ikke kunne hjelpes til et lån på en million til egen bolig. Blankt avslag. Alternativet for henne er det private leiemarkedet, og da kan det fort bli utgifter for det offentlige. Dette vil ramme flere og flere. Nå må vi ta tak i våre vedtak og flagge dem, og øke presset både på lokale og sentrale myndigheter. Det må ikke bli slik at bare de ungdommene som har foreldre med god råd, kan skaffe seg egen bolig!

Lisbeth Kristiansen, SHS, takket Flåthen for en fin gjennomgang. Yrkesfaglig politikk er viktig for forbundet. De fleste medlemmene i SHS jobber i «ytterste ledd». Det vil si mot pasientene. Disse medlemmene rapporterer at det ikke er tid til faglig forsvarlig arbeid, og dette skal vi fortsette å dokumentere og sette fokus på. Det at forbundet har medlemmer i alle yrkesgrupper i helse- og sosialsektoren gir gode muligheter for å tenke helhet, og samspillet mellom yrkesgruppene er viktig. Mange leger og sykepleiere plages av for mye papirarbeid, dette er arbeid som andre kan utføre.

Rekruttering kan bli en stor utfordring, og det må være en lærlingscene i sykehusene, for å sikre kvalifisert arbeidskraft, og når de er utdannet, må de sikres fast ansettelse på heltid. Systemet for videreutdanning koblet til samhandlingsreformen gir anledning til å skaffe seg økt kompetanse, men – det er noen som ikke ønsker at vi er med alle steder.

Pål Bach, Aust-Agder, brenner for de som dropper ut av videregående, ofte på grunn av at de praktiske fagene nedprioriteres. Så lager de trøbbel i klassen, og når de ikke lenger er med, sendes de på en ørkesløs vandring i kontorene. Vi må ta vare på dem. Et eksempel: En gutt jobber på gård, og går på skolen en dag i uka. Han trives utmerket med dette. Men – det er ikke «pedagogisk riktig». Da må vi spørre oss hva som er i fokus, den gutten det gjelder eller noe annet. Det må være lov å bruke hodet. Det blir aldri umoderne å bruke hendene, det skal bygges hus og veier. Dette må vi ha med oss. Vi har en jobb å gjøre.

Roar Flåthens oppsummering

Dirigenten takket for 13 flotte innlegg, og Roar fikk ordet til oppsummering. Flåthen takket for en flott debatt. Han ble alltid stolt av å høre alle de dyktige tillitsvalgte vi har, både på LOs kongress og på forbundslandsmøtene. Dette er det kvalitet over.

Når det gjaldt sosial dumping, var han glad for at også Fagforbundet setter fokus på dette. Det er ett av de områda LO bruker mest ressurser på, og vi har kommet langt, men det er mer å gjøre. Men arbeidsgiverne – de vil ikke arbeide med dette, de vil tvert imot ha et mer liberalt arbeidsliv.

Dette med frafallet i skolen: Selv begynte Flåthen å arbeide som 16-åring. Den gangen gikk det greit, noe helt annet er det i dag. Vi må ta dette på alvor, det er utvilsomt av de ting som fører til økt uførhet blant ungdom.

Vårt forslag er en inkluderingsgaranti Vi kan ikke akseptere denne situasjonen.

Han erkjente at det var visse problemer med organisering innen visse områder. Her er det bare en løsning, å sette seg ned og snakke forbundene i mellom. 90 pst. av sakene løses ved samtaler, men det fins problemer i samferdsel.

Vi har anbud i en rekke sektorer, og det er under utvikling også i offentlig sektor. De som utsettes for anbud opplever en veldig utrygghet for arbeidsplassen. Lovfestingen av at dette skal sees på som virksomhetsovertakelse er et stort framsteg, det betyr at de ansatte følger med. Dette må utvides til å gjelde flere grupper.

Flåthen var klar på at utgangspunktet for arbeidet med uførepensjonen er at denne ikke skal svekkes, når saken kommer opp til neste år, som en følge av endringene i pensjonssystemet for øvrig.

LO har sterkt fokus på vold og trakassering på arbeidsplassen. Han ville ta med seg det som var sagt, og som beskriver en del av situasjonen i arbeidslivet som fører til økt sykefravær.

Han var også helt enig i det som var sagt om miljø og klima. LO vil be regjeringa sette ned et utvalg som kan bidra til et mer planmessig og målretta arbeid. Det virkelig store som er skjedd når det gjelder transport er Den nasjonale transportplanen, der kan vi virkelig vise til resultat for det faglig-politiske samarbeidet. Her satses det ikke minst på jernbane. Får vi regjeringa til følge opp dette, vil vi få mer jernbane, og også vei, enn noen sinne tidligere.

Når det gjaldt boligpolitikken, er den tatt opp, både når det gjelder Husbankens rammer og det å bygge omsorgsboliger, men han tok synspunktene fra Gry på alvor, og ville ta dem med seg. Eksemplet hun nevnte viser følgene av ufrivillig deltid, der selv 3 jobber ikke gir ei lønn som gir mulighet for banklån. Det er en skam, slik kan vi ikke ha det.

Flåthen ville avslutte med sykehus. Først ville han gratulere hjelpepleierne med dagen i dag. Men Geir hadde forklart at over 3000 hjelpepleiere er skviset ut av sykehusene de siste åra. Selv var han overbevist om at samhandlingsreformen ville gi rom for mye av det som delegatene hadde vært opptatt av.

Men – er det slik at sykepleierforbundet vil skvise hjelpepleierne får vi ta en kamp med dem – og vi får ta den politisk! Skal legene drive med alt de gjør i dag, skal sykepleierne gjøre det? Her er det snakk om bruk av ressursene. Helsearbeidere og hjelpepleiere kan gjøre mye av det sykepleierne gjør, og jeg tror vi skal få det til!

Utsagnet skapte en slik stormende begeistring i salen at Flåthen valgt å slutte med det!

Jan Davidsen syntes det var bra at den gode stemningen ikke skyldtes en spøk, men realiteter. Han trodde også at dette skal vi få til. Dermed overleverte han blomster, solidaritetsbevis og Bøygard-CD som takk for Flåthens utmerkede medvirkning på landsmøtet.

Davidsen fortsatte med å kalle to nye bursdagsbarn fram på scenen, Ingeborg Wæthing og Britt Elin Bulvik, som begge fikk blomster og ble hyllet med bursdagssang.

Dirigenten sa at møtet startet igjen kl. 11.40.
Møtet hevet 11.15.

Møtet ble satt igjen kl. 11.40. Dirigenten ga først ordet til Kjellfrid Flagstad som sa at dette var den store bursdagsdagen for alle hjelpepleierne, det er den europeiske dag for hjelpepleierne. I Norge har vi 100 000 hjelpepleiere, og 70 000 av dem har vi i Fagforbundet. Hun takket for støtten fra LO-lederen og sa at det var viktig at alle som kunne det, markerte denne dagen 26. november ved at man ga litt ekstra oppmerksomhet, delte ut roser eller andre ting. Hjelpepleierne fortjener å være mer synlige og all den oppmerksomhet de kan få.

Gjennom en Sintef-undersøkelse blant 20 000 hjelpepleiere, fikk vi vite en del som vi hadde forventet når det gjaldt arbeidsforhold. De var ofte slitne og jobbet mye deltid, og de hadde ofte ikkeinkluderende ledere. Likevel sier 80 % av de 10 000 som besvarte undersøkelsen at de stortrives i jobben. Sintef sier at dette er helt oppsiktsvekkende. Ingen yrkesgrupper scorer så høyt. Men hva er grunnen tiki dette? Jo, de får gode tilbakemeldinger fra pasienter og kollegaer. Under lunsjen vil det være en stand nede som markerer den europeiske hjelpepleierdagen, sa Flagstad.

Dirigenten opplyste at man hadde funnet noen fingervotta som var svarte og som passet best på damehender. Han opplyste videre at Anne Holm hadde blitt syk, det samme gjaldt representant nr. 200 Jorunn Silseth.

Han viste til den fremlagte forslag til uttalelse om ungdom «Ungdom må prioriteres» og ga ordet til lederen av redaksjonskomiteen, Mildrid Finnehaug, som refererte den fremlagte innstillingen:

Forslag 8 02 4

Forslag til uttalelse fra redaksjonskomiteen for Prinsipp- og handlingsprogrammet 26. november 2009

Ungdom må prioriteres

Arbeid til alle er fagbevegelsens jobb nummer en. Arbeidsledighet kan få store konsekvenser for den enkelte. Ikke bare faller inntektsgrunnlaget bort, men også sosiale nettverk, tilhørighet og selvbilde settes på prøve. Arbeid til alle er også det viktigste tiltaket mot fattigdom.

Ungdom under 25 år har to til tre ganger større risiko for å bli arbeidsledige enn andre aldersgrupper. Tallene er enda høyere for unge med etnisk minoritetsbakgrunn og unge med funksjonshemming.

Det er en økning i antall unge på uføretrygd, og mange er avhengig av sosialhjelp. Ungdom er også mer utsatt for psykiske lidelser enn resten av befolkningen. Ungdom som på ulike måter faller utenfor samfunnet, har problemer både med fullføring av utdanning og deltakelse i arbeidslivet. Dette blir en ond sirkel som må brytes ved at tiltak iverksettes på et tidlig stadium.

Barneverntjenesten må tilføres tilstrekkelige ressurser og kompetanse slik at utsatte barn og unge får en velferd og utvikling på lik linje med andre. Det må lovfestes at fritidstilbudet til barn og unge skal være gratis og et offentlig ansvar.

Barn og ungdom må bli en prioritert gruppe for politikerne, og forebyggende arbeid må lovfestes og styrkes i skole/SFO, barnevern, barnehage og NAV. Skolen må styrkes slik at skoledagen og undervisningen tilrettelegges bedre, og tar hensyn til at elever lærer forskjellig og har ulike behov. Det må finnes reell vilje til å sikre at ungdom ikke faller utenfor.

Fagforbundet støtter de grep regjeringen har tatt til nå i form av oppfølgings- og ungdomsgaranti. Likevel øker frafallet i videregående skole, og fire av ti får ikke den læreplassen de skulle hatt. Retten til utdanning og kompetansegivende opplæring må styrkes, og fristen for innfrielse av tiltakene i garantien bør ikke være lenger enn 3 måneder.

Ved å lovfeste retten til læreplass, som alle regjeringspartiene går inn for i sine partiprogrammer, vil flere ta fagbrev, flere komme i arbeid og tiltakene i ungdomsgarantien vil bli langt bedre tilpasset den enkelte. Å motvirke utstøting på et tidlig stadium gagnar ikke bare den enkelte, men samfunnet som helhet.

Utdanning og arbeid til alle er viktige tiltak for å sikre inkludering i samfunnet. Samfunnet trenger kvalifisert arbeidskraft. Det er behov for mange fagarbeidere i framtida, spesielt innenfor helsesektoren. Barn og unge utgjør morgendagens voksne.

Fagforbundet krever at ungdom prioriteres, både i arbeidslivet og i samfunnet.

Frøydis Hegna, KSS, sa at hun dagen før hadde forberedt et innlegg. Det hadde hun ikke nå, men hun ba om at ungdom skulle prioriteres, særlig viktig var det at man fikk med ungdommen på høyere utdanning og høyskolene. Dette må vi få med i uttalelsen. Ifølge LO-lederen skal vi organisere alle. Da må vi få med utdanningsgruppene.

Grete Johanne Thomassen, landsstyret, sa at det var viktig å få med barn og unge i overskriften på uttalelsen.

Liv Else fikk ordet og sa at hun syntes uttalelsen var flott, men hun savnet en setning om barn og fritidsaktiviteter. Man kunne vel ikke mene at all fritidsaktivitet skulle være gratis. Hva med tilbudene fra idrettsforeninger m.v.

Mildrid Finnehaug, redaksjonskomiteen, sa at komiteen skulle se nærmere på innspillene og komme tilbake med et nytt forslag til uttalelse.

Kari Solberg, Hordaland, sa at hun hadde glemt å levere et forslag 11.09 B 14 som omhandlet to pensjonistrepresentanter i forbundets organer, om mulig en ufør også. Hun spurte om ikke landsmøtet likevel kunne sende forslaget til redaksjonskomiteen. .

Dirigenten foretok en håndsopprekking, og etter hans mening så det jevnt ut. Først tolket han det slik at man kunne godta oversendelse, men flere protesterte.

Line Tollefsen, Nordland, sa at det ble utrolig mye uro i salen på grunn av denne saken. Det er fordi landsmøtet ikke engang følger sine egne regler.

Dirigenten foreslo en ny håndsopprekking uten at resultatet ble klarere.

Solveig Bechmann, Buskerud, så ingen stor dramatikk i dette at forslaget ble ettersendt. Man kan jo siden stemme mot det om det blir aktuelt.

Mari Sanden, landsstyret, sa at det ble en uryddig behandling når man ikke fulgte sin egen forretningsorden.

Dirigenten fastslo at forslaget dermed ikke skulle behandles da det kom inn for sent.

Dirigenten sa at hvis man hadde forslag til Skårdals innledning, så skulle disse leveres inn under hennes innledning. Han ga så ordet til Anne Grethe Skårdal som innledet om dagsordens pkt. 8 Diverse forslag.

Diverse forslag

Dagsordens pkt 8

Anne Grethe Skårdals innledning

Fagforbundets medlemmer og tillitsvalgte har et bredt engasjement. Vi ser det tydelig i alle forslaga som er sendt inn. Og vi ser det gjennom debattene her i landsmøtet.

Våre fagforeninger og fylkeskretser har fremma mange forslag til både programprosesser og organisasjonsprosesser. Så er det noen forslag som ikke er fremma til disse punktene, men til det punktet på dagsorden vi kaller «Diverse saker».

Det spesielle med disse sakene er nettopp at de er «diverse»

Denne programposten inneholder saker av svært ulik karakter. Det kan

faktisk være et slikt mangfold av saker at de berører to redaksjonskomitéer, både organisasjon og politikk! Det er kommet inn 58 saker til dette punktet i dagsorden.

«Diverse saker» er et spennende punkt. Til dette punktet er det fremma forslag om Kommunal kompetanse, om pensjonistarbeid og ungdomsarbeid, om arbeidsmiljøarbeid, om kontingentspørsmål, og om bemanning i forbundet sentralt og om politiske frikjøpsordninger. Og mye mer!

Landsstyret har foreslått at noen få av forslaga ikke tiltres. Ett eksempel på dette er forslaget om å avvike samarbeidet med Kommunal Kompetanse. Kommunal Kompetanse er Norges største leverandør av kompetansetjenester til offentlig sektor. Det er etter hvert blitt mange som benytter seg av KKs kompetansetilbud. Det er årlig 22000 deltakere på KKs kurs,

konferanser og høyskolestudier. Fagforbundet er den viktigste eieren av Kommunal Kompetanse. Sammen med legeforeningen stifta vi denne opplæringsorganisasjonen. Mange av våre medlemmer får kurs betalt av arbeidsgiver gjennom KK. Vi tror det er bedre at arbeidsgiver kjøper kurs utvikla av vår organisasjon enn at private selskap både skal sko seg og ideologisk påvirke våre medlemmer. I et samfunn som er i stadig forandring som vi ser rundt oss i dag er etter- og videreutdanning viktigere enn før. Heile poenget med å danne organisasjonen KK er jo nettopp at arbeidsgiver skal betale yrkesfaglige kurs og kompetanseheving for våre medlemmer og gjennom det styrke kvaliteten på tjenestene.

Et annet eksempel er forslag 8.01.4 et om å øke tilskuddet til lokalt pensjonistutvalg til 50 kroner per medlem. Dette forslaget tiltres ikke av landsstyret for å behandles i landsmøtet, Derimot kan det opplyses om at i forbundsstyrets budsjettforslag for 2010 til landsstyret er forslaget tatt høyde for. Det er også et annet forslag, 8.01.37, som går på det samme, men der er intensjonen at det skal gis tilskudd også der retningslinjene ikke følges. Også der er innstillinga «tiltres ikke».

En annen innstilling er at forslaget «anses ivaretatt». Her kan jeg som et eksempel trekke fram forslag 8.01.5. Her foreslås det økte overføringer til fylkeskretsen for å få ungdomsutvalget til å fungere. Dette anser landsstyret er ivaretatt gjennom dagens rammevilkår og økonomifordeling. Både forbundsstyret og landsstyret har ungdomsrepresentant som deltar under budsjettbehandling. Andre forslag med slik innstilling er 8.01.56, 57 og 58 om økt miljøbevissthet internt, noe som det jobbes kontinuerlig med.

Mange forslag på dagsordens punkt om «Diverse saker» vil ha økonomiske konsekvenser. Slike forslag er det vanskelig for landsmøtet å vedta direkte. Det vil være behov for utredninger som kartlegger konsekvensene, både økonomisk og praktisk. Det kreves mer detaljert behandling enn det som er mulig i et landsmøte. Dette foreslår landsstyret å løse gjennom å foreslå å oversende disse forslaga til forbundsstyret.

Når forslag av denne karakter oversendes forbundsstyret viser det at landsmøtet respekterer de politiske organer det sjøl vedtar gjennom vedtektene. Det er disse organene vi valgte personer til ved valget på tirsdag.

Det er som vi alle vet vedtektene vi vedtar som regulerer hvilke saker de forskjellige politiske organer har ansvar for. I henhold til vedtektene er det landsstyret som vedtar årlige budsjett. Det er forbundsstyret/arbeidsutvalget som har ansvar for forbundets administrasjon, nødvendig politiske frikjøp og så videre. Når Landsstyret innstiller på at de fleste forslaga oversendes forbundsstyret er det i trygg forvisning om at forslaga vil få en seriøs behandling nettopp ut fra at forbundsstyret får tid til nødvendig utredning og mulighet til å se dette i forhold til andre tiltak – tidligere vedtak – og intensjonene i allerede fatta vedtak.

Det er flere forslag her som innebærer mer frikjøp på fylkeskretsene. Dette er eksempler på forslag hvor landsstyret innstiller på å oversende til forbundsstyret. Etter dannelsen av forbundet blei det nedsatt ei gruppe som skulle revidere nøkkelen for fordeling av midler til fylkeskretsene. Resultatet av arbeidet innebærer at når forbundets økonomi ble mer solid, skulle det ses på en differensiert frikjøpsordning basert på fylkets størrelse, medlemstall og antall fagforeninger. Intensjonen i dette forslaget anses ivarettatt, og derfor oversendes det forbundsstyret.

Når det gjelder bemanning i forbundet sentralt og arbeidsverktøy er dette noe forbundsstyret til enhver tid vurderer, særlig gjennom budsjettbehandling. Forslag som gjelder disse punktene er også foreslått oversendt forbundsstyret.

Så er det noen forslag som går på at kostnadene ved tillitsvalgt skolering skal dekkes av sentrale midler. For eksempel forslag 8.01.29. I slike saker er vi inne og rokker ved arbeidsoppgavene til de forskjellige nivå i organisasjonen. Dette kan igjen ha betydning for overføring av midler blant annet til fagforeningene, i og med at dette er fagforeningene sine oppgaver. Skolering er tatt med i grunnlaget for beregning av tilbakeføring av økonomi til fagfore-

ninga. Arbeidsoppgaver og økonomi hører sammen. Og det er gjennomgående i hele organisasjonen.

For øvrig innstiller landsstyret på å ikke tiltre forslag hvor det foreslås å utrede saker som vi mener allerede er utreda. Det foreslås å ikke tiltre saker hvor poenget i saken allerede er tatt, og et arbeid er i gang, eller hvor landsstyret mener at dagens ordning rett og slett er bedre enn det nye forslaget. Jeg anbefaler med dette landsstyrets innstilling til punkt 8, diverse saker.

Etter innledningen var det innmeldt 28 talere. I utgangspunktet skulle man være ferdig med dette punktet kl. 13.00 og derfor foreslo dirigenten tre minutters taletid fra starten av. Han varslet at det ble satt strek under 1. taler og at det også ble strek for innlevering av forslag. Dette ble enstemmig godkjent.

Debatten

Rune Matiassen, Vestfold, hadde vært litt i stuss over deler av innledningen. Han syntes det var for mange forslag som bare ble oversendt forbundsstyret til vurdering. Landsmøtet er forbundets høyeste organ, og da synes jeg at landsmøtet skulle realitetsbehandle langt flere forslag enn det landsstyret legger opp til. Mange av disse forslagene er sendt inn i god tid, og forbundsstyret trenger ikke mer tid til vurdering, sa Matiassen.

Dirigenten sa at det nå var satt strek. Det var 28 + 2 på talerlisten, og man fortsatte med tre minutters innlegg.

Ola Harald Svenning, Oslo, siterte Benjamin Franklin i starten. Han hadde uttalt at den som er villig til å gi fra seg sin frihet, ikke fortjener frihet. Han viste til terrorangrepet i Madrid 11. mars 2004 og angrepet i London 7. juli 2005. Jeg vil likevel si at jeg er imot EUs datalagringsdirektiv. Og hvorfor er jeg mot dette?

Er det så farlig om teleselskapene oppbevarer noen spor? Poenget er at direktivet legger opp til at all telekommunikasjon skal overvåkes og lagres. Hvis jeg surfer på internett, så skal de også vite om dette, hvilke sider jeg har oppsøkt. De skal vite hvem jeg kommuniserer med, avsender og adressat er kjent, likeledes hvor jeg kommuniserer fra. De vil lett kunne plassere meg som en med nettverk på venstresiden. Derfor er jeg imot.

Dirigenten foreslo at taletiden nå ble satt ned til 2 minutter. Godkjent.

Anne Tone Salmela, Finnmark, sa at hun kjente mange unge som var uføretrygdet. De blir kalt uførepensjonister, men de føler seg slett ikke som noen pensjonister. Vi må forsvare de uføres rettigheter bedre, sa Salmela som tok opp forslag 8.013 på s. 2. FF må utrede og ivareta den uføretrygdedes rettigheter på en bedre måte. Alle uføre er ikke pensjonister. Det er mange på min egen alder og yngre som er uføre, sa Salmela. De fleste av dem ønsker arbeid på deltid. Forbundet må få til en bedre organisasjonsstruktur for de uføre.

Kjersti A, Svensli, Møre og Romsdal viste til forslag 8015 på s. 3 og 80135 på side 22. Hun ønsket en endret ordlyd som hun redegjorde for. Forbundet har mange tillitsvalgte, men i fylkeskretsene er det for liten kapasitet. 5 er frikjøpt og det tilsvarer en og en halv dag i uka. På denne tiden skal man drive yrkesrettede kurs, ha ansvar for elever og studenter i vervesammenheng. Vi mangler ressurser for å kunne utføre alle disse arbeidsoppgavene, sa Svensli. Hun ba om at forslagene ble oversendt forbundsstyret.

Arne Thomassen, Finnmark, viste til forslag 8013 på side 37. Dette var ikke tiltrådt av landsstyret. Det skjer store endringer i samfunnet. Flere blir uføre, mange av dem er unge. De ser ikke på seg selv som pensjonister. Han ba derfor om at landsmøtet støttet Salmelas forslag og at dette ble oversendt forbundsstyret. Jeg har snakket med mange av de uføre. Støtt dem.

Trond Helland, landsstyret, talte varmt for kommunal kompetanse og yrkeskompetanse. Han viste til forslaget fra Rogaland 80122 som gikk på frikjøp av tillitsvalgte. Han ville at finansieringen av dette skulle overføres til forbundet. Man får ikke noen rettferdig fordeling av forbundsmidlene når alle får likt. Det er billigere å drive en forening med 35 000 i Oslo enn en gruppe på 6-7000 i Vest-Agder. For å få til liket, må man behandle seksjonene ulikt. Han håpet at disse forholdene ble rettet opp i budsjettet for 2010. Vi sliter i seksjonene. Vi trenger 20 % frikjøp – Støtt vårt forslag!

Elin M. Berntsen, Aust-Agder, viste til forslag 80148 fra Sør-Trøndelag på side 31 i forslagsheftet. På mange måter har vi blitt et miljøfyrtårn i Arendal. Vi sorterer søppel og deler ut fem brosjyrer til medlemmene. Vi innser også ved hjelp av ungdommens antydninger, at vi bruker for mye papir. Vi som kommer fra papirsamfunnet har mye å lære av ungdommen. Vi har mange fine ungdommer i dette forbundet, og jeg er stolte av dem. Jeg er en stolt hjelpepleier som er medlem av Fagforbundet!

Kjell Skarheim, Aust-Agder, sa at mange hadde snakket varmt om seniorsaken. Han mente at gruppelivsforsikringen burde gjelde for yrkesaktive inntil 65 år. Etter hovedavtalen er alle pålagt å føre en seniorpolitikk, men så er ikke tilfelle. Han sa at 65 000 pr. 1.april var med i ulike pensjonsordninger, men det er vel ikke meningen at vi skal være kisteklare etter fylte 65 år, for det heter jo i sangen til Wenche Myhre: Når jeg blir 66, så gjør jeg som jeg vil...

Kim Håkon Pedersen, Troms, sa at mange som skal ta etterutdanning og videreutdanning, sliter med store reisekostnader. Ikke minst gjelder dette folk i nord. Vi er vant til lange reiseveier og store reisekostnader. Men disse kostnadene kan bli så store at mange vegrer seg for lange turer for å ta etterutdanning eller videreutdanning. Derfor bør forbundet bedre sin studiefinansiering slik at den også omfatter reiseutgifter. Han reiste forslag 8 01 12 på nytt og ba om at reiseutgifter skal telle med i forbundets stipendgrunnlag. Han mente at landsstyrets uttalelse om at dagens stipendordning var god nok, ikke holdt vann, for «god nok» kan som kjent alltid bli bedre!

Halldis Waage Revheim, landsstyret, viste til forslag 80116 og forslaget om utdanningsstipend. Vi må ha fokus på fattigdom og ufrivillig deltid blant medlemmene. Deltid betyr dårlig råd, særlig for enslige forsørgere og unge i etableringsfasen. Mange kan ikke forskuttere de utgiftene de får ved utdanningen. Samtidig vet vi at de som har deltidsjobb, også har mest behov for etteropplæring. Forslaget bør oversendes forbundsstyret. Alle medlemmer må kunne benytte seg av forbundets utdanningstilbud.

Eva Elisabeth Johnsen, Østfold, viste til forslag 80114 om kompetansesentrene og behovet for å ha en tilstedeværende jurist til enhver tid. Mange medlemmer har behov for en rask avklaring ellers blir det meste tolket av arbeidsgiverne alene. Det er mer behov for rådgivning enn før. Det er for lang ventetid på god rådgivning og forbundet kan ikke være bekjent av på ha det slik.

Helene Skeibrok, SHS, viste til forslag på s. 30 som sa at forbundet burde sette ned en komité som kunne se på vold i nære relasjoner. Vi vet at volden øker. Vi som er i fagforbundet er ofte de som oppdager volden, og da må vi vite hvordan vi håndterer disse sakene. Vi burde få skoleringstilbud som gjorde oss mer kompetente som tillitsvalgte. Hun hadde registrert at Regjeringen prioriterte denne saken.

Jon Haugen, Nordland, viste til forslag 890149 fra Troms som var opptatt av

at man kunne spare 10 % energi bare ved fornuftige personlige tiltak. Blant de tiltakene han nevnte var generelt økt miljøbevissthet, man skulle lagte en tiltakspakke på hver arbeidsplass, undersøke energiforbruket, se på mer bruk av teknologi bl.a. i møtesammenhenger, satse på kortreiste varer og tjenester og begrense papirbruken. Kildesortering hørte også med. Reklame burde bruke miljøvennlig papir.

Irene Luther, SHA, ville oppfordre alle til å verne om de sykehus som var nedleggingstruet. På mange kirurgiske avdelinger er det i dag et belegg på 120-200 %. De som jobber der, jobber seg halvt i hjel. Hun viste til forslag 80142 og Fagbladets dekning fra de ulike yrkesgruppene. Når Fagbladet omtaler sykehusene, er det på en koselig måte, men det gir ikke så mye faglig mat.

Tarjei Leistad, Sør-Trøndelag, viste til at Kjellfrid hadde snakket om sekstimersdagen og Heimdal-prosjektet. Problemet er at når man nå vurderer prosjektet, baserer man seg bare på sykefraværparameteren. Sekstimersdagen ble første gang reist som sak på LO-kongressen i 1931, har jeg hørt. Vi vil gjerne fortsette som modellkommune og legge frem løsninger, sa Leistad.

Leila Catherin Sibayan, SHS, sa at man lager handlingsplaner med målsettinger om hva man skal gjør i neste landsmøteperiode. Et av målene er å verve flere medlemmer, men da trenger vi flere publikasjoner som kan hjelpe oss i arbeidet. Vi må få informasjon som er forståelig. Vi er også opptatt av tariffavtaler, etikk og miljø, sa Leila som ikke var fornøyd med Fagbladet på disse punkter. Hun viste til forslag 80132 og sa at fagbladet burde ha et sterkt faglig innhold først og fremst. Vi trenger en grundig beskrivelse av yrkene innen forbundet.

Bjørn Wlillumsen, Troms, viste til forslag 80133 og viste til innlegg om trakassering og mobbing på arbeidsplassene. Det blir sagt at lokalforeningene i forbundet har en kvart milliard på bok, men dette gjelder ikke i Tromsø. Her brukes hver smitt og smule i medlemsarbeid. Vi driver veldig nøkternt, ikke engang tannstikker får du av oss. Mange medlemmer er overklatt til seg selv. Det er fagforeningen som skal representere styrken lokalt, men ressursene strekke ikke til i dag. Tiden for ideell innsats og gratis innsats er nok definitivt forbi. Det holder ikke alene i dag.

Reidar Tjøstheim, Rogaland, viste til forslaget fra fylket og ba om støtte til forslag 8013 på s. 2 Det gjaldt representasjon for pensjonistene. Dette må utredes i neste periode. Pensjonistene utgjør en positiv kraft i forbundet.

Marit Bratlie, Østfold, viste til forslag 80115 på side 9 som gikk ut på å styrke kompetansesentrene. De trenger flere rådgivere. Sakene blir mer og mer komplekse og det er viktig å gi de riktige tilbakemeldingene. Tilgjengeligheten måtte også være tilstrekkelig. Det er lokalt vi har våre medlemmer, husk det!

Stein Sivertsen, Troms, viste til forslag 80154 på side 34. Det gikk også på kompetansebygging. Reaksjonen på forslaget hadde overrasket ham. Det er rart om ikke fagforeningen ser fylket som en samarbeidspartner. Vi trenger mer samarbeid i egen organisasjon, ikke mindre. Vi må møte hverandre med respekt. Det er ikke forpliktende nok i dag. Vi må ha et eget kulepunkt i handlingsprogrammet.

Arnt E. Jensen, SST, viste til forslagene 80126 og 80117. Det fleste sto på side 16, og det var flere forslag som gikk på det samme. Seksjonen er blokket i motorene, men vi trenger mer biodiesel i form av penger. Vi skal ha mer utdanning og kurs, flere studenter, og da trenger vi kanskje også en større drivstofftank. Vi må øke ressursene til konferansesentrene. Det er mange uvitende arbeidsgivere der ute som må tas. Vi trenger derfor flere ressurser til fylkene.

Børge A. Tingstad, SST, sa at forslag 80124 på side 15 var å foretrekke. Han hadde selv deltidsjobb i forbundet med 30 % og resten av tiden var han bussjåfør. Han ble stadig utskjelt for at det manglet busser. Vi trenger flere som kan ta seg av medlemmene. Vi trenger ikke tid til å sitte og se inn i en datamaskin. Vi trenger å snakke med medlemmene, ikke den forbannede datamaskinen. Støtt derfor forslaget og få dette med i budsjettet for 2010.

Kjellaug Olsen, Vestfold, refererte endringer i forslag fra Vestfold. Årsaken til at forslaget tas opp igjen, med endret tekst, er at Vestfold føler at vi trenger en egen satsing mot rasisme. La oss gjøre et konkret tiltak, f. eks. i form av en landsomfattende temakonferanse.

Liv Else Kallhovd, Vest-Agder, hadde som medlem av landsstyret deltatt i innstillingene til landsmøtet. Noen forslag hadde hun støttet, andre ikke – men det var enighet om å sende over til forbundsstyret de sakene som hadde økonomiske konsekvenser. Men så kommer forslag 8 01.4 opp her om at tilskuddet til lokale pensjonistutvalg økes til kr. 50 pr. pensjonistmedlem, og det sies at dette allerede er lagt inn i budsjettet, eller at det er tatt høyde for det. Landsstyret har ikke tiltrådt dette forslaget. Derimot er det snakket mye om penger til lokalforeningene. Hun var veldig forundret over dette.

Ole Roger Berg, Sør-Trøndelag, viste til at han gikk med palestinasaker. Han har arbeidet i 30 år med solidaritetsarbeidet for palestinerne, de har vært undertrykt i 60 år. 4,5 millioner av dem er flyktninger. Vi skal seinere vedta et solidaritetsprogram med palestinerne, men dessverre får vi ikke slutt på den israelske okkupasjonen bare ved hjelp av tradisjonelt solidaritetsarbeid. Han framsatte derfor forslag om at Fagforbundet går inn for økonomisk boikott av Israel. Det er på tide at Fagforbundet nok en gang går i spissen og tar solidaritetsarbeidet opp på et nytt nivå!

Lene-Britt Johannessen, landsstyret, støttet Tromsøs forslag om å styrke lokalapparatet. I går ble det snakket en del om å styrke det organisatoriske på fylkesnivå. Dette er vi opptatt av, men alle forslag om å styrke lokalapparatet er avvist, mens hennes forslag om fylkesnivået var oversendt. Et lite hjertesukk: Hvor er medlemmene? Jo, de er i foreningene, eller har jeg lest rammemodellen feil? Hvis ikke, så må vi styrke lokalforeningene.

Lise Tollefsen, Nordland, sa det er blitt så dyrt å sende folk på tillitsvalgtskole at den enkelte forening må vurdere om den har råd. Alle foreninger har det samme inntektsgrunnlag, men alle har ikke de samme utgiftene. Dette var nærmere forklart i forslag 8 01.39 på side 25 i heftet. For øvrig støttet hun forslag 8 01.33 fra Tromsø om å styrke de lokale og regionale organisasjonsleddene.

Rune Mathiassen, Vestfold, sa at forslag 8 01.46 på side 30 i heftet var avvist av landsstyret med den begrunnelse at strategiplanen allerede var vedtatt. Det hadde vært fint å få vite hva som egentlig er riktig her. Ellers var han enig i at det er ute i foreningene det skal skje.

Kari Solberg, Hordaland, beklaget at hun hadde skapt uro ved at hun glemte å sende inn forslag. Nå tok hun opp forslag 8 01.3 fra Troms på side 2 i heftet, som lyder: «Vi ber om at representasjon til pensjonistene i de ulike nivåene i forbundet, spesielt i forhold til uførepensjonister, skal utredes i neste landsmøteperiode.»

– Jeg er medlem av Fagforbundet og stolt av det. Riktignok er jeg ufør, men ikke håpløs for det, selv om jeg rotet i går, avsluttet hun, til applaus fra salen.

Anne Grethe Skårdal fikk ordet til oppsummering, og ville bruke det til å rydde opp i misforståelsen om at det var presentert en annen innstilling enn den landsstyret gikk inn for. Den aktuelle saken er ikke tiltrådt som lands-

møtesak. Dette gjelder overføring av midler internt i forbundet, og det er landsstyresak. Så har det skjedd noe etter at landsstyret behandlet landsmøtesakene. Det har vært holdt landskonferanser, og pensjonistkonferansen har enstemmig bedt om større overføringer. Dette er fortsatt ingen landsmøtesak. Forbundsstyret har derimot behandlet budsjettforslaget for 2011, og innstilt til landsstyret, som ikke har behandlet saken ennå. Og igjen, dette er en budsjettsak, ingen landsmøtesak.

Dirigenten sa at debatten dermed var ferdig på diverse saker. 15 forslag var innkommet, og han foreslo dem oversendt til redaksjonskomiteene, 5 til redaksjonskomiteen for prinsipp- og handlingsprogrammet, 10 til vedtekter og organisasjonssaker. Godtatt av landsmøtet.

Møtet hevet for lunsj kl. 13.05.

Ettermiddagsmøtet torsdag

Møtet satt kl. 15.00. Dirigent var Jarle Valvatne. Ordet ble gitt til Kultur-Dag, som sa at det nok en gang ville bli et innslag fra Oslo Musikk og kulturskole, denne gangen ikke fra to «profesjonelle nybegynnere», men to unge, fremragende musikere, Emily Hsi og Vivian Tsui, som først ville spille et solostykke hver, og deretter ville de avslutte med to stykker sammen.

Innslagene falt i meget god jord i forsamlingen, og Jan Davidsen delte ut takk, blomster og solidaritetsbevis. – Det var en flott åpning av ettermiddagssesjonen vår, nettopp den type musikk som passer, sa forbundslederen, og ønsket de dyktige unge musikerne lykke til videre, dette er to som vi helt sikkert kommer til å høre mer fra.

Jan Davidsen sa at Vidar to ganger hadde vært oppe og klaget på maten. Dette var fulgt opp, de ansvarlige lovet igjen bedring, og han lurte på om siste måltid hadde blitt en bekreftelse på dette? Reaksjonen fra salen viste at det var tilfelle, og det syntes han var godt å høre.

Når det gjaldt organisasjonsforholdene i huset, hadde forbundsledelsen vært i kontakt med Fellesforbundet og Handel og Kontor, og fått bekreftet det vi allerede vet, at ingen byråer som ansvarer for innleid personale, har avtaler. Oslo servitørforening stiller seg uforstående til at det skal være planlagt aksjoner, men de har et informasjonsmøte i kveld; det er det hele.

Fagforbundet har før dette landsmøtet fått medlem nr. 310 000, og vi kan kanskje si at om vi kan lære noe om sosial dumping av Fellesforbundet, kan de kanskje lære noe av oss om verving. Dette har ikke kommet av seg sjøl, og han ville takke alle de som har bidratt. For øvrig har forbundet allerede 310 649 medlemmer.

Men medlem nr. 310 000 er her i dag. Hun heter Elin Husøy, er sykepleier fra Sarpsborg, og medlem av Fagforbundet i Sarpsborg. Hun ble spurt om hun fikk fri fra jobben, og da svarte hun at det ikke var noe problem, for hun hadde en tillitsvalgt som helt sikkert var positiv. Siden dette er en av de store høytideligheter for forbundet, håpet Davidsen at hun også hadde anledning til å delta på forbundets fest denne kvelden. I tillegg til blomster fikk Elin et gavekort på 5 000 kroner. Det samme hadde også medlemmene nr. 309 999 og 310 001 fått.

John Olav Berdahl, Sør-Trøndelag, fikk ordet til forretningsordenen. Det gjaldt dagsreferatene som ble delt ut hver dag. Det var miljøprofilen han var opptatt av. Her produseres det flerfoldige hundre kilo papir hver dag. Oppfordringen til neste landsmøte var at de kunne komme på en minnepinne, eller eventuelt at de kunne bli distribuert med ett eksemplar til hver gruppe.

Dirigenten regnet med at forbundsstyret og landsstyret tok disse signalene

Fagforbundets barneby i Angola

Ordet ble gitt til Stein Guldbrandsen, som viste til at landsmøtet i 2005 vedtok samarbeidet med SOS Barnebyer. Det ble bevilget 1 million kroner og deretter 18 millioner som skulle dekke byggingen av en barneby i Huambo i Angola. Dette er det blitt arbeidet med i perioden, og vi har passert vel 18 millioner, så landsmøtevedtaket er dermed oppfylt. Det har vært en god del dekning av saken i fagbladet og på nettsiden.

Det har tatt tid å få bygget byen. Vi visste at Angola var et vanskelig land, og at Huambo var et av de mest ødelagte områdene etter borgerkrigen. Angola er dessuten ett av verdens mest korrupte land. Det tok som sagt tid, men byen er nå så godt som bygget. Den består av 12 familiehus for 120 foreldrelose, forsømte barn som her vil få en trygg oppvekst, i tillegg blir det barnehage, og det arbeides med et lokalsamfunnsprogram. Han regnet med at byen ville være i full drift neste år.

Hva så videre? Landsmøtets vedtak er som nevnt oppfylt. Vi er vel kjent med at det i Norge startes opp flotte tiltak, og så følger det ikke med penger til drift. Slik kan ikke vi oppføre oss. Vi må være med på den videre drifta. Organisasjonsledda er oppfordret til å ta medansvar. Vi kan ikke ta det juridiske ansvaret for drifta av byen, men en god del fylker har allerede fattet prinsippvedtak om at de vil være med på dette, og i tillegg har det meldt seg nesten 2500 faste bidragsytere. Videre har AU sagt at det er villig til å foreslå for landsstyret at forbundet bevilger 1 million til drifta i landsmøteperioden. Guldbrandsen oppfordret folk til å bli med.

Innledning fra SOS barnebyer v/Hans Egil Ramvik

Hans Emil Ramvik fra SOS Barnebyer i Norge fikk ordet, og han takket på det hjerteligste for ode ord og innstillingen til landsstyret. Det var med stor ydmykhet og takknemlighet han stod foran forsamlingen. Som nevnt nærmer vi oss ferdigstillingen av barnebyen, og det har vært en fantastisk innsats. SOS Barnebyer oppfatter dette som et resultat av omtanke, solidaritet og samhold. Hjertelig takk!

Angola er som nevnt et spesielt land, som har opplevd både frigjøringskrig og borgerkrig. Fra naturens side er det et meget rikt land, men det er likevel en ufattelig fattigdom blant befolkningen. SOS Barnebyer i Norge er stolt over samarbeidet med Fagforbundet, og nok en gang – tusen takk for engasjement og innsats!

Alfonso Castro, leder for SOS Barnebyer i Angola, fikk ordet og takket på vegne av sin organisasjon. Han var veldig glad over å få tale til en slik forsamling, og kom helt fra Angola for å gi uttrykk for sin takknemlighet over innsatsen. Barnebyen ligger i et område som ble sterkt rammet av borgerkrigen. Huambo ble også rammet, men der pågår nå en gjenoppbygging, det investeres betydelige midler i dette. Landbruket er også under gjenoppbygging, men det forsinkes bl.a. på grunn av alle landminene. Det er stor fattigdom i området.

Vi er kommet langt i fullføringen av denne barnebyen i Angola selv om det har vært mange forsinkelser. Vi skal bli en barneby for foreldreløse barn, de fleste kommer fra barnehjem, men det finnes også gatebarn som ikke har noen familier å bo hos. Mange har vanskelig for å utvikle seg på barnehjemmene fordi disse ikke har kvalifisert personell til å ta seg av barna på en skikkelig måte.

I Angola er det mange barn som dør av malaria. Den neste største sykdommen er tuberkulose selv om vi kanskje kan si at mange også er rammet av aids. Da vil ofte aids være en indirekte dødsårsak. Offisielt er det 5 % som har aids. Mange av de familiene som ikke greier seg etter krigens herjinger slipper barna ut på gatene for at de skal bidra til husholdningen. Jenter til prostitusjon, gutter til kriminell virksomhet eller våpenbruk. Mange barn blir regelrett dumpet på gata av sine mødre som ikke lenger kan ta seg av dem.

Det er veldig viktig det Fagforbundet har gjort i Angola, menn utfordringene har vært større enn vi trodde. Vi måtte importere alle materialer til barnebyen fra Namibia. Det var krevende transport, og det tok lang tid. Status er at byen snart er fullført. Vi skal etter planen ta inn 150 barn. Vi regner med at vi skal kunne ta inn de første 60 barna i februar. Det blir en offentlig skole som myndighetene har garantert at de skal betale lønningene til. Det er altså en offentlig skole som vi har valgt å renovere. Det blir en annen skole enn det man er vant til i Angola. Her blir i alt 18 skolerom og noen av klasserommene blir spesialrom, et pc-rom, et laboratorium og et bibliotek slik at de får en stor variasjon. Vi har allerede mødre inne på intensiv trening før de skal ta hånd om barna. Det var i alt 100 afrikanske kvinner som søkte på i alt 18 stillinger, så vi har forhåpentligvis valgt ut de aller beste. Vi har altså mødre på plass, skolen er nesten ferdig, barnehagen er ferdig for 6-åringer og vi kan starte så smått i februar 2010 med 60 elever. Vi ønsker at våre barn som nå lever stort sett på gata, skal få et normalt liv og en normal utvikling.

Vi har satt i gang et prosjekt med familier som kan utvikle seg med jordbruksprodukter. Vi har valgt å satse på kvinnene som investerer i mais- og hvetedyrking. Slik kan de få midler til å fø sin familie. Gjennom et program hjelper vi i alt 37 familier på denne måten. Jeg skal gi et eksempel. Det var en kvinne som ble enke etter krigen. Hun var gravid og måtte ta ansvar også for en annen pike. Hun bodde hos naboen og var i en fortvilet situasjon. Det var klart at vårt program passet henne bedre. Hun kunne bygge sitt eget sparsommelige leirhus og kunne tjene til livsopphold.

Vi er stolte over at vi sammen med Fagforbundet og SOS Barnebyer har kunnet hjelpe så mange familier i dette området og vi takker på vegne av SOS Barnebyer og barna i Angola: Tusen takk, sa Alfonso.

Dirigenten ga så ordet til forbundsleder Jan Davidsen som holdt denne innledningen:

Felles innsats for palestinerne i Midtøsten

– presentasjon av samarbeid med Norsk Folkehjelp om

Kjære gjester og landsmøtedeltakere

Først en takk til Alfonso, våre samarbeidspartnere i SOS Barnebyer Norge og ildsjelene i fagforbundet som har stått på slik at vi både har kunnet bygge barnebyen, og sikret driften. Vi har alle grunn til å være stolte av hva vi har fått til, og er motiverte til å stå på enda mer for at vi skal klare mest mulig av driften i årene framover.

I tillegg til samarbeidet med SOS-barnebyer, har vi inngått samarbeid med vår egen humanitære organisasjon, nemlig norsk folkehjelp.

Vi har allerede et bredt samarbeid med folkehjelpa. Det er ikke sikkert at alle kjenner til alt. Vi samarbeider om:

- Menneskebiblioteket
- Rasismefri sone
- Bli folkevenn
- Inkludering og mangfold
- Innvandrerkvinnerkan-kurs
- Mod-kurs (mangfold og dialog-kurs)
- En verdig asylpolitikk

Og for å ikke glemme 1.mai-aksjonen.

Nå er vi stolte over å vi kan si at vi utvide samarbeidet til å omfatte en innsats for palestinerne i Midtøsten.

Mange av oss har fremdeles bildene på netthinnen av bomber over et hermetisk lukket Gaza. Overgrepskrigen for nesten ett år siden rystet oss alle. Vi husker også fakkeltogene og andre lysmarkeringer med paroler som «leve Gaza» og «stopp krigen mot Palestina» med et stort ønske om å handle. Men det som er viktigere å huske på når vi nå har inngått samarbeid med norsk folkehjelp, er at storsatsningen som vi nå skal ha, er et resultat av et engasjement vi har hatt for Palestina i mer enn 20 år. Engasjementet er forankret i hele organisasjonen vår på alle nivåer.

Vår solidaritet med palestinerne startet for mange år siden i fagforeninger og fylker. Av fagforeninger kan jeg nevne ambulanseklubben på Ullevål Sykehus som kanskje var blant de første, og som en av de siste: Fagforbundet Asker med sitt prosjekt i Askar flyktningsleir. Spesielt aktive fylker har blant annet

Akershus vært med sitt mangeårige samarbeid med LO internasjonale avdeling og den palestinske fagbevegelsen.

Og så må vi ikke glemme Møre og Romsdal med uforglemmelige Aslaug Rindarøy som var pådriveren til Arafats besøk hos oss i 1994. Rogaland har på sin side hatt et prosjekt med norsk folkehjelp for traumatiserte barn på vestbredden. Og en rekke foreninger og fylker har bevilget penger direkte til Norsk Folkehjelps Palestina-arbeid.

Fagforbundet ungdom har engasjert seg i en årrekke. Seksjonene er nå aktive. En delegasjon fra arbeidsgruppe brann har nylig vært på besøk i Palestina, og i samarbeid med Transport-arbeiderforbundet og Jernbaneforbundet reiser en delegasjon nedover på nyåret.

Likeledes som vi har satset bredt når det gjelder barnebyen med utvidet tilbud til flere enn de som bor i barnebyen, så ønsker vi å satse bredt i vår innsats for palestinerne, om på en annen måte. Samarbeidet med folkehjelpe skal være tredelt.

For det første – og dette er hovedfokuset i samarbeidet – skal vi ha felles prosjekter. Vi vil ikke kun satse på ett stort prosjekt, men fire prosjekter i Palestina: det vil si i Gaza, på vestbredden, og i Øst-Jerusalem – og to prosjekter for palestinske flyktninger i Libanon.

For det andre skal vi ha en felles innsats for å engasjere medlemmene våre. Det er viktig at vi får spredt informasjon om palestinerne situasjon, det finnes fremdeles usikkerhet og uvitenhet som gjør at noen kvier seg for å ta stilling. Mange ønsker derimot å gjøre noe, uten helt å vite hva det skal være – og om det i det hele tatt nytter. Samarbeidet med Folkehjelpe åpner opp for å støtte prosjekter som vi er sammen om, og som medlemmene kan følge med i.

Og sist, men ikke minst, skal vi samarbeide om å påvirke politisk. Palestina trenger vår kontinuerlige stemme i kampen mot Israels okkupasjon og brudd på FN-resolusjoner og FN-konvensjoner. Verden blir altfor ofte øredøvende stille når media vender ryggen til og haster videre til andre nyheter.

Når det gjelder Gaza, så ønsker vi først og fremst å satse på ungdomsprosjekt. Det er naturlig ettersom Gazas befolkning er ekstremt ung, gjennomsnittsalderen er kun 17,6 år! Dette er ungdommer som aldri har opplevd noen annet enn okkupasjon, krig og innesperring.

Vi skal også ha et jobbskapingssprosjekt for kvinner. Krigen og blokaden er skyld i en ekstrem høy arbeidsledighet.

Arbeidsledigheten rammer kvinnene verst. I Gaza er det kun 11,7 % som er i arbeid. Prosjektet vil gi kvinnene sårt tiltrengt inntekt. Gjennom prosjektet kan kvinnene få en sterkere posisjon både i familien og i samfunnet.

I Gaza lider 1,5 millioner mennesker under den ulovlige blokaden, på vestbredden derimot har Israel bygget skammens mur. Denne folkerettstridige apartheidmuren har horrible konsekvenser på enkelt menneskers liv og samfunnsliv. Også her ønsker vi å satse på et ungdomsprosjekt.

I Øst-Jerusalem bor det rundt 200 000 palestinere. Her ønsker vi også å satse på et ungdomsprosjekt, ikke fordi at befolkningen er så ekstremt ung som i Gaza, men fordi mange av ungdommene opplever en identitetskrise. De blir mer og mer avskåret fra resten av den palestinske befolkningen og trenger å vise verden at palestinsk virkelighet er mer enn terroren på Gaza-stripen.

Også her går okkupantstaten systematisk til verks for å gjøre området jødisk. Israel forsetter å bygge ulovlige bosetninger med det døde øret vendt til en hel verden som protester. Regelmessig blir palestinske familier kastet ut av hjemmene sine, og får ikke byggetillatelse til å bygge nye boliger. Hele den palestinske befolkningen blir utsatt for massiv diskriminering, og er annenrangsborgere. Vi ønsker å støtte ungdommene i deres ønske om å kunne leve som palestinere i egen by.

De palestinske flyktningene i Libanon blir ofte glemte. De er fratatt retten til å flytte hjem, og har ingen sivile rettigheter. Her tenker vi oss å bistå ungdommer til å danne nettverk på tvers av leirene. Nettverkene vil gjøre at de står sterkere i kampen for å bedre forholdene i leirene. De vil skape større bevissthet om retten til et hjem, utdanning og jobb.

Det palestinske samfunnet er preget av patriarkalske holdninger, så også i flyktningeleirene i Libanon. I tillegg til ungdomsprosjektet vil vi derfor også ha et kvinnekan-prosjekt.

Avslutningsvis: la det aldri være tvil om at vår solidaritet med palestinere og kritikk av Israel som okkupasjonsmakt er ikke det samme som antisemitisme. La det også være klart at vår støtte går først og fremst til det palestinske folket, og ikke nødvendigvis til det palestinske lederskap.

Det at vi har valgt side og gir vår støtte til Palestina, er ikke spesielt modig, enestående eller kontroversielt: vi forfekter det samme som en hel verden uttrykker, vi støtter oss på de resolusjoner som er vedtatt i FN. Israels okkupasjon fra 1967, muren, bosetting på okkupert område er ulovlig og folkerettsstridig. Vi vil fortsette å kreve at Palestina må bli fritt.

For dere som var og besøkte standen til Norsk Folkehjelp i går, vet at folkehjelpa gjør en fabelaktig innsats i forhold til minerydding. Derfor vil vi i tillegg til Palestina-samarbeidet også bruke noen ressurser på å støtte folkehjelpa på dette området. Laos er det landet i verden hvor det finnes flest klasebomber og udetonerte eksplosiver.

Derfor vil vi gå inn i et prosjekt for kvinnelige mineryddere nettopp i dette landet. Kvinnene gjør et livsviktig arbeid – som unødig å si – redder liv og reduserer risikoen for lemlestelse. De gjør det mulig å nydyrke markene slik at matsituasjonen kan bli bedre. Mineryddingen gir kvinnene større status. De får også en enkel utdanning ved siden av opplæringen i å rydde miner.

Så til Norsk Folkehjelp, vi gleder til å jobbe tettere sammen i solidaritet med Palestina og med minerydding. Og med det gir jeg ordet ditt deg, Petter Eide.

Formiddagsmøtet fredag

Formiddagsmøtet fredag ble satt kl. 09.00 med Anne Green Nilsen som dirigent. Hun minnet om at dette var siste dagen på landsmøtet og ga straks ordet til kulturgjengen som kvitterte med å introdusere to sanger for alminnelig avsynging i plenum. Den første sto ikke i egen sangbok. Det var «Mellom bakker og berg», kanskje i anledning kommunalministerens tilstedeværelse. Den andre var forbundssangen med ny tekst som Jan hadde sunget dagen før. Den vet jeg dere kan, sa Dag. Det gikk bra med begge sanger, unntatt de to ukjente versene på «Mellom bakkar og berg»

Forbundslederen ønsket kommunalministeren og delegatene velkommen til siste dag og la til at det også denne dagen var født et barn for en stund siden. Det var heller ikke hvem som helst, nemlig Tove Stangnes. Han kalte henne opp på podiet og ga henne blomster og klem. Deretter sang hele landsmøtet bursdagsangen, anført av kulturgjengen. Stor applaus.

Dirigenten sa at følgende var meldt syke: representantnr. 233, 109, 95, 155,

259, 339 og Gerd Eva Volden. Disse var dermed permittert. Øvrige permisjoner ville hun komme tilbake til.

Da ønsket også dirigenten kommunalminister Liv Signe Navarsete velkommen til landsmøtet.

Kommunane og klimapolitikken – Innledning Liv Signe Navarsete

Liv Signe Navarsete takka for invitasjonen. Ho var klar over at denne dagen kunne vere «dagen derpå» for mange, men ny dag, nye moglegheiter. Ho tykte det var bra at det vart plass også til dei to siste versa av Mellom bakkar og berg, det det m.a. heiter at «mellom kaksar eg ikkje kan trivast, mellom jamningar helst er eg nøgd».

I morgon er det 15 år sidan den siste folkeavstemninga om EU, då det norske folket sa nei til norsk EU-medlemskap, og dei to siste versa av «Mellom bakkar og berg» vart sungne mange gonger i den samanhengen. Vi vann fordi vi var mange og sto saman. Kaksane tapte, jamningane vann for 15 år sidan. Det går ei linje frå dette til dagens raudgrøne samarbeid i regjeringa. Dåverande Kommuneforbundet spela ei avgjerande rolle då LO sa nei.

Lærdomen av dette, og som også dei siste dagane har synt, er at vi er sterke når vi står saman. Vi blir svekka av konflikt, så vi skal ikkje gå i konflikt med støttespelarar i utrensmål.

Vi vann valkampen, og Fagforbundet kan vere stolt over den innsatsen som vart gjort. Men kvifor vart det så jamt? Det var ikkje fordi motstandarane hadde så bra program, for å seie det mildt. Heller var det slik at vår politikk og våre mål for samfunnet ikkje kom klart nok fram, men det skal vi sørge for skjer i 2011 og 2013.

Ho var invitert til å snakke om kommunane si rolle i klimapolitikken. Først ville ho minne om at vi har tre store kriser i verda: 1. Klimakrise. 2. Finanskrise. 3. Matkrise.

Alle desse krisene er resultat av fri flyt og mangel på styring. Løysingane krev meir politisk styring, langsiktig tenkning og rett fordeling. Vi må finne politiske løysingar på dei globale utfordringane, som Jan Davidsen påpeikte i si innleiing på måndag. Kommunane skal ha ei stor rolle i klimaarbeidet, og dei tilsette i kommunane er viktige, de sit sentralt og er medlemer i ein

mektig organisasjon, sa Navarsete som var glad for at klima var tema på landsmøtet. Politikarane treng slikt press.

Kyoto-avtala vart oppretta i 1987, for 22 år sidan. I København kjem oppfølginga, men – vi treng ikkje å sitje her heime og vente på København. Vi veit nok til å handle i dag.

Nokre kommunar gjer alt mykje; nokre har kome godt i gang, menn dessverre kunne endå fleire ha gjort langt meir enn kva tilfellet var i dag. Langt frå alle er i rute. Det må gjerast ein jobb. Vi må ha på plass lokale mål, og ho ville kvar gong ho møtte ein ordførar eller rådmann spørje om kva som var dei viktigaste klimatiltaka i deira kommune. Halvparten av klimamåla her heime kan nåast gjennom kommunal sektor, så det er snakk om store gevinstar.

Men sjølv sagt skal staten vere med, m.a. gjennom Husbanken og Enova. Sistnemnde har ein pott på 1,8 mrd. kroner neste år. Kommunane kan spare mykje kraft og dermed mykje pengar, framheldt ho. Ein halv milliard innspar på energikostnader tilsvarer 1000 årsverk, som til dømes kan brukast i helsektoren eller skulen, noko som vil vere langt meir nyttig enn å fyre for kråkene.

Vi må finne og gjere dei fornuftige grepa i kvardagen, som f. eks. å gå frå oljefyring til biokjellar. Fyringsoljen brukt i Norge står for tre gonger så store utslepp som gasskraftverket på Mongstad. Og i kommunals sektor står 25 mill. kvadratmeter bygningsmasse for utslepp av 240 000 tonn CO₂ årleg. Ho hadde som klar forventning at kommunane tek tak i utfordringane på eiga hand, uten direkte statleg støtte eller øyremerkte midlar. Ho ville nemne fem sentrale område for kommunane:

1. Energieffektivisering. Energibruken skal ned 25 pst. Her er det ein jobb å gjere i den eksisterande bygningsmassen. ¾ av dagens bygningar vil stå også i 2050. Det er derfor snakk om gode investeringar på lang sikt.
2. Grønare transport. Det betyr at det må tankast anna enn diesel og bensin. Målet er at 20 pst. av bilane skal vere reine elbilar i 2020, og ho venta seg ein straum av søknader til Transnova.
3. Grønare innkjøp og forbruk. Kommunane handlar for milliardar av kroner kvart år. Det vil hjelpe om vi skjerpar krava til miljø- og klimaomsyn.
4. Arealplanlegging. Transport har store utslepp. Det er derfor ikkje tilfeldig kor ein plasserer byggjefelt, næringsbygg og handlesentra. Dette er eit viktig punkt.
5. Kommunane som grønt lokomotiv. Dei må bli meir klimabevisste og ta leirarrolla.

Det er mykje godt klimaarbeid i gang i Kommune-Noreg, noko ho nemnde fleire døme på. Klimakommunane i landet satsar breitt og offensivt. Ein god framtidig kommune, slik ho såg det, har redusert energibruken sterkt, planlegg infrastrukturen og byggjer hus etter passiv-standard, og kommunen sine bilar går på miljøvenleg drivstoff. Og vi må ha eit system for gjenbruk. Det høge forbruket vårt fører til auka energibruk. Og om vi ønskjer andre forbruksmønster, må vi drive opplysning om dette i skulane. Ho trudde at barn og ungdom kanskje var vel så motiverte som vaksne.

Men er det då den enkelte tilsette sitt ansvar å løyse den globale klimakrise? Har vi ikkje nok med å utføre en krevjande jobb kvar dag? Det er første og fremst den politiske og administrative leiinga som har ansvaret for utviklinga i kommunen, men – vi har alle eit medansvar. Vi må alle ta dette med oss i det daglege. Den dagsaktuelle gevinsten er betre økonomi, den langsiktige at vi tek vare på kloden vår, og det er det som er den moralske sida.

Ordføraren i Eiker hadde enkelt sagt det slik: – Vi er ingen rik kommune, vi må bruke ressursane på ein økonomisk måte. Ei god husmor på 1950-talet tenkte alltid på at ho måtte spare straum, og at det kanskje ikkje alltid var nødvendig å gå i butikken og kjøpe nytt når ein trengte noko. Godt husmør-vett, kunne ein kanskje kalle det.

Til sist ville ho ta opp ei anna sak, EUs postdirektiv, som også Fagforbundet er oppteken av. Dei som vil ha fri flyt, er særdeles opptekne av ordvalet sitt. Ho for sin del snakka om menneske og innbyggjarar, det var hennar språk, ikkje brukarar og kundar. I Norge har vi i dag eit solidarisk postsystem, ved at portoan er den same over heile landet. Men i nyspråket heiter det monopol og krysssubsidierting – og det er dårleg.

Postdirektivet vil føre til dyrare og dårlegare postordningar, særleg utover i landet. Det er svært distriktsfiendtlig, frå 2011, om vi følgjer EU. Det vil medføre store ekstrakostnader for staten, mens profitten går til store internasjonale selskap. Ein skulle tru at hensikten med ei endring var at det skulle bli rimelegare, men det blir dyrare og dårlegare, og kva er då poenget? Det vil bli verre vilkår for næringslivet, spesielt i distrikta, og tusenvis kan bli utsette for sosial dumping, noko som erfaringane der direktivet er innført, viser. Det er slett ikkje miljøvenleg. CO₂-utsleppa aukar på grunn av doble ruter. Alt i alt – dette er å gå med ryggen inn i framtida.

Ho hadde blitt meir systemkritisk i si tid i Oslo. Ofte opplevde ho at staten kunne vere firkanta og lite fleksibel. Vi treng meir lokalt vett, mindre stat og firkanta A4-løysingar, sa Navarsete og runda av med å takke Jan Davidsen og

Fagforbundet for deira bidrag, og var viss på at dei ville gjere ein innsats også i åra som kjem for å få gjennomslag for raudgrøn politikk i distrikta. Tusen takk!

Davidsen takker Navarsete

Forbundslederen takket for kommunalministerens innledning. – Kjære Liv Signe, du bestyrer et departement hvor mange av våre medlemmer jobber. Vi ønsket et likestilt samfunn, og da er vi en viktig gruppe for å medvirke til dette. Åslaug Haga, din forgjenger, startet et prosjekt hvor vi ønsket å fokusere på at våre medlemmer utgjør en viktig gruppe i samfunnet. Hun mente at vi skulle kunne føle stolthet over den jobben vi gjør i offentlig sektor. Medlemmene ser gjerne bare det negative de får oppslag om i avisene.

Når vi snakket om krise i min etat, snakket vi om sekunder og minutter. Nå snakker vi om de globale krisene, klimakrisene. Her dreier det seg også om tid; det dreier seg om å overleve. Det handler også om menneskeverd. Vi bor alle i en kommune. Det er mange konkrete ting vi er opptatt av, men kanskje er det viktigste den kommunale strukturen. Hvordan skal vi få til en bedre miljøprofil, hvordan kan vi få rekommunalisert alle de kommunale tjenestene som man på 90-tallet sa kunne gjøres av hvem som helst? Vi ønsker næringsfond i kommunene som kan samarbeide med næringslivet om utvikling i kommunen.. Vi ønsker skikkelige kommunale tjenester, ikke bare tjenester som skal tjene bunnlinjen. Vi ønsker å kjempe sammen med LO for å hindre postdirektivet. Jeg ser ikke for meg nytten av at vi skal legge ned en masse nye postkontorer og si opp mange tusen ansatte. Posten er uhyre viktig for infrastrukturen i landet vårt.

Når det gjelder samfunnsberedskap, er dette heller ikke noe vi kan sette ut på anbud. Vi trenger en god teknisk etat som kan hindre flom, ras og ulykker. Vi trenger en etat som kan ta vare på lokalsamfunnene.

Vi i forbundet er glad for at du sitter der du sitter, og vi ser frem til et nærmere samarbeid med deg. Vi har fire år på oss, og når vi ser dagens gallup, får vi være glad for at vi har det. Vi skal forklare vår politikk og vi skal gjennomføre en parademarsj ved kommunevalget om to år og ved stortingsvalget i 2013. Tusen takk skal du ha! Davidsen overrakte blomster og ga klem til kommunalministeren.

Hun kvitterte med disse ordene: – Tusen takk. Eg ser fram til når som helst å diskutere alle dei spørsmål som Davidsen tok opp i sitt innlegg. Eg har ikkje minst stor sans for kvalitetskommuneprogrammet og korleis vi skal ta dette vidare! sa Navarsete.

Dirigenten ba teknikken kjøre video om problematikken på miljøtoppmøtet i København i desember. Han ga deretter ordet til forbundslederen som holdt følgende innledning:

Jan Davidsen:

Veien til København

– Om en drøy uke starter klimatoppmøtet i København. Verdens toppledere samles for å finne ut av hvordan vi kan redusere klimautslippene og møte klimakrisen vi står ovenfor.

Vårt åpenbare krav er at de kommer fram til en skikkelig avtale. Vi forventer at de viser vei, og viser verden at vi tar klimaproblemene på alvor. Tida for prat og ansvarsfraskrivelse er forbi, nå forventer vi handling.

Vi i Fagforbundet kan heller ikke si fra oss ansvaret. Politisk vilje kommer ikke av seg selv. Politisk vilje avhenger av at folk presser på, at vi viser at vi bryr oss og ønsker resultater.

Fagforbundet vil være mer enn en tilskuer. Vi vil være en viktig pådriver. Sammen med resten av fagbevegelsen skal vi spille den rolle vi alltid har pleid å spille når samfunnet trenger store omveltninger. Vi skal være en del av kraften som får det til å skje.

I Fagforbundet organiserer vi mange av dem som kan være med å løse klimaproblemene. Vi har vaktmestrene som drifter bygningene, kommuneingeniører som planlegger tjenestene og sjåfører som arbeider i kollektivtrafikken. På område etter område vil Fagforbundets medlemmer være de som gjør klimatankene til virkelighet. Og vi skal hjelpe dem på så mange måter som mulig.

Ett av prosjektene våre som vi er mest stolte av, er bussen i Østfold som går på biogass, som rett og slett er klimavennlig drivstoff lagd avfall. Det vil vi ha mer av.

Lørdag om to uker drar en stor norsk delegasjon til København. Det er Framtiden i våre hender og Kirkens Nødhjelp som har tatt initiativ til en klimasei-las fra Oslo til toppmøtet. De har samla 1200 grasrotsaktivister som vil være med å vise hva helt vanlige folk krever fra politikerne. Vi vil se resultater.

Om kvelden den lørdagen skal det gå et tv-program på TV2, kalt «Veien til København». Programmet skal være et underholdningsprogram med musikere og artister, men det skal være mer enn det. Det skal vise fram praktiske, gode miljøløsninger fra hele landet. Nordmenn skal få se at det går an å gjøre noe med klimaproblemene.

Fagforbundet har valgt å støtte dette programmet. Vi gjør det fordi det er viktig at vi viser at klimautslippene er noe vi faktisk kan gjøre noe med. Det er ingen tvil om at klimaproblemene er store, men det går an å løse dem. Det skal dette programmet vise, og vi skal bidra med å vise fram biogassbus-sen vår.

Da vil jeg gjerne invitere Arild Hermstad, som representant for Framtiden i våre hender og tv-programmet «Veien til København» opp på scenen.

Jeg har gleden av å overrekke deg en sjekk på 300 000 kroner fra Fagforbundet.

Vi får ønske hverandre – og verden – lykke til med klimaforhandlingene i København.

Fremtiden i våre hender takker Fagforbundet

Lederen for «Fremtiden i våre hender, Arild Hermstad, takket Jan Davidsen for den sjenerøse gaven, på vegne av Framtiden i våre hender, Kirkens Nødhjelp og Nordisk Film.. Han hadde ikke bare grunn til å takke for den rause gaven, men også for den praktiske logistikk som forbundet hadde tatt del i. Vi tar sikte på å sende 1200 klimaaktivister fra Norge til København. Det er den største klimamarkering i Norge noensinne, og vi skal ha et program på båten som omfatter både foredrag, konserter og korsang, for på nevne noen aktiviteter.

I København skal vi møte Desmond Tutu, som dere så på denne videoen. Vi håper alle på en sterk og rettferdig avtale under toppmøtet i København. Framtiden i våre hender har 32 000 medlemmer, og på bergensk er dette

bare musepiss i forhold til Fagforbundets størrelse. Vi er stolte over å få samarbeide med Norges største fagforbund, og vi ser frem til å kunne samarbeide med flere forbund etter hvert. En ting til: Du skal også en gave fra oss, Jan. Dette er en klubbe som dere kan bruke for å få fattet nødvendige vedtak. Alle vi som deltar på turen, vil ha en slik klubbe med oss, og den vil ha sterk symboleffekt.

Jan Davidsen overrakte også Hermstad blomster og solidaritetsbevis. Dirigenten sa at hun kanskje trengte denne klubben utover ettermiddagen

– Den så tyngre ut enn min. Jan Davidsen overrakte henne den nye klubben som straks ble tatt i bruk i møteavviklingen.

Til forretningsorden

Helge Galtrud, Hedmark spurte om det forelå noen forslagsark som kunne brukes i tilfelle man ville opprettholde forslag.

Dirigenten sa om fremdriften av landsmøtet at man skulle behandle to forslag til uttalelser fra redaksjonskomiteen samt en god del permisjonssøknader. Jeg tar permisjonssøknadene først. Det er søkt om permisjon fra delegatene Bjørg Solheim og representantene nr. 174, 186, 283, 2065. 236, 273, 336, 249, 130, Lill Rognmo, 2169, 194, 297, 197, 197, 193, 189, 188, 2051. Det var ulike begrunnelser. Noen måtte reise for å komme hjem før søndag. Noen skule rekke tog, et tidligere fly mv. Dirigenten ville behandle alle søknadene en bloc og innvilge dem, men det ble murret i salen.

Roger Arnesen, Oppland, sa at han hadde full forståelse for de som måtte reise tidligere for å komme hjem før søndag, men dette gjaldt ikke alle. Papirene er sendt ut i god tid, og der sto det at man skulle avslutte senest 16.30. Vi representerer 310 000 medlemmer og skal fatte mange viktige beslutninger i dag, og da synes jeg ikke det er riktig at halve salen forsvinner, sa Arnesen.

Dirigenten sa at det forelå 20 permisjonssøknader, men at hun nå ville utsette behandlingen av disse.

Uttalelsene

Hun ga isteden ordet til lederen av redaksjonskomiteen, Mildrid Finnehaug

Forslag 8 02 4 – ungdomsuttalelsen.

Her hadde det kommet innspill på tidligere fremlagte uttalelse. Grete Tomassen ville ha barn og unge med i overskriften og Frøydis Hegna ville ha tilføyd «høyere utdanning» i siste avsnitt. Begge disse innspillene var ivare tatt. Når det gjaldt spørsmålet om alle fritidsaktiviteter skulle være gratis, så mente faktisk komiteen det. Det er vår politikk. Hun viste til den nye, fremlagte uttalelsen:

Barn og ungdom må prioriteres

Arbeid til alle er fagbevegelsens jobb nummer en. Arbeidsledighet kan få store konsekvenser for den enkelte. Ikke bare faller inntektsgrunnlaget bort, men også sosiale nettverk, tilhørighet og selvbilde settes på prøve. Arbeid til alle er også det viktigste tiltaket mot fattigdom.

Ungdom under 25 år har to til tre ganger større risiko for å bli arbeidsledige enn andre aldersgrupper. Tallene er enda høyere for unge med etnisk minoritetsbakgrunn og unge med funksjonshemming.

Det er en økning i antall unge på uføretrygd, og mange er avhengig av sosialhjelp. Ungdom er også mer utsatt for psykiske lidelser enn resten av befolkningen. Ungdom som på ulike måter faller utenfor samfunnet, har problemer både med fullføring av utdanning og deltakelse i arbeidslivet. Dette blir en ond sirkel som må brytes ved at tiltak iverksettes på et tidlig stadium.

Barneverntjenesten må tilføres tilstrekkelige ressurser og kompetanse slik at utsatte barn og unge får en velferd og utvikling på lik linje med andre. Det må lovfestes et godt fritidstilbud til barn og unge, som skal være gratis og et offentlig ansvar.

Barn og ungdom må bli en prioritert gruppe for politikerne, og forebyggende arbeid må lovfestes og styrkes i skole/SFO, barnevern, barnehage og NAV. Skolen må styrkes slik at skoledagen og undervisningen tilrettelegges bedre, og tar hensyn til at elever lærer forskjellig og har ulike behov. Det må finnes reell vilje til å sikre at ungdom ikke faller utenfor.

Fagforbundet støtter de grep regjeringen har tatt til nå i form av oppfølgings- og ungdomsgaranti. Likevel øker frafallet i videregående skole, og fire av ti får ikke den læreplassen de skulle hatt. Retten til utdanning og kompetansegivende opplæring må styrkes, og fristen for innfrielse av tiltakene i garantien bør ikke være lenger enn 3 måneder.

Ved å lovfeste retten til læreplass, som alle regjeringspartiene går inn for i sine partiprogrammer, vil flere ta fagbrev, flere komme i arbeid og tiltakene i ungdomsgarantien vil bli langt bedre tilpasset den enkelte. Å motvirke utstøting på et tidlig stadium gagnar ikke bare den enkelte, men samfunnet som helhet.

Utdanning og arbeid til alle er viktige tiltak for å sikre inkludering i samfunnet. Samfunnet trenger kvalifisert arbeidskraft. Det er behov for mange fagarbeidere i framtida, spesielt innenfor helsesektoren. Samfunnet må også satse på at flere får mulighet til å gjennomføre høyere utdanning. Barn og unge utgjør morgendagens voksne.

Fagforbundet krever at barn og ungdom prioriteres, både i arbeidslivet og i samfunnet.

Anders Aslesen, Oppland sa at det kanskje var flisespikkeri, men i ungdomsuttalelsen står det nederst at «Fagforbundet krever at ungdom prioriteres både i arbeidslivet og i samfunnet». Forbundet går vel ikke inn for barnearbeid, heller. Stryk derfor setningen og sett punktum etter prioriteres, sa Aslesen.

Lederen av redaksjonskomiteen hadde ingen problemer med den foreslåtte endring, og hele uttalelsen med de omtalte tilleggene/endingene ble enstemmig vedtatt.

Mildrid Finnehaug refererte så den andre uttalelsen som het «Kommunene må engasjere seg mer i nærings- og sysselsettingspolitikken». Uttalelsen hadde følgende ordlyd:

Forslag 8 02 7

Forslag til uttalelse fra redaksjonskomiteen for Prinsipp- og handlingsprogrammet 27. november 2009:

Kommunene må engasjere seg mer i nærings- og sysselsettingspolitikken

Arbeid til alle er fortsatt jobb nr. 1. Å skape nye, omstille og ta vare på bærekraftige arbeidsplasser er avgjørende for å kunne oppnå full sysselsetting.

Fagforbundet mener at kommunenes samfunnsutviklerrolle skal brukes mer aktivt i næringsutviklingssammenheng. Kommunene må bli mer næringsvennlige, og sørge for et tjenestetilbud som har bredde og kvalitet og gjør kommunen til en favorittkommune for så vel nyetablerere som eksisterende næringsliv.

Kommunene må i lys av den nye planloven utvikle et samarbeid mellom videregående skoler og næringslivet om kommunale nærings- og sysselsetningsplaner. Planene må vektlegge muligheter for flere læreplaner og arbeidsplasser for ungdom, kvinner, arbeidssøkende med spesielle behov for tilrettelagt arbeid og innvandrere.

Verdiskapingen i samfunnet er summen av alt arbeid som utføres i så vel privat som offentlig sektor (BNP). Næringspolitikken må derfor baseres på en gjensidig forståelse av at begge sektorer driver fullgod verdiskaping, og at begge sektorer må fungere godt sammen for å kunne bidra til og ivareta samfunnsøkonomien i sin helhet.

Et bredt og bærekraftig industrielt fundament preget av mange, varierte og lange verdikjeder er nødvendig for å sikre finansieringen av den norske velferdsstaten i fremtida. Økt evne til ny verdiskaping vil derfor kreve robuste nærings- og industripolitiske strategier fra statens og det offentliges side.

Alle regjeringer og de fleste partier har gjort seg til talsmenn for «statlig næringsnøytralitet». Næringsnøytralitet innebærer et betydelig engasjement for eksisterende industri og næringsveier, og staten fraskriver seg gjennom sin næringsnøytralitet sitt ansvar som omstillingsaktør og innovasjonsbærer. Fagforbundet krever derfor mer og ikke mindre offentlig styring også i næringspolitikken.

Dette innebærer bl.a. en sterkere satsing i årene framover på å utvikle alternative industrier til dagens oljeavhengighet. Ny klima- og miljøvennlig industri innenfor områder som hav og landvindmøller, jordvarme, solcelle, bølgekraft, bioenergi, rehabilitering og skånsom utbygging av gammel og ny vannkraft, mer satsing på miljøvennlig forskning og høyteknologi mv. er avgjørende. En kraftig prioritering og satsing innenfor disse verdikjedene vil være et godt alternativ for lettere å kunne skape et varig vern mot utbygging av sårbare olje- og gassområder i nordområdet, samt sikre nordområdene alternative gode miljøriktige arbeidsplasser.

En sterk satsing på utbygging av en ny, moderne og miljøriktig infrastruktur innenfor områder som vei, tog og bane er helt avgjørende for den fremtidige utviklingen. Det samme gjelder en fortsatt kraftig utbygging av offentlig sektor for å kunne møte dagens og framtidens behov for et tjenestetilbud av høy kvalitet til alle landets innbyggere.

Et effektivt, høyteknologisk helsevesen hvor pasienter og innbyggere står i

sentrum, er en av velferdsstatens grunnmur. Det er en nødvendighet i et land med en stigende andel eldre i befolkningen, og en forutsetning for landets økonomiske konkurransekraft å sikre befolkningen en god folkehelse. Et velutviklet offentlig helsevesen er nærings- og industripolitisk en strategisk mulighet til innovasjon og høyteknologiutvikling, og til etablering av interessante kompetansemiljøer, flere arbeidsplasser og robuste verdikjeder.

En kvalitetspreget offentlig sektor generelt, skal være «teknologidriver», leverandør av kompetanse, vital infrastruktur og nødvendig ikke-markedsbasert tjenesteytelse, og i tillegg levere lov- og avtalebestemte velferdstjenester.

Fremtidige avsetninger fra statens finansielle overskudd må finne sted ut fra en overordnet nærings- og omstillingsstrategi. Det vil bidra til å sikre velferdsstatens fremtidige industrielle fundament, samt økonomiens verdiskapingsgrunnlag. Staten må investere i sitt eget samfunns fremtidige beskatningsevne, og redusere sin formues eksponering for stadig mer usikre globale finansmarkeder.

All unødvendig og miljøfiendtlig produksjon og forbruk er sløsing med knappe ressurser både samfunnsøkonomisk og menneskelige. Skal Norge kunne sikres en bærekraftig utvikling, og kunne innfri sine pålagte miljø- og klimaforpliktelser, så vel nasjonalt som internasjonalt, må nye og mer miljøvennlige nærings- og verdikjeder utvikles og etableres. Kommunesektoren og staten må ta nye grep for en offensiv utvikling. Fagforbundet er beredt til å medvirke i et aktivt trepartssamarbeid for å fremme en utvikling knyttet til bærekraftige lære- og arbeidsplasser, og skape flere næringsvennlige kommuner med et godt kvalitativt tjenestetilbud.

Sett i et nasjonalt og globalt nærings- og miljøperspektiv er omstillingstiden knapp. Fagforbundet ber derfor om handling nå.

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt uten debatt.

Dirigenten orienterte om videre fremdrift og behandlingen av innstillingene fra redaksjonskomiteen på dagsordens pkt. 5,6,7 og 8. Hun ville legge opp til en pause før voteringene slik at man fikk sett gjennom innstillingene. Under behandlingen vil lederne av redaksjonskomiteen gå gjennom innstillingene punkt for punkt. Det eneste delegatene kan gjøre er å ta opp igjen forslag som redaksjonskomiteen har forkastet. Dette kan gjøres ved at man bruker «tar ordet»—lappene og skriver til hvilket punkt man ønsker ordet. Man kan ikke begrunne de forslag man tar opp igjen.

Til forretningsorden

Rune Matiassen etterlyste utredningene i forbindelse med kontingenten. Får vi en orientering fra økonomikomiteen?

Dirigenten sa at hun ikke visste dette. Hun foreslo pause frem til kl. 11.10.

En representant sa at man nå hadde jobbet godt en hel uke. Nå er det avstemningene som gjenstår. Det er mange permisjonssøknader i ettermiddag. Kanskje vi skulle bruke tiden slik at vi blir ferdig tidligere.

Svein Ola Aarlott sa at det var en fordel om innstillingen på dagsordens pkt. 8 også ble utdelt.

Dirigenten sa at dette foreløpig ikke var praktisk mulig. Dette måtte produseres og distribueres etter hvert.

Dirigenten foreslo nå pause frem til kl. 10.50. Dette ble godkjent og møtet ble hev et 11.20.

Møtet ble satt igjen 10.50

Anne Grethe Skårdal fikk ordet og repliserte til Helge Galtrud at kostnadene til OU i 2008 var på 47 millioner kroner, som tidligere fortalt. Når det gjaldt innvirkning på prosenten i kontingenten, ville den kunne komme til å øke fra henholdsvis 1,15 til 1,24 og fra 1,45 til 1,54. Når det gjaldt Kollektiv hjem og Stønadskassen, så er forsikringspremien fastsatt av fellesutvalget. Det er nå besluttet at premien skal stå fast i 2010, men det er ikke gitt at dette skjer hvert år. Stønadskasse er inntekter med en kostnadsside. Vi vet hva som skal ut, men ikke hva som kommer inn. Utviklingen vil kunne påvirke kontingentprosenten. Vi vet at Fellsforbundet og Lederforbundet har fått store problemer med denne type beregninger. En ledelse måtte gå som følge av store underskudd (fellesforbundet). De mistet totalt oversikten over økonomien.

Når det gjelder deltidsansatte og deres vilkår, skulle økonomikomiteen se nærmere på dette og komme tilbake til saken senere.

Landsmøtet godkjente en rekke permisjonssøknader.

Solveig Nordvold, Vest-Agder syntes det var hårreisende at en haug med permi-

sjonssøknader ble innvilget. – Vi fikk brev om at landsmøtet ville bli avsluttet kl. 16.30, og da har vi i Vest-Agder forholdt oss til det. Vi tar flyet kl. 20.00, og ikke kl. 17.05. Dette går ikke an; vi må da ta hensyn til det vi får tilsendt.

Dirigenten sa at det var fire år til neste landsmøte, men regnet med at det som ble sagt, ble lagt på minnet. Forsamlingen hadde nå fått den siste innstillingen, fra redaksjonskomiteen for pkt. 8, diverse saker, og dermed var alle dokumenter delt ut. – Det ble nødvendig å ta voteringen over pkt 6 – prinsipp- og handlingsprogrammet først, og redaksjonskomiteens leder Mildrid Finnehaug fikk ordet for å legge fram flertallsinnstillingen

Redaksjonskomiteen for prinsipp- og handlingsprogrammet

6 – Prinsipp- og handlingsprogrammet

Mildrid Finnehaug refererte komiteens og komitésekretariatets sammensetning. Det var holdt fem møter, og i alt 699 saker var behandlet. 52 forslag var framsatt på landsmøtet, ett av dem var trukket. Det hadde vært viktig for komiteen å ivareta helheten i dokumentet. Programmet er grundig behandlet i hele forbundet, redaksjonskomiteen har lyttet til alle innlegg i programdebatten, og det er gjort en grundig behandling av alle forslag. Det forelå bare en dissens, som gjelder forholdet til uorganiserte arbeidstakere. Stemningen og samholdet i komité og sekretariat har vært meget god. Prinsippprogrammet er en moderne politisk plattform til å være stolt av, sa hun.

Etter å ha gått gjennom en del enkeltpunkter i handlingsprogrammet, sa hun at hun var glad over og fornøyd med de anbefalingene en samlet komité nå la fram for landsmøtet. Hun takket igjen komitémedlemmer og sekretariat for et utmerket samarbeid, som hun kjente at de hadde lykkes med. Det er et stort og offensivt program som legges fram for arbeidet og politikken de neste fire åra. Takk for oppmerksomheten!

Ingvild Bø Moberg fikk ordet for å legge fram mindretallet syn i den ene dissensen. – Dette er den viktigste dagen på landsmøtet, dagen da vi bestemmer innholdet i prinsipp- og handlingsprogrammet, sa hun. Uenigheten gjaldt forslag 6 02.01.65, kulepunkt angående tariffpolitikken. Her foreslås det nå at Fagforbundet skal arbeide for at forhandlingsgevinstene i tariffoppgjøret bare skal gjelde organiserte. Dette vil føre til at våre medlemmer blir dyrere på arbeidsmarkedet, og det må vi være forsiktige med.

Vi ønsker kontroll og oversikt over lønnsforholdene; det har vi fordi det er våre avtaler som gjelder for alle. Jo, hun var også irritert på gratispassasjerene, og vi skal arbeide for å få dem som medlemmer, men vi skal ikke gi dem anledning til å tilby billigere arbeidskraft. Hun ville derfor stryke det nye kulepunktet, og gikk inn for at den gamle formuleringen om at tariffresultatene gjelder alle, skulle bli stående. Hun var overbevist om at dette var det riktige.

Ole Roger Berg, Sør-Trøndelag, fikk ordet til forretningsordenen, og sa at Sør-Trøndelag hadde forholdt seg til opprinnelig kjøreplan, og fikk litt vansker med at prinsipp- og handlingsprogrammet kom allerede nå, de hadde håpet å få lunsjpausen til å se på dette.

Dirigenten viste til at røkeringen hadde vært nødvendig.

Votering, prinsipp- og handlingsprogrammet

Kap. 010.01 Verdigrunnlag

Kari Solberg, Hordaland, tok opp igjen forslag 6 01.01.13. Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

6 01.01.5: Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent.

Kap. 01.02 Politisk styring

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Kap. 01.03 Arbeid til alle

Ole Roger Berg opprettholdt forslag 6 02.09.32. Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent.

Kap. 01.04 Rettferdige lønns- og arbeidsvilkår

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Kap. 01.05 Livslang læring og yrkesfaglig utvikling

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Kap. 01.06 Sterke faglige rettigheter

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Kap. 01.07 Likestilling

6.01.07.3: Reaksjonskomiteen anbefaling enstemmig godkjent.

Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent.

Kap. 01.08 Internasjonal solidaritet

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Kap.01.09 Offentlige tjenester med god kvalitet

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Kap. 01.10 Levende miljø

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Kap. 02 Handlingsprogrammet

6 02.01.65: Det ble votert over redaksjonskomiteens flertalls og mindretallsforslag. For flertallsforslaget: 275 stemmer, for mindretallsforslaget 172 stemmer, flertallsforslaget vedtatt.

6 02.01.66: Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

6 02.01.67: Forslag 6 02.01.20 gjenopptatt. Redaksjonskomiteens anbefaling vedtatt.

6 02.01.68: Kåre Elvik gjenopptok forslagene 6 02.01.68, 69 og 70.

68: Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

69: Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

70: Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent etter redaksjonskomiteens anbefaling.

Kap. 02.02 Likestilling

6 02.02.77: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

78: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

79: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

80: Redaksjonskomiteens innstilling godkjent mot noen stemmer.

81: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.
Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent etter redaksjonskomiteens anbefaling.

Kap. 02.03 Medbestemmelse

6 02.03.26: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.
Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent etter redaksjonskomiteens anbefaling.

Kap. 02.04 Utdanning og yrkesfaglig utvikling

6 02.04.92: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

93: Delegat 224 Tor Andreas Skagseth, Sør-Trøndelag, opprettholdt forslag 6 02.04.93. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

94: Representant 223 Kjell Vidar Skjærvø, Sør-Trøndelag, opprettholdt forslag 6 02.04.54. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

95: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.
Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent etter redaksjonskomiteens anbefaling.

Kap. 02.05 Arbeidsmiljø

6 02.05.57: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

58: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

59: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

60: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

61: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

62: Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.
Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent med akklamasjon.

Kap. 02.06 Velferd

6 02.06. 96: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

97: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

98: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

99: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

100: Ivar Østrem, Møre og Romsdal, opprettholdt forslag 02.06.100. Møre og Romsdals gjenopptatte forslag vedtatt.

101: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

102: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.
Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent med akklamasjon.

Kap. 02.07 Oppvekst

6 02.07.43: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

44: Forslaget var trukket.

45: Ann Tone Salmela opprettholdt forslag 6 02.07.45. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

Kapitlet for øvrig enstemmig godkjent med akklamasjon.

02.08 Sysselsetting

6 02.08.47: Tore Leif Gundersen, opprettholdt forslag 6 02.08.47. Redaksjonskomiteens innstilling godkjent.

Forslagene 6 02. 08 48 og 49 ble vedtatt etter innstillingen.

For øvrig anbefalte redaksjonskomiteen landstyreets innstilling til kap. 2.08, og denne ble enstemmig vedtatt.

Kap 02.09 Kvalitet på offentlig finansierte tjenester

Forslagene 6 02. 99 26, 27, ble enstemmig vedtatt. Anbefalingen av landstyreets innstilling ble også enstemmig vedtatt.

Forslag 6 02.09 28

Helge Galtrud tok opp igjen forslaget som komiteen hadde avvist.
Han refererte forslaget.

Ved voteringen fikk redaksjonskomiteen flertall.

Forslag 6 02.09 29

Kjell Nygard opprettholdt forslaget, som han refererte.

Ved avstemningen vant redaksjonskomiteen

Forslagene 6 02. 09 30 og 31

Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

For øvrig ble det vedtatt landsstyrets innstilling til kapitlet.

Kap. 02.10 Miljø

Forslagene 6 02. 10 44, 45 og 46 ble enstemmig vedtatt etter komiteens innstilling. Landsstyrets innstilling til kapitlet ble også enstemmig vedtatt.

Kap. 02.11 Kulturelt mangfold

Her hadde komiteen fremmet følgende forslag: 6 02.1123 med følgende formulering i kulepunkt 5, side 394:

«Arbeide for å ta i bruk ressursene i det flerkulturelle samfunnet, blant annet med vekt på etniske minoriteters språk, kultur og egenart.»

Redaksjonskomiteens innstilling og landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 02.12 Alliansebygging

Redaksjonskomiteen anbefalte landsstyrets innstilling som ble vedtatt enstemmig.

Kap. 02.13 Solidaritet internasjonalt arbeid

Forslag 6 02. 13 50

Representant nr. 20 tok opp igjen forslaget. Redaksjonskomiteen fikk flertall for sin innstilling.

Forslag 6 02. 13 51

Bjørn Hatli, Sogn og Fjordane, opprettholdt forslaget som han refererte.

Dette gjaldt forholdet til EU, og han stolte her på Liv Signe.

Ved avstemningen fikk redaksjonskomiteens innstilling flertall.

Forslag 6 02. 1352. Her ble innstillingen vedtatt enstemmig.

Forslag 6 02. 13 53

Hans Ivar Gustavsen, Oppland, opprettholdt forslaget som han refererte.
Det gikk på ILO-konvensjon 94. Redaksjonskomiteens innstilling fikk flertall.

For øvrig vedtok landsmøtet landsstyrets innstilling

Kap 02.14 Generelt
Landsstyrets innstilling vedtatt.

Kap 02.15 Forslag til nye kapitler

Landsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Dermed konstaterte dirigenten at man hadde vedtatt hele prinsipp- og handlingsprogrammet. Stor applaus.

Økonomigruppen

Innledning v/ Anne Grethe Skårdal

Arbeidet i økonomigruppen

Anne Grethe Skårdal fikk ordet for å redegjøre for arbeidet i økonomigruppen. Gruppen var nedsatt for å vurdere hvilke følger de enkelte vedtak ville ha på medlemskontingenten. Hvis Helge Galtrud hadde sendt inn forslag og ikke bare stilt spørsmål, ville dette fått konsekvenser for kontingenten. Husk at en krone pr. medlem blir 310 000 kroner, to kroner blir 620 000 kroner o.s.v. Når det gjaldt stipendordningen generelt, kostet denne forbundet 18,5 millioner kroner. Hvis man skulle fordoble stipendkostnadene, ville man måttet redusert antall deltakere eller gitt mindre pr. deltaker, eller økt kontingenten. Mer til opplæring vil ha store konsekvenser. I dag er det 4000 medlemmer som får stipend. Man får refusjon av halvparten av reiseutgiftene. Hvis man skal øke dette, vil det få store konsekvenser, ikke minst skattemessig. Man må betale skatt og arbeidsgiveravgift av slike utbetalinger. Det regnes som lønn.

Når det gjaldt frikjøp av tillitsvalgte, var heller ikke dette gratis. Man beregner at frikjøp av en tillitsvalgt ett år kostet forbundet 600 000 kroner, inklu-

dert sosiale kostnader. Når det gjelder frikjøp i fylkene, så må man være klar over at det er 19 fylker. Ved frikjøp i fagforeningene, som vil koste om lag det samme men man må gange med antall fagforeninger som er 554. Da skjønner man kostnadsbildet. Kontingenten må da økes. De som hadde foreslått å kutte ut forbundsstyret, ville kunne ha spart inn 1,9 millioner kroner, men nå var jo forbundsstyret valgt for fire år. Kontingenten til plasstillitsvalgte utgjør 37 millioner kroner hvis disse skulle slippe kontingent. Men skal vi da ha plasstillitsvalgte som ikke er medlemmer i forbundet, spurte Skårdal. Hvis det er et unisont krav, så skal denne informasjonen deles ut, men hun skjønnte ikke at dette tjente til noe, sa Skårdal..

En representant fikk ordet til forretningsorden og sa at beregningene som var lagt frem, ikke var særlig gode. Vi har heller ikke fått regnet på vårt forslag.

Redaksjonskomiteen for vedtektene

innledning v/Linn Hemmingsen

Dirigenter. Redaksjonskomitéen for vedtekter, Fagforbundets egen organisasjon og diverse saker har bestått av Linn Hemmingsen, leder, Raymond Turøy, Roger Dehlin, Unn Berit Guttormsen, Kristin Sæther, Geir Ole Kanestrøm, Arne Spilde, Egil Bjerga, Torill Skaiaa, Aase Furuli, Roger Arnesen, Grete Mosand og Magne Hestad.

Komitéen har hatt følgende sekretariat: Svein-Widar Habberstad, leder, Inger Haug, Steinar Biløygard og Jan Rudy Kristensen.

Jeg vil derfor aller først takke medlemmene av komiteen for gode diskusjoner og et konstruktivt og målrettet arbeid. Jeg vil også takke vår alltid like dyktige administrasjon, som har bistått oss på en ypperlig måte og gjort arbeidet vårt mye lettere.

Komitéen har som navnet tilsier behandla saker til vedtekter, egen organisasjon og diverse saker. Komitéen mener dette har vært en fordel, det har vært mulig å se alle sakene i sammenheng. Komitéen har hatt fire møter.

Vi har hørt med stor interesse på innledningene og debatten, og har hatt synspunktene med oss i arbeidet i komitéen. Vi har stor respekt for det de enkelte deltakerne har bidradd med.

Det har vært viktig for oss å komme fram til enstemmige innstillinger. Vi har klart det i alle saker unntatt i én sak hvor det foreligger en mindretallsinnstilling.

Det vil bli en lang innledning hvis jeg skal kommenter alle forslaga i detalj. Jeg regner med at landsmøtedeltakerne gjennom landsmøtet er blitt godt kjent med de forskjellige forslagene, og jeg vil derfor kun kommentere noen av dem.

Komiteén legger fram tre innstillinger. Den første gjelder vedtektene. Under dagsordens punkt 5 har vi behandlet ca 400 innsendte forslag og 33 fremsatte forslag.

Når det gjelder forslag 5.11.1, foreslår komiteen å tiltre forslaget med følgende ordlyd: Landsstyret gis fullmakt til å gjennomgå vedtektene med sikte på redaksjonelle endringer fram til neste landsmøte.

Dette vil jo også kunne gjelde andre paragrafer enn den dette forslaget var myntet på, og er derfor ivaretatt på en mer helhetlig måte.

Når det gjelder forslag nr: 5.11.03 G 2 foreslår komiteen å tiltre med følgende ordlyd: Landsstyret foretar en gjennomgang av forhold omkring landsdekkende fagforeninger innen utgangen av 2010.

Dette mener vi er et viktig vedtak å gjøre, som vil sikre en best mulig behandling for de landsdekkende fagforeningene og de utfordringer de møter.

Forslag 5 11.05 A 30 om at et hovedverneombud skal være tiltredende i fagforeningsstyret, foreslår vi oversendt Forbundsstyret. For å følge opp intensjonene og de rundskriv som det har vært referert til, bør Forbundsstyret være det organ som ivaretar at arbeidsmiljøbiten kommer til sin rett, gjennom egne retningslinjer for nettopp dette.

Komiteen foreslår å ikke tiltre forslag 5 11.05 C 6 og 5 11.05 C 7, som omhandler å nevne opplæringsansvarlig sine oppgaver i fagforeningen. Komiteen mener generelt vedtektene ikke bør bli for spesifikke, og at det også kan virke begrensende. Vi mener også forslaget er ivaretatt i Landsstyrets innstilling til § 11.5.1 og 11.5.2.

Til forslag 5 13.02. B 13 har ikke komiteen klart å enes. Det er et mindretall på fire medlemmer, som også vil få muligheten til å argumentere for sitt

standpunkt. Flertallet i komiteen på ni medlemmer innstiller på at forslaget ikke tiltres.

Vi har forståelse for at det noen plasser og i noen tilfeller kan være gunstig og nødvendig å kunne velge leder av en fylkeskrets for en utvidet periode, altså fire år som forslaget er. Slik kan en bedre kontinuitet sikres. Men dersom fylkeskretsene selv skulle kunne avgjøre lengden på alle vervene opp til fire år, slik forslaget er, mener vi ikke at det er hensiktsmessig. Det vil fort kunne bli en oppfattelse av at dette gjøres fast, og vil kunne hindre folk fra å ta på seg vervet, samtidig som det er hemmende i situasjoner der man ønsker å bytte folk i vervene. Gjør man en god jobb, blir man jo gjerne gjenvalgt.

Til forslag 5 13.02 B 14 ønsker komiteen å tiltre med følgende ordlyd: Valgkomité skal fortrinnsvis velges av fylkesmøtet eller på et representantskapsmøte senest 3 måneder før fylkesmøtet hvor valgene foretas.

Vi foreslår at lik ordlyd også gjøres gjeldende angående valgkomiteer for seksjoner, ungdom og pensjonister i § – ene 13.5.1, 13.6.1 og 13.6.2. Slik sikrer vi oss at vedtektene er helt klare på at valgkomité skal velges, og innholdet i det opprinnelige forslaget om å si minimum tre måneder er fortsatt tilstede.

Komiteen fremmer også et eget forslag, med bakgrunn i en sak valgkomiteen ble bedt om å behandle.

Som landsmøtet vil huske, påpekte Børge Tingstad under debatten om vedtektenes § 14.19 på mandag, at vi i de nye vedtektene kunne risikere at seksjonene ikke til enhver tid var representert i forbundsstyret. Dette siden arbeidsutvalgets medlemmer ikke har vara i forbundsstyret. Han mente at det burde velges vararepresentanter fra seksjonene for disse. Forbundsleder Jan Davidsen spurte landsmøtet om forslaget kunne oversendes til valgkomiteen, noe landsmøtet applauderte. I innstillingen fra valgkomiteen fant vi dette igjen, ved at saken ble fulgt opp i et konkret forslag, og som førte til valg av vararepresentanter for seksjonslederne i forbundsstyret. Redaksjonskomiteen har derfor fremmet et eget forslag som ivaretar dette i vedtektene.

Når det gjelder forslagene som er foreslått ikke tiltrådt, og som jeg ikke har nevnt her spesifikt, har redaksjonskomiteen lagt landsstyrets begrunnelse til grunn for innstillingen.

Med dette anbefaler jeg landsmøtet å vedta redaksjonskomiteens innstilling til fremsatte forslag, og for øvrig anbefaler vi landsstyrets innstilling.

Dirigenten takket Linn og ga ordet til Roger Andersen som representerte mindretallet i komiteen. Han sa at han ikke hadde tatt en dissens på 20 år. Det som bekymrer meg mest at jeg har tatt dissens på likhet i organisasjonen. Det heter i forslaget at fylkesleder skal velges for 4 år, men ikke de andre i styret. Men 1. nestleder skal da også vitterlig jobbe politisk i fire år. Man kan ikke på denne måten ekskludere resten av styret ved å henvise til at de kanskje ikke er dyktige no. Gjennom min erfaring fra representantskapet i Oppland, vet jeg at vi ikke velger folk hvis vi ikke kjenner dem godt. Det er fylkesmøtene som bør fastsette valgperioden. Vi blir skolert i medbestemmelse i forbundet; derfor kunne vi kanskje la fylkesmøtet bestemme dette. Tall!

Dirigenten spurte pent om hun kunne ta noen vedtak til. Salen var i tvil.

Hun viste til noen enkle paragrafer i innstillingen.

Voting Vedtekter – dagsordens pkt. 5

Kap. 02001 Formål enstemmig vedtatt.

Kap 02.01 Formål – enstemmig vedtatt.

Kap. 02.12 Formål – enstemmig vedtatt.

Kap. 0403 Forbundets organisasjon – Enstemmig vedtatt

Kap. 05 Likestilling

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Nå var det tid for lunsj. Møtet hevet 13.05.

Ettermiddagsmøtet fredag

Ettermiddagsmøtet ble satt kl. 14.00. Dirigent var Arne Jan Skjerdingsstad. En representant for Sparebank1 fikk ordet og kåret Kjersti Vikebø Neset som vinner av førstepremien i bankens konkurranse, 3 000 kroner i Odinfondet. For øvrig kunne han nevne at dette måtte være «verdens søteste forsamling», ikke mindre enn 30 kilo karameller hadde gått med i foajeen.

Voting vedtektene fortsetter

Dirigenten fortsatte med voteringene – dagsordenen pkt. 5 Vedtekter.

Kap. 06.02 Medlemskap

5 06.02.2: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 06.03 Medlemskap

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 06.05 Medlemskap

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 06.08 Medlemskap

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 08.01 Medlemskontingent

5 08.01 4: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 08.02 Medlemskontingent

5 08.02.3: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 08.05

5 08.05.16: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

5 08.05.17: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Rune Mathiassen fra Vestfold opprettholdt forslag 5 08.05.10, som var feilnummerert som 5 08.05.17. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med klart flertall.

Kapitlet for øvrig: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 09.04 Kontingentfritak

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11 Fagforeningen

5.11.1: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.01 E Organisering

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.02 Oppgaver

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.02 H Oppgaver

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.02 J Oppgaver

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.03 B Årsmøtet

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.03 C Årsmøtet

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.03 D Årsmøtet

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.03 E Årsmøtet

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.03 F Årsmøtet

11.03 F 4: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

11.03 F 5: Delegat 263 Kim Pedersen, Troms opprettholdt forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med klar flertall.

Kap. 11.03: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.03 G Årsmøtet

5 11.03 G 2: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

Kapitlet for øvrig: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.04 A Medlemsmøte og representantskapsmøte

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.04 C Medlemsmøte og representantskapsmøte

Landsstyrets innstilling vedtatt mot fem stemmer.

Kap. 11.05 A Styret i fagforeningen

5 11.05 A 30: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt mot seks stemmer.

Kapitlet for øvrig: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.05 B Styret i fagforeningen

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.05 C Styret i fagforeningen

Delegat 158 Anne Brith Salthe, gjenopptok forslag 5 11.05 C 6. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med overveldende flertall.

5 11.05 C 7: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapitlet for øvrig: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.05 E Styret i fagforeningen

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.07 Forbundets organisasjonsledd på virksomhetsnivå

Landsstyrets innstilling vedtatt mot to stemmer.

Kap. 11.07 E Forbundets organisasjonsledd på virksomhetsnivå

Landsstyrets innstilling vedtatt mot to stemmer.

Kap. 11.08 Seksjonene i Fagforeningen

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.08 A Seksjonene i Fagforeningen

11.08 A 13: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

11.08. A 14: Delegat 92 Astrid Isene, Buskerud, gjenopptok forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

Kapitlet for øvrig: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.08 B Seksjonene i fagforeningen

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.09 A Ungdomsutvalg

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.09 B Pensjonistutvalg

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 11.09 C Uføreutvalg

Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap. 13 Fylkeskretsen

5.13.5: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig vedtatt.

Kapitlet for øvrig: Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt.

Kap 13.01 Organisering
Landsstyrets innstilling enstemmig vedtatt

Kap 13.02 Fylkesmøtet og representantskapet. Innstillingen enstemmig vedtatt.

13. 02 Innstillingene enstemmig vedtatt.

13. 02 B gjaldt og fylkesmøtet.

Her var det flertalls- og mindretallsinnstilling på 13.02 B.

En representant spurte hvilken rekkefølge man skulle votere i. Det gjaldt forslagene 513 02 B13 og B 15. Dirigenten mente at man kunne følge rekkefølgen i innstillingen. Delegaten mente at dette kunne påvirke valget. Hun ønsket at man kunne bestemme for det mest ytterliggående synet: ikke å velge for fire år.

Etter mye om og men foreslo dirigenten at man først skulle votere mellom flertallsinnstillingen på forslag 1302 B 13 og B 15. Det forslaget som vant, kunne man så sette opp mot mindretallsinnstillingen på forslaget B 15.

Mari Sanden hadde et forslag men trakk det da hun skjønte at ordlyden var endret i forslag B 15: Ordet «leder» var strøket slik at valget gjaldt hele styret.

Ved avstemningen ble flertallsinnstillingen vedtatt med 253 stemmer. Den ble så satt opp mot mindretallsinnstillingen, og naturligvis vedtatt. For øvrig sluttet man seg til landstyrets innstilling

13 02 D
Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt, likeledelses landsstyrets.

13 02 F
Redaksjonskomiteens innstilling og landsstyrets innstilling vedtatt.

Kap. 13 02 G
Komiteens og landsstyrets innstilling vedtatt.

Kap 13 02 I
Komiteens og landsstyrets innstilling vedtatt.

Kap. 13 02 K
Komiteens og landsstyrets innstilling vedtatt.

Kap. 13 03 A
Innstillingene vedtatt.

Kap. 13 03 B
Innstillingene vedtatt.

13 04. A
Nordland opprettholdt sitt forslag 13 04 A 10. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt sammen med landsstyrets..

Kap. 13 04 B
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Kap. 13.05
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Kap. 13 05 A
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Kap. 13 05 B
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Kap. 13 05 C
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Kap. 13 og kap. 13 06 A, kap 1306 B, kap 14 02.
Her ble alle innstillingene vedtatt.

Kap. 14 03 Landsmøte. Herr var det dissens. Marta Rommestveit , Vest-Agder, opprettholdt forslag 5 14 03 4.

Ved avstemningen vant redaksjonskomiteen, og landsstyrets innstilling ble vedtatt.

Kap. 14 04

Redaksjonskomiten og landsstyrets innstilling vedtatt.

Kap. 14 09. landsstyrets innstilling ble vedtatt.

Kap. 14 10

86 Turid Granum, Oppland, opprettholdt forslag 14 103. Det ble votert for og kontra. Dirigenten slo fast at redaksjonskomiteens innstilling hadde vunnet. Det ble murret, og opptelling måtte til. Dirigenten sa at han hadde et godt skjøn om han så måtte sid det selv: Det var redaksjonskomiteen som hadde seiret med 207 over 205 stemmer! – Hvis dere stoler mer på dirigenten, sparer vi litt tid, sa dirigenten.

Blant de resterende kapitlene, var det kun dissens på et kapitel. Dette gjaldt kap. 2001 Seksjonskonferansen i landsmøteåret.

Akershus reiste forslag 52 0001 1 – det sto 7 i innstillingen for de siste tallet. men det skulle være 1.

Redaksjonskomiteens innstilling ble også vedtatt her med klart flertall. For øvrig støttet landsmøtet innstillingene fra landsstyret.

Dirigenten kunne så slå fast at alt under vedtekter var behandlet. Man klappet igjen for seg selv.

Diverse forslag

Dirigenten ga igjen ordet til lederen av redaksjonskomiteen – Linn Henningsen – denne gangen for temaet fremsatte forslag. Hun innledet slik:

Dirigenter! Da er vi tilbake igjen fra redaksjonskomitéen for Vedtekter, egen organisasjon og diverse saker. Og denne gangen med de diverse sakene. Diverse saker er fordelt på to komitéer. Dere vil senere få høre Mildrid Finnehaug legge fram innstilling på de av diverse-sakene som er av samfunnspolitiske karakter.

Under punkt 8 på dagsorden har vi i denne komitéen behandlet 58 innsendte forslag og 10 fremsatte forslag.

Noen forslag på dagsordens punkt om «Diverse saker» har økonomiske kon-

sekvenser, og krever grundigere utredninger og nærmere vurderinger. I slike saker innstiller redaksjonskomitéen på å oversende forslagene til forbundsstyret. Også saker av annen karakter som krever nærmere utredning, foreslås oversendt forbundsstyret.

Komitéen har fulgt debatten om uførepensjonister nøye. Vi registrerer et dyptfølt engasjement gjennom forslag og innlegg. Og solidariteten med dem som er blitt uførepensjonert kommer tydelig til uttrykk. Engasjementet til både alders- og uførepensjonister er en viktig del av Fagforbundet. Redaksjonskomitéen fremmer en positiv innstilling med ny formulering i forslag 8.01.64. Vi foreslår at forbundsstyret tar initiativ til en gjennomgang av det samlede tilbudet til de av Fagforbundets medlemmer som er uførepensjonister. Dette tror vi er en god måte å videreføre det positive engasjementet i denne saken på. Vi viser til dette forslaget og foreslår å ikke tiltre de øvrige forslaga som berører samme tema.

Forslag med store økonomiske konsekvenser eller som bryter med fordelingen av midler sett i sammenheng med oppgaver, innstiller vi på å ikke tiltre.

Når det gjelder forslagene som er foreslått ikke tiltrådt, har redaksjonskomitéen lagt landsstyrets begrunnelse til grunn for innstillingene, og jeg går dermed ikke nærmere inn på disse forslaga.

Med dette anbefaler jeg landsmøtet å vedta redaksjonskomiteens innstilling til fremsatte forslag, og for øvrig anbefaler vi landsstyrets innstilling.

112 Kjellaug Aas og Lene Johannessen fikk innvilget permisjon.

Dirigenten sa at det her forelå til behandling ti saker

Forslag 7 01 35

Her foreslås forslaget oversendt forbundsstyret. Er det noen som vil ha ordet?

Line Tollefsen tok ordet til forretningsorden og sa at hun ikke kunne finne forslag 7 01 45 i innstillingen. Hun fant bare 7 01 44.

Linn Semmingsen sa at hun hadde helt rett. Dette forslaget var overført fra en annen komité, og dette skulle hun ha orientert om.

Votering

7.01.36: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

7.01.37: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

7.01.38: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

7.01.39: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

7.01.40: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

7.01.41: Forslaget opprettholdt av 2044 Berit Rustad. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

7.01.42: Bjørn Furnes, Hordaland, tok opp forslaget på nytt. Etter opptelling: Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med 210 stemmer, mot 196 for forslaget fra Hordaland.

7.01.43: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

7.01.44: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

7.01.45: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Hele innstillingen pkt. 7 ble deretter enstemmig godkjent.

Votering – diverse forslag

8.01 Generelle forslag

8.01.59: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.60: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.61: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.62: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.63: Reidar Tjøstheim tok opp igjen det opprinnelige forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med klart flertall.

8.01.64: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.65: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.66: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.67: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.68: Delegat 270 Bjørn Willumsen, Troms, gjenopptok forslaget. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

8.01.69: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.70: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.01.71: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.02 Uttalelser

8.02.05: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

8.02.06: Redaksjonskomiteens innstilling enstemmig godkjent.

Avslutning

Dermed konstaterte dirigenten at landsmøtet var ferdig med avstemningene, og at landsmøtet nærmet seg slutten. Han ville takke salen for godt samarbeid på vegne av dirigentene og sekretariatet. Alt hadde gått veldig greitt. Nå fikk Jan igjen klubba, og han var glad for at det var nettopp han som skulle ha den de kommende fire åra.

Jan Davidsen ba dirigenter og sekretærer bli stående. Han ville takke alle åtte for å ha ledet oss gjennom landsmøtet på en god måte, og delte ut blomster til samtlige. Han ba også de som nå gikk ut av landsstyre, forbundsstyre og arbeidsutvalg om å komme opp på podiet for å motta takk og blomster. Også Reidar Tjøstheim ble bedt om å komme fram. Han har vært medlem i forbundet siden 1949, og tillitsvalgt siden 1954. Så med tanke på de som nå går ut av verv – det er mulig å komme igjen! Kompetansesenterlederne som nå går ut av valgte verv, ble takket på samme måte. Anne Grethe Skårdal takket på vegne av de som nå gikk ut.

Kulturgruppa avsluttet med å lede allsangen av «Ta hverandre i hånda og hold».

Så var det kulturgruppa og leder Odd sin tur til å komme opp på podiet og bli takket for sine bidrag gjennom hele landsmøtet, og det flotte kulturprogrammet som ellers ble lagt opp. Dag svarte med å si at den kulturelle reisen nå var kommet til ende – men som et punktum ville en trio, med Jon Arne Corell og Steinar Ofsdal i spissen, gjennomføre et lite program bestående av noen av Rudolf Nilsens mest kjente dikt. Dette avsluttende programmet ble meget godt mottatt av salen.

Jan Davidsen takket for den kulturelle ballasten som delegatene på denne måten fikk med seg på veien hjem. Det var en verdig avslutning på vår kulturelle reise, sa han, idet han delte ut blomster og solidaritetsbevis. Nå var turen kommet til Odd Eriksen, som er den som har ansvaret for landsmøtearrangementet., og han ble nå kalt fram for hyllest. Det er han som har sørget for at vi også holder tiden eksakt for avslutningen. Odd Eriksen har gjort en fenomenal jobb. Alt som skjer før og under landsmøtet har han hatt en finger med i. Alt som har skjedd i forhold til media, informasjon, redaksjonskomiteer, arbeiderne bak scenen, alle har hatt med Eriksen å gjære. Forbundslederen sa at han fortjente både blomster og applaus for denne jobben. Stor applaus.

Odd Eriksen takket for ros og blomster og sa at det var et stort maskineri å avvikle et så stort landsmøte, og han var ikke alene om å bidra til dette. Bak meg har jeg 115 medarbeidere som alle har gjort en fenomenal jobb. Jeg vil dele disse blomstene med dem.

Forbundsleder Jan Davidsen sa at man i løpet av landsmøtet hadde lært bl.a. at biodiesel er fenomenal til å tenne på ting med. Vi har i løpet av uken gjort mange flotte vedtak og vi har skapt oss en politisk plattform for de neste fire årene. Vi har hatt besøk av Roar, Jens, Kristin og Liv Signe. Gudmund Hernes har vært til stede og trukket fremtidsperspektivene inn. Landsmøtet har hatt evnen til på trekke opp politiske retningslinjer. Vi har fått på plass finansieringen av barnebyen i Angola, vi har fått orientering om vårt arbeid i Palestina og samarbeidet med Fremtiden i våre hender. Vi har hatt samtaler med våre gjester fra bl.a. Baltikum, Russland og Filippinene. Vi kan være litt stoltere, sterkere og klokere enn da vi ankom landsmøtet. Vi har også skjønnet hva vi bør vite mer om.

Han takket også Anne Grethe for det hun hadde bidratt med. Hun har blant annet fått skikk på økonomien, og styringssystemene og de politiske styringsredskapene er på plass. Takk også til tolkene! De har gjort en formidabel jobb.

Da jeg og han Helge var på Svalbard, ble det antydnet at vi i forbundet kunne ta nummeret med «de tre griser». Det skal vi ikke gjøre, men etter et forslag fra Linn, skal jeg sørge for at det siste bildet dere får med dere fra landsmøtet er at jeg kler av meg. Som sagt så gjort. Lederen tok riktignok ikke av seg alt, men til syne kom en t-skjorte med innskriften:

Ikke for å skryte men jeg er medlem av Fagforbundet

Med denne avsløring kunne han heve det 2. ordinære landsmøtet i forbundets historie kl.1630 – presis etter kjøreplanen.

Deltakere – Fagforbundets landsmøte 2009

Østfold

- 1 Johansen, Eva Elisabeth
- 2 Gulbrandsen, William
- 3 Gundersen, Tore Leif
- 4 Kværnå, Grete
- 5 Finstad, Trond
- 6 Steinsland, Anne
- 7 Hansen, Lise
- 8 Iversen, Bjørg
- 9 Strømsnes, Heidi Aurora
- 10 Bratlie, Marit
- 11 Olsen, Thomas Holmen
- 12 Furali, Aase
- 13 Løken, Veronica
- 14 Lindquist, Freddy
- 15 Olsen, Morten Roger
- 16 Olsen, Grete

Akershus

- 17 Rønningen, Morten
- 18 Bekkevold, Iren
- 19 Svendsen, Harald
- 20 Romunstad, Ivar
- 21 Johnsen, Bjørn M.
- 22 Korsbøen, Gunn
- 23 Knutsen, Bente Stokker
- 24 Sjøli, Grete
- 25 Skedsmo, Berit
- 26 Melby, Gurly
- 27 Knutsen, Elna
- 28 Nesse, Siv Irene
- 29 Jenssen, Turid
- 30 Fjeldstad, Jorunn
- 31 Maarud, Signy
- 32 Wold, Anne Lise
- 33 Olsen, Janne
- 34 Hajum, Erik

Oslo

- 35 Dehlin, Roger
- 36 Damslorå, Janka
- 37 Tjellaug, Astrid
- 38 Hansgaard, Wenche
- 39 Monsrud, Jan-Edvard
- 40 Svendsen, Unni
- 41 Aasen, Rune
- 42 Guldahl, Anita Elisabeth
- 43 Wølstað-Knutsen, Bjørn
- 44 Olsen, Grete Møistad
- 45 Beichmann, Lars Ole
- 46 Martinsen, Mona
- 47 Sivarajah, Sathiaruben
- 48 Asthøy, Stein
- 49 Tønsager, Ellen
- 50 Brødreskift, Oddbjørn
- 51 Børresen, Trine
- 52 Svenning, Ola Harald
- 53 Bruvoll, Trude
- 54 Syversen, Espen
- 55 Bjørnevik, Ingri
- 56 Dahl, Wenche
- 57 Hovding, Anne-Britt
- 58 Starheim, Truls Daas
- 59 Wæthing, Ingeborg
- 60 Foertsch, Heinke

Hedmark

- 61 Skirbekk, Rolv
- 62 Eggen, Stian Daniel Lund
- 63 Engeland, Torill
- 64 Støen, Morten
- 65 Strandvik, Aud Irene
- 66 Fjæstad, Gunn Randi
- 67 Stensby, Tom
- 68 Bjørli, Sissel Flutuen
- 69 Sletten, May Britt

- 70 Vangen, Mona Norheim
- 71 Vålbekken, Wenche
- 72 Lium, Signe-Marit
- 73 Hagebakken, Jon Inge
- 74 Melbye, Geir Magne

Oppland

- 75 Arnesen, Roger
- 76 Gustavsén, Hans-Ivar
- 77 Hageløkken, Bjørg
- 78 Fremstad, Lisbeth
- 79 Lillesolberg, Jan Erik
- 80 Galtrud, Helge
- 81 Hjellet, Mona Lovise
- 82 Sten, Dagny Christin
- 83 Aslesen, Anders
- 84 Diseth, Ragnar
- 85 Nordli, Ingeborg Berit
- 86 Granum, Turid
- 87 Hølmo, Anne Rønnaug

Buskerud

- 1088 Johansen, Anne
- 89 Frey, Atle Holberg
- 90 Groven, Arvid
- 91 Haugstad, Lina
- 92 Isene, Astrid
- 93 Hagelsteen, Toril
- 94 Røssum, Knut
- 95 Sjulsén, Knut
- 96 Solberg, Ove Andreas
- 97 Johansen, Christi-Ane
- 98 Bechmann, Solveig
- 99 Dennè, Jan
- 100 Johansen, Gunnar
- 101 Asmyhr, Mette

Vestfold

- 103 Stetzer, Elen Myreng
- 104 Klausén, Vigdis
- 105 Brynhildsen, Petter

- 106 Mathiassen, Rune
- 107 Schytte-Larsén, Andreas
- 108 Flemming, Trine
- 109 Søbér, Liv Randi
- 110 Bergkåsa, Kari Sletholt
- 111 Hushovd, Ranveig
- 112 Olsen, Kjellaug
- 113 Andresén, Janne
- 2122 Whyte, Eddie

Telemark

- 114 Tisjò, Jorunn
- 115 Skogsrød, Johnny
- 116 Lia, Arvid
- 117 Kåsa, Bente
- 118 Vestgarden, Gro Heidi
- 119 Sandåker, Ingrid Felli
- 120 Svalastog, Eli Saua
- 121 Solheim, Kenneth
- 122 Bærland, Finn
- 123 Larsén, Lise
- 124 Tande, Inger Torild
- 125 Meyer, Torodd
- 126 Johansen, John-Thorbjørn

Aust-Agder

- 127 Madsén, Inger M.
- 128 Berntsen, Elin M.
- 129 Bach, Pål
- 130 Førsum, Torill S.
- 131 Skarheim, Kjell
- 132 Rognmo, Hill
- 133 Homme, Geir Tellev
- 134 Krabbésund, Aase-Marie
- 135 Gabrielsen, Ole Kristian

Vest-Agder

- 136 Johannessen, Erna
- 137 Skovli, Grete
- 138 Rondestvedt, Martha
- 139 Ormestad, Lena

- 140 Ørum, Stig Erik
- 141 Sommerseth, Tone
- 142 Pind, Egil
- 143 Nordvold, Solveig
- 144 Sørensen, Gry Læg Reid
- 145 Solberg, Marianne
- 146 Abraha, Simon

Rogaland

- 147 Bjerga, Egil
- 148 Sola, Turid Kalvig
- 149 Eikeland, Oddbjørn
- 150 Stokdal, Anita M.
- 151 Veia-Klungtvedt, Anngunn
- 152 Hopsdal, Steinar
- 153 Eide, Kim
- 154 Tjøstheim, Reidar
- 155 Lima, Gerd Tove R.
- 156 Ask, Mette
- 157 Rødne, Herdis Gunn
- 158 Salte, Anne Brith
- 159 Smith, Hilde H.
- 160 Espedal, Laila
- 161 Haavik, Laura Lill
- 162 Koldal, Ingfrid
- 163 Haave, Marion
- 164 Larsen, Morten R.

Hordaland

- 165 Haukås, Trude Rosnes
- 166 Myrmel, Ørjan
- 167 Morken, Aud
- 168 Suphammer, Kari
- 169 Mjeldheim, Anneline
- 170 Aarsand, Hanne Mari
- 171 Dale, Geir
- 172 Eikeland, Randi
- 173 Nesse, Kjersti Vikebø
- 174 Ystanes, Kjellaug Kvandal
- 175 Olsen, Knut-Inge
- 176 Perez, Sigrun Bøe

- 177 Solberg, Kari
- 178 Bakke, Edgar Falk
- 179 Furnes, Bjørn
- 180 Heradstveit, Elsa
- 181 Fraas, Janne Ottersen
- 182 Simmenes, Kjersti
- 183 Reigstad, Martin Monrad
- 184 Wilthil, Thor
- 185 Lygre, Fredrik
- 186 Opedal, Ellen Aase
- 187 Gundersen, Christian Høva

Sogn og Fjordane

- 188 Johannessen, Ralf Einar
- 189 Håland, Jenny Marie
- 190 Spilde, Arne
- 191 Nygård, Kjell
- 192 Haugerøy, Ove Johan
- 193 Helgås, Oddbjørn
- 194 Daltveit, Kari
- 195 Midtun, Inger Helen
- 196 Kvernevik, Jarle
- 197 Hatlelid, Bjørn

Møre og Romsdal

- 198 Svensli, Kjersti H.
- 199 Husøy, Karin
- 200 Silseth, Jorunn
- 201 Røssvik, Martinus
- 202 Silseth, Britt
- 203 Knutsen, Kirsti Slinning
- 204 Våge, Hild
- 205 Rønning, Jorunn Laila
- 206 Kanestrøm, Geir Ole
- 207 Østrem, Ivar
- 208 Orvik, Anne Heidi Paulsen
- 209 Egset, Knut Ivar
- 210 Rangsaeter, Oddbjørg
- 211 Navarro, Manuel
- 212 Bævre, Odd Asbjørn

Sør-Trøndelag

- 213 Leistad, Tarjei
- 214 Løvseth, Solfrid A.
- 215 Berg, Ole Roger
- 216 Sæther, Kristin
- 217 Steen, Unni Torp
- 218 Konstad, Siri Kristin
- 219 Mogseth, Roger
- 220 Schei, Kari
- 221 Berdal, Kjell Bjørn
- 222 Krosby, Turid
- 223 Skjærvø, Kjell Vidar
- 224 Skagseth, Tor Andreas
- 225 Sivertsen, Ola-Erik
- 226 Asmussen, Brit
- 227 Ludvigsen, Gunnar
- 228 Berdahl, John Olav
- 229 Ramsland, Grethe
- 230 Aarlott, Svein Olav

Nord-Trøndelag

- 231 Dyrendal, Nanna Marit
- 232 Øie, Laura Sve
- 233 Benberg, Elin
- 234 Øverås, Roar
- 235 Grande, Hege Nykvist
- 236 Pedersen, Torunn
- 237 Wangsfjord, Frøydis
- 238 Granaune, Vegard
- 239 Gylland, Bjørn
- 240 Bergli, Geir Arne
- 241 Østborg, Freddy K.

Nordland

- 242 Tollefsen, Line
- 243 Torgersen, Theresa
- 244 Arntsen, Magnor Birger
- 245 Moldjord, Ann-Kristin
- 246 Nilssen, Rita Helene
- 247 Hansen, Else-Annie
- 248 Liebeck, Børre

- 249 Bugten, Randi
- 250 Johansen, Roger
- 251 Sandnes, Kari M. B.
- 252 Holmedal, Torild
- 253 Kristensen, Ann Merethe L.
- 254 Haugen, Jon
- 255 Salemonsens, Linda W.
- 256 Berntsen, Tore
- 257 Berg, Jens Christian
- 258 Olsen, Astrid M.

Troms

- 259 Bernhardsen, Hilde
- 260 Sivertsen, Stein
- 261 Davidsen, Kjellaug
- 262 Pedersen, Randi Steinli
- 263 Pedersen, Kim Håkon
- 264 Overgård, Oddny
- 265 Ingvarsen, Nils-Morten
- 266 Karlsen, Kåre
- 267 Fredriksen, Åshild
- 268 Olsen, Bjørnar
- 269 Jacobsen, Lena
- 270 Willumsen, Bjørn
- 271 Hansen, Hege Iren

Finnmark

- 272 Tapio, Bjørg Jorun
- 273 Hansen, Hartvik
- 274 Svalastog, Bjørn
- 275 Johannessen, Roy Ottar
- 276 Thomassen, Arne
- 277 Salmela, Ann Tone
- 278 Mikkelsen, Jorunn
- 279 Nordgård, Lill-Jorunn
- 280 Guttormsen, Unn Berit

Helse og Sosial

- 281 Mosand, Grete
- 282 Holmen, Marius
- 283 Klaussen, Torbjørn

284 Martinsen, Ole-Johnny
 285 Herigstad, Torill Irene
 286 Kristiansen, Lisbeth
 287 Stokkebo, Eli
 288 Hvid, Gunn
 289 Skeibrok, Helene
 290 Karlsrud, Karianne Sten
 291 Evensen, Torunn Wold
 292 Byholt, Aud-Karin
 293 Lund, Anette G
 294 Kalnæs, Brit
 295 Torjussen, Randi
 296 Reksten, Steinar
 297 Østerbø, Eli Grov
 298 Brudeseth, Tore
 299 Rones, Brit Gulli
 300 Ernestussen, Line
 301 Paulsen, Berit
 302 Sibayan, Leila Catherin
 303 Eriksen, Knut Harald
 304 Aase, Hans Martin
 305 Storegjerd, Arvid
 306 Hjertstrøm, Axel
 307 Lundberg, Pål

Kirke, Kultur og Oppvekst

324 Bøgle, Wenche
 325 Johansen, Trine Lise
 326 Johansen, Kjersti
 327 Pettersen, Ann-Mari Sørvig
 328 Hvalsbråten, Finn Magne
 329 Hammer, Johan-Chr.
 330 Jacobsen, Pia
 331 Reinertsen, Anne Grete
 1332 Bruun, Reidulf
 333 Dale, Solgunn Bratli
 334 Vatnamo, Geir-Ståle
 335 Østerdal, Siw-Heidi
 336 Brattsti, Karstein
 337 Strand, Inger
 338 Færevik, Randi

339 Garpestad, Lillian
 340 Larsen, Ronny Bakken
 341 Lockertsen, Odd Arnfinn

Samferdsel og Teknisk

342 Moberg, Ingvild Bø
 343 Jacobsen, Ingunn R.
 344 Hanssen, Inger
 345 Henriksen, Anne-Grethe
 346 Ellertsen, Ingunn
 347 Pettersen, Stein Idar
 348 Porsmyr, Ann Helen
 349 Aakvik, Morten
 350 Tingstad, Børge A.
 351 Jensen, Arnt E.
 352 Sydhagen, Gunnar
 353 Hole, Jan Steinar
 354 Åsen, Oskar Tore
 1355 Slettvold, Hanne
 356 Andreassen, Bjørn Olav
 357 Johansen, Tom Espen
 358 Øymo, Siri
 359 Egerdahl, Hilda
 360 Hegna, Frøydís

Kontor og Administrasjon

308 Kristoffersen, Tine
 309 Pettersen, Espen
 310 Kristiansen, Inger
 311 Hestad, Magne
 312 Eide, Ann Mari
 313 Eriksen, Jan-Freddy
 314 Birkeland, Hildegunn
 315 Thorstensen, Agnar
 316 Halvorsen, Merete
 317 Wulvik, Brit Elin
 318 Dokken, Ole Jørn
 319 Bergin, Solrun
 320 Kristoffersen, Gerd
 321 Kreutz, Ann-Kristin
 322 Rostøl, Kjell

323 Wilhelmsen, Ann Tove

Landsstyret

2001 Davidsen, Jan
2002 Mosti, Geir
2003 Skårdal, Anne Grethe
2004 Gulbrandsen, Jan Helge
2005 Nord, Mette
2006 Blakstad, Kjellfrid T
2007 Henriksen Aas, Mette
2008 Guldbrandsen, Stein
2009 Volden, Gerd Eva
2010 Strømme, Oddbjørg
2011 Hansen, Truls
2012 Elvik, Kåre
2013 Iversen, Jorunn
2014 Sanden, Mari
2015 Halaas, Arne
2016 Wilthil, Margaret
2017 Bjella Stavn, Kristine
2018 Mathisen, Karin M
2119 Grinden, Helga
2020 Voldsrud, Svend Morten
2021 Fikstvedt, Anne Margrete
2022 Dahl, Merete
2023 Johannesen, Lene-Britt
2024 Stang, Vidar
2025 Strandbakke, Tove
2026 Robstad, Bjarne
2027 Standal, Doris
2028 Gyberg, Roy Bjarne
2029 Kallhovd, Liv Else
2030 Helland, Trond
2031 Haugland, Synnøve
2032 Heimli, Roger
2033 Revheim, Haldis Waage
2034 Løvik Norevik, Solveig
2035 Aanonsen, Randi Munch
2036 Holmedal, Terje
2037 Brandstad, Mariann
2038 Skjerdingsstad, Arne Jan

2039 Flakne, Gunn Elin
2040 Finnehaug, Mildrid
2041 Veimo, Elin
2042 Rasmussen, Signe Karen
2043 Jakobsen, Tore Andre
2044 Rustad, Berit
2045 Ås, Britt Helene
2046 Romsdal, Jorunn
2047 Hansen, Øystein
2048 Egeli, John
2049 Skoghaug, Sissel
2050 Sporsheim, Helge
2051 Thorstensen Rosvold,
2152 Aale, Wenche Berit
2053 Sandanger, Torill W.
2054 Turøy, Raymond
2155 Nwosu, Elvis C.
2056 Auestad, Grete Yri
2057 Valvatne, Per Jarle
2058 Larsen, Mona
2059 Sørensen, Svein Morten
2060 Mansika, Pål
2061 Larsen, Odd-Haldgeir
2062 Thomassen, Grete Johanne
2063 Lagset, Frode
2064 Sundal, May-Britt
2065 Øvrebø, John Kristian
2166 Dahle, Tor
2067 Molvik, Steinar
2068 Ihle, Arnfinn T.
2069 Jenssen, Siv Grethe
2070 Silseth, Arnt
2071 Nes, Venke Anny
2072 Granvoll, Arne
2073 Solheim, Bjørg
2074 Hemmingsen, Linn
2169 Dale, Arne

Kontrollkomiteen

3001 Aronsen, Randi Helene
3002 Viland, Reidun

3003 Mikkelsen, Helge

Administrasjon

4106 Albert, Hermann
4085 Amdal, Torstein
4049 Anttila-Kvåle, Hanna-Mari
4103 Arctander-Aronsen, Claes
4018 Arntzen, Hanne
4066 Asif, Tina
4050 Austgard, Marit
4101 Bakker, Kristin
4081 Bang, Trude
4016 Berg, Eva Vida
4040 Biløygard, Steinar
4027 Bondevik, Anne
4047 Brathovde, Jon Arne
4082 Bringsværd, Bjørn
4062 Bye, Werner
4110 Christiansen, Bjørn
4020 Christiansen, Dag
4091 Dancke, Christine
4086 Danielsen, Britt
4022 Eliassen, Bernth-Harry
4023 Ellestad, Ola
4024 Ellila, Anne Kathrine
4083 Eriksen, Ingunn
4105 Eriksen, Lillian
4001 Eriksen, Odd
4112 Eskerud, Berit
4051 Fosse, Kjartan
4043 Fossheim, Karin Bøyum
4035 Fossland, Margrethe
4080 Geers, Frank
4061 Granlund, Kari
4034 Granås, Marius
4007 Gussgard, Gunnar
4038 Habberstad, Svein-Widar
4100 Hagen, Unni
4019 Hall, Anne
4088 Halse, Andreas
4074 Halvorsen, Lisbet

4003 Hamborg, Torill
4107 Hananger, Signe
4072 Handeland, Leif
4114 Hansen, Kristine
4067 Hansen, Marianne Solem
4098 Hansen, Nils Fredrik
4071 Hansen, Terje
4041 Haug, Inger
4029 Haug, Ulla
4111 Haugen, Mette K.
4109 Hellstrøm, Fredrik
4064 Henningstad, Mary
4042 Holm, Tore Martin
4028 Holøs, Inger
4036 Haavold, Ole Gustav
4090 Jakobsen, Bård
4095 Jenssen, Kari-Sofie
4077 Johansen, Anita
4093 Jor, Geirmund
4052 Karlsson, Maj
4068 Kleefeld, Mikkel
4065 Knarud, Inger
4012 Knudsen, Kirsti
4039 Kristensen, Jan Rudy
4053 Kristiansen, Nina
4015 Kristiansen, Svein
4030 Kristoffersen, Hallfrid
4084 Krogh, Anne Grethe
4005 Larsen, Lillian
4026 Larsen, Randi Stamnes
4070 Lind, Marianna
4079 Ljøgodt, Lars
4108 Lund, Karin
4021 Løkholm, Hilde
4025 Markussen, Norodd
4060 Moksnes, Bjørg
4006 Mollerud, Astrid
4045 Natvig, Trygve
4113 Nergaard, Sylvi
4013 Nilsen, Anne Green
4008 Nilsen, Even

4059 Nærby, Asle
4096 Olusen, Kjell
4075 Paulsen, Berit
4078 Rasmussen, Jan Ove
4073 Røgnerud, Terje
4063 Rølen, Svein
4004 Rønningen, Irene
4044 Røvik, Randi
4092 Selnes, Ellisiv Solskinnsbakk
4009 Skaga, Thrine
4037 Skaug, Janne
4094 Skjelbek, Jan Tore
4054 Smith-Meyer, Ina
4017 Solem, Nina
4056 Solhaug, Signe
4046 Steneng, Sidsel
4002 Stenestø, Hans-Kristian
4069 Stensen, Toyni
4014 Sveen, Arne
4102 Teien, Trine
4057 Tennes, Suzanne
4099 Tevik, Randi
4031 Thomassen, Sølvi Gjerdahl
4089 Tverelv, Andreas
4058 Vagle, Hilde
4033 Vågen, Helge
4076 Wang, Øystein
4097 Wattne, Maria
4055 Weum, Anne-Britt
4104 Zander, Stein
4011 Zander, Tone
4087 Øverbømoen, Oddvar
4048 Åfoss, Inger
4032 Aastvedt, Kaspar

● omtanke ● solidaritet ● samhold

Fagforbundet infor 09/2011 • Trykk: Aktietrykkeriet • Opplag: 1 700

FAGFORBUNDET

www.fagforbundet.no

Pb. 7003 St. Olavs plass, N-0130 OSLO